Sud

Revistă editată de „Asociația pentru Cultură și Tradiție Istorică Bolintineanu“

7-8

NR. 7-8 (244-245) • ANUL XXV • Iulie-August 2021

apare din anul 1996

Publicată cu sprijinul Primăriei și Consiliului Local Bolintin Vale

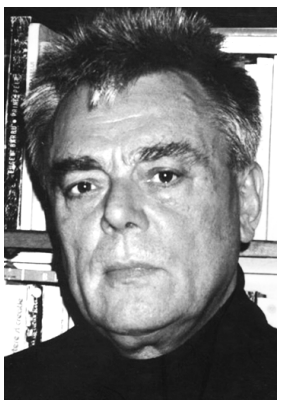
www.revistasud.ro

În stânga imaginii este marele regizor Lucian Pintilie, aflat în prospecție la Bolintin Vale în vederea vizionării locațiilor unde avea să fie filmat „De ce trag clopotele, Mitică ?”, a cărui premieră a avut loc în urmă cu exact patru decenii, în anul 1981. Clădirea din fotografie aparținuse negustorului Oprea Cristescu și fusese construită în 1903. Nu aici vor avea loc filmările, ci în edificiul aflat în spatele ei (construit în 1913 și denumit inițial Sala Prevederea, apoi Cămin Cultural), din care fotografia surprinde numai o bucată în partea stângă. Din păcate, niciuna din clădirile evocate nu mai există astăzi, ele fiind demolate în vara anului 1989. Sursa imaginii: https://www.facebook.com/studioulbuftea/photos/pcb.1044023309683583/1044018456350735.

Laudă limbii române

de Petre Ghelmez

Lasă-mă în patria de cuvinte,
Acum să colind
În patria de cânturi, de șoapte, de murmure,
Cerul și pământul,
Într-o rostire de gând
Cu brâu de aur dulce să le cuprind,
Înțelesuri din veac,
Și de-acum,
Pe crestele albastre ale timpului,
Neostenite să dăinuie.

Lasă-mă, dragostei mele de tine,
De țară, de mumă, de frate, de zbor să-i zic dor.
Lasă-mă răzimat în ușile graiului,
Să plutesc ca pe-un nor,
Dealuri de sunete să urc, să cobor,
Din gura pădurii,
Până la gura câmpului, muntelui, raiului.

Lasă-mă focul ideii,
Pe plaiul acesta-nstelat, să-l ridic spre cuprindere.
Necuprinsului
Margini să-i fac !
Cuprinsului

Nemărginire și martor să-i fiu !
O, cât de bogat, cât de sărac
Este sufletul meu în învăpăiata aprindere
Ce aproape – adevărul din limba vorbită, ce viu !
Piară munții, piară câmpiile,
Piară stejarii și apele,
Piară, de vor, ele însele, pietrele !
Nimic, încă, de-ar fi,
Sub privire să nu ne rămână,
Ne-am înălța iarăși – turnuri spre soare – vetrele,
Din puterea aceasta, pururea nouă stăpână,
Prea curată, biruitoarea-ntru cântec,
Patria din laptele mamei – limba română.

Am citit despre...

Scriitori, în viziuni grafice (XVII)

Florentin POPESCU

Să mai zăbovim preț de un singur episod (cel de față) asupra istoriei literaturii române așa cum a desenat-o Dragoș Morărescu, lăsând mai apoi cititorilor plăcerea de a descoperi și evalua portretele și imaginile celelalte, despre care nu am scris până în această clipă.

Este interesant de observat cum acest grafician s-a aplecat cu aceeași plăcere (și bucurie, am zice) atât asupra unor scriitori clasici cât și figurilor unor creatori contemporani.

Firește, și într-un caz și în celălalt portretele despre care este vorba îi lasă privitorului și șansa de a vedea în ce măsură graficianul a respectat îndeaproape profilul celui pe care l-a conturat (mai ales când sunt aduse în prim-planul atenției personalități din timpuri trecute, cu ale căror figuri ne-am obișnuit din manualele școlare și din multele ediții ale operei acelora, apărute de-a lungul timpului). Fiindcă, este lesne de înțeles că oricât de original, de personal ar dori să fie desenatorul, el totuși nu se poate despărți întru totul de chipul consacrat al unui creator sau altul. Mai ales într-o astfel de carte, foarte serioasă, cu posibil viitor de uz școlar – ceea ce exclude din start abstracționismul.

Dragoș Morărescu a fost fascinat și el, ca mulți alți artiști plastici de chipul poetului nostru național, Mihai Eminescu. De aceea, în mod cu totul excepțional a reținut aci două desene, de facturi diferite. În primul din ele vedem un portret sub care artistul a simțit nevoia să precizeze: *Eminescu VI, 21 I 1976*. Precizarea își are rostul ei, întrucât ne lasă să înțelegem că în atelierul graficianului se aflau la acea dată o întreagă suită cu figura celui ce ne-a dat „Luceafărul” și atâtea alte celebre poeme.

Așadar, desenul de mai sus prezintă un Eminescu cu fața prelungă, întregul cap fiind conturat apăsat, cu negru, părul pornind de lângă arcada ochiului drept, peste cap, până aproape de umeri. Creasta leonină nu e întâmplătoare. Ea pune în evidență întâi și-ntâi fruntea care se întinde de la rădăcinile părului, fără altfel de conotații, până la ochii mari, parcă voind ei înșiși a spune ceva. O linie subțire se prelungește de la sprânceana de deasupra ochiului stâng până la marginea de jos a nasului. Și tot aceeași linie dă contur unor buze expresive, așa cum le putem vedea și în cele patru fotografii păstrate până la noi și în care a fost eternizat marele poet.

Celălalt portret este ceva mai apropiat de fotografiile consacrate – ceea ce nu înseamnă că ar fi vorba doar de o simplă transpunere grafică, fără nimic original.

(continuare în pag. 2)

circumscrieri

Alexandru Cazacu

Limbajele societății 5.0

Preocuparea multora pentru noua formă de organizare numită de specialiști **Societatea 5.0** este astăzi adusă în zone ce provoacă aprinse dezbateri, cu precădere în spațiile evoluate economic, dar nu numai. O lume „microprocesorizată", unde interconectarea atinge cote demne de nuvelele științifico-fantastice și care a transformat într-un adevărat cult progresul și succesul cu toate derivatele lor, este însă năpădită de rafinate (auto)culpabilizări, rutină și de crize sanitare și imigraționiste. De asemenea, asupra ei planează și pericolul unei artificialități comode.

Dincolo de digitalizare și virtualizare excesivă, ce poate produce surogate afective și impregnarea unui *modus vivendi* cu concepte aferente tipului de gândire ultratehnologică, în care imaginea este „regele" în comunicare, mai apare un fenomen care capătă nuanțe aparte. Este sesizat și mai ales simțit, atât online, dar mai ales offline: un anumit rapt al limbajului.

Acesta din urmă nu mai este utilizat decât conform intereselor și într-o manieră ce frizează automatizarea.

Nu de puține ori dialogurile par astăzi transcrieri ale relaționărilor dintr-un *call-center*, unde fiecare cuvânt trebuie ales cu grijă pentru a nu putea fi interpretat juridic, iar conversația trebuie să conducă spre rezolvarea unei soluții preponderent comerciale.

Pe la mijlocul anilor șaizeci ai secolului trecut se coagulează la București un grup de prozatori și poeți care vor forma curentul numit onirism, ca ramură a suprarealismului, inspirat din abordarea noului roman francez, dar și din zona neoromantismului german. Ei considerau textul oniric drept un vis rațional. Datorită temelor tratate și anumitor luări de poziție „*honnête et sans scrupules*" la adresa captivității „limbajului de lemn" în care se complăceau oficialitățile, grupul este interzis, unii dintre membri aleg exilul, alții fie își schimbă parțial maniera de exprimare literară, fie devin mai precauți. Dar importanța acestui curent a rămas deosebită, mulți critici văzând în scrierile lor anticiparea optzeciștilor și chiar unele abordări ale tinerilor scriitori de azi.

Liderul poeților din grup fost **Leonid Dimov** (1926-1986), care trăiește o viață plină de însingurare, cu alegeri discutabile, trecând de la abjurarea ascendenței mozaice, la alegerea superficială a ideologiei de extremă dreapta, având o atitudine ambiguă și cu autoritățile comuniste (deși a fost în permanență urmărit de poliția politică), mai ales după destrămarea grupului onirist și alegerea lui de a rămâne în țară, sfârșind în cele din urmă prin a se dedica exclusiv poeziei. Autor cu o imaginație debordantă, capabil să pună în scenă adevărate întâmplări baroce, luxuriante și opulente, unde nu lipsește umorul, dar nici inducerea unei anxioase stări de reflexie specifice unui artist ce trece dincolo de butaforie, grațiozități și coregrafii calofil-satirice, într-o artă a scrisului impecabil stăpânită, trasează precis micile drame ce jalonează existența:

„*Cum se lipesc cu toții de oglindă/ Să treacă dincolo cât mai curând/ Cum crește jalea-n tagma suferindă/ A chipurilor în amurg plăpând,// Cum nasc apoi năluci în cavalcade/ Gonind ușor spre porturi sidefii/ Spre specii calde, populând estrade/ La circul interzis pentru cei vii.// Nu mă lăsa, de umeri mă cuprinde,/ Șoptește-mi vorbe clare, să-nțeleg,/ Ori șuieră preziceri și colinde/ Să fie iarnă pentr-un ev întreg*." (*Să fie iarnă*)

Unul dintre cei mai interesanți autori onirişti a fost **Vintilă Ivănceanu** (1940-2008). Poet, prozator, eseist, regizor de teatru, este un spirit histrionic (fiind chiar absolvent de teatru), un adevărat Arlechino care la scurt timp după un debut furtunos, atât în proză, cât și în versuri, bine primit, alege exilul în Austria unde face o spectaculoasă carieră de scriitor și regizor în limba germană. Lirica sa în limba română, de o originalitate frapantă dacă o poziționăm în contextul epocii, este deopotrivă militantă, dar puternic brăzdată de flash-uri confesive ale unui actant liric care rătăcește printr-un spațiu multidimensional, într-o lume care nu știe precis dacă se află la crepuscul sau apogeu:

„Iubito, mă gândesc la tine/ Ca un borfaș la ceasul unui lord !/ Dar se ciocnesc în carnea mea drezine/ Și caii au atac de cord.// Vezi în oglinzi un sân de-al tău/ Cu steagul alb înfipt în el ?/ A fost mușcat de-un câine rău/ Și sărutat de Wilhelm Tell.// Și eu iubito, eu sărmanul/ Zvârlit cu degetul la rișcă,/ Mortul când ia în gură banul/ Să treacă apele în brișcă." (*Moartea trubadurului*)

Sub umbela de plumb a unui regim deloc prietenos, cei doi au reușit să aducă prin lirica lor nu un limbaj paralel, care să se substituie celui oficial, ci mai degrabă să recupereze firescul comunicării, încercând indirect să articuleze o lume aflată în dispersie. Ei fac parte dintre acei artiști care reușesc să sublinieze că întotdeauna exprimarea poetică interoghează existența și istoria nemiloasă, nedreaptă și indiferentă cu mulți din adevărații stâlpi ai structurilor sociale.

pretexte

Gabriel Dragnea

Ion Șiugariu – scurt maraton pentru o nedreaptă memorie

Cu doar trei luni înainte de sfârșitul celui de-al Doilea Război Mondial, acest poet de numai 31 de ani moare pe 1 februarie 1945 secerat de gloanțe pe podul de pe rîul Hron de la intrarea în localitatea Brezno, Slovacia. El făcea parte din armata română de eliberare, ocupându-se de aprovizionarea cu hrană și muniție. Cu trei luni înainte de terminarea războiului a murit nu doar soldatul Ion Șiugariu, ci și poetul, unul apreciat de critica literară a vremii. Da, rândurile acestea sunt un omagiu adus unui om care, deși foarte tânăr, a reușit cu ambiție și talent să se facă remarcat cu texte poetice, articole și cronici literare în reviste precum *Familia* din Oradea, *Lanuri* din Mediaș, *Afirmarea* din Satu Mare, *Cronica literară* din Baia Mare, *Luceafărul sibian*, *Viața literară*, *Dacia rediviva*, *Meșterul Manole* sau *Revista Fundațiilor Regale*, fiind apreciat de personalități ale vremii precum Octav Șuluțiu, Al. Husar, Laurențiu Fulga, Vladimir Streinu, Geo Dumitrescu sau Ovidiu Papadima, amintindu-i, bineînțeles, pe profesorii lui, anume Mihai Ralea și Tudor Vianu.

Născut pe 6 iunie 1914 în Băița Maramureșului, poetul Ion Șiugariu (pe numele lui real Ion Soreanu) a reușit să publice doar trei cărți, dar de o expresie naturală, vie și ropotitoare. Despre versurile poetului maramureșean, cunoscutul Ovidiu Papadima remarca următoarele: „*Poemul nu e conceput plastic, ci creat muzical-contrapunctic. De aceea trebuie luat în totul și savurat în felul clar și cristalin, în care gândul și gestul își răspund, în minunata arhitectură străvezie a întregului. Prin ea Ion Șiugariu face o mare și îndrăzneață experiență creatoare și dă confraților săi o frumoasă lecție de conștiință artistică de cea mai stringentă actualitate*". Ca o scurtă exemplificare a celor spuse mai sus, iată câteva din versurile poemului ***Zâmbetul caișilor***, din volumul de debut „**Trecere prin alba poartă**" (1938): „*În dimineața asta tânără, a nins peste ogradă,/ Zâmbetul caișilor, ca o rugă de fecioară;/ Și mi-a părut că nu e nimeni astăzi trist, ca o povară/ Și nici un ochi atât de întunecat ca să nu-l vadă*" sau „*Mușcatele din geamul meu sunt azi bolnave/ De-atâta toamnă sură și singurătate./ În marea ochilor pierduți în gol, mor toate/ Surâsurile albe ca niște epave/ Și ploaia degetelor nu se mai aude,/ Cum lunecă pe gâtul florilor, ușoară./ Ce triste frunzele au început să moară,/ În ramurile de priviri trecute ude !/ În iarna asta plină de uitare,/ Va ninge peste ele versul gol și poate/ Va îngropa în strofe micile mușcate,/ Cum prinzi în fire albe, frunze în ierbare*"(**Mușcatele**).

Citea mult și scria cu speranța într-un altceva care să-i justifice trăirea atât de vibrantă, de pasională, sentimentele lui și ale lumii. Așa au apărut însemnările care aveau să devină „**Carnetele unui poet căzut în război**", apărute postum și îngrijite de Laurențiu Fulga, fost Președinte al Uniunii Scriitorilor din România: „*Am început să fac însemnări pe margini de regulamente militare. Străbunii mei însemnau pe margini de ceasloave și prin evangheliare. Iată o diferență care trebuie reținută.*" Poetul Ion Șiugariu aștepta acel ceva care să justifice armonia lumii cu natura miraculoasă, considerată de poet o frântură de paradis oferit omului pentru a se descoperi și a evolua între parantezele perfecțiunii divine. Aștepta cu nerăbdare terminarea războiului sperând, asemenea lui Panait Istrati, „în ceva mai bun, mai omenesc": „*Vom trăi alături, vom cutreiera lumea, va fi atât de bine ! După război trebuie să urmeze o epocă de libertate, de dreptate socială. Locul nostru este numai într-o astfel de lume*". O lume care, pentru el, nu avea să vină niciodată. Ba mai mult decât atât, la împlinirea a 70 de ani de la încheierea acestui scurt maraton prin viața trăită cu intensitate, la cele mai înalte cote de bucurie, dar și de amărăciune, în 2015 statul român i-a refuzat poetului nostru onoarea postumă prin care Primăria din Brezno a dorit să comemoreze sacrificiul eroului român pentru eliberarea Slovaciei de sub fasciști, botezând însuși podul morții de pe râul Hron cu numele Ion Șiugariu. Motivul ? Unul de-a dreptul stupefiant: poetul este asociat cu mișcarea fascist-legionară, în condițiile în care, culmea, poetul-soldat Șiugariu era prezent pe front tocmai împotriva fascismului. Dar ce putem și, mai ales, cât de mult putem face pentru a abroga o lege, așa cum este antinațională lege 217/2015 ? Pentru că, despre această lege degradantă pentru spiritualitatea românească vom mai auzi cu siguranță când va dispărea statuia lui Mircea Vulcănescu din Piața Sf. Ștefan din București, așa cum faptele prezentului deja o anunță.

Așadar, în cel mai mare cimitir militar al Armatei Române din Zvolen, nu odihnește numai omul Ion Soreanu, soldat îndeplinindu-și misiunea militară ci, mai ales poetul Ion Șiugariu, o flacără care a ars până la 31 de ani cu o intensitate extraordinară și repede ca trecerea unui gând.

Am citit despre...

Scriitori, în viziuni grafice (XVII)

(urmare din pag. 1)

Dimpotrivă, recurgându-se la o altă modalitate trăsăturile figurii sunt, așijderea, din linii subțiri, însă nici podoaba capilară și nici ochii nu par subliniate apăsat cu negru, ca în desenul anterior. Totul este aci de mare finețe, atât ochii, nasul și arcuirile sprâncenelor, apoi buzele mari și groase sugerând, în ansamblu, figura unui om visător, dar și hotărât, deopotrivă de meditativ și stăpân pe sine. Mai trebuie adăugat că graficianul a deținut pe deplin și ceea ce se poate numi „punerea în pagină", cele două portrete Eminescu fiind așezate față în față, vizavi, pe câte o întreagă filă fiecare, ca și cum autorul lor ar fi dorit să spună: „Iată, eu în aceste ipostaze l-am văzut pe poet. Vă las pe dvs., privitorii să apreciați care dintre ele vă satisface propriile exigențe...".

Complexitatea unui alt mare scriitor, Mihail Sadoveanu este pusă în lumină prin numeroase linii din care se compun toate elementele desenului: părul aproape vâlvoi, sprâncenele adăpostind doi ochi larg deschiși, nasul coborând până lângă două buze (mici în comparație cu chipul mare și chiar cu una din urechi, desenată din profil). Noi, care i-am văzut figura încă din copilărie și apoi l-am privit și în fotografii de la diferite vârste, ne dăm numaidecât seama că pe Dragoș Morărescu l-a impresionat prozatorul de la tinerețe, când acela se afla în plină forță creatoare.

Mai la începutul micului nostru serial despre cartea lui Dragoș Morărescu aminteam că artistul este și autorul unor interesante litografii inspirate de poetul V. Voiculescu. Dintre ele, în volumul de față a fost reținută una singură, a cărei expresivitate este cu totul de excepție. Autorul *Ultimelor sonete închipuite ale lui Shakespeare în traducere imaginară* apare ca un Crist răstignit pe propriu-i destin (se știe că a fost condamnat pe nedrept, că este unul din martirii închisorilor comuniste, dar și unul dintre cei mai mari poeți religioși). Graficianul a fost preocupat nu atât de figura propriu-zisă (pe care s-o fi așternut cuminte și corect pe hârtie) cât mai degrabă de „lăuntrul" omului, de gândurile și sentimentele lui. Ochii sunt închiși, înclinarea capului sugerează meditație, dar și resemnare, credință în Mântuitor, în fine sacrificiul în slujba unor idealuri ce se ridică mult deasupra existenței comune, cotidiene a omului de rând. O efigie cum nu se putea mai potrivită pentru acest scriitor straniu și realist totodată, care ne-a lăsat ca moștenire o operă fermecătoare, cu multiple semnificații.

SUD, PÂNĂ LA CAPĂT

Passi

Nicolae Dan Fruntelată

Așa îi zicem unei bune prietene, unei doamne care a sărbătorit, în urmă cu câteva luni, o vârstă anume, unei mare scriitoare contemporane care ne onorează cu prietenia și prezența ei.

Passi este Passionaria Stoicescu. Poetă, prozatoare, autoare de literatură pentru copii, traducătoare, eseistă, epigramistă.

Dar, dincolo de toate, o personalitate culturală complexă, un autor cu educație solidă, așa cum au fost întotdeauna scriitorii adevărați. Și o prezență solară, caldă, un om cu ironie ascuțită, ce mai, o femeie, un camarad de toată lauda.

Buzoiancă de origine, dar născută în București, trăită aici, în capitala Sudului, metropola care a devenit centrul întregii lumi românești, Passi a trecut, americănește, prin tot felul de meserii, a fost învățătoare, a fost editor, dar, mai cu seamă, a fost tot timpul un om cu patima scrisului.

Și-a scris raftul de cărți cu multă răbdare, a luat mai multe premii literare, a fost lăudată, a fost minimalizată de critica literară nu totdeauna foarte atentă la operă, dar n-a devenit nicicum o vedetă a literaturii feminine. A știut să rămână ea însăși, *Passi*, cu umorul ei ascuțit, dublat de un sentiment pur al prieteniei și solidarității de breaslă.

Dar să termin cu aceste elogii, pentru că nu de ele este nevoie când vorbești despre personalitatea împlinită a unui scriitor cu har.

Totuși, ca un corolar a tot ce am scris până acum, cu prilejul lansării unei cărți de epigrame a lui Passi, știind că nu se va supăra neam, mi-am exprimat admirația oltenească, spunând despre ea că este o autoare „dată-n Paște”. M-a completat imediat și a zis: „Și-n Crăciun”, ca să fie treaba rotundă.

Cam asta este draga mea prietenă Passionaria Stoicescu, aceea care, în structura ei organică (vă place chestia asta cu „structura organică” ? !), are și o componentă lipovenească, a fost căsătorită cu un universitar, scriitor și el, Ivanov pe nume, pe care eu nu l-am cunoscut cât a trăit, dar îl recompun din pasiunea soției sale pentru muzica și poezia bună rusească.

De aniversarea ei (vedeți ce om este !), mi-a trimis în dar trei cărți mai noi, scrise în vremuri de pandemie, două de versuri originale și una de traduceri. O să rotunjesc portretul ei, pe care țin neapărat să-l public în revista „Sud”, atât de dragă mie, cu primele impresii despre aceste volume.

Plusființa a apărut la Editura „eLiteratura” în 2019, înainte de pandemie, dar prevestind-o parcă. Da, prieteni, poeții adevărați au antene în eter și în viitorul vieților noastre !

Plusființa este o ieșire din propriul trup și o obiectivare în cosmosul literaturii, un efect al capacității de a te privi pe tine însuți/ însăți cu detașare și cu grijă, dar și cu o mare tristețe. Un fel de imn al zodiei în care ea s-a născut, Zodia Taurului, dar și o elegie a taurului ucis într-o coridă continuă. Iată dovada: „arenele-s pline și însetate/ de tremurul morții din copite,/ de tremurul vieții din picioare.../ Numai că întârâtarea,/ străpunsul înfuriatei jivine –/ puternicul Taur ce moare,/ răspunde în mine !”

Acest poem minunat, cu titlul „Plânsoare de zodii”, se încheie astfel: „Dar nu-i de ajuns: cei ce privesc/ și-au plătit măcelul să-l știe/ și urlă durerea din bucurie/ că omul e fiară și fiara-n curând va muri/ sunt tot eu, cu văzul meu lacom/ de-o viață, de-o zi,/ trăind nelumește extazul și graba/ acestei victorii din lupta degeaba...”

Această dedublare prin har a poetului vine ca o sentință: „Scriu, scriu/ sau alta mă scrie/ să aflu odată cine...”.

Mă izbește un alt poem care vine, parcă, din cel mai pur Sorescu: „Cineva sună la sonerie/ întrerupându-mă din reverie,/ din poemul ca o atingere/ sfântă până la stingere,/ totul în mine e-nchis/ întunecat, de nescris,/ dar vocea din interfon/ mă lovește senină:/ «Deschideți ! Sunt cu factura de la lumină !»”.

Așa-i, *Passi*, „poetul e plusființă, nu plusvaloare”. El se lasă torturat de cuvinte, de vise, de sentimente antagonice, el încearcă să domine timpul, dar timpul îl strivește ca pe orice insectă rătăcită în cosmosul său. În cronica timpului se schimbă numai culoarea cernelurilor: roșie pentru evenimentele majore, neagră pentru morțile mici, albastră pentru trecerea-petrecerea prin viață...

Și iată altă față a poetei, sfâșietoarea tristețe care mă trimite spre alt prieten al nostru, marele Grigore Vieru: „eu voi fugi,/ prin iarbă voi fugi,/ până când bună/ iarba mă va pierde.../ Mai mult ca iarba/ nu voi năpădi...”.

Celelalte cicluri ale cărții, „Șapte poeme despre” și „Vocea din off”, completează imaginea poetului conștient de puterea de seducție a versului său. Passionaria Stoicescu scrie, parcă, pentru alinarea ființei cosmice, dar și pentru aceea a ființei sale fragile. Scrie pentru că se simte în acord cu spiritul cel mare: „simțindu-l pe Dumnezeu obosit,/ iremediabil trădat/ de tot ce-a creat”.

Autoarea știe că libertatea poetului e aceea de a scrie despre orice, în orice timp, dincolo de prezent, dincolo de istorii, despre frică și iubire, despre caii verzi de pe pereți, despre reclamă, despre mult prea târziu... Important este să crezi în blestemul divin: „- Fie să vezi nevăzutele/ tulburi sau senine/ și nu doar pentru tine,/ ci să le pipăie măcar și alții,/ fie/ în toată orbirea acestei lumi,/ scrie !”

În mijlocul cărților pe care mi le-a dăruit, Passionaria Stoicescu a pus un volum de traduceri din – țineți-vă bine ! – Zhang Ye, o mare poetă chineză contemporană, un lider de generație trăind la Shanghai. Cartea se cheamă *Demonul bărbat* și a apărut la Editura Junimea în 2021. Traducerea este realizată prin intermediul limbii engleze de Passionaria Stoicescu în colaborare cu fiul ei, Alin Ivanov, și el cărturar, diplomat de profesie.

Volumul împlinește un act de cultură, oferă o cheie de intrare în fascinanta lume a literaturii din marele și vechiul imperiu asiatic. La ei, demonul-bărbat nu are înțelesul simplu de la noi, fiind și o întruchipare a binelui, deși conține și răul, o formă de expresie a echilibrului vieții și dragostei. Este o carte de bocete, o elegie continuă pentru demonul-bărbat care a plecat și a lăsat lumea fără niciun temei. Din acest sentiment țâșnește poezia lui Zhang Ye, renăscută în românește datorită transpunerii Passionariei și a fiului ei.

Poemele au uneori stranietatea unor obiecte de cult dintr-un templu oriental. Spre exemplu, „Cântecul Satanei”, „Cântec de jale”, „Răceala primei iubiri”. „Nu e un bocet care să-mi răscolească inima și plămânii/ Sunt numai lacrimi liniștite, izbucnind din adâncul inimii spre gâtul fără suflare”.

E un dor lung, înăbușit, „toate lacrimile mele au plecat cu refluxul”, un cântec murmurat simplu, fără zorzoane de metafore. Cei doi Ivanov, *Passi* și fiul ei, Alin, au adus la noi spiritul unei poezii mari a lumii răsăritene. Oare cultura chineză, poezia acestui neam atât de vechi și înțelept, n-are un sinonim pentru cuvântul „dor” ? Ceva asemănător cu românescul „dor” și portughezul „saudade” ? M-aș mira să nu existe.

Închei această călătorie prin opera recentă a unei mari poete și colege de generație și chiar de vârstă (pentru că anul ăsta intrăm amândoi în clubul *șaptezeci-cinciarilor*), doamna, prietena, Passionaria Stoicescu, trecând spre a doua carte de poezie originală.

Se numește *Pe propria răspundere*, a apărut tot la „eLiteratura” și conține 20 de poeme din anul pandemiei 2020.

E un strigăt, un poem-pamflet, o răzbunare pe toate opreliștile și botnițele ce ni s-au pus și ni se vor mai pune. O carte amară ca pelinul, o răfuială a ființei fragile a poetei cu istoria și cu toate nedreptățile și legile ei strâmbe, inventate de impostori și de parveniți ai clipei. Întrebarea fundamentală este: „de ce-am zbura ?/ E-așa comod târâtul !”

Idolii acestei lumi-false, „Sexul, foamea, frica” anihilează orice formă de libertate, concluzia căzând ca o sentință: „Ar trebui să tac,/ ar trebui mâna să refuze să scrie/ ideograma animalului muribund/ cu numele Poezie”.

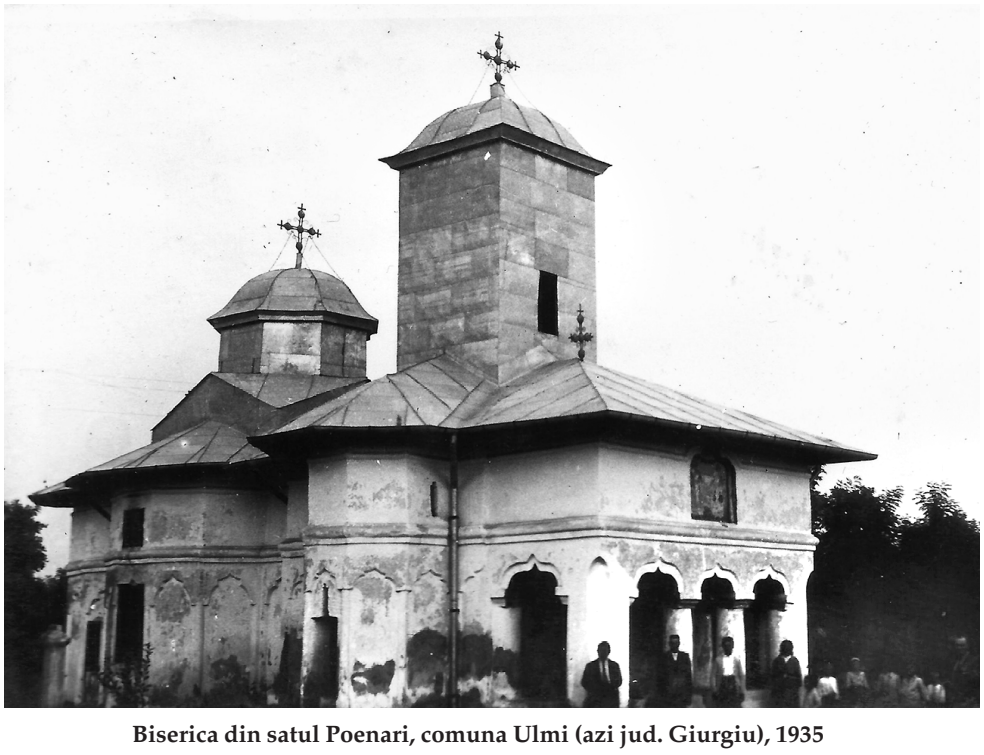
Passionaria Stoicescu este, prin această carte, dar și prin poemele din multe alte cărți ale ei, o poetă-luptătoare din tabăra noastră (în care mă includ și eu, cu modestia cuvenită), a celor care credem, nebuni ce suntem, că lumea poate fi vindecată de rău prin poezie.

Ea declară, „pe proprie răspundere”, acest lucru. Poeta care a scris, pentru copii și pentru oameni mari, versuri despre gâze și animale mici, care a scris proze vesele-triste, de-a râsu’-plânsu’, despre mahalalele orașului celui mare, care a atârnat clopoțeii epigramei de gâtul unor păcate omenești, cea care l-a imaginat pe „regele Praf” și i-o va alătura, fără îndoială, pe regina lui Pulbere, *Passi*, deci, trece o cumpănă de vârstă, purtându-și anii ca pe o caravană încărcată cu mătăsuri de preț.

Sărut mâna, *Passi*, La Mulți Ani cu sănătate și cărți noi și frumoase, dragă prietenă a noastră, Passionaria Stoicescu !

BOLINTIN - Istorie în imagini

Fotografii din Colecția ACTIB

Biserica din satul Poenari, comuna Ulmi (azi jud. Giurgiu), 1935

Biserica din satul Ulmi (azi jud. Giurgiu), 1935

Titus Vîjeu

Flash-back

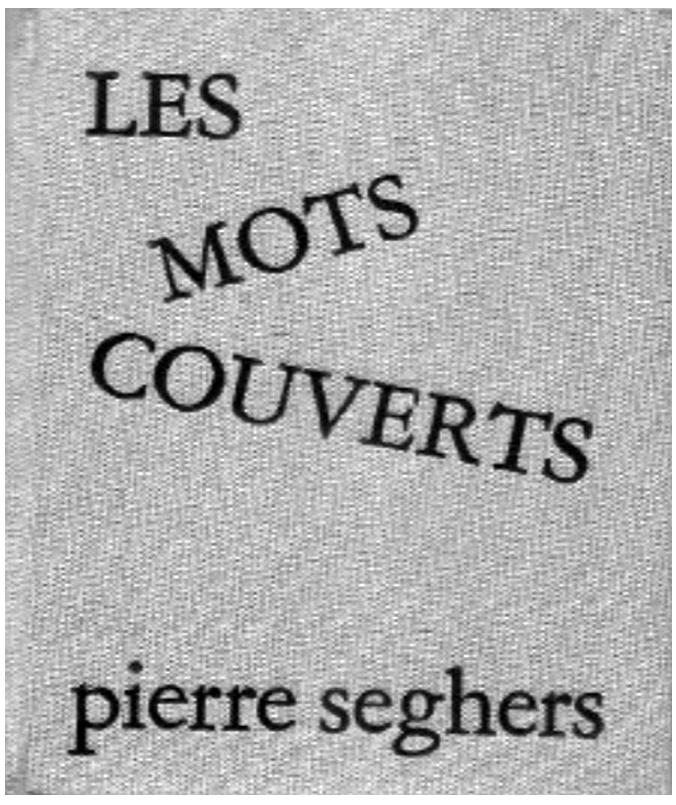
„Singurul țel al omului e fericirea..."

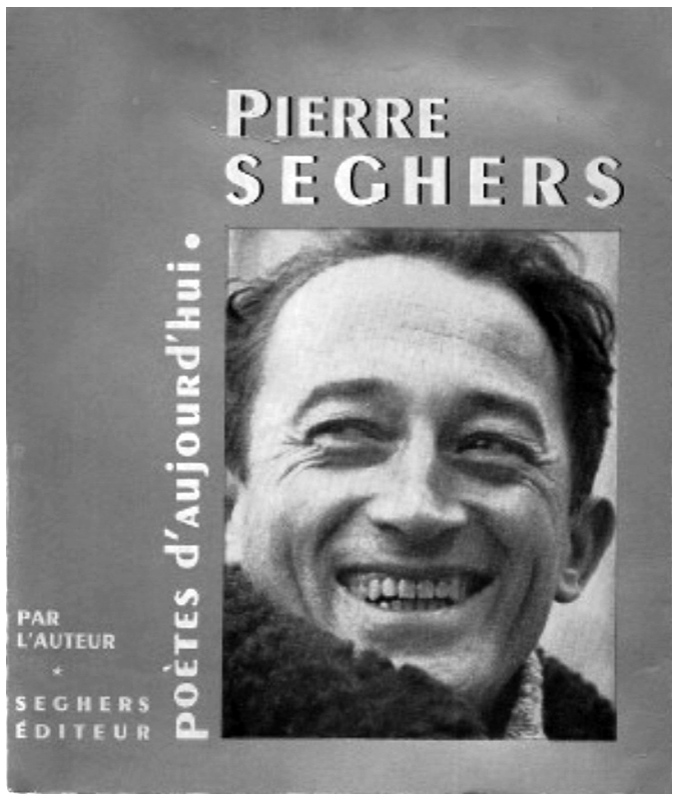
(Pierre Seghers)

O fotografie din iarna anului 1944 înfățișează un grup de prieteni ce par a privi cu multă speranță viitorul într-un Paris ce păstra încă urmele războiului. E vorba de câțiva scriitori francezi (și consoartele lor) alături de care se află un oaspete englez, Cyril Connoly, ce edita de câțiva ani la Londra un „literary magazine" numit *Horizon*, pe care-l concepuse drept continuator al revistei *The Criterion* (a lui Thomas Stearn Eliot) ce-și încetase apariția în ianuarie1939.

Din luna decembrie a acelui an ce marca începutul celui de-al Doilea Război Mondial, publicația avea să devină tribuna afirmării unor tineri scriitori, în paralel cu prezența în paginile ei a unor autori deja consacrați în lume precum Virginia Woolf, J. B. Priestley, Graham Greene și amintitul T. S. Eliot.

Numeroși scriitori străini au fost găzduiți cu generozitate, de la Wallace Stevens la Benedetto Croce, iar scriitorii francezi au fost și ei antrenați în coloanele *Horizon.* Îi voi aminti aici pe Jean Paulhan, André Gide, Jean Paul Sartre, Arthur Koestler și Louis Aragon.

Prezența în capitala Franței a lui Connoly era determinată de nevoia strângerii colaborării cu autorii din Hexagon. Din rama fotografiei ne privesc așadar câțiva scriitori care aveau să devină foarte respectați în anii postbelici. E vorba de André Frénaud (1907-1993), de Pierre Emmanuel (1916-1984) omologat deja ca poet datorită apariției **Mormântului lui Orfeu** (*Tombeau d'Orphée*, 1941), de Raymond Queneau (1903-1976), semnatarul unor romane ce anunțau viitorul succes cu **Zazie dans le métro**, de Pierre Seghers (1906-1987), aflat la începutul carierei sale literare și de editor.

M-am oprit la această fotografie pentru că am convingerea că „modelul Horizon" avea să impulsioneze ambițiile acestui tânăr poet francez cu origini flamande, născut la 5 ianuarie 1906 în Orașul-Lumină, pe strada Claude Lorrain, situată lângă viaductul de la Auteuil. În timpul studiilor la colegiul din Carpentras, unde obține un bacalaureat în filosofie, adolescentul descoperea viața prin exercitarea diferitelor ocupații. Experiențe transferate în poezie, căreia i se dedică începând din 1938. În septembrie 1939, luna începerii noului război mondial este mobilizat în Compania mobilă 947 din Nîmes. (În aceeași cazarmă fusese încorporat, în 1914, „comme deuxième canonnier conducteur" însuși Guillaume Apollinaire). Ca urmare i se pare normal să editeze aici o revistă întitulată *Poétes casqués*. Titlul se revendica de la casca de piele purtată de militarii unității în cauză și el atrăgea atenția nu doar celor în uniformă, ci și civililor, mai mult sau mai puțin celebri, precum Jean Paulhan, Max Jacob ori Gaston Gallimard și – nu în ultimul rând – faimoasei noastre conaționale Alice Cocéa, devenită o stea a teatrului parizian. Mulți alți oameni preocupați de literatură aveau să salute publicația și să și-o procure sub forma unor abonamente.

Se înregistra astfel un veritabil succes al literaturii în timpul „razboiului ciudat" (*drőle de guerre*) ce a marcat perioada 3 septembrie 1939 (declarația de război adresată Germaniei de Anglia și Franța după atacarea Poloniei) și 10 mai 1940 (atacarea Franței de către Germania nazistă), publicația lui Seghers devenind tot mai cunoscută (nr. 3, dedicat lui Apollinaire, a contribuit la consolidarea prestigiului ei).

Demobilizat în vara lui 1940 în așa numita „zonă liberă", administrată de guvernul de la Vichy sub titulatura „État Français" tânărul editor va stabili noi și solide relații cu confrații săi, trăind similare experiențe ce-i vor reuni sub semnul Rezistenței.

Martor al eliberării Parisului la 23 august 1944 și al revenirii de la Londra a generalului De Gaulle, Pierre Seghers se implică într-un proiect editorial de anvergură prin lansarea colecției *Poétes d'aujourd'hui*. Primul autor ales a fost Paul Éluard, perceput în epocă nu doar drept un mare poet al iubirii ci și unul al idealurilor libertare, mai ales după publicarea în 1942 a volumului **Poésie et verité** în care se afla și faimosul poem *Liberté*.

Au urmat Louis Aragon, Max Jacob, Jean Cocteau, Henri Michaux, Lautréamont, Lorca, Walt Whitman, Claudel, Cendrars dar și Rilke, Valéry, Pușkin, Emily Dickinson, Pasternak, Heine, Pessoa ori Antonio Machado.

Treptat colecția se va deschide și literaturilor mai puțin cunoscute. Din poezia română vor fi tipăriți Mihai Beniuc, George Bacovia, primul datorită mai cu seamă poziției oficiale deținute în țară, al doilea datorită unicității liricii sale, demonstrată de Nicolae Manolescu într-un studiu introductiv. (Într-o altă colecție, *Autour du monde,* apărea în 1966 la *Éditions Seghers* volumul **Joie** (*Bucurie*) al Mariei Banuș, prefațat de Eugène Guillevic.)

Devenit unul din marii editori ai Franței postbelice, Pierre Seghers a avut o sinceră simpatie pentru scriitorii români. Chiar și pentru cei mai tineri, între care mă aflam și eu în acei ani de mare răsunet al colecțiilor sale, precum *Poétes d'aujourd'hui*, *Poésie et chansons* ori *Cinéma d'aujourd'hui.* În același timp, mă atrăgea poezia originală a acestui devotat editor care, începând cu **Bonne Espérence** (1939) și **Pour les quatre saisons** (1942), continuând cu **Le domaine public** (1945), **Le futur antérieur** (1947), și **Six poèmes pour Véronique** (1950) adusese în lirica franceză „*un monde / au langage secret*" (*Prière*, în vol. **Bonne Espérence).**

Încercând în acei ani îndepărtați să fac cunoscută în România opera poetului Seghers, pe care toată lumea îl cunoștea exclusiv ca editor, l-am rugat să-mi propună el selecția titlurilor ce urmau a fi echivalate în românește. Scrisoarea expediată din Paris la 24 august 1971, dovedește adeziunea autorului la acel proiect al „translării":

„Dragă Domnule,

Am primit scrisoarea dvs. prin care-mi solicitați o culegere de poeme pentru a le traduce și publica în revista «Astra».

Sunt foarte mișcat de interesul dvs. Vă adresez , prin plic separat și recomandat un exemplar al colecției *Poétes d'aujourd'hui* no. 164, ca și ultima mea culegere **Les Mots Couverts**.

Cred că – așa cum îmi cereți – pentru o eventuală prezentare a poemelor mele traduse în limba română, selecția ce ar putea fi cea mai reprezentativă ar fi formată de poemele făcând obiectul listei alăturate.

Am avut prilejul de a veni de două ori în România. Cunosc interesul pe care-l purtați poeziei franceze traduse în română. Sunt fericit deci în chip deosebit să fiu tradus de dumneavoastră.

Vă rog să credeți, dragă Domnule, în simțămintele mele cele mai bune.

Seghers

P. S. Puteți să-mi trimiteți un număr al revistei «Astra»."

Pe pagina de gardă a elegantului volum **Les Mots Couverts** tipărit la *Éditeurs français réunis* se afla această dedicație:

„À Monsieur Const. Titus Vijeu **Les Mots Couverts** qui grace à lui seront entendus en Roumanie.

Cordialement,

Seghers"

M-a impresionat modestia acestui om care era, la ora redactării epistolei, o veritabilă instituție culturală europeană. În Franța, patria cărților, el reușise să impună o marcă (astăzi se spune „un brand") inconfundabilă. Începuse încă din 1938, la Villeneuve-lès-Avignon cu *Édition de la Tour*. Șase ani mai târziu, la Paris, *Les Éditions Seghers* se afirmă ca un departament al editurilor Robert Laffont pe care aveau practic să le eclipseze, cititorii identificând suflul nou al casei de editură în care vor înflori – alături de *Poétes d'aujourd'hui* – alte cincisprezece colecții de mare succes. Între ele: *Autour du monde*, *Clefs*, *Écrivains d'hier et d'aujourd'hui*, *Histoire d'un mythe*, *Cinéma d'aujourd'hui*, *Musiciens de tous les temps*, etc. Neîndoielnic locul de preempțiune aparține poeziei, Seghers punând în circulație sute de autori aparținând poeziei universale. Catalogul pe care l-a pregătit Bruno Doucey pentru marea expoziție din 2011 de la Musée du Montparnasse este de o elocventă bogăție culturală.

Cititorii de limbă franceză au dobândit prin cărțile editate de Seghers acces la valorile tuturor artelor (literatură, teatru, muzică, film etc.) prin prezentarea monografică a unor personalități încadrate în tendințele majore ale timpului. Iată un exemplu, în ceea ce ne privește. Numărul 149 al colecției *Poétes d'aujourd'hui* consacrat – cum aminteam deja – lui Mihai Beniuc (cu o bună selecție de la **Cântece de pierzanie** la **Inima bătrânului Vezuv** includea în cuprinzătorul eseu însoțitor al lui Nicolae Tertulian o prezentare curajoasă a poeziei române moderne:

„*Dans la quatrième décennie du XX-e siècle, la poésie roumaine avait déjà grâce aux poémes de Tudor Arghezi, de Lucian Blaga ou de Ion Barbu, pleinement accordé son destin aux tendences et aux valeurs de la poésie européene.*

Les questions dramatiques soulevée par la condition humaine à l'époque moderne, l'inquiétude d'une âme devorée d'incertitudes et d'absolu, la tristesse métaphisique et la nostalgie de salut par l'art ou la spiritualité pure, avait trouvé écho dans cette poésie."

(„În al patrulea deceniu al secolului XX poezia românească se afla deja, datorită poemelor lui Tudor Arghezi, Lucian Blaga sau Ion Barbu, în deplin acord cu tendințele și valorile poeziei europene.

Problemele dramatice ridicate de condiția umană în epoca modernă, neliniștea unui suflet devorat de incertitudini și setea de absolut, tristețea metafizică și nostalgia salvării prin artă ori prin spiritualitate pură și-au aflat ecoul în această poezie.")

Un text apărut în Franța anului 1966 și care ar fi fost probabil respins de cenzura din România desena o hartă precisă a liricii noastre moderne.

Cert este că mica editură născută la sfârșitul războiului mondial s-a dezvoltat tot mai mult datorită gândirii manageriale a fondatorului, care a știut să-și atragă competenți colaboratori. Astfel încât în anii '60 *Les Éditions Seghers* se aliniau marilor case de editură din Hexagon, unele cu tradiție considerabilă și cu posibilități financiare sporite. Editura avea să devină tot mai cunoscută în Franța și în lume, alături de respectatele Gallimard, Flammarion, Seuil, Plon, Denoël...

Marele succes dobândit în arena culturală (și comercială) a Franței l-a eclipsat din nefericire pe poetul Pierre Seghers. Aceasta a fost rațiunea dorinței mele de a-l traduce în limba română la începutul anilor '70 și ea rămâne la fel de motivată și astăzi când, adaug și alte poeme celor desemnate de autor pe lista de acum o jumătate de veac.

(continuare în pag. 5)

(urmare din pagina 4)

Pierre Seghers – *Poeme*

Arhitecturi

Excavatoarele nu mai dezgroapă stelele în rambleul căii ferate
Schelele nu-şi mai întind plasa pentru zburătoarele visului
Epúrele arhitecţilor nu sunt trasate de nebuni.
Ceasul vlăguit al pământului , „ceapă" rumegând minutele
care jupoaie fiece mort şi deplânge timpul trecut
Acele sale nu mai arată nimic, pentru plecările imaginare
o clipă deja depăşită. În ceţuri şi fumuri
o naştere eşuată s-a scurs în pământul descărcat
Şi colinele spintecate pentru protezele de ciment
ce duc nisipul, o maşină hidraulică, fără sfârşit sângele,
sângele ce picură
când vântul usucă şi naşte praful. Fabrici ale Sfintei Vineri
Vă salut. Dar săgeţi orizontale nu aşchii în cer,
trolii învăţând transformarea
cotind şi cocoţându-se, pentru a inventa grinzile.
Argumente devenite vise-ale existenţei.

Unul, printre ceilalţi...

I

Unul, printre ceilalţi, pe străduţele sângelui tău
Absorbit, urmând o-ntrebare năucitoare
pe care nimeni n-o pune. Unul, printre ceilalţi, în şantierele
unde se-nalţă nu se ştie ce, negre ruine pentru bombe.
Un Pompei viitor mistuit de soldaţi
recruţi ai libertăţii pierdute, înghiţindu-şi lacrimile.
Unul. Printre ceilalţi ? Poate şi nevăzându-i
fiece zi în nesfârşite peisaje urbane
şi rumegând întrebarea. Viitor sumbru
Dezastre şi astre mai goale ca luna.
Irespirabile. Nimic, a fost o ţară
pe care-o traversam, între case şi arbori
acolo se năşteau copiii şi jocurile. Frumuseţea
unora le părea indispensabilă
şi marea clipocea... De ce oare
atâtea răni în străduţele sângelui tău şi fisuri
în crăpătura din ziduri
întrebarea revine, fără sfârşit şi fără ecou.

II

Mă aflu aici, în capitala mea asediată
de memorie. Aud căzând grăunţele timpului
în limpedea noapte întunecată. Semnale-şi răspund
focuri se-aprind şi se sting. Aud
zgomote de armată în marş, un tropăit ce se-apropie.
A fost o stea acolo sus ori o rachetă
acea strălucire ? Sunt singur aici, ascultând
bătăile inimii prinse-n capcană, mi-aud sângele
scurgându-se, părăsindu-mă, părăsindu-se în frunzele
numeroase ale duratei. Aud oraşul
încă viu, încercuit. Am pus pândari, am încercat
să captez unde inaudibile.
N-am perceput decât un zgomot blând
Suspinul mătăsii ce se desface.
Timpul, vântul o vor aduce. Ce mână o agită-n zadar
în limpedea noapte întunecată ?
Pândarii aveau să-şi întocmească rapoartele,
nimic de semnalat, pădurea colcăie,
fiare necunoscute, metereze-apărate şi uşa secretă...
Se auzea deja vuietul trenurilor, dispărând
în armistiţiul unei noi zile, trăindu-şi asediul.

III

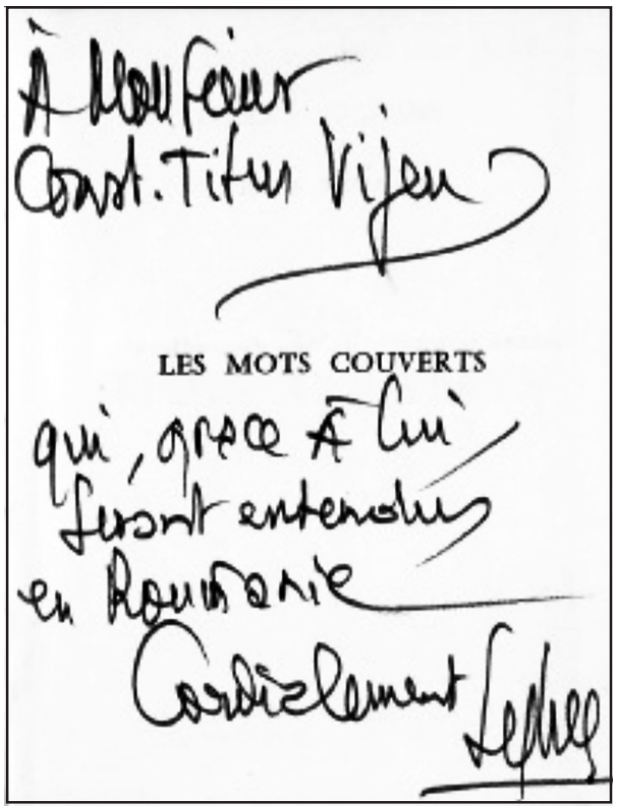
Se ofileau. Se uscaseră-n toamnă,
mirişti împrăştiate de vânt, ţăndări de aur întrezărite
pe un taluz, ca o armată de oväz zăpăcit
ce altădată mai fremăta. Iarna rupea
portdrapelele scofâlcite. Adio tulpini de mărar, liliac spaniol,
absint dulce-amar şi pipirig de baltă
Adio aur vechi complice-al crăpăturii din pietrele cenuşii
Licheni de Irlanda, urzici, mărăcine şi soc
Hohote ale unui anotimp şi trecătoare parfumuri
transformate în praf. Pământul copilăriei
nu se usucă sub pirul cel gras. Un alt anotimp pustieşte,
Altul reînvie. Trăiau de urma acestor schimbări
imperceptibile, pulbere a metamorfozelor
de-a lungul drumurilor bune de invadat mai târziu
când omul se va stinge şi va renaşte.
O iarbă.

IV

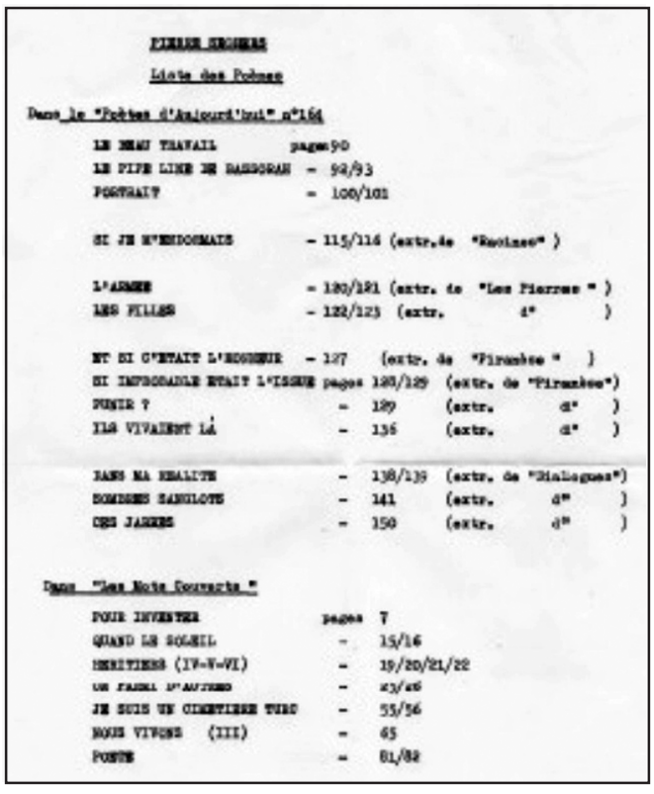
Ascultă respiraţia murmurelor, acest bătrân boa1910
pe care oraşul îl aruncă pe umerii săi când pogoară noaptea,
când surâsu-i se luminează de mii de candelabre şi râuri
de diamant
scânteind de plăcere, un nod de velur în mahalale.
Ascultă. Picăturile celor patru trandafiri
Dăruiesc viaţă, dăruiesc moarte. Se-aude-n depărtări palpitând
o inimă tainică, cu bătăile care se sting
şi zgomotul camioanelor pentru terasamentele
din care viaţa va izbucni. Mai rare ca glasurile
amestecate de-a valma cu zgomotele surde ale excavaţiilor
acolo unde ceaţa pluteşte deasupra iazurilor
pe care timpul le va astupa. Ascultă murmurele
şi-acest zumzet de insecte care înlănţuie
o stupină fără de miere adevărată, pe care
vântul o va spulbera.

V

Astăzi se naşte o Lume Nouă, mă trezesc
din visul enorm al muncilor, apar în sfârşit
După ce m-am cufundat atâta vreme.
Nu-mi pare rău de nimic din acest timp al trudei şi-al coralilor
bancari.
Un Flamand bătrân, şlefuitor de pietre scumpe ale cerului
cenuşiu
îmi spusese: „Voi rezista !" dar azi
temeliile sunt aşezate. Am străbătut catacombele
fără-a lăsa acolo viaţa şi cântecul meu. Veşnic
e omul, moartea duce cu sine doar umbra.
El vine, dăruieşte, dispare, dar urma lui vie rămâne.

Autograf Pierre Seghers

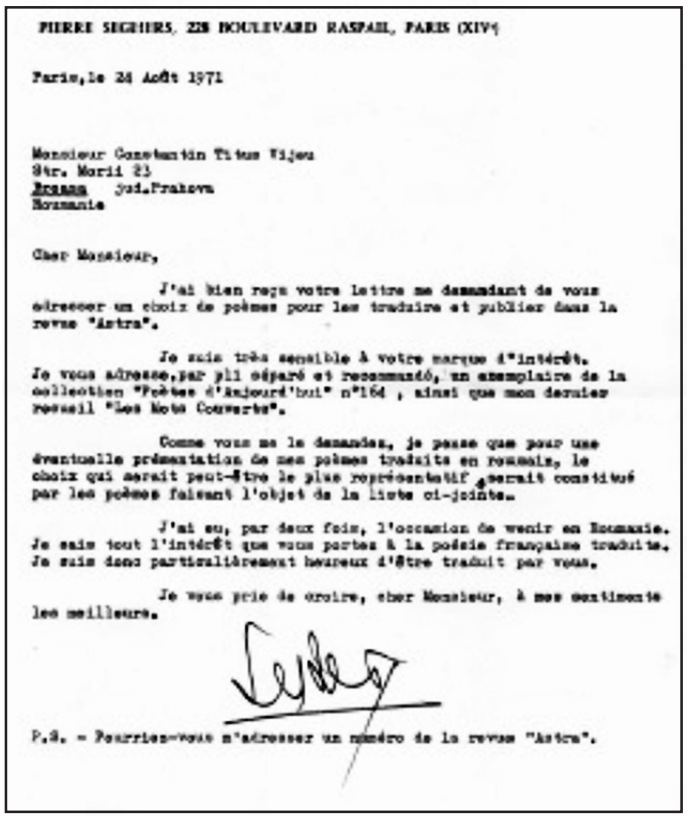
PIERRE SEGHERS

Liste des Poèmes

Dans le "Poètes d'Aujourd'hui" n°164

LE DEMI TRAVAIL	page	90
LE FIFE LIBRE DE RAMBORAN	-	92/93
PORTRAIT	-	100/101
SI JE N'ENDORMAIS	-	115/116 (extr. de "Racines")
L'ARMEE	-	120/121 (extr. de "Les Pierres ")
LES FILLES	-	122/123 (extr. d")
ET SI C'ETAIT L'HONNEUR	-	127 (extr. de "Firambec ")
SI INFROISSABLE ETAIT L'ISSUE	pages	128/129 (extr. de "Firambec")
PUNIR ?	-	129 (extr. d")
ILS VIVAIENT LA	-	136 (extr. d")
DANS MA REALITE	-	138/139 (extr. de "Dialogues")
HOMMES SANGLOTS	-	141 (extr. d")
CES JARRES	-	150 (extr. d")
Dans "Les Mots Couverts "		
POUR INVENTER	pages	7
QUAND LE SOLEIL	-	15/16
HERITIERS (IV-V-VI)	-	19/20/21/22
UN PAYS D'AUTOMNE	-	43/44
JE SUIS UN CIMETIERE TIBO	-	55/56
NOUS VIVONS (III)	-	65
POSTE	-	81/82

Listă de poeme de Pierre Seghers

PIERRE SEGHERS, 228 BOULEVARD RASPAIL, PARIS (XIVe)

Paris, le 24 Août 1971

Monsieur Constantin Titus Vijeu
Str. Morii 23
Brasov jud.Prahova
Roumanie

Cher Monsieur,

J'ai bien reçu votre lettre me demandant de vous adresser un choix de poèmes pour les traduire et publier dans la revue "Astra".

Je suis très sensible à votre marque d'intérêt. Je vous adresse, par pli séparé et recommandé, un exemplaire de la collection "Poètes d'Aujourd'hui" n°164 , ainsi que mon dernier recueil "Les Mots Couverts".

Comme vous me le demandez, je pense que pour une éventuelle présentation de mes poèmes traduits en roumain, le choix qui serait peut-être le plus représentatif serait constitué par les poèmes faisant l'objet de la liste ci-jointe.

J'ai eu, par deux fois, l'occasion de venir en Roumanie. Je sais tout l'intérêt que vous portez à la poésie française traduite. Je suis donc particulièrement heureux d'être traduit par vous.

Je vous prie de croire, cher Monsieur, à mes sentiments les meilleurs.

P.S. - Pourriez-vous m'adresser un numéro de la revue "Astra".

Scrisoarea lui Pierre Seghers

Corneliu Vasile

Corneliu Vasile (n. 28.07.1947, Dobrosloveni, județul Olt) este poet, critic literar, editor, membru al Uniunii Scriitorilor din România, filiala București – poezie (2003). A lucrat ca profesor de limba română și limba engleză, inspector, membru în Comisia națională de specialitate de pe lângă Ministerul Educației Naționale. Are un doctorat „cum laude", cu teza „Geo Dumitrescu, monografie critică". A publicat lucrări didactice și literare: poezie, proză scurtă, roman, eseu etc. Debut literar în 1970, în „România literară" (publicistică) și în „Albina" (poezie). Editorial, debutează în 1996, cu volumul *Epigrame și alte versuri umoristice.* Au urmat: *Aproapele departe* (1997), *Primul tren spre Craiova* (1999), *O lume minunată* (1999), *Privire din interior. Eseuri, studii și articole* (2000), *Efemere* (2006), *De acasă până-n clasă* (2006), *Scriitorul vremii, vremea scriitorului* (2010), *Halouri: lecturi la început de mileniu* (2012), *Catrene ca trenuri* (2013), *Dacă iubești pădurile* (2014), *În umbra literei* (2015), *Reflectări, reflecții, refracții* (2016), *Acreditări livrești* (2017), *Semne și însemne de carte* (2019),*Treci pe cărări* (2020), *Rime pentru-contra* (2020). Cele mai recente distincții obținute: „Premiul Miron Radu Paraschivescu" al Direcției de Cultură Teleorman, 2004, Diploma „Pana de aur" a Direcției de Cultură Olt, 2007. A publicat versuri, proză, articole de critică și istorie literară, recenzii, epigrame în: „România literară", „Familia", „Contemporanul", „Ramuri", „Tribuna", „Nord litera", „Sud", „Actualitatea literară", „Poesis, „13 Plus", „Porto-Franco", „Caligraf", „Luceafărul", „Litere", „Vatra veche", „Hyperion", „Caiete de Sud-Est" (Franța), „Univers românesc" (Belgia), Revista „Agero" (Germania), „New York Magazin" (USA), „Observatorul", „Destine literare" (Canada) etc. Despre Corneliu Vasile au scris: Nina Cassian: „Aveți, după părerea mea, o personalitate care atrage atenția, cu însușiri literare de necontestat" („România literară"), Horia Gârbea, referindu-se la lucrarea despre Geo Dumitrescu: „O carte serioasă, echilibrată, utilă, fără entuziasm inutil, dar și fără minimalizări. Este o lucrare sobră și documentată care utilizează toate sursele și pune, cred, într-o lumină corectă existența și creația poetului" („Luceafărul de dimineață"), Florea Firan, Ana Dobre, Vladimir Pană, Cornelia Gârmacea, Constantin C. Juncu, Constantin Ilie, Maria Dobrescu, Augustin Cozmuța, Ion Georgescu, Liviu Comșia, Nicolae Dina etc. În contrast cu statura sa masivă, Corneliu Vasile are o poezie delicată, până la o fragilitate emoțională transparentă dincolo de care se zărește un copil, între lumi posibile și imposibile, care râde și când plânge. (**Victoria Milescu**)

AMINTIRE

Strada pe care ai copilărit
o simți în fiecare mugure
în fiecare adiere,
colo două cărămizi
poarta la care jucai „miuța"
dincolo de gardul rupt prin care
băieții intrau în grădina
de zarzavaturi de pe colț
să se înfrupte din varză
colo teiul mirositor
sub care venind de la școală
râdeai cu colega codană
strada pe care ai iubit-o
pe care o iubești și pe care
n-o s-o demoleze niciodată
din inima ta.

IEȘIREA DIN ADOLESCENȚĂ

Lumea devenise un degetar
la picioare îmi stăteau
moscheile capitala atlanților
râsetele eschimoșilor și celelalte
șapte sute șaptezeci și șapte
de minuni ale lumii.
dar acum când știu
cu cea mai mare exactitate
cât mă desparte de fiecare
toate aceste linii
antichitate ikebana primii oameni pe Marte
prins în plasa mea de păianjen
cu un loc bine stabilit
cu un rol de aproape o viață
între 23 și 65 de ani
acum când știu
mă pregătesc să strig
să se audă în copilărie
că nu mai sunt acela și gata.

RESPIRAȚIE

El nu colecționează
flori de mină timbre sau
cutii de chibrituri
pur și simplu colecționează
numai cuvinte
pe care nu le dă la schimb
nici nu le vinde
nici nu le pune-n ramă
(ar trebui să le șteargă de praf
pentru fiecare expoziție).
Mai rău își oferă
colecția tuturor
ce altceva ar putea fi
poemele sale
trimise prin litere
sunete gesturi emoții.
Iarna câte un vers
porumbel cu pui albi
vine și i se așază pe umeri
iar trecătorii cu toți
își întorc fețele către el
ca să respire încă o dată
sensuri senzații imagini
într-un cuvânt: cuvinte.

FAPTUL DIVERS

N-ar fi nimic: s-au pierdut
acolo câteva torpile pe plajă
ori într-un accident aviatic
cutia neagră indiscretă
a fost urgent recuperată
de necunoscuți în uniformă.
N-ar fi nimic
că s-a pierdut în abisuri
(ce contează zece sau o sută de oameni)
un oarecare submarin nuclear.
Fără de importanță
numărul de grădini înflorite
numărul de monumente arhitectonice
numărul de păduri nepoluate
numărul de oameni
mai ales numărul de oameni
în cazul în care...

POSIBILITATE

Profesorului îi ieșeau toate pe dos:
nu găsea cartea cu demonstrații
de aspirații și conduită
aparatele din laborator nu mergeau
din cauza unui șurubel pierdut
mecanicul intrase în concediu
experienței cu energie solară
îi lipsea ceva din cauza norilor
animale preistorice începuseră
nu numai să apară
prin răzlețe spații mlăștinoase
dar chiar să se amestece
cu speciile actuale
încât nu mai știai dacă
un stol de grauri e un stol de grauri
sau un dinozaur plutind la orizont
nici dacă la semnalul convenit
apăruse delfinul inteligent
sau se declanșase fenomenul
similar marii glaciațiuni...
Profesorul însă nu se descuraja
Arta știința sau meseria lui îl purta
cu mult înainte în viitor
de unde i se părea că actualitatea
vine încet
dar era supărat din pricină că
nu mai putea fi ajuns
între el și realitate
se interpusese un nor negru
care putea să se prăvălească
uriașă ciupercă
târând în neant
toate regnurile contemporane...

1.

Cine crede că startul
este de la zero se înșeală,
până n-ai ajuns la unu,
nimic n-ai făcut, nu se vede.
Unicitatea până la urmă,
într-un noian, într-o mulțime,
fie ea de trei, de o mie,
sau de milioane – fire de nisip,
populații alungate de secetă,
de frig, de cutremure, de musoni,
năvălind peste calmul normalității.
Unu va fi în fruntea acelora,
unu pe meterezele apărătorilor,
mulțimile nu vor face decât
să urmeze arătătorul aceluia
favorizat de ape, de nori, de întâmplare.
Poetul însăilează la masa de lucru
fie de lemn, fie de pixeli, fie cântând
precum Homer la colțul de drum
– unu – care a văzut toate trecerile,
iubirile, năvălirile, împlinirile, viața.

2.

Rock, mașinism, tehnologie, expediții,
mari descoperiri geografice sau de interior,
pentru suflet deopotrivă, pentru anatomie,
n-ar fi existat, n-ar fi putut să existe.
Copilăria cu farmecul de neegalat,
cu primii pași clătinați și ridicarea
pe verticală, până domină lumea,
a copilului, nu putea să existe.
Gingășia bobocului de trandafir,
plin de rouă în dimineața vioaie,
atunci când deschizi, somnoroasă, fereastra,
ori îl găsești într-un suflet – nu exista.
Dacă la început – doar Adam și Eva,
acum sunt miliarde la numărătoare,
insule altădată pustii ivesc în furtuni luminițe,
este că altfel nu puteau ca să fie.
Să te miri că nenumărabilul
de schimbători ai lumii, trestii gânditoare,
la urma urmei vezi că se trage
dintr-o cifră mică, atât de mică ?

3.

Copleșit de urât, de nevoi, de necunoscut,
dornic s-ajungă în dulcea lumină,
a lăsat statornicia acolo-n colibă
de trei ori s-a dat peste cap.
Astfel a uitat obârșiile sale,
tot înaintând în științele lui,
fugind de prezent, neștiind viitorul:
„Alles gute sind drei", zice Hans.
Poate că prezentul îl trăiește
fără a-l observa, însă, din mers,
poate întrezărește ceva din ce va fi mâine.
Îndoit nu mai ajunge, acum – întreit.
Se-ntoarce, că-i singur, spre vechea icoană,
întrebându-se cât de mult va cuprinde
din tărâmul fără sfârșit al cunoașterii ?
Sfințit număr în Sfânta Treime.
Nehotărât încotro-i direcția bună,
ca un nor plutește cuvânt peste văi:
Ai grijă cum procedezi cu viața.
vezi că te ia la trei păzește.

4.

De-a lungul istoriei se târăsc,
prin praf, prin deșert, pe corăbii,
gânduri de explicat, de neexplicat,
atât de logic să desfaci firu-n patru.
Mai spre soare-răsare praful de pușcă,
în bețe de bambus purtate secrete,
cine credea că o să ajungă în
toate punctele cardinale ale lumii ?
Dacă înțelepciunea se exportă,
cum de sunt atâtea coincidențe
și obiceiuri aceleași pe insule și continente ?,
„cum crapă piatra-n ochii caprei".
Cel ce visează începe cu încetul
să se întoarcă la meșteșugurile practice
și să desființeze sistematic distanțele,
cum are mașină patru-ori-patru,
cum vede prin sticlă aștri cu viață,
cum simte cu secoli înainte cutremurele,
cum numără mulțimi pe care nu le vede,
cum știe mai tot, mai puțin de unde vine.

Luminița Cornea

File de monografie:

O VIAȚĂ SUB SABIE (XI)

Tânărul Ion Graure a plecat de pe malul Dunării, dintr-un sat de lângă Giurgiu, a studiat la *Școala Normală pentru Învățători* din Grădiște (patru ani) și la *Școala Normală de Învățători „Ștefan Velovan”* din Craiova, apoi Academia Teologică.

Cercetând diplomele de absolvire, ne-au atras atenția notele de promovare în cele opt clase ale școlii normale, la Grădiște și la Craiova, inclusiv faptul că la fiecare materie se menționează al câtelea este promovat din totalul elevilor. Pe *Diploma de Capacitate pentru Învățător,* eliberată de *Ministerul Culturii Naționale și Cultelor,* se menționează că „văzând încheierea comisiei examenului de capacitate pentru învățător, ținut în sesiunea iunie 1943, la centrul de examinare Craiova, dăm absolventului Graure I. Ion al școalei normale de învățători „Ștefan Velovan” din Craiova, prezenta *Diploma de capacitate pentru învățător* obținută cu nota medie 8,44 și fiind clasificat al XVIII-lea pe centru și înscris al 145-lea pe tabela de capacitate, spre a se bucura de toate drepturile acordate de legi și regulamente”.

Diploma este semnată de Ministrul Culturii Naționale și al Cultelor – se vede sigiliu, dar semnătura este aproape ștearsă din cauza trecerii timpului. A doua semnătură este a Directorului învățământului primar și normal (adică opțional, pedagogic); semnătura este descifrabilă, anume Ecaterina Duțulescu, care, însă, a semnat „pentru”. Diploma are nr. 9 și a fost eliberată în ianuarie 1944; în colțul din dreapta, semnătura posesorului.

Din cauza războiului, studentul Ion Graure își efectuează studiile teologice sub auspiciile academiilor teologice din Caransebeș și Oradea, dar la Timișoara, cu finalizare, prin susținerea lucrării de licență, la Sibiu.

„*Caietul de cursuri al studentului Graure I. Ion*”, nr. 246, înscris la 31 septembrie 1943, are antetul *Academia Teologică* din Caransebeș. Însă, menționăm că, după 1941, academiile teologice ortodoxe din Caransebeș și din Oradea se aflau refugiate la Timișoara.

Conform acestui *Caiet* (asemănător unui carnet de student de mai târziu) primii doi ani universitari, respectiv 1943-1944 și 1944-1945, au parafa *Academiei Teologice* din Caransebeș. În 28 martie 1946 „s-a supus la examenul I general (exegetic-istoric)” și a obținut media generală „Bine”, lucru certificat, în *Caietul* menționat, de președintele comisiei prin semnătura Episcopului Veniamin al Caransebeșului și sigiliul *Academiei Teologice Ortodoxe Române* din Caransebeș. Din vara anului 1943, tânărul Ion Graure a fost și elev al Școlii de Ofițeri, din Ineu, Arad, luptând și pe front, până la terminarea războiului, în 1944. Pentru anii universitari 1945-1946 și 1946-1947, în același *Caiet*, este trecută situația respectându-se rubricile: Numele profesorului, Cursurile înscrise, Numărul orelor, Colocviu I, Colocviu II, Nota obținută la examenul final (de fapt este trecut un calificativ), Semnătura profesorului, iar în partea dreapta, jos: „certific valabilitatea anului de studiu, rector”.

Se pare că cele două academii teologice erau comasate ori se aflau în aceeași clădire, cert este că numele unor profesori se află în toți cei patru ani de studii, deși primii doi ani sunt la *Academia Teologică* din Caransebeș și ultimii doi ani la *Academia Teologică* din Oradea, ambele refugiate, în acei ani, cum am arătat, la Timișoara. Astfel dr. Mircea Chialda a ținut la anul I cursurile de *Introducere în Vechiul Testament*, *Exegeza Testamentului Vechi*, *Arheologie biblică*, la anul II: *Exegeza Testamentului Vechi* și *Limba ebraică*, iar în anul III, *Istoria filosofiei*. Dr. Zeno Munteanu a susținut trei cursuri la anul I: *Ermeneutica biblică*, *Exegeza Testamentului Nou*, *Limba greacă* și la anul II, cursurile: *Introducere în Noul Testament* și *Exegeza Testamentului Nou*. Prof. Constantin Vladu este menționat la *Cânt bisericesc*, atât în anul I, cât și în anul III. Mai mult, aceeași persoană, dr. Dimitrie Bodea, a ținut, în anul IV, patru cursuri: *Liturgică*, *Pastorală*, *Omiletică*, *Catihetică*, toate de strictă specialitate. La fel, pentru anul III, dr. Laurențiu Busuioc a avut cursurile: *Teologia morală*, *Mistica*, *Sociologie*, asemenea, dr. Marcu Bănescu: *Omiletică*, *Catehetică*, *Pedagogie generală*. Pentru prezența unui singur profesor la mai multe discipline, în ani de studiu diferiți, explicația ar fi situația politică a țării, faptul că cele două academii teologice erau refugiate la Timișoara și, din această cauză, lipsa profesorilor.

Cursurile înscrise la anul IV de studii, 1946-1947, sunt următoarele: *Liturgică*, *Pastorală*, *Omiletică*, *Catihetică*, *Drept bisericesc*, *Constituție și administrație bisericească*, *Sectologie*, *Cântare bisericească și Tipic bisericesc*, *Igienă pastorală*. Însemnarea de la finalul anului IV de studiu este parafată de dr. Vasile Lăzărescu, Episcopul Timișoarei din vremea aceea:

„*Domnul Ion I. Graure s-a prezentat în ziua de 18 iunie 1947, la examenul II general, sistematic-practic, și a obținut nota generală «Foarte bine», Timișoara 18 iunie 1947.*” Semnează dr. Vasile Lăzărescu, Episcopul Timișoarei, președintele Comisiei Examinatoare, alături de sigiliul: *Academia de Teologie Ortodoxă Română Oradea*, ceea ce ar rezulta că episcopul ortodox de Oradea nu era refugiat iar omologul său din Timișoara îi ținea locul. La doar câteva luni, în același an, 1947, prin ridicarea eparhiei în rang, Vasile Lăzărescu devine arhiepiscop al Timișoarei și mitropolit al Banatului, fiind instalat, la 26 octombrie 1947, la Catedrala mitropolitană, măreț edificiu ortodox, la care îndrumase lucrările de zidire și care fusese inaugurat doar cu un an în urmă. Pensionat de autoritățile comuniste în anul 1961, mitropolitul Vasile Lăzărescu și-a trăit ultimii ani de viață la mănăstirea Cernica, ca simplu monah.

Tristețile și suferințele vremii !

La un an după examenul de la Timișoara, studentul Ioan Graure își pregătește examenul de licență în Teologie la Sibiu. Astfel, diploma de licență în *Teologie* a obținut-o la *Academia Teologică „Andreiană”* din Sibiu în 12 iunie 1948. Diploma are antetul: Republica Populară Română, Arhiepiscopia Ortodoxă de Alba Iulia și Sibiu, fiind semnată de Nicolae, arhiepiscop de Alba Iulia și „*mitropolit al românilor ortodocși din Ardeal și Crișana*”.

Teza de licență, cu titlul *Spiritul creștin în pedagogia lui I. A. Comenius*, o întocmește sub coordonarea pr. prof. dr. Nicolae Mladin, titularul catedrei de *Teologie Morală*, devenit mai târziu (4 iunie 1967) Mitropolit al Ardealului.

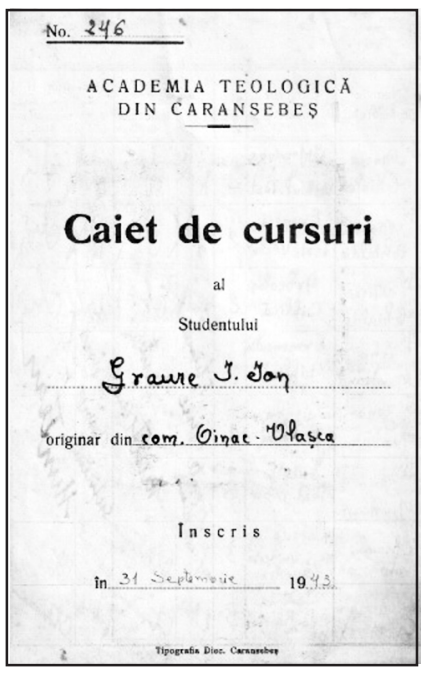
Doi ani și jumătate, absolventul de Teologie a fost învățător (anii școlari:1948-1949; 1949-1950; 1950-24 feb. 1951). S-a căsătorit, urmând să se preoțească pe meleagurile natale, dar alta a fost întorsătura vieții. Așa cum am arătat în episoadele anterioare, a fost deținut politic: trei ani și șase luni, la închisoarea Jilava, la Poarta Albă, Colonia de Muncă Peninsula – Valea Neagră, regiunea Constanța, din nou la Jilava.

După toate aceste „călătorii” întru cizelarea personalității, a adăstat în patru colțuri de rai ale unor zone diverse din Ardeal, dar trăind... o viață sub sabie.

Ca preot în parohia Cergăul Mic, lângă Blaj, a fost trimis la un fel de cursuri de (pregătire) perfecționare la Curtea de Argeș (anul 1960 ?). Familia păstrează o fotografie-document realizată la finalul acestor cursuri, unde se vede, chiar în mijlocul participanților, PSS Vasile, ierarhul de atunci al Arhiepiscopiei Argeșului, apoi se văd o parte din preoții-profesori care au ținut cursuri și preoții participanți – preotul Ioan Graure este al treilea din dreapta, rândul de sus.

Oriunde a fost, părintele Ioan Graure nu s-a lăsat biruit de rău, îndemnându-și aproapele să poarte grijă de cele bune și în tot ceea ce face să aibă pilda Mântuitorului Iisus Hristos. A considerat întotdeauna, luând exemplul înaintașilor, că un cuvânt bun spus la locul potrivit și la timpul potrivit este un leac miraculos. Cuvântul să fie plăcut, să fie „dres cu sare”. Aprofundase învățăturile Sfântului Ioan Gură de Aur, din care aflăm că „limba noastră este mâna cu care atingem picioarele lui Hristos” și că „limba este un mădular mic, dar poate murdări tot trupul”. Cu limba, binecuvântăm pe Dumnezeu, dar și blestemăm, spunem cuvinte urâte, care întinează sufletul omului. Părintele Ioan a știut să valorifice aceste învățături. A fost un preot exemplu pentru slujbele bisericii și pentru muncă. A ostenit cu timp și fără timp, fiind o bună pildă în săvârșirea slujbelor bisericești și în munca de toate zilele, bucurându-se de prețuirea, admirația și dragostea tuturor. Preotul Ioan Graure a fost omul lui Dumnezeu în toate. „*Voința i-a fost mare și râvna strălucitoare*” (Sfântul Ioan Gură de Aur, *Cuvântul al IV-lea la Sfântul Apostol Pavel*, în vol. *Predici la sărbători împărătești și cuvântări de laudă la sfinți*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al BOR, București, 2002, p. 256).

(Va urma)

No. 246

ACADEMIA TEOLOGICĂ
DIN CARANSEBEȘ

Caiet de cursuri

al

Studentului

Graure I. Ion

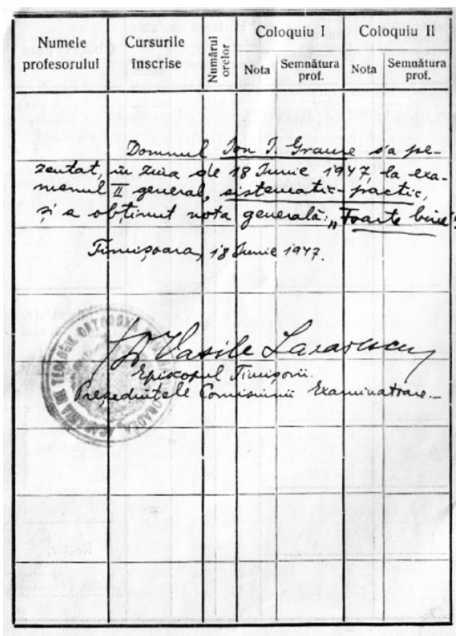
originar din com. Cinac-Vlașca

Inscris

în 31 Septemvie 1943

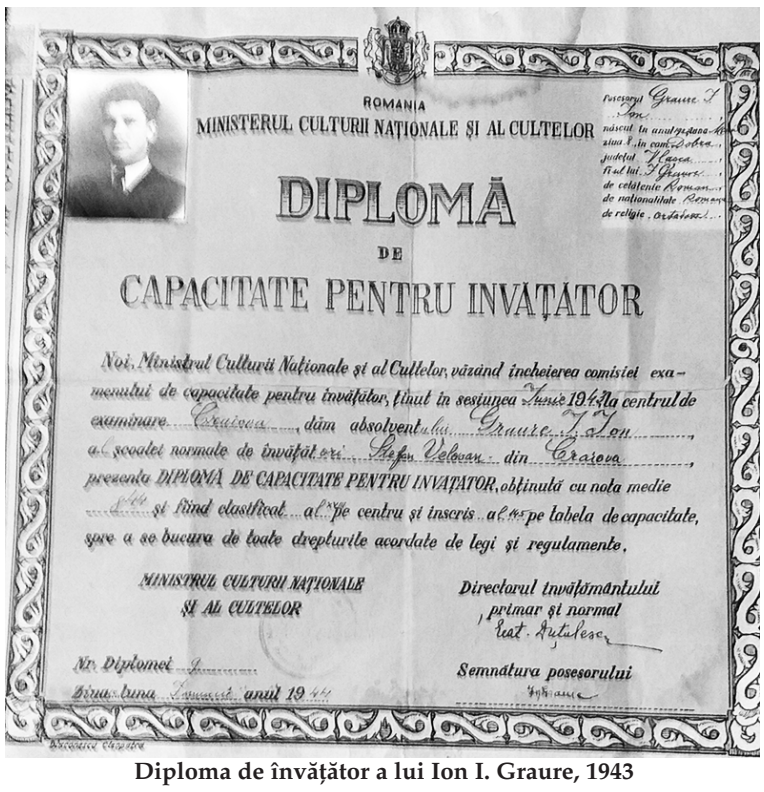
Tipografia Dioc. Caransebeș

Caiet de cursuri al studentului Ion I. Graure

Numele profesorului	Cursurile înscrise	Numărul orelor	Colloquiu I		Colloquiu II	
			Nota	Semnătura prof.	Nota	Semnătura prof.
			Domnul Ion I. Graure s'a prezentat în ziua de 18 Iunie 1947, la examenul II general, sistematic-practic, și a obținut nota generală „Foarte bine”			
			Timișoara, 18 Iunie 1947.			
			† Vasile Lăzărescu Episcopul Timișoarei Președintele Comisiunii examinatoare.			

Caiet de cursuri cu nota finală semnată de Episcopul Vasile Lăzărescu

ROMANIA
MINISTERUL CULTURII NAȚIONALE ȘI AL CULTELOR

DIPLOMĂ
DE
CAPACITATE PENTRU INVĂȚĂTOR

Nr. Diplomei 9
Anul 1944

Diploma de învățător a lui Ion I. Graure, 1943

Fotografie de la finalizarea cursurilor de la Curtea de Argeș, 1960

CĂRȚILE PRIETENILOR MEI (XXIX)

Între topos și atopos

În consonanță cu mișcările naturii

Florentin Popescu

Un mare nedreptățit al lucrărilor de sinteză apărute în anii din urmă la nivel național (între care aș menționa în primul rând *Dicționarul scriitorilor români*, ediția a doua, „revăzută și adăugită, adusă la zi”, Editura Muzeul Literaturii Române, București, 2020) este, fără îndoială, și Ion Roșioru, poet, prozator, eseist, publicist, traducător și critic literar, care are o operă bogată, apreciată ca atare atât în România, cât și în străinătate, unde autorul a fost distins cu numeroase premii și distincții, bibliografia sa putând sta cu cinste, pe bună dreptate, lângă cea a scriitorilor români contemporani în biblioteca oricărui intelectual care se respectă.

Într-un medalion ce-i este consacrat într-un dicționar local de acum trei ani (Valeriu Nicolescu, Valeriu Avram, Marius-Adrian Nicoară, *Personalități buzoiene 1918-2018, 500 pentru România*, Editura Alpha MDN, Buzău, 2018) sunt menționate atât cărțile publicate de Ion Roșioru cât și o serie de semne ale prețuirii autorului (distins în mai multe rânduri cu Premiul Uniunii Scriitorilor, Filiala Dobrogea, cu diplome și medalii la diverse festivaluri naționale, dar și în Franța și Liban), autor care, de altfel, este o prezență constantă în multe publicații culturale din România, din Canada, Croația și alte țări.

Nepropunându-mi să reiau aci, nici măcar în sinteză, fișa amintită, mă opresc numai asupra creației poetice a d-lui Ion Roșioru, care mi-a trimis de curând cel mai recent volum de versuri al d-sale (*Cupola unei lacrimi*, Editura Ex Ponto, Constanța, 2021). El vine să se adauge benefic celor care l-au precedat: *La țărmul grânelor* (1988), *Pur* (1998), *Pantumierul*, vol. I-II (2011), *Incantații de mătase* (2012), *Lacrimi triunghiulare* (2012), *101 schaltiniene* (2012), *Trecutul afectiv se pierde* (2012), *111 elide* (2013), *Clopotul din Dojoji* (2013), *Insomnii vesperale* (antologie, 2013), *Își pierde urma inorogul* (2016).

Că dl. Ion Roșioru este înainte de toate un foarte bun cunoscător al poeziei românești și universale aproape că se înțelege de la sine de vreme ce nu numai că i-a citit pe toți (de la Eminescu, Bacovia, Blaga, Pillat, V. Voiculescu și până la autorii de ultimă oră, unora le-a comentat cărțile în recenzii), ci i-a și tradus în limba lui Voltaire, d-sa bucurându-se, la vremea respectivă de bune aprecieri din partea specialiștilor.

Dl. Ion Roșioru este astăzi singurul poet român care și-a propus (și a și reușit !) să aducă în atenția iubitorilor de literatură

modalități și specii lirice mai rar întâlnite și care demonstrează, între multe altele, nu numai meșteșug, ci și un talent de excepție: *cople*, *elide*, *pantumuri*. „Terenuri” lirice care multora dintre autorii de azi le-ar putea părea explorate și valorificate demult, deci specii și genuri cu o viață încheiată, se dovedesc a fi pentru acest poet veritabile mine sau fântâni de aur din care d-sa a dat/dă la iveală comori nebănuite. Firește, pentru cine știe să citească și să aprecieze adevărata poezie.

Cupola unei lacrimi vine cumva în continuarea unor volume anterioare (cel puțin ca tehnică, dar și ca univers ideatic). Poetul din acest nou volum este, structural vorbind, un gânditor clasic, care nu se dezminte pe sine de la o carte la alta în trăirile sentimentale. Cartea de acum îl atestă un nostalgic incurabil pentru care spațiul natal, matricea din care s-a ivit pe lume constituie un fel de centru al universului.

Pe canavaua anotimpurilor și a satului își află locul întreaga multitudine a sentimentelor – toate dominate de dragoste – un fel de „fata morgana” a vieții cotidiene: „Și dacă tot te caut veșnic pentru c-atât de mult îmi placi,/ Himeră, hai să fim colinde, hai să fim copaci !// Și dacă tot doresc să aflu în clipa asta ce mai faci,/ Silfidă, hai să fim miresme, silfidă, hai să fim copaci !// Și dacă tot ni-i scris să ardem ca roua-n candele de maci,/ Undină, hai să fim poeme, undină, hai să fim copaci !” (*Iubire, hai să fim copaci...*). Aidoma exilatului la Tomis, poetul își oferă sieși motive, pretexte de ostoire a dorului de iubita aflată departe, la mare: „În noaptea-naltă, plină, imensă și bogată,/ La geamuri stropii ploii au început să bată.// E ora trei și-mi place să cred că printre ei/ S-a reîntors și roua iscată-n ochii mei.// Mai sunt, cu siguranță, și cei sărați cu care/ Te-a împroșcat, geloasă, neobosita mare.// Mă sfredelește gândul să fiu un strop să am/ O nesperată șansă să-ți bat cu mine-n geam !” (*O nesperată șansă*). Sau: „A-nceput să plouă verde. În otavă cad gutui./ O să treci un râu albastru. O să am un vis haihui.// Se-nserează a poveste. Munții au intrat în sat./ O să iei din cui vioara. La fereastră o să-ți bat.// Soba duduie neleapcă. I-a scăpat un fir de fum./ Îmi trimiți o nouă carte. Mă cufund în ea duium.// Se aude-o veveriță. A dat iarăși iama-n nuc. Îmi expediezi mesaje. Uit subit că-s singur cuc !” (*Uit subit că-s singur cuc*).

Totul – ograda, dealurile, copacii, sălbăticiunile ce se ivesc din când în când nu-i pot îndepărta poetului gândul de la iubită, de la condiția dorului neostoit de mișcările și schimbările anotimpurilor. De aci și încrederea în eternitatea iubirii, cea pe care nici moartea n-o poate opri ori deturna aiurea. De aci și un vis poetic al reîncarnării, al unei posibile vieți viitoare. O viață de după cea pământească: „De vom trăi și-o altă viață noi tot aici vom reveni/ Și totu-o să decurgă-ntocmai, noapte de noapte, zi de zi.// Spre a desțeleni ogorul vom pune patru cerbi la jug/ Și tu îi vei purta de sfoară iar eu voi apăsa pe plug.// Când toiul nopții o să treacă ne vom grăbi la măcinat;/ Vei coace pâine afânată, mă voi urca în nuci să-i bat.// De peste moartea ce-o să vină îți jur de-acum să mă întorn/ Să-ți curm nestinsa așteptare când viscolul se zbate-n horn !” (*De peste moartea ce-o să vină*). Prezența firească a țăranului cu preocupările lui, cadrul agreat, apoi intimitatea interiorului trimit cu gândul la Coșbuc, la Goga, la Bacovia, însă aci totul capătă și o conotație simbolică, metafizică, pe un solfegiu romantic, de bună și remarcabilă factură. Eroul sau personajul liric (cum vreți să-i spuneți) este prin excelență un visător și de aceea nu e de mirare că printre multe altele își argumentează imaginația cu trimiteri la mitologii și la autori referențiali în domeniile lor. Totul se petrece atât de firesc încât aproape că nu mai știi unde se sfârșește realitatea și unde începe ficțiunea: „Vâslind pe-o mare de poveste să-ți lași caiacul în fiord,/ Să înhămăm la troică renii, să ne-mbătăm de nordul nord –// Cu blana ursului totemic să ne-nvelim din când în când,/ Să nu te mai desprind de mine, să-mi fii regină-n orice gând –// Să ningă pur, să ningă tandru ca-n basmele lui Andersen,/ Să ne durăm colibă-n tundră, să reclădim un nou eden –// Să nu avem nimic cu moartea, să evadăm din noi în noi,/ Să fim doar dragoste eternă, să fim eternitatea-n toi !” (*Vâslind pe-o mare de poveste*).

Sau, iată, în alt loc nostalgia eternității posibile, cel puțin în poezie dacă nu și în realitatea prozaică de pe pământ: „Să fie-o noapte fără margini. Să coborâm de tot în ea./Să fiu poetul tău oniric. Să fii antologia mea !// Să nu se mai ivească zorii. Să retrăim un vis nohai./ Să te dezbrac pe îndelete. Să ne citim febril în Braille.// Să se aprindă singur focul. Să bem amurg din felegean./ Să fiu dighitul tău din urmă. Să-mi fii uzbeca Nevgian !/ S-atingem mitul androginic. Să-i spunem morții bun rămas./ Să reclădim edenul lumii. Să nu mai curgă timp din ceas !” (*Să nu mai curgă timp din ceas*).

Este reconfortant să descoperi surprinzătoarea capacitate a poetului de a-și asuma peisajul exterior, de a-l face să transceandă către celălalt peisaj, cel interior, în care gândurile și sentimentele par a se mișca și a trăi ca niște ființe care te fac părtaș la existența lor, pe cât de reală tot pe atât de imaginară, pe cât de diversă tot pe atât de receptivă la apelul poetului.

Cupola unei lacrimi este cartea unui autor ajuns la deplina maturitate lirică. A unui scriitor care știe *ce și cum* să comunice cititorilor lui, oferindu-le o adevărată insulă de poezie autentică, inspirată, reconfortantă mai ales azi, în contextul a tot felul de „mofturi” și căutări sterile cu pretenții de autenticitate, originalitate și valoare.

Iubirea (ne)-cuminte și rigorile formelor fixe

Aureliu Goci

D-na Maria Niculescu este o apariție atipică în lumea literară contemporană, o forță creatoare dublată de o activitate febrilă în domeniul cultural. Deși de formație tehnică, proiectant în construcții-instalații, a activat ca secretar general de redacție la cenaclul literar „Perpessicius”, administrator și redactor la site-ul literar-artistic „Negru pe Alb” precum și la alte reviste on-line, secretar artistic și actor la cercul dramatic „Ioan V. Maftei” – toate acestea reușind să o inspire în domeniul liric și s-o susțină în fața greutăților extraordinare ale vieții materiale pe care le-a înfruntat cu curaj și tenacitate.

Din anul 2001, când a debutat editorial cu volumul *Miere și fiere*, dna Maria Niculescu a publicat până astăzi șaptesprezece cărți – ceea ce reprezintă o performanță aș zice greu de egalat ! Nu este o simplă performanță cantitativă – am putea spune – fiindcă se vede însoțită de referințe credibile, și dacă adăugăm „17 cărți de poezie”, vom constata că se schimbă natura aprecierii, mai ales că printre susținătorii autoarei sunt nume de rezonanță în literatura contemporană: Mihai Antonescu, Florentin Popescu, Ion Machidon, Ștefan Doru Dăncuș, Valter Hristescu, Boris Marian Mehr, Irina Airinei, Nicușor Constantinescu, Geo Călugăru, Constantin Mitulescu ș.a.

Adevărul este că autoarea stăpânește versul clasic, descoperă rimele cele mai potrivite și, nu de puține ori rare, într-un registru de teme nu foarte bogat, dar de statornică frecvență în universul poeziei: trecerea implacabilă a timpului, ciclicitatea anotimpurilor și renașterea naturii, cultul prieteniei, eflorescența sentimentelor, puritatea și naturalețea primelor iubiri, grandoarea și eternitatea mării. Astfel, în volumul „Prințul sonet”, Maria Niculescu dovedește o abilitate de versificare notabilă, îmbogățind sonetul clasic cu sonetul-acrostih: *Curajul de-a te naște nu-l pot a înțelege/ Urmașii ce, urmarea o țes cu vagi povești;/ Rupându-se de tine cu gând să pătimești/ Ai triumfat, călcat-ai un rău fără de lege (...) (Lumină din lumină*, sonet-acrostih pentru „Curajul te-nalță”).

În esență, poezia e curgătoare, pe tema unică a iubirii, în registrul impersonal care camuflează emițătorul. Uneori, textul păstrează conștient reminiscențe eminesciene: *Rămâi, rămâi cu mine, nu mult, ori ești în pripă ?/ Iar mâine-n zori de ziuă va să revii, știu bine,/ Tu faci, a mele gânduri, ades, să se-nsenine,/ Al meu iubite vină, așteaptă înc-o clipă !// Poți face tot ce-ți place: - n oglindă te privește/ (...)/ Ușor, o zi va trece, o lună, ani și soarte,/ Cu tine-alături, dragă, atâta-s de ferice !/ Cu tine mă simt pură, frumoasa Euridice,/ Ispititor de-aproape suntem și mult, departe...*” (*Rămâi cu mine*).

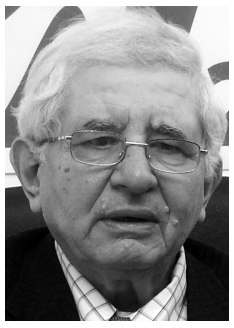
O bună parte din textele d-nei Maria Niculescu sunt de inspirație religioasă, fără să contravină temei erotice principale. Autoarea, deși nu s-a bucurat de susținerea criticii de prim plan, a reușit să rămână activă o perioadă îndelungată, iar volumul *Clepsidra iubirii*, bilingv, îi va aduce poate mai mulți cititori, inclusiv de limbă italiană, pentru că domnia sa a căpătat certitudinea că textele rezistă și în versiuni diferite de limba în care au fost elaborate. Iată o invocație de mare puritate sufletească: *Sunt vie, Doamne Sfinte, ce minune !/ Am stat pe-o cruce-n pontul lui Pilat,/ Motivul de-a fi moartă l-am aflat,/ Chiar și la morți, prieteni, îl voi spune* (...) (XXXIV).

Poezia modernă a eliminat toate elementele de podoabă, pentru concentrarea unui conținut de idei, insinuat și sublimat în text. Nimic nu se află înaintea textului, totul începe la sfârșitul lecturii în conștiința cititorului, dar pe d-na Maria Niculescu trebuie s-o „citim” altfel, așa cum observă și Florentin Popescu în Prefața la *Prințul sonet*: „... suntem înclinați să bănuim că sub forma lui (a sonetului, n.n.) a socotit că se poate exprima cel mai bine, în el poate orândui o sumă de întrebări și neliniști care nu-i dau pace în nopțile d-sale de nesomn și căutări lirice.” Tot Florentin Popescu face referire la Mihai Codreanu, „prințul sonetului”, ceea ce ne face să observăm că autoarea a personificat acest frumos stil liric, numindu-l, chiar pe el, Prinț...

Autoarea este un talent nativ care trebuie încurajat în acumularea culturală și spre rezoluțiile personale, rezultate din „ars combinatoria” a probabilităților lingvistice, deoarece dovedește resurse pentru autodepășire și evoluție, mai ales pentru faptul că poezia este și o terapeutică existențială.

(Maria Niculescu, *Clepsidra iubirii*, ed. Betta, 2019, *Prințul sonet*, ed. Rawex Coms, București, 2020.)

„UNIVERSITĂȚILE MELE” (X)
Ca valul trece...

Neagu Udroiu

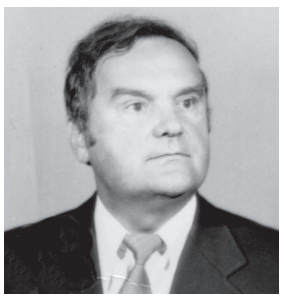
În mod neașteptat, aș zice, cartea mea de învățătură a trecut și prin amfiteatrele a două televiziuni particulare. Câțiva ani am fost, cu acte în regulă, rabotnic la „Pro tv”. Un adevărat lăcaș de parcurs , zilnic, având carnetul în mână și creionul după ureche. Acest post Tv născut la intersecția unor oameni cu bani de dincolo de graniță și ceva indivizi pricepuți a făcea lucruri nefăcute la noi până atunci, a oxigenat inițiativa locală și catalizat reușita în mai tot ce a ieșit în cale. Meritul nu este doar al lui Adrian Sârbu, om de cameră și de studio, cu ceva pricepere în a face *tatting*, dar de la el trebuie să pornească orice cuvânt de apreciere referitor la activitatea grupului redacțional și tehnic instalat în apropiere de Foișorul de Foc. Fără el, mă îndoiesc de o reușită deplină. Cu el la timonă evenimentele au mers pe un curs de toată lumea apreciat. Bravo lui, voi exclama și acum, la atâta vreme de când nici el, nici eu – scuzați, simplă alăturare ! – nu mai ne luăm leafa din birourile ce privesc spre Foișor ori alte azimuturi: Liceul „Mihai Viteazu”, Școala de actori de teatru, film și tv-euri, Liceul „Iulia Hasdeu”, Gara Obor, simțind în ceafă respirația precipitată a lui Titus Ozon.

După încheierea mandatului meu diplomatic de la Helsinki și Tallin, reveneam acasă cu o poftă de pensie de necrezut. De neînțeles pentru unii, convinși că a fi ambasador este un fel de concediu cu plată. Prin volumele numite „Zăpezi din Miazănoapte” (subtitluri: vol. I – „Ambasador în Finlanda”; vol. II – „Ambasador în Estonia”) am dorit să creionez viața acelor ani. Dar printr-o înțelegere intervenită între mine și patronii Editurii Niculescu am preluat Departamentul Beletristică străină. A durat doi ani. Lansarea cărții despre anii mei finlandezi (multă lume, alai, serbare, n-o să mă credeți s-a stat și în picioare…) mi-a prilejuit reîntâlnirea cu poetul Nicolae Dan Fruntelată. A filmat evenimentul și m-a invitat ca în continuare să realizăm un interviu în biroul său de director general al televiziunii „România de mâine”. A apărut o întrebare: „Nu vii la Noi ?”. Răspuns: „Și ce să fac ?”. De dincolo de masă: „Să faci emisiuni”. Am înțeles: ca într-o fabrică echipată cu tot ce are nevoie ca să producă: poți lucra ca strungar în fier, frezor, rabotor. Am acceptat cu mare plăcere să lucrăm alături. Nu voi regreta niciodată. Deși a apărut și ideea ca la experiența mea în mass media să fiu încadrat și într-o funcție de conducere, ceea ce s-a și operat, mi s-a dat pe mână un carussel. Cine a trecut prin uzine constructoare de mașini pricepe despre ce e vorba: utilajul impozant din capul halei. Avea și avantajul că puteai lucra în trei schimburi. Evident, tot tu, în toate trei. Am început să alerg ca în tinerețe după subiecte la zi, dar totul circumscris profilului Tv. la care fusesem chemat. Micul ecran respectiv funcționa ca un producător de nișă, cu pretenția declarată de a rămâne cu un accentuat profil educațional. N.D. Fruntelată s-a „bătut” pentru această efigie, convins că indiferent de părerile altora micul ecran trebuie să deschidă mintea spre orizonturi culturale, să invite la lectură, să atragă pe studenți și nu numai în muzee, în sălile de concert, la spectacole de teatru. Mi-am gândit anii de lucru la Tv. „România de Mâine” ca un periplu printre statui. Un ciclu de emisiuni s-a numit chiar așa. Invitam săptămânal la microfon interlocutori din varii domenii, din drag de cariera lor ce merita știută, din curtoazie pentru altitudinea lor profesională. Au putut fi văzuți și ascultați academicieni, experți afirmați cu strălucire în diferite activități, sportivi de performanță, actori din prim planul scenei românești și nu numai. Prin ce avea mai bun, țara era reprezentată acolo. Am ținut să relev și posibilitatea de a privi Lumea de aproape, având în față personalități din cercul românesc diplomatic de elită. Am recrutat parteneri de analize și sinteze privind o țară sau alta chiar dintre cei care serviseră în tranșeele diplomației – ambasadori în țara aflată în discuție, inclusiv lideri ai Ministerului de Externe. O reușită.

Despre atmosfera din „sala de clasă”, cuvinte bune în exces. Explicațiile veneau de la conduita rectorului acestei universități particulare, om de echilibru desăvârșit. De la maniera de a concepe funcția de „el comandante” a celui pus și lăsat să gândească și să pună în aplicare proiectul televiziunii de nișă. Nicolae Dan Fruntelată condusese la viața lui instituții de nivel înalt și nimic nu-l împiedica să distingă utilul de inutil. Ca redactor șef la „Viața studențească” excelase în a lucra cu „prospătura” universitară. Uitați-vă la cine i-au fost subalternii. A trecut la „Scânteia tineretului” unde a avut privilegiul de a asista intrarea în tranșeele informației a condeierilor de vârf ai tinerei generații. Ajungea la „Luceafărul” unde exersau nume de relief ale publicisticii literare din epocă. După ’90 a avut parte de șansa de a i se încredința „Românul”, publicație coborând din anotimpul pregătirii „României Mari”. A condus Departamentul de Informații al Guvernului pe când ce e rău și ce e bine tu te-ntreabă și socoate își avea rolul său.

Când toate acestea păreau a fi caligrafiate cu aer durabil a intervenit prevăzutul. Rectorul s-a pensionat, Tv. a trecut în mâna succesorului. N-am îndrăzneală să emit opinii despre statura sa ca profesor universitar. N-am căderea. Dar ca mai mare al televiziunii nu mă împiedică nimeni s-o fac. Prima grijă, să scape de cei care îl complexau. A contractat o nouă conducere, punând în capul mesei pe un neica nimeni în materie, un sociolog fără vreo altă virtute decât aceea de a se ști de folos la Cotrocenii momentului. Lipsit de viziune, incapabil să priceapă ce are de făcut își consuma vreme stând de unul singur în birou pentru a putea sta la garagațe pe computer. A plecat rapid, fără să știe nimeni câți bani a înghițit ca aventurier într-un ținut complet inaccesibil înțelegerii lui. A urmat la cârma instituției un contemporan leit ca lipsă de personalitate și idei. Ce a urmat ? Televiziunea „Spiru Haret” a dispărut de pe firmament. Deci: nu ne stabilește nimeni momentul când să cădem în ridicol, asta vine de la sine…

Nașterea și tinerețea unei reviste de cultură

Constantin Bărbuță

Motto:
Lucrul început,
este pe jumătate făcut.
(Horatiu)

În luna octombrie a acestui an de grație se împlinesc două decenii și jumătate de la apariția primului număr al revistei „Sud”, eveniment cultural remarcabil care va consemna începutul unei adevărate renașteri spirituale a întregului spațiu cultural sudic, al celui bolintinean îndeosebi.

Meritul incontestabil al acestei inițiative pe care o putem considera, fără teama de a greși, drept istorică, revine unui grup de intelectuali în frunte cu C. Carbarău, bolintinean din tată în fiu, licențiat în filosofie, publicist experimentat, care a transpus în realitate, cu o admirabilă premoniție, zicala marelui poet latin potrivit căreia orice lucru început este pe jumătate făcut Actul de naștere al revistei de cultură „Sud”, care iată, în vremuri dificile și confuze a devenit sfert centenară dovedindu-se pe deplin însăși rațiunea de a fi, a avut loc în martie 1996 în biroul de la liceul păstorit de autorul acestor rânduri, fiind semnat cu entuziasm de cei prezenți, profesori, ingineri, economiști, funcționari, localnici sau navetiști, care după ce au pus bazele Fundației „Dimitrie Bolintineanu” au stabilit apariția revistei lunare, numită „Sud” la propunerea primului redactor șef desemnat, Constantin Carbarău. Apariția în peisajul monoton al unui orășel cu puțin peste unsprezece mii de locuitori a revistei „Sud” a stârnit, *ab initio*, interesul bolintinenilor, deopotrivă vârstnici și tineri, liceeni mai ales, prin diversitatea tematică, literatură, educație, istorie, cultură-civilizație, cât și calitatea articolelor orientate spre evenimente și personalități ale istoriei locale, medievală și modernă, precum Tudor Vladimirescu sau Dimitrie Bolintineanu, dar și atragerii unor colaboratori competenți, inclusiv originari din arealul zonei, deci cu motivații superioare.

Dincolo de entuziasmul nedisimulat al inițiatorilor, „copilăria” „Sud”-ului nu a fost ușoară și nici simplă, dificultățile, inerente unui atare început, financiare îndeosebi, ca și momentele de cumpănă, au fost depășite prin intervenția oportună și eficientă a primarului de atunci al urbei, Alexandru Pâslaru, inginer agronom, vizionar curajos, permițând ca procesul de editare, lung și complicat, să-și urmeze cursul, iar speranțele să devină realitate în momentul când primul număr al revistei a fost adus la cunoștință cititorilor.

În primul deceniu de existență, revista „Sud” s-a bucurat de colaborarea unor nume prestigioase ale literaturii, istoriei și culturii române, scriitori, poeți, critici literari, precum Teodor Vârgolici, exeget al operei lui D. Bolintineanu, președinte al Fundației bolintinene ce va purta numele marelui poet și patriot născut la Bolintin Vale, Radu Cârneci, Liviu Ioan Stoiciu, Fănuș Neagu, Mircea Sântimbreanu, Florentin Popescu, Victoria Milescu, Radu Voinescu, Emil Păunescu ș.a., alături de care am debutat și eu, timid, cu articolul „De ce Bolintin ?”, solicitat și acceptat de redactorul șef chiar pe prima pagină a numărului unu. Tot în această etapă, grație tenacității și încrederii redactorului șef de atragere a creatorilor valoroși, cu origini în arealul sudic, devin colaboratori de prim rang ai publicației Emil Păunescu, istoric din Giurgiu, George Apostoiu, diplomat, Bolintin Vale, Neagu Udroiu, diplomat și publicist din Cartojani, Dumitru Dumitrică, Bolintin Deal, Victor Pencu, Buturugeni, Constantin Turturică, Ogrezeni, Dan Florică, Alexandra Firiță, Alexandra Man, poeți din Bolintin Vale, C-tin Bărbuță, profesor, Șerban Tomșa, scriitor, Gratia ș.a.

Încununare a primului deceniu de activitate, în care a reușit să câștige un loc, un nume și renume binemeritate între revistele provinciale de profil, „Sud”-ul bolintinean se prezintă cu un bilanț avizat al publicistului Constantin Carbarău, intitulat „Revista *Sud* – 10 ani de apariție, octombrie 1996 – octombrie 2006", având ca subtitlu semnificativ: „Între Olt și Borcea, un spațiu literar”, selecție consistentă și remarcabilă din textele publicate, grupate în cinci capitole: „Omagii”, „Clasici de lângă noi”, „Literatura Sudului/ Sudul în literatură”, „Proză”, „Comentarii critice” (Ed. Dominor, București, 2006, 242 pag.) aparținând la peste o sută de autori-colaboratori. Așadar, un început despre care se poate spune ca a fost de bun augur, mai ales că anterior, începând cu anul 2002, apăruse „Caietele Sud” și un consistent volum de însemnări monografice intitulat „Bolintinul, bolintinenii, Bolintineanu” (Ed. Dominor, București, 2004, 228 pagini), coordonat de redactorul sef, împreună cu un album așijderea, printre autori figurând T. Vârgolici, C. Carbarău, Emil Păunescu, C. Bărbuță, V. Grigorescu și alții, care a devenit referențial cu privire la rostul și țelurile Fundației și revistei, generând emulație și încântare printre localnici, inclusiv profesioniștilor.

„Zece ani de apariție a unei reviste ca a noastră e un adevărat miracol”, se afirma în omagiul transmis de scriitorul Florentin Popescu, redactor șef adj., în timp ce pentru scriitorul Horia Gârbea după zece ani de activitate „*Sud* ține cu precizie și chiar încăpățânare direcția cardinală a verticalității, Nordul, țintind mereu spre Steaua Polară !”

Dacă în primul deceniu, „Sud” a apărut în 12-16 pagini, cu 6 numere anual, începând cu ianuarie 2004 revista apare în 16 pagini, ajungând uneori la 20-24 pagini și 12 apariții anuale, aceasta timp de 8 ani la rând, marcând o perioadă de maturitate și stabilitate, inclusiv financiară și managerială, prestigiu unanim recunoscut în breaslă, și nu ne sfiim să spunem, chiar glorioasă.

La începutul anului 2011 apele devin tot mai învolburate la „Sud” pe fondul deteriorării în cascadă a stării de sănătate a redactorului șef, cu impact asupra prestației sale. Chiar și în aceste împrejurări delicate preocuparea sa importantă a continuat să fie soarta revistei, adesea purtând un dialog deschis: „Colega, am obosit, mă gândesc la ce se poate întâmpla cu revista noastră după... Ce zici, o poți prelua ?” Răspunsul oferit fiind realist, inechivoc: „Nu cred că pot să păstrez nivelul actual.”, astfel că atribuțiile au fost preluate de scriitorul Florentin Popescu, redactor-șef adj. până la nr. 5/2011, după care Fundația și revista „Sud” și-au suspendat pentru scurtă vreme activitatea în urma decesului lui Constantin Carbarău, fondator și primul Redactor șef, aproape 15 ani, care a fost înmormântat în cavoul familiei din cimitirul Bolintin. După numai câteva luni, colaboratorii fideli și neliniștiți în sensul bun al cuvântului, au pus bazele Asociației pentru Cultură și Tradiție Istorică Bolintineanu, care și-a asumat și misiunea onorantă de preluare și garantare a continuității revistei „Sud”, Redactor șef fiind desemnat Vasile Grigore, bolintinean, remarcat prin profunzimea cercetărilor și articolelor publicate în timp, care va demonstra prin fapte că este omul potrivit și capabil să coaguleze factorii și energiile culturale locale. Astfel, ajunsă la vârsta maturității, revista bolintineană, ferm așezată pe orbita calității și culturii române, își urmează neabătut traiectoria ascendentă, susținută de cititori consecvenți din arealul sudic, de la Tomis la Drobeta, cât și din întreg spațiul carpato-dunăreano-pontic.

Nicolae Scurtu

VASILE MILITARU ȘI REVISTA „TELEGRAFUL ROMÂN”

Biografia și bibliografia poetului, prozatorului, publicistului și excelentului memorialist Vasile Militaru (n. 21 septembrie 1886, Dobreni-Câmpurelu, jud. Giurgiu – m. 8 iulie 1959, închisoarea Ocnele Mari, jud. Vâlcea) necesită investigații profunde în presa interbelică, în arhivele locale și centrale, precum și în arhivele securității, unde, încă, se mai găsesc informații, date și manuscrise.

La revista *Telegraful român*, care apărea la Sibiu, Vasile Militaru a colaborat de două ori, cu o poezie – *Eroului necunoscut*[1] și cu *Imnul tinerimii creștine*[2], ce se constituie în autentice poeme de adorație creștină și prea slăvire a virtuților celor două simboluri ale umanității.

Poet religios, prin vocație, cunoscător al adevărurilor biblice, participant activ la viața socială a României interbelice, Vasile Militaru evocă, în fericite sintagme poetice, imaginea eroului necunoscut, care a creat și întărit profilul unei *veșnice romanități* aici la marginea Europei.

Inspirat din numeroasele drame și tragedii ale românilor din sate, târguri și orașe, Vasile Militaru a izbutit în această poezie să imortalizeze, pentru totdeauna, efigia unui erou și, în același timp, a unui mod de a privi și recepta istoria.

*

EROULUI NECUNOSCUT

Cu sufletul îngenunchiat pe lespedea ce azi ți-e scut,
Salut,
Erou necunoscut !

«Necunoscut» am zis ? Iertare !
Cum oare ești necunoscut, când dintre noi cu orișicare,
Eroule, tu poți fi frate, – poate mai mic, poate mai mare, –
Fiu drag, – ca soarele, în viață, –
Oricărei mame ce stă față;
Soți, văduvei care suspină, de la război, de atâția ani
Și tată neuitat – icoană, oricăruia dintre orfani ?...

O, nu e drept să te numim cum te-am numit: «Necunoscut» !

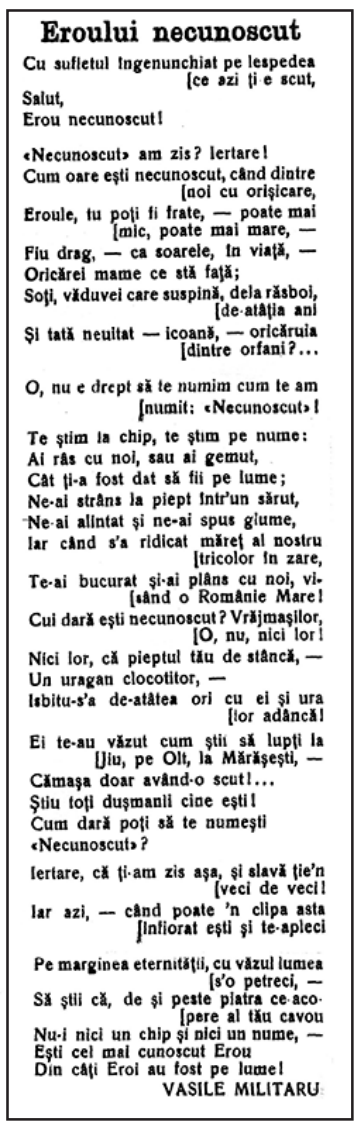
Te știm la chip, te știm pe nume:
Ai râs cu noi, sau ai gemut,
Cât ți-a fost dat să fii pe lume;
Ne-ai strâns la piept într-un sărut,
Ne-ai alintat și ne-ai spus glume,
Iar când s-a ridicat măreț ai nostru tricolor în zare,
Te-ai bucurat și-ai plâns cu noi, visând o Românie Mare !
Cui dară ești necunoscut ? Vrăjmașilor, O, nu, nici lor !
Nici lor, că pieptul tău de stâncă, –
Un uragan clocotitor, –
Izbitu-s-a de-atâtea ori cu ei și ura lor adâncă !

Ei te-au văzut cum știi să lupți la Jiu, pe Olt, la Mărășești, –
Cămașa doar având-o scut !...
Știu toți dușmanii cine ești !
Cum dară poți să te numești
«Necunoscut» ?

Iertare, că ți-am zis așa, și slavă ție-n veci de veci !
Iar azi, – când poate-n clipa asta înfiorat ești și te-apleci
Pe marginea eternității, cu văzul lumea s-o petreci, –
Să știi că, deși peste piatra ce acopere al tău cavou
Nu-i nici un chip și nici un nume, –
Ești cel mai cunoscut Erou
Din câți Eroi au fost pe lume !

Vasile Militaru

*

Eroului necunoscut

Cu sufletul îngenunchiat pe lespedea
[ce azi ți e scut,
Salut,
Erou necunoscut!

«Necunoscut» am zis? Iertare!
Cum oare ești necunoscut, când dintre
[noi cu orișicare,
Eroule, tu poți fi frate, — poate mai
[mic, poate mai mare, —
Fiu drag, — ca soarele, în viață, —
Oricărei mame ce stă față;
Soți, văduvei care suspină, dela război,
[de-atâția ani
Și tată neuitat — icoană, — oricăruia
[dintre orfani?...

O, nu e drept să te numim cum te am
[numit: «Necunoscut»!

Te știm la chip, te știm pe nume:
Ai râs cu noi, sau ai gemut,
Cât ți-a fost dat să fii pe lume;
Ne-ai strâns la piept într'un sărut,
Ne-ai alintat și ne-ai spus glume,
Iar când s'a ridicat măreț al nostru
[tricolor în zare,
Te-ai bucurat și-ai plâns cu noi, vi-
[sând o Românie Mare!
Cui dară ești necunoscut? Vrăjmașilor,
[O, nu, nici lor!
Nici lor, că pieptul tău de stâncă, —
Un uragan clocotitor, —
Izbitu-s'a de-atâtea ori cu ei și ura
[lor adâncă!
Ei te-au văzut cum știi să lupți la
[Jiu, pe Olt, la Mărășești, —
Cămașa doar având-o scut!...
Știu toți dușmanii cine ești!
Cum dară poți să te numești
«Necunoscut»?

Iertare, că ți-am zis așa, și slavă ție'n
[veci de veci!
Iar azi, — când poate 'n clipa asta
[înfiorat ești și te-apleci
Pe marginea eternității, cu văzul lumea
[s'o petreci, —
Să știi că, de și peste piatra ce-aco-
[pere al tău cavou
Nu-i nici un chip și nici un nume, —
Ești cel mai cunoscut Erou
Din câți Eroi au fost pe lume!

VASILE MILITARU

Vasile Militaru - poezia “Eroului necunoscut”

IMNUL TINERIMII CREȘTINE

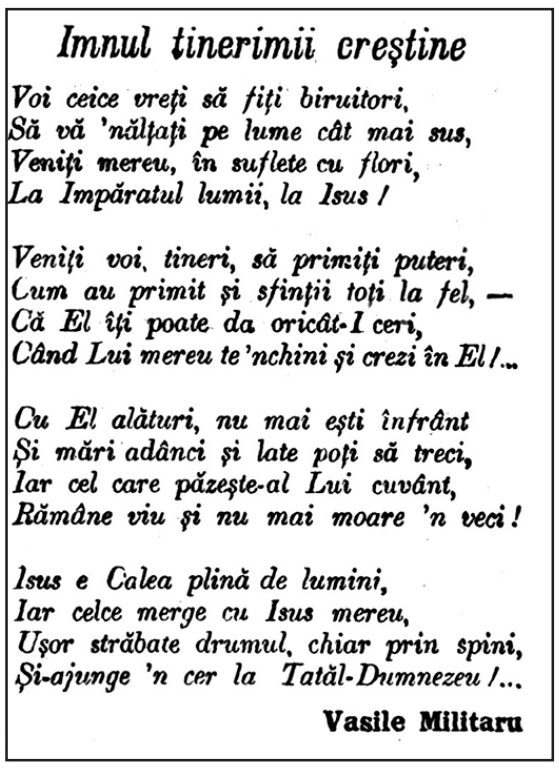
Voi cei ce vreți să fiți biruitori,
Să vă-nălțați pe lume cât mai sus,
Veniți mereu, în suflete cu flori,
La Împăratul lumii, la Isus !

Veniți voi, tineri, să primiți puteri,
Cum au primit și sfinții toți la fel, –
Că El îți poate da oricât-I ceri,
Când Lui mereu te-nchini și crezi în El !...

Cu El alături, nu mai ești înfrânt
Și mări adânci și late poți să treci,
Iar cel care păzește-al Lui cuvânt,
Rămâne viu și nu mai moare-n veci !

Isus e Calea plină de lumini,
Iar cel ce merge cu Isus mereu,
Ușor străbate drumul, chiar prin spini,
Și-ajunge-n cer la Tatăl–Dumnezeu !...

Vasile Militaru

Imnul tinerimii creştine

Voi ceice vreți să fiți biruitori,
Să vă 'nălțați pe lume cât mai sus,
Veniți mereu, în suflete cu flori,
La Impăratul lumii, la Isus !

Veniți voi, tineri, să primiți puteri,
Cum au primit și sfinții toți la fel, —
Că El îți poate da oricât-I ceri,
Când Lui mereu te 'nchini și crezi în El !...

Cu El alături, nu mai ești înfrânt
Și mări adânci și late poți să treci,
Iar cel care păzește-al Lui cuvânt,
Rămâne viu și nu mai moare 'n veci !

Isus e Calea plină de lumini,
Iar celce merge cu Isus mereu,
Ușor străbate drumul, chiar prin spini,
Și-ajunge 'n cer la Tatăl-Dumnezeu !...

Vasile Militaru

Vasile Militaru - poezia “Imnul tinereții”

Imnul tinerimii creștine se înscrie în poezia imnică de cea mai aleasă expresivitate, în care autorul uzitează frecvent majusculele pronumelui personal când se face referire la Isus, «Împăratul lumii».

Folosirea majusculelor în poezia lui Vasile Militaru are o funcție temeinic definită.

Poemele acestea nu au fost incluse în nicio carte a lui Vasile Militaru și în nicio bibliografie a operei sale, au rămas, așadar, uitate în paginile unei reviste.

ÎNTREGIRI LA BIOGRAFIA LUI CONSTANTIN BARBILIAN

O personalitate însemnată din ținutul Giurgiului este, fără nici o îndoială, și Constantin Barbilian (n. 21 mai 1866, București – m. 7 septembrie 1939, Giurgiu), magistrat de o rară corectitudine morală și, în același timp, tatăl poetului și matematicianului Dan Barbilian.

Biografii săi, de până acum, sunt istoricul și criticul literar Mircea Coloșenco și Gerda Barbilian, nora sa[3] și o excelentă profesoară de germană.

Cărțile celor doi biografi și exegeți ai operei poetice și publicistice ale lui Ion Barbu se fundamentează pe o cercetare arhivistică profundă și de o reală însemnătate în ceea ce privește geneza și valoare extraordinară a creației barbiene.

Epistolele, pe care le public acum, sunt necunoscute și reprezintă un segment din revelatorul *dialog epistolar* dintre Constantin Barbilian și Gerda Barbilian (1899, Cottbus, Germania – 1988, București).

Problemele existente în aceste epistole se referă la itinerarul profesional al Gerdei Barbilian, dar și la unele aspecte privitoare la Dan Barbilian.

Impresionează, în chip plăcut, insistența și grija lui Constantin Barbilian privind *detașările* și *catedrele vacante* din învățământul secundar, unde ar putea ocupa, fie și temporar, *o catedră*, Gerda Barbilian[4].

Interesante sunt și celelalte mărturii ce se referă la întreaga familie a lui Constantin Barbilian din Muscel, Giurgiu și București.

*

[Giurgiu], 5 sept[embrie] [1]938

Dragă Gerda,

Nu te necăji. Cererea ta de concediu ți-a fost aprobată după cum vei vedea cu ochii, poate că ai și văzut-o.

Cum am primit-o de la Victorița care se află la Brașov, ți-am și expediat-o la Cottbus. Însă, este un însă. Abia acum îmi dau seama, după cum îmi reamintesc că era neînregistrată, și rău a făcut Nanu sau omul lui, că a luat-o neisprăvită din minister.

Dar nu este nimic, ai la mână apostila «Se aprobă» semnată de ministru Țoni.

Teodorescu, o rubedenie a mea, directorul Liceului Comercial din Giurgiu, cu care am vorbit de această afacere, dar numai după ce ți-o expediasem la Cottbus, m-a povățuit să-ți scriu ca să o trimiți urgent Direcției Ministerului de care depinzi, cu o cerere separată și explicativă, ca să o înregistreze și să înștiințeze, în acelaș[i] timp școlile respective indicate de tine în petiția de concediu.

Poate că voi găsiți că este inutilă soluția care v-o dă, atunci faceți voi cum este mai bine.

Toate numirile noi erau numai într-un singur tablou, tablou separat de fete n-a fost. Te înșeli crezând că nu puteai să iei o catedră la o școală de băieți.

Am văzut fete numite la catedre de băieți p[entru] limbi, bunăoară prietena ta Margaritopol a fost utilizată la Liceul de băieți din Slatina, unde Liceul de fete a fost desființat.

Teodorescu mai spunea că la Comerț în Giurgiu, e vacant, nu s-a numit nimeni, și-mi vorbea, dacă n-ar fi bine să ceri tu catedra d[e]-aici.

Și tot de la noi știu că pentru partea literară, astăzi se poate sub regulamentul actual ca fetele să fie numite și la școlile de băieți.

Vă sărut cu dor și vă urez să veniți cu bine în țară și mulțumiți.

C. Barbilian

*

Giurgiu, 11 sept[embrie] [1]938

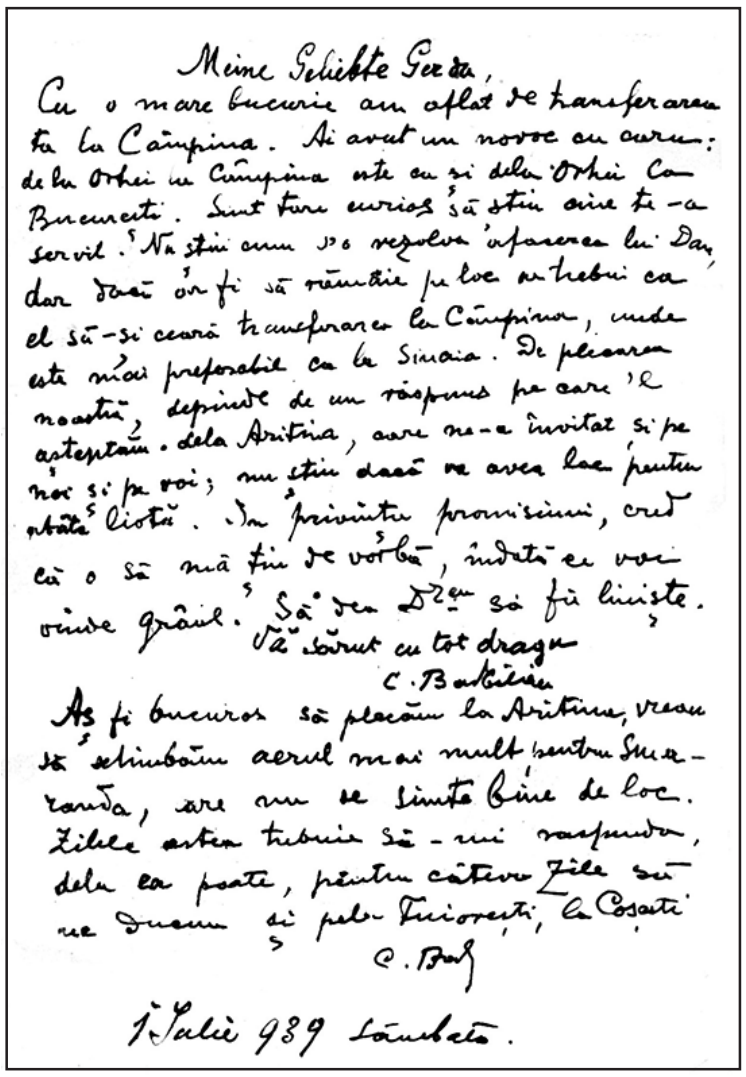
(continuare în pag. 11)

(urmare din pagina 10)

Dragă Gerda,

Vezi cât mi-e milă de tine ca să nu te țin pe jeratic mai multă vreme. Ești bună de cinste. Bucură-te și te veselește.

Ai fost detașată, dar la care școală ? Deocamdată nu văd scris. Astăzi, duminică, 11 sept[embrie] au apărut în ziare toate detașările, și mă grăbesc să-ți trimit partea referitoare la tine tăiată din «Universul».

Meine Geliebte Gerda,
Cu o mare bucurie am aflat de transferarea ta la Câmpina. Ai avut un noroc cu caru: de la Orhei în Câmpina este ca și de la Orhei la București. Sunt tare curios să știu cine te-a servit. Nu știu cum s-o rezolva afacerea lui Dan, dar dacă ar fi să rămâie pe loc ar trebui ca el să-și ceară transferarea la Câmpina, unde este mai preferabil ca la Sinaia. De plecarea noastră, depinde de un răspuns pe care îl așteptăm dela Aritina, care ne-a invitat și pe noi și pe voi; nu știu dacă va avea loc pentru atâta liotă. În privința promisiunii, cred că o să mă țin de vorbă, îndată ce voi vinde grâul. Să dea D[umne]zeu să fie liniște.
Vă sărut cu tot dragu
C. Barbilian
Aș fi bucuros să plecăm la Aritina, vreau să schimbăm aerul mai mult pentru Smaranda, care nu se simte Bine de loc. Zilele astea trebuie să-mi răspundă, dela ea poate, pentru câteva Zile să ne ducem și pe la Fuiorești, la Coșești
C. Barb
1 Iulie 939 Sâmbătă.

Mi-e dor de voi, veniți mai repede. *Apropos*. Nu uitați, mulțumiți lui Victor Nanu. Urând lui Dan strălucită izbândă, rog pe d[omnișoa]ra să vă aducă sănătoși în țară.

C. Barbilian

[Frau Gerda Barbilian, Profesor, Baden-Baden, Sofienstrasse, nr. 37, Haus Vollmer, Germania].

*

[Giurgiu], sâmbătă, 1 iulie [1]939

Meine Gelibte Gerda,

Cu o mare bucurie am aflat de transferarea ta la Câmpina. Ai avut un noroc cu caru: de la Orhei în Câmpina este ca și de la Orhei la București.

Sunt tare curios să știu cine te-a servit. Nu știu cum s-o rezolva afacerea lui Dan, dar dacă ar fi să rămâie pe loc ar trebui ca el să-și ceară transferarea la Câmpina, unde este mai preferabil ca la Sinaia.

De plecarea noastră, depinde de un răspuns pe care-l așteptăm de la Aritina, care ne-a invitat și pe noi și pe voi, nu știu dacă va avea loc pentru atâta liotă.

În privința promisiunii, cred că o să mă țin de vorbă, îndată ce voi vinde grâul. Să dea D[umne]zeu să fie liniște.

Vă sărut cu tot dragu[l],

C. Barbilian

[P.S.]

Aș fi bucuros să plecăm la Aritina, vreau să schimbăm cerul mai mult pentru Smaranda, care nu se simte bine deloc.

Zilele astea trebuie să-mi răspundă, de la ea poate, pentru câteva zile să ne ducem și pe la Fuiorești, la Coșești.

C. Barbi[lian]

[Doamnei Gherda D. Barbilian, Strada Carol Davila, nr. 8, București, sectorul 6].

*

Giurgiu, 7 august [1]939

Dragă Gherda,

Mulțumesc de grija pe care o ai de noi și de programul, itinerar, pe care nu-l vom putea utiliza. O scârbă de grâu, că nu este cine știe ce pricopseală, ne-a stingherit și ne-a întârziat, și o să mai ne întârzie nu știu câte zile.

Până acum, 7 august, nu ne-a venit rândul. Totuși sper că până în 15 august să putem porni. Acum ascultă. Pentru că doctorul Albulescu, care ne cunoaște boala la amândoi, când a auzit că sunteți la o altitudine de 1.100 metri, s-a opus pentru stabilirea noastră la voi.

Acum ne-am adresat lui Fuiorescu, care cu multă bunăvoință ne-a invitat la el, unde vom sta o săptămână. De aici vom porni la Aritina pentru 3-4 zile, și nu știu dacă nu vom fi o pacoste pentru ea în halul de durere în care se află. De la ea vom porni la voi să vă vedem numai, vom dormi o noapte cum vom putea și unde vom găsi. Îți voi telegrafia – telefona la timp, ținând seama de itinerarul factorului. *Răspunde-mi cât stați acolo.*

Dacă nu voi putea veni din cauza plecării voastre anticipate, atunci vă rog cumpărați-mi vreo 5 kile brânză de burduf.

Vă sărut și vă doresc,

C. Barbilian

*

Dragă Gerda,

Regret din suflet că nu putem sta și noi cu voi. Când trecem prin C[âmpu]lung poate ne ducem pe la Veta și pe la Costică să-i vedem. În cazul când mă voi simți bine. Aparatul îl aducem noi. Vă dorim,

Smaranda

[Doamnei Gerda D. Barbilian la domnul Moise Arișeanu, factor poștal, Rucăr, județul Muscel; Constantin Barbilian, fost magistrat, Giurgiu].

*

[Coșești], 15 august 1939

Dragă Gerda,

Am sosit de ieri 14 aug[ust] la Coșești. Toți Fuioreștii, mai ales dr. Nicu, se gândesc cu drag la voi și regretă că nu sunteți și voi, dorindu-vă mult. Credeam într-o surpriză. Noi suntem sănătoși.

La plecare, după ce vom da și pe la Aritina, o să venim și pe la voi. O să vă anunțăm la timp fie prin poștă, fie prin telegramă.

Societatea Fuioreștilor este încântătoare. Aici am găsit *un poet* veritabil, Răzvan al lui Nicu care abia așteaptă să fie încurajat de Dan și îndrumat.

Vă sărut și vă îmbrățișez cu mult drag.

C. Barbilian

[Doamnei Gerda D. Barbilian la domnul Moise Arișeanu, factor poștal la Rucăr, județul Muscel].

*

[Corbi, 24 august 1939]

Meine Geliebte Gerda și Mult iubite Dane,

Luni seara (21 august) am sosit la Aritina pe care am găsit-o tot așa de îndurerată, că nu știu de unde a mai găsit putere să ne primească așa de bucuroasă. Lunea viitoare, 28 august, cred că o să plecăm spre casă.

La voi în sihăstria în care v-ați refugiat n-o să mai venim, pentru că nu suntem preparați de iarnă; aici se tremură de frig, la voi desigur că o să înghețăm.

La Fuiorești am stat o săptămână. Amândoi și Popa și Traian niște oameni foarte primitori. Bietu cumătru, însă, e un cadavru ambulant *stătător*, nu mai poate umbla săracu și cu dispoziția redusă.

Sărmana Aritina ne-a reținut toată săptămâna pentru că vrea să asistăm și noi la spălarea oaselor lui bietu Sache care va avea loc sâmbătă, 26 august.

Vă sărutăm și îmbrățișăm,

C. Barbilian

Dragii mei,

Ne pare foarte rău că nu putem veni. E nu mă simt în stare să fac drumul ăsta. Mi s-a[u] umflat picioarele, sunt foarte îngrijorată. În septembrie vin la București să mă examineze un doctor că încă nu pot merge. O duc foarte rău cu sănătatea. Să ne aduceți un cașcaval.

Mare durere e pe noi de grozăvenia loviturii ireparabile. Sunt mulțumită că îi am pe dragii de ei și ne pare rău că voi lipsiți.

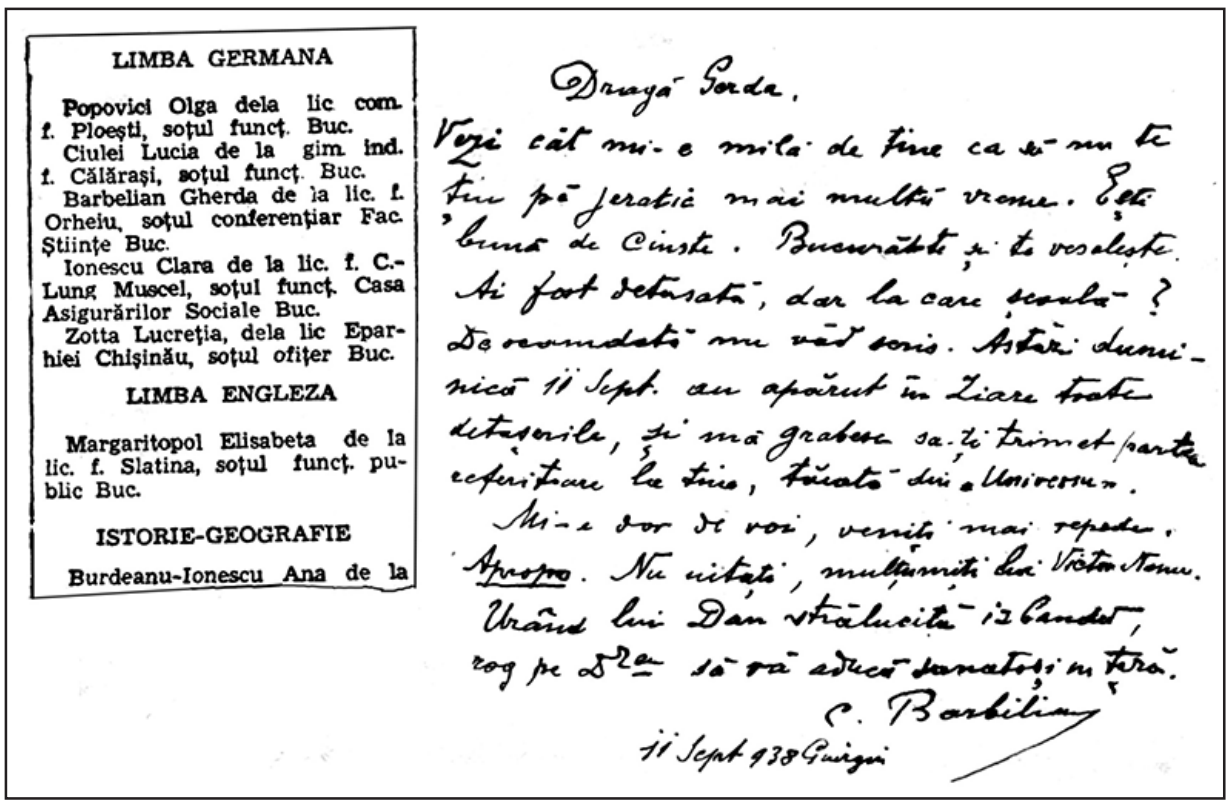
Vă sărut,

Aritina

[Doamnei Gerda D. Barbilian la domnul Moise Arișeanu, factor poștal la Rucăr, județul Muscel; Expeditor – C. Barbilian, comuna Corbi, Muscel].

Note:

Originalele acestor epistole inedite se află în biblioteca profesorului Nicolae Scurtu din București.

LIMBA GERMANA

Popovici Olga dela lic com. f. Ploești, soțul funcț. Buc.
Ciulei Lucia de la gim ind. f. Călărași, soțul funcț. Buc.
Barbelian Gherda de la lic. f. Orhelu, soțul conferențiar Fac. Științe Buc.
Ionescu Clara de la lic. f. C.-Lung Muscel, soțul funcț. Casa Asigurărilor Sociale Buc.
Zotta Lucreția, dela lic Eparhiei Chișinău, soțul ofițer Buc.

LIMBA ENGLEZA

Margaritopol Elisabeta de la lic. f. Slatina, soțul funcț. public Buc.

ISTORIE-GEOGRAFIE

Burdeanu-Ionescu Ana de la

Dragă Gerda,
Vezi cât mi-e milă de tine ca să-nu te țin pă jeratic mai multă vreme. Ești bună de Cinste. Bucurăbte și te veselește. Ai fost detasată, dar la care școală ? Deocamdată nu văd scris. Astăzi duminică 11 Sept. au apărut în Ziare toate detașările, și mă grabesc sa-ți trimet partea referitoare la tine, tăiată din «Universul».
Mi-e dor de voi, veniți mai repede. Apropo. Nu uitați, mulțumiți lui Victor Nanu. Urând lui Dan strălucită izbândă, rog pe D[umne]a să vă aducă sanatoși în țară.
C. Barbilian
11 Sept 938 Giurgi

[1] Vasile Militaru, *Eroului necunoscut* în *Telegraful român,* 77, nr. 35, mai 1929, p. 2, col. 1-3, jos.
[2] Idem, *Imnul tinerimii creștine* în *Telegraful român*, 83, nr. 35, 18 august 1935, p. 2, col. 4, jos.
[3] Dan Barbilian s-a căsătorit cu Gerda în ziua de 14 iunie 1925, la Giurgiu.
[4] Gerda Barbilian, *Ion Barbu – Amintiri. Un cuvânt înainte de Ov. S. Crohmălniceanu*. [București], Editura Cartea Românească, 1979, 335 pagini.

Ioana-Ruxandra Fruntelată

ETNO-LOG

Cultura „noastră” pentru cultura „lor”

Asistăm, mai cu seamă din epoca modernă a construcțiilor naționale, la o permanentă negociere a sensurilor culturii „țărănești” de către cultura „cărturărească”, dar și de cea oficială ori de masă. După cum scrie Anne-Marie Thiesse, în vol. *Crearea identităților naționale în Europa. Secolele XVIII-XX* (traducere de Andrei-Paul Corescu, Camelia Capverde și Giuliano Sfichi, Editura Polirom, Iași, 2000, p. 15): „Începând cu secolul al XVIII-lea, făurirea națiunilor se bazează mai întâi de toate pe expediții rustice. Exploratorii pornesc peste dealuri și văi după vestigiile cele mai bine conservate ale moștenirii originare. Această căutare a Graalului național stă mereu sub semnul urgenței: tradițiile sunt aproape uitate, trecerea către Tărâmul Eroilor se va închide pentru totdeauna. De-a lungul timpului însă, în urma altor și altor investigații, acest tezaur se va îmbogăți necontenit”.

Dar pentru a putea fi etalat cu mândrie în panoplia patrimoniului național și a servi la acumularea de prestigiu, la sporirea capitalului de imagine ori la câștigarea vreunui „proiect” de succes, un element folcloric trebuie să fie „tradus” pentru cultura „noastră”, adică bine delimitat, „scuturat” de aspectele sale fruste ori de-a dreptul incorecte politic și ornamentat în mod cât mai exotic și spectaculos, spre a face față concurenței externe în cadrul vreunei expoziții universale ori al unui alt eveniment de anvergură internațională.

În consecință, satul generic european devine nu atât un teren de practicare a unei „arheologii spirituale”, vizând căutarea „Tărâmului Eroilor”, adică a „relicvelor” prețioase din trecutul „etnic”, cât un atelier de construit tradiții „naționale”, la a căror configurare finală materialul local e folosit, cel mai adesea, doar ca un pretext.

Acțiunea Școlii sociologice de la București, urmând viziunea lui Dimitrie Gusti, a pus în practică o metodă de studiere monografică a satelor românești, ca primă etapă obligatorie pentru crearea unei strategii de îmbunătățire a vieții sociale naționale și a avut rezultate remarcabile în sensul acumulării de cunoaștere despre o cultură populară tradițională ce fusese privită, până atunci, doar ca un fel de rezervor de „zăcăminte” identitare. Însă chiar și în zilele de glorie ale acestei Școli, unul dintre corifeii ei, Henri H. Stahl, atrăgea atenția asupra pericolului de a-i impune satului cultura „noastră”, fără discernământ: „Nu poporul este lipsit de putințele culturii, ci noi, cărturarii orașelor, tare greșiți am fost față de ei, atuncia când le-am asasinat, prin falsa noastră «culturalizare», vechea lor cultură, fără măcar să o înlocuim cu altceva cel puțin, măcar tot așa de bun” (*Cultura satelor. Cum trebue înțeleasă*, Cluj, Editura Revistei „Satul și Școala”, 1934, p. 11).

Din partea culturii „noastre”, s-a manifestat și se manifestă, față de cultura „lor”, mai multe tipuri de atitudini, dintre care le amintesc pe cele mai nocive: una fals pedagogică, în fond, disprețuitor-agresivă (conducând la substituiri, cosmetizări și în final anihilare a „țărăniei” percepute ca „înapoiate”); una cinică (folosind aleatoriu din „rezervorul” tradiției tot ce poate servi obținerii unui profit, prin câștigarea unui proiect, atragerea unui electorat etc.); una empatic-elitistă (ca în discursurile antropologiei postcoloniale, care instrumentalizează culturile „băștinașe” pentru a articula un discurs democratic, anti-colonial, în *trend*, pledând pentru drepturile minorităților etnice, de gen, confesionale ș.a. și omițând, de fapt, chiar referințele la problemele comunității reprezentative de purtători ai culturii „tradiționale”). Bineînțeles, există și acei „ambasadori” extraordinari ai culturii populare în mediile savante, care iubesc „țara” și o cunosc în profunzime, pe care îi dor suferințele ei și datoria de a-i duce mai departe valorile îi ține, până la ore târzii din noapte, „răstigniți” la masa de scris sau mai nou, în fața ecranului de computer. Din păcate, munca lor tăcută și uriașă este prea adesea trecută cu vederea, pentru că este în răspăr cu graba și superficialitatea ce ne îndeamnă să căutăm „pastile” colorate de „tradiții de-a gata”, numai bune de înghițit cu beția de cuvinte a unui patriotism de paradă.

„Căutătorii de folclor“ s-au întors cu tolba plină

▶ obiectele tradiționale adunate în cadrul proiectului „Folclorul vrîncean - tezaur european“ vor face obiectul unei expoziții ▶ liceenii au fost încîntați de tradițiile descoperite în Munții Vrancei, dar și de ospitalitatea oamenilor ▶ ei au fost însă dezamăgiți că pe muntele Tojanului s-au ascultat și manele

Elevii Liceului Pedagogic „Spiru Haret“ vor organiza o expoziție de obiecte și costume tradiționale vrîncene, adunate în timpul periplului de 12 zile prin satele din Munții Vrancei, realizat în cadrul proiectului „Folclorul vrîncean - tezaur european“. Sub coordonarea profesoarei de limba și literatura română Carmen Ion, 21 de liceeni, împărțiți în trei grupe, au colindat zona de munte a județului, au vorbit cu bătrînii în căutarea de obiceiuri aproape uitate, dar au și adus la Focșani obiecte vechi, unicat, care nu se mai fabrică de mult. Începînd cu 25 iulie și pînă pe 5 august, adolescenții au trecut prin Negrilești, Coza, Vrîncioaia, Păulești, Hîrsești, Paltin, Năruja, Nistoreștii, Nereju, Plostina și Muncei, zone în care tradițiile încă se mai păstrează. Prima oprire a fost la Negrilești, liceenii așezîndu-și corturile în curtea școlii. Elevii au lucrat în sate diferite încă din prima zi și, deși au mers kilometri întregi pe jos, au fost productivi, spre bucuria lor. După cum ne-au povestit, echipele au știut o știau unde au observat țăierea unui miel și procesul de prelucrare al cașului și cașcavalului, dar le-au atras atenția și casele din sat și au văzut chiar obiceiul împodobirii bradului, ce precede o nuntă tradițională. *„Am căutat oameni care să ne poată ajuta în strîngerea folclorului. Am bătut și din poartă în poartă. Și deși la început oamenii au fost mai reticenți, am insistat foarte mult și ne-am întors cu foarte multe obiecte: un război de țesut, putinei, opinci, catrințe, ițari...“*, ne-a povestit încîntată eleva *Anca Iancu*. „Ideea de ospitalitate s-a păstrat în multe locuri“, a adăugat coordonatorul de proiect, profesoara *Carmen Ion*, care ne-a declarat că a fost ajutată în acest demers de mulți oameni cu suflet, directorii școlilor, ai căminelor culturale și nu numai.

Obiceiurile vrîncene i-au încîntat pe adolescenți

Tinerii au fotografiat și filmat multe alte obiecte și obiceiuri, ba chiar au fost încîntați că oamenii le-au și cîntat sau le-au arătat încondeierea oualor, îmbrăcați în costume populare. Casa Babei Vrîncioaia, muzeul realizat de *Costică Bește* din Bîrsești în propria casă, măștile realizate de *Șerban Tertiu* din Chiricari, sau o casă extrem de veche din Nereju, fotografiată și de Dimitri Gusti, au constituit alte „minuni“ descoperite de liceenii de la Pedagogic. *„Am găsit o casă de la începutul secolului, care a fost fotografiată de Dimitrie Gusti și a apărut în 1928 în revista «România ilustrată». Am fotografiat-o și noi și arăta exact la fel și acum, a fost păstrată chiar și cu aceleași covoare“*, ne-a spus Carmen Ion. Păturile țesute la război, fetele de pernă brodate, costumele bărbătești sau ițile de nuntă au îmbogățit colecția celor de la Liceul Pedagogic, multe fiind donate de oameni, singura lor dorință fiind aceea de a nu fi aruncate sau vîndute. *Zoița Maftei* din Nereju, o bătrînă de peste 80 de ani, le-a dat „căutătorilor de folclor“ un ou negru, încondeiat, extrem de rar. Tot la ea au fotografiat un costum de o mare finețe, lucrat cu fir de aur și argint. Cămașa de la nunta bătrînei și catrința de la nunta mamei ei formau acum costumul de îmmormîntare, lucru care i-a emoționat pe cîțiva. *„Pe o față de pernă brodată am descoperit mesajul «Dacă nu plac/ Cu bini»“*, ne-a mai spus încîntată, Carmen Ion. Și tinerii au fost la fel de entuziaști, mai ales că mulți au descoperit și frumusețea vieții la cort. Deși nu au mai reușit să parcurgă zona Valea Neagră - Herăstrău, ei au adunat destule materiale pentru cartea pe care urmează să o realizeze, pentru CD-uri și pliante. În timpul periplului prin Munții Vrancei, liceenii au ajuns și la Paltin, chiar în timpul festivalului „Pe plaiul Tojanului“. De aici au însă și cheva amînturi nu tocmai plăcute, legate atît de manelele care s-au ascultat pe dealul Tojan, cît și de mormanele de gunoaie lăsate în urmă de participanții la festival.

Lucrarea va cuprinde și un capitol dedicat gastronomiei vrîncene, elevii descoperind numeroase rețete tradiționale. De menționat că proiectul „Folclorul vrîncean - tezaur european“ beneficiază de o finanțare nerambursabilă de 13.000 lei de la Consiliul Local Focșani. (Camelia STĂNILĂ)

Participanții la proiect vor să organizeze o expoziție cu obiectele culese, unele vechi de peste 100 de ani

Articol de presă din colecția Zoiței Maftei din Nereju, județul Vrancea (Foto: Ioana Ruxandra Fruntelată)

Nu ridic, în aceste rânduri, problema dialogului intercultural, firesc și inevitabil, între cultura cărturărească/ oficială/ de masă/ media și aceea populară/ folclorică/ tradițională, ci problema asimilării ce se produce sub pretextul că îi ajutăm pe purtătorii vechii culturi moștenite a satului, atâția câți mai sunt. În folclorul folcloriștilor circulă vorba că toată lumea se pricepe la „cei trei F: fotbal, femei și folclor”. Cum ai putea să ajuți pe cineva pe care nu vrei să-l cunoști și nu vrei să știi, de fapt, de ce are nevoie ?

Revivalismele care se poartă în zilele noastre, clamarea politică a grijii pentru patrimoniu (tocmai s-a votat, pe 23 iunie 2021, Legea nr. 171 pentru instituirea „zilelor colindului” în România, în ciuda opiniei negative a specialiștilor), încurajarea festivalurilor, a serbărilor, evenimentelor și divertismentelor construite în jurul unor sugestii folclorice, dar perpetuând, în realitate, o suită săracă de clișee globaliste, sunt periculoase și din cauza prestigiului pe care, întotdeauna, cultura „înaltă” (a Bisericii, a Școlii, a Cărții, ulterior însă, prin forța lor incomparabil mai mare de propagare, a Presei, a Radioului, a Televizorului și chiar a Internetului) l-a avut în lumea satului. Umblând prin diferite așezări rurale, pe terenuri etnologice, am fost întotdeauna frapați de importanța pe care oamenii întâlniți de noi o acordau vreunui articol de ziar ori unei emisiuni televizate. Am cunoscut meșteri care își păstrau cu multă grijă un articol scris prost de câte un activist cultural despre meșteșugul lor, pentru că „era scris”. Sau am fost primiți cu entuziasm în câte o gospodărie, chiar invitați la nunți câteodată, pentru că aveam „aparate de filmat” și eram luați drept realizatorii unor emisiuni televizate în ale căror detalii rustice oamenii din fața noastră recunoșteau ceva familiar. Așadar, această „ofertă intelectuală”, de mai bună sau mai slabă calitate, se imprimă asupra lumii-copil a satului, care începe să o imite, pentru că se impune cu autoritatea paternalistă a „centrului”, a oamenilor „cu carte”, care știu „mai bine” ce trebuie promovat și ce nu.

Și până la urmă, dacă această cultură populară tradițională discretă, fluidă, orală, trăită, moștenită din vremuri mai vechi decât columna traiană, se va pierde sau transforma iremediabil, de ce ar fi un lucru rău, ne-am putea întreba ? Doar orice cultură evoluează, comunitățile se schimbă, „lumea-i cum este, iar ca dânsa suntem noi”, vorba Poetului.

Încercând să practic, de peste douăzeci de ani, meseria frumoasă, dar grea, de etnolog dedicat culturii de tip folcloric, „de acasă”, din satele românești, fără să umblu prea mult și să rămân peste tot atât cât ar fi fost nevoie, m-am întâlnit, totuși, cu lecții de viață care m-au pus foarte tare pe gânduri cu privire la adecvarea și progresul culturii „noastre” în raport cu cultura „lor”. Iată ce am putea învăța dacă ne-am strădui să ne cunoaștem mai bine cultura moștenită: cum să construiești tot ce trebuie la o casă cu unelte rudimentare; cum să creezi obiecte de o frumusețe și un rafinament unice; cum să locuiești un spațiu îmbogățindu-l și protejându-l și să parcurgi un timp plin de semnificații care te plasează într-un ritm firesc al vieții, dându-i sens; cum să trăiești fără bani; cum să trăiești cu bucurie, chiar dacă ești bătrân, singur și bolnav. Și probabil că mai sunt și alte asemenea învățături.

E puțin oare ? Cultura „lor” ar trebui păstrată, apărată și iubită de cultura „noastră”. Iar dacă nu putem face asta, măcar să avem decența de a o lăsa în pace.

Zoița Maftei în “încăperea-muzeu” din casa ei, în timpul cercetării etnologice de teren din august (Foto: Ioana Ruxandra Fruntelată)

Mircea Martin – despre tradiție și modernitate

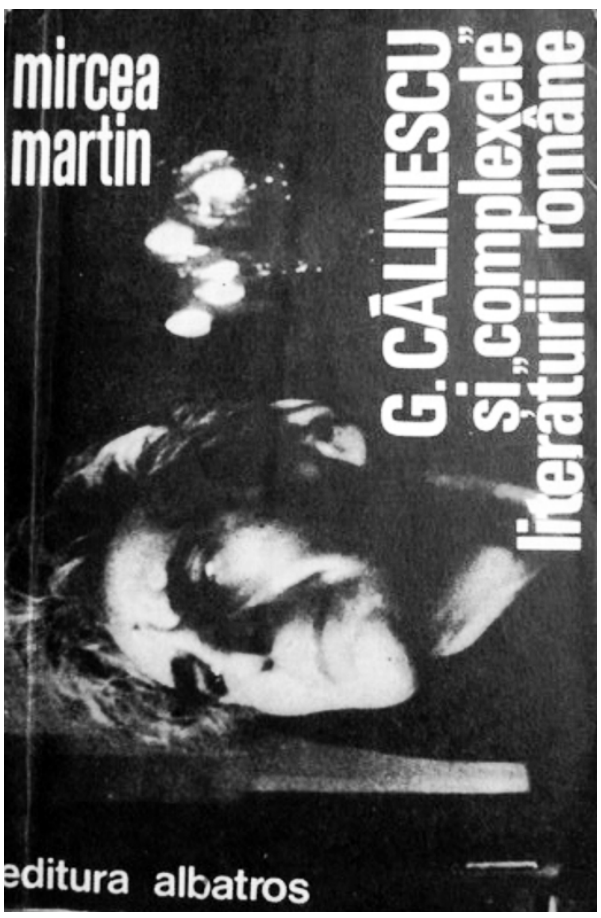
George Apostoiu

Există un gen de confesiuni literare practicat de critici în care sunt proiectate propriile idei prin intermediul scriitorilor comentați. Francezul Julien Gracq are un volum intitulat *En lisant, en écrivant*. În bună parte cărțile lui Mircea Martin corespund acestei observații. Volumul *G. Călinescu sau „complexele" literaturii române* (1981) este consacrat unui model de spiritualitate. Tema „complexelor" literaturii nu este ocolită de profesorul-critic, ci tratată din perspectiva istoricității și a capacității de „occidentalizare". G. Călinescu considera că, fie și „întârziați", clasicii noștri demonstrează că „Țările române n-au fost niciodată în afara Europei…". Eugen Lovinescu avea și el dreptatea lui când cerea o grăbire a sincronizării, adică a punerii în acord cu Occidentul prin recuperarea întârzierii. Chestiunea este una de temporalitate. Cred că „tema" nu trebuie văzută în opoziție, și Călinescu și Lovinescu aveau dreptate dacă raportăm opiniile lor la chestiunea mai mare a dezvoltării economice, bază și sursă a progresului culturii. O singură privire nu ar corespunde mutațiilor intelectuale evidente, literatura noastră – să rămânem pe acest teren – este oarecum sincronizată cu Occidentul. Întârzierea există, dar nu se datorează calității culturii, actului de creație, ci unor factori exogeni complicați: condiții istorice, ponderea „europenismului", aria de răspândire și de circulație e limbii. Ion Ghica este european, scrie și gândește politic fără complexe. Iată: „În ce privește libertatea intelectuală, adică libertatea cugetării, a conștiinței și a scrierii, publiciștii cei moderni nu recunosc autorității nici un drept de ingerință altul decât de a opri calomnia și apelul la violență; libertatea intelectuală este cerută de toți în general ca un drept inalienabil al omului, drept care trebuie să fie absolut". Fragmentul este dintr-o scrisoare trimisă lui V. Alecsandri în iunie 1881, de la moșia lui de la Ghergani. Călător cu vocație, Ghica întreține o vastă corespondență cu Vasile Alecsandri – sublim pretext literar – care se transformă într-un adevărat tratat de informație istorică și politică, deci și de cultură, prin care circulă idei europene. Iată ce scria de la Londra, la 15 ianuarie 1886, poetului de la Mircești: „Națiunile trăiesc și se glorifică prin oamenii ce au produs și prin lucrările lor geniale. Vai de acele popoare cari nu au profeți ! Fie ele cât de mari, cât de puternice; numere suflările cu sutele de milioane, cucerească lumea întreagă, ele sunt condemnate (sic !) pieirii și uitării. Urmele biruitorilor se pot stinge, dar ale lui Molière, Racine, Hugo, Cuvier și Lamartine, niciodată ! Cât de mari și de puternici fie un Moltke (general prusac, n.n.), un Bismarck, gloria lor este trecătoare, pe când a lui Goethe, Humboldt și-a lui Beethoven va rămâne eternă".

Să ne imaginăm acum, în acel secol, spectacolul cultural care se petrecea la conacul lui Ghica de la Ghergani. Acolo se vorbea în franceză, engleză și greacă, Ghica citea în franceză din Boileau, poetul Grigore Alexandrescu recita tot în franceză din *Fedra* de Racine, în greacă din *Andromaca* lui Euripide si din Sofocle sau Anacreon, iar Iancu Văcărescu da și el recitaluri în aceeași limbă. Invitații la gura sobei: boieri, fruntași politici, scriitori: frații Golești, Manolache Băleanu, Costache Bălăcescu, Câmpineanu comentau campaniilor lui Napoleon. Este aceasta, oare, suficient să ne considerăm sincronizați cu Europa ? Spectacolul îl oferea boierimea cu școală, „occidentalizarea" generală a noastră era întârziată. Explicația stă în starea societății, în ansamblul ei, dependentă de fundamentele oricărei culturi: școala, creația, contacte sistematice cu alte culturi. Ca univers al valorilor unui popor, o cultură aparține unei comunități, nu unor persoane, și depinde de puterea ei de a se face cunoscută. „Clasicii întârziați" ai lui Călinescu probau nevoia de occidentalizare a culturii românești, nu un conservatorism îndărătnic. Este o viziune compensatorie la sentimentul frustrant al lui Lovinescu, cel al accelerării sincronizării.

„Complexul", în sensul de particularitate, a existat, mai există încă și nu cred că vindecarea ține de noi. Ceea ce nu trebuie înțeles ca o inapetență sau incapacitatea de modernizare. Cum s-a văzut, Ghica gândea politic modern. Literatura română, prin Eminescu, Macedonski într-un trecut mai îndepărtat, prin Bacovia, Arghezi, Blaga și Ion Barbu mai aproape de noi și prin Nichita Stănescu în timpul nostru ține pasul cu evoluțiile din literatura europeană. Tzara este creator de curent, Eugen Ionescu este la originile teatrului absurd, Emil Cioran ilustrează convingător existențialismul occidental. Asta nu înseamnă că, pentru întreaga cultură românească au fost înlăturate obstacolele: limba, izolarea latinității noastre de Occident, asimilarea ignorantă a culturii românești cu spațiul slav. Românii nu sunt străini de cauzele acestei situații. Mircea Martin crede că injustițiile apar, dacă apar, „atunci când, în cuprinsul sau în urma judecății defavorabile apar exagerări, respectiv ale proporțiilor reale, restricții ori generalizări abuzive, încercări compensatoare în alte planuri sau, pur și simplu, răsturnarea planurilor ca atare și, mai ales, a criteriilor". Profesorul este, însă, un european „sincronizat" alege să-i comenteze pe românii „europenizați": Vianu, Pillat, Fundoianu, Blaga, caută analogii între G. Călinescu și Raymond Barthes, remarcă erudiția lui Edgar Papu sau enciclopedismul lui Marino pe care îl singularizează în cultura română pentru modul de a gândi – descoperi – „unitate spirituală esențială" acolo unde Lovinescu descoperea un „deficit de organicitate". Fără să intrăm în detalii: cultura română – aici mă refer la literatură – nu este una minoră, ci una privată de mijloacele de afirmare dincolo de spațiul lingvistic.

În excelentul studiul *G. Călinescu și „complexele" literaturii române* Mircea Martin avansează idei neîntâlnite frecvent despre marele critic: nu este filozof, nici estetician, nici critic literar preocupat de teorii sau generalizări, nu are un sistem și, în plus, disprețuiește estetica. Cei care au cultul Călinescu se văd descumpăniți: nu este aici o blasfemie ? Este Călinescu mai puțin un critic ? Nicidecum. *Istoria literaturii* oferă o adevărată construcție critică pornind de la un patrimoniu documentar fără egal, supus unui rafinat proces interpretativ în care frumosul – esteticul, adică – este cuceritor. Confruntarea conceptului călinescian de istorie literară cu cel al lui Barthes pe care o face Mircea Martin evidențiază faptul că, deși nu a știut unul de celălalt, ambii ajung să respingă pretenția pozitivistă de

obiectivitate în critică. „Surpriza e de a găsi câteva dintre părerile lui Călinescu din 1938 cu privire la condiția istoriei literare (*Tehnica criticii și a istoriei literare*) treizeci de ani mai târziu la… Roland Barthes aflat atunci în plină campanie de afirmare a „noii critici". Diferența între cei doi este că, pentru român, modelul de istorie este unul *artistic,* iar pentru francez este unul *logic.* Din Evul Mediu, fiecare etapă de dezvoltare a literaturii își creează modernitatea de care are nevoie pentru a se înnoi. În Franța, Baudelaire pregătește modernitatea secolului XX. În România, G. Călinescu face o operă de înțelegere istorică a trecerii la modernitate. În 1977, în *Identificări*, Mircea Martin are o observație prețioasă, deși ușor entuziastă: „Nu cred că trebuie să interpretăm altfel referirile lui Călinescu la vechimea poporului român decât ca o proiecție mitică a unor date istorice, și, mai ales, a unor intuiții și ambiții personale. Dar, chiar și așa, aceste idei meritau să fie formulate și încarnate în imagini, aceste pagini meritau să fie scrise, fie și numai pentru clipele de reverie istorică și de mobilizare afectivă pe care ni le produc, pentru ficțiunile verosimile pe care ni le propun cu atâta tărie ca într-un posibil destin". Tradus, ca și Călinescu, Mircea Martin vede posibile surse ale modernității (și) în tradiție.

Modernitatea este o obsesie a oricărui scriitor român. Mircea Martin îl scoate pe Ion Pillat din reductibilul tratament de poet tradiționalist și descoperă modernism în opera acestuia: „Performanța lui Pillat, memorabila și uimitoarea lui performanță, rămâne însă aceea de a fi introdus în limba, în poezia și în cultura română pe trei dintre cei mai dificili și mai reprezentativi poeți ai modernității: Trakl, S.-J. Perse și T.E. Eliot. Paradoxul – asupra căruia nu cred că s-a insistat suficient – este acela că temerara inițiativă aparține unui poet situat de critica noastră dintre cele două războaie și de astăzi printre *tradiționaliști.* Câți dintre poeții reputați ca moderniști au făcut însă mai mult pentru asimilarea în spațiul românesc a poeziei moderne. Și încă nu doar a unei poezii care, modernă fiind, păstrează legături trainice cu tradiția, precum aceea a lui Valéry în Franța sau a lui Stefan George ori Rilke în Germania, dar și a uneia care s-a format în atmosfera mișcărilor de avangardă, dacă nu a participat direct la ofensiva lor".(*Postfață* la Ion Pillat, *Opere 5*, Editura Eminescu).

Volumul *Radicalitate și nuanță* este, pe fond, o pledoarie pentru valoarea expresivității scrisului. Vom descoperi aici pagini de istorie literară și o frumoasă portretistică literară, într-o narațiune de invidiat. „N-am avut prilejul să-l cunosc personal pe Tudor Vianu și pot spune că i-am privit întotdeauna cu o frumoasă invidie pe aceia dintre colegii mei care s-au bucurat de proximitatea lui. Am căutat, în schimb, să câștig intimitatea textelor sale, să pătrund în zona lor de animație profundă, acolo unde simetriile operei dezvăluie obsesiile omului și compunerea cea mai abstractă devine confesiune".

Pornind de la lipsa de valoare a producției literare din vremea realismului socialist, Mircea Martin nu-i acordă un tratament special, referințele vin odată cu examinarea unor „cazuri". Noica a fost „tolerat de către regimul comunist". Lui Ion Ianoși îi explică și estompează convingerile marxiste cu un argument care poate fi luat în seamă: „Ion Ianoși a fost de la început un gânditor căruia familiaritatea cu marile opere și momente ale culturii i-au interzis abuzurile doctrinare, îngustimile ideologice". În numele pocăinței târzii, a virajului spre estetism, exercițiile lui A. E Bakonsky pe temele realismului socialist sunt tratate cu îngăduință. O condamnare la obiect a comunismului o găsim în notele despre Adrian Marino: „Regimul comunist i-a refuzat lui Adrian Marino accesul în Universitate (după anii de pușcărie politică, n.n.) și în Academie. Singurul autor din câmpul umanităților autohtone realmente cunoscut (adică citat adesea) în Occident nu s-a bucurat în țară de recunoașterea pe care a meritat-o. A primit premiul internațional Herder, a primit și premii ale Uniunii Scriitorilor, dar n-a fost ales (nici după 1990) membru al *Academiei Române,* iar prețuirea sa în rândurile colegilor de breaslă este, din păcate, departe de a fi unanimă".

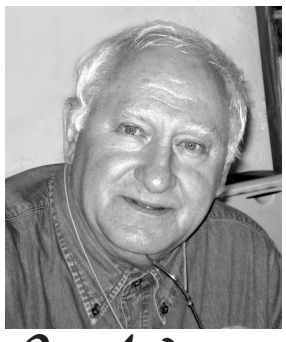
Recursul la portretul literar pare să aibă funcții epistolare, acestea sunt confesive și adesea (puternic) concesive. Valeriu Cristea „iese în câmpul deschis al lecturii" pentru a se proteja de urgia doctrinară comunistă. Pe Eugen Simion îl prețuiește „pentru ambiția sa enormă care se cheltuiește nu numai în forme ale afirmării de sine – intelectuale și sociale –, ci și în inițierea unor proiecte colective de anvergură națională". Elegant, Mircea Martin face unele cadouri. Mircea Cărtărescu înțelege „devenirea noastră istorică", Nicolae Manolescu este criticul „nepereche" (ghilimelele aparțin lui M.M.) al literaturii postbelice, Mircea Zaciu ne lasă o critică a „hranei spirituale", Marian Papahagi este „un om de neînlocuit", lui Ioan Petru Culianu îi face „portret de prieten". Ceva mai apropiat de oxigenul existențial este chipul lui Andrei Pleșu peste a cărui rigiditate nu trece, totuși: „Omul etic, el însuși, chiar atunci când reacționează organic, iar nu mecanic, are o rigiditate care-l face uneori inconfortabil pentru ceilalți și chiar pentru sine". În general, Mircea Martin nu nedreptățește, nu „albește" trecutul, rezistă ispitei de a-și încărca mâhnirile cu injustiții. Astfel de portrete nu afectează crezul estetic mai vechi, din eseuri și comentarii. „Pentru mulți, robi ai geometrilor cotidiene sau experți ai alegerilor conjuncturale, nuanțele nu există, nu sunt recunoscute ca atare. Chiar și pentru anumiți intelectuali, din păcate, nuanța pare un accesoriu facultativ, o revendicare neglijabilă, insignifiantă. Pentru alții, nuanțarea, ca intenție și ca operație, nu e doar inutilă, dar chiar neproductivă, obstruantă („*încurcă lucrurile*", întârzie concluziile). În fine, o altă categorie de gânditori o consideră un mod de evaziune, de ezitare, de evitare a opțiunii, când nu o califică drept concesie făcută preopinentului, probă de nesiguranță, de slăbiciune, ba chiar dezicere de sine. Astfel de poziții nu sunt întotdeauna exprimate și asumate decisiv, dar se lasă deduse din condiția de ansamblu a subiecților, din felul în care se raportează la texte și la persoane. Împotriva acestor prejudecăți sau reducții, mai mult sau mai puțin interesate, țin să afirm ponderea topică a nuanței, semnificația ei în ordine intelectuală și chiar conceptuală" (*Radicalitate și nuanță*).

Confruntarea de opinii sau de idei este necesară actului critic, nuanțarea disputelor fortifică propriile poziții prin chiar respectul arătat pozițiilor contrare. „Nu este vorba aici nici de ezitare, nici de nesiguranță, nici, cu atât mai puțin, de o dezicere de sine prin concesii ori compromisuri". Pentru că: „La urma urmelor, cu ce se putea alege un cronicar literar din psihocritică sau din critica arhetipală, de pildă, decât cu identificarea unor motive sau unor precauții în propriile lecturi ? Dar critica are și alte forme de manifestare, iar acolo insuficiența teoretică se resimte din plin".

Erudit, Mircea Martin face o critică literară universitară, modernă, senină prin onestitate și argument, găsind buna cumpănă între tradiție și modernitate.

Avem atâta nevoie de astfel de judecăți !

Carne din carnea ţăranului – pământul

Don Andreiţă

Când începu să povestească Ştefan, luna săltase binişor pe cer, poleind totul cu o lumină palidă, gălbuie. Copacii din preajmă prinseră întruchipări nefireşti, clătinându-se picioarele grele şi noduroase, obosite de anii care le strângeau în cercuri. Pădurea răsufla domol, trimiţând vălătuci argintii peste vale. Câţiva ziseră că s-a făcut târziu şi se ridicară să plece. „Domnilor, nu pleacă nimeni – decretă Sacara al lui Vasăzică, vorbitorul de dinainte – să ascultăm şi povestea lui Ştefan, să vedem pe el ce l-a împins să vină încoace, în creierii munţilor. Carevasăzică, ai cuvântul, Ştefane” – şi toţi deveniră ochi şi urechi.

„Oameni buni, eu de fel sunt dintr-o comună de pe lângă Turnu Măgurele, câmpie şi agricultură, iar de profesie sunt tractorist. Eram tânăr, foarte tânăr, când s-au petrecut toate acestea. Când am deschis, eu, ochii în lume, capul lumii era plin de prostie şi înfierbântat de lozincile colectivizării. Înfierbântat era şi capul meu, de propaganda UTM-ului. Crezând c-o să fie mai bine, m-am decis să mă fac tractorist. Tată nu aveam; căzuse pe frontul din Odessa. Mama s-a descurcat cum a putut, cu patru copii. Nu făcusem armata, când m-am suit la volan. Erau primele IAR-uri, făcute la noi, la Braşov. Fără pneuri, fără şenile, cu nişte roţi dinţate cărora, pentru a putea rula pe şosele, li se monta o bandă metalică.

În multe sate, lămurit sau forţat, se trecuse de la întovărăşire la colectiv, dar ţăranii continuau să-şi lucreze tot separat pământul, deşi roadele se puneau la grămadă, în curtea colectivului, de unde câte ceva i se dădea şi omului. Şi s-a pus problema să intre tractoarele cu plugurile, să taie haturile şi răzoarele, să se unească pământurile şi să nu se mai ştie care unde-a avut. La SMT-ul nostru s-au format două echipe: una să acţioneze pe plan local, alta urma să plece mai departe, peste Olt. Nu voiam să intru în echipa locală. Nu mă lăsa inima să intru în pământurile noastre cu plugul, peste loturile rudelor, prietenilor, cunoscuţilor. M-am gândit că-mi va fi mai uşor dacă voi munci în altă parte, unde nu cunosc oamenii şi unde nu mă doare fiecare piatră pe care o calc sau fir de iarbă pe care-l rup, ca în vatra satului meu. Aşa am ajuns în comuna Icoana, să desăvârşim colectivizarea. Nici acolo oamenii nu-şi dăduseră de bunăvoie pământul, care era carne din carnea lor. Dar nu ştiam atunci ceea ce ştiu acum. Şi nu simţeam amarul şi durerea ca acum.

…Când am ajuns cu tractoarele la marginea localităţii, am văzut că suntem aşteptaţi. Ne aşteptau mărimile Raionului, Regiunii, şeful postului de Miliţie din comună, alte chipuri luminate. Ne-au ţinut o cuvântare despre importanţa acţiunii pe care urma s-o îndeplinim, despre viitorul luminos al agriculturii, al cărui drum noi eram chemaţi să-l deschidem, aşa şi pe dincolo. Apoi ne-au spus că va trebui să trecem cu tractoarele peste pământuri, de-a valma, peste haturi şi poteci, peste delniţe şi pietrele de hotar stabilite din vechime. Apoi au plecat. Toţi au plecat.

Ne-am pornit tractoarele şi-am început să tragem primele brazde de plug. Nu ştiu de unde, nu ştiu când şi cum, dar ne-am trezit înconjuraţi. Erau sătenii. Ţăranii Iconarii. Veneau tăcuţi,

Ţărani din Mârşa, Vlaşca, 1942

încrâncenaţi, întunecaţi la chip. În uruitul tractoarelor, prinşi în munca pe care o aveam de făcut, nu-i auzisem, nu-i simţisem venind. Ne-am trezit cu bulgări de pământ aruncaţi de la distanţă; apoi strigăte, aproape, tot mai aproape… Am oprit tractoarele. Ne aruncau ţărână cu pleavă în ochi. Eram orbiţi, nu mai vedeam nimic. Simţeam în ochi şmirghel şi-n gură ţărână amestecată cu sânge. Eram uneltele noii orânduiri, venetici care le călcasem bătătura casei. Şi-au tăbărât cu ciomegele pe noi: Na, mă ! Na ! Să mai vii să ne iei, nouă, pământul ! Ţine, mă, şi-n gură pământ ! să-l duci pe lumea ailaltă, că de-aici vii nu mai plecaţi… De ce-aţi venit, mă, să luaţi pământul nostru ? Daţi-l pe-al vostru, mă ! Dă-l tu, mă, p-al lu’ tac-tu, mă !... Tata… tata era mort, la Odessa… mama, văduvă de război, c-o pensie amărâtă de IOVR, două pogoane de pământ şi patru copii de crescut. De-ar fi trăit tata, mă gândeam printre lacrimi, poate nu eram aici, cu pământul iconarilor închisat cu sânge sărat în gură…

Am fost daţi jos de pe tractoare şi bătuţi măr. Apoi, ne-au târât ca pe nişte butuci, ne-au aşezat grămadă şi ne-au acoperit cu pământ. Voiau să ne îngroape acolo. Mai greu le-a fost cu şeful nostru de echipă; tractorist şi el, dar om în vârstă, puternic, un munte de om. S-a zbătut mult ca să scape de furia lor. L-au doborât greu, lovindu-l cu ciomegele în cap. Na, mă ! Na, mă capsomane ! Na, să iei să duci mai mult pe lumea ailaltă, unde te duci tu de-acu…

…Am stat îngropaţi în pământ câteva ceasuri bune – am aflat mai târziu. Mărimile, care fugiseră ca potârnichile, au trimis două camioane cu soldaţi ca să împrăştie ţăranii şi să ne dezgroape pe noi, să ne ducă la spital, la Slatina.

…Mulţi, puţini, nu ştiu câţi dintre cei care am fost atunci îngropaţi de vii, am scăpat. Poate unii au dus pământul iconarilor pe ultimul drum. Nu-i cunoşteam pe toţi, că nu eram de mult timp împreună. În ce mă priveşte, am stat luni în şir în spital. Cred că m-a salvat tinereţea şi, poate, norocul. Târziu, după mult timp, am mai aflat câte ceva despre unul sau altul, din cei care făcusem colectivizarea la Icoana.

…Totuşi, despre unul dintre ei ştiu bine ce s-a petrecut; despre şeful de echipă. Ce-a mai rămas din acel om ca un munte. O epavă. Un rest de viaţă chinuită, într-un trup beteag şi cu mintea rătăcită. Acel uriaş cu capul tare, singurul care mai mişca atunci când au venit soldaţii.

Omul merge astăzi numai dus de braţ de către nevastă. Merge, după câte am auzit, chiar pe aceleaşi drumuri de altădată: pe uliţele comunei Icoana. Soarta îi adusese în cale o fată din Icoana, care-i devenise nevastă, pe care o urmase la casa ei. Furia iconarilor, dezlănţuită ca un val negru care le acoperise minţile, s-a retras tot ca un val, repede.

…L-am revăzut târziu, la un popas pe unul din drumurile ţării; eu devenisem, între timp, şofer de camion şi făceam curse lungi, cu marfă, prin toată ţara. Era cu soţia alături, care îl ajuta la mers. I-am vorbit, dar cu greu m-am făcut înţeles. Mi-a rostit numele şi părea să-şi aducă aminte cine sunt. Devia însă repede de la realitate. Nu era furios; avea o mimică mereu zâmbitoare – un zâmbet strâmb, pe chipul sluţit de ciomege. Am întrebat-o pe femeie cum se descurcă: Greu… greu de tot… după atâta timp petrecut prin spitale, n-a mai fost capabil să muncească la stat; i-au dat o pensie de 450 de lei…; dacă n-ar fi fost mila oamenilor din comună, Dumnezeu ştie cum ne-am fi descurcat.

…Şi acum, după atâţia ani de când l-am revăzut, mi-e sufletul greu. Mă doare ca şi cum mi-ar fi fost un frate mai mare, pe care ştiindu-l cum era, nu-mi pot opri lacrima din colţul ochilor şi inima arsă de tristeţe. Săptămâni întregi, după ce l-am reîntâlnit, am fost bolnav. Nu puteam să-mi iau gândul de la acel om, alături de care am îndurat aceeaşi soartă, a nenorocului. De-asta am plecat de acolo, din vale, de acasă, şi-am venit aici, departe, printre străini, pe şantierul ăsta din munţi. Să uit”.

…Luna trecuse dincolo de creasta muntelui, apunând, sau pregătindu-se pentru altă călătorie. Aerul devenise greu, înnegurat de un nor care acoperea stelele. Grea era şi tăcerea care se lăsase şi împânzea totul în jur cu o plasă de linişte nefirească.

Se ridicară încet, pe rând, îndreptându-se spre baraca în care îi aşteptau, de cu seara, paturile ponosite.

(*Fragment dintr-un posibil, întârziat roman,* ***„Banii miresei”***)

Șerban Codrin

MIHAIL SOARE sau poetul unor mari recuperări dintre ruine

Poeți ai sudului (XIX)

De ieri pe azi, și de azi pe mâine, poezia se ruinează, pictura își pierde culorile, până și geometria, Mozart nu mai recunoaște muzica pe supradimensionatele și luminatele scene, ne mai rămâne relația cu stăpânii, ești poet dacă îți permite administrația și hazardul. N-ai cheile de la ambele uși, sau cel puțin de la una, nu exiști. Altcineva ne-o trântește, demolator de sarcastic: „Până și luminii îi trebuie vreo opt minute și jumătate să ajungă la noi. Numai că acest Soare piteștean este de peste un milion de ori mai apropiat, deci ar fi fost de așteptat să le intre deja în ochii marilor observatori ai Criticii." (Emil Lungeanu)

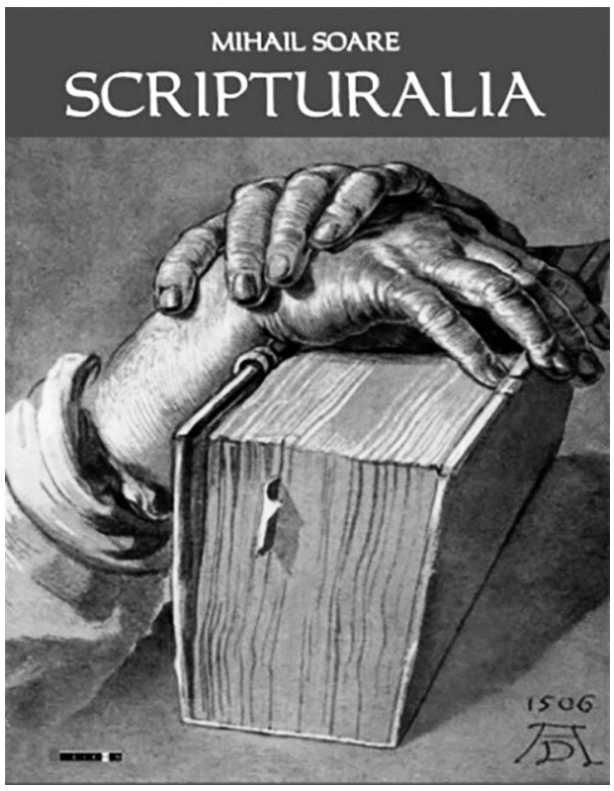
Mihail Soare nu demolează, își îngăduie necuviința să sugereze feluri de rânduieli, realcătuiri, recuperări printre toate ruinele, ba chiar se adresează unui Dumnezeu, fie El oricât de mort, ceea ce nu se iartă, ci se arată cu degetul. O superbă prezentare a bâlciului alcătuit din cataclismele suferite de poezie ne oferă „Istoria literaturii române contemporane, 1990-2020" de Mihai Iovănel, de unde, în mod simplu și natural, chiar catalogat la prenumele Mihail, soarele lipsește. Dar pe cine miră asta ?

Astfel dezarmați, v-aș invita să citiți, dacă vi se mai întâmplă nenorocirea, antologia propusă de gâlcevitorul poet cu tot ce înseamnă faliment(e), al(e) scrisului și al(e) cui mai vreți, „cuvinte de dragoste", „stafiile unor minuni", „întrebări fără sens", „înțelepciune", „dricuri pe contrasens", „nonsensul sfârșitului", „răstignirea florarilor", „ceea ce nu se înțelege", „confuzii", „visul de a fi om", „aparențe", „secvențe autobiografice", „tablouri cu îngeri zurbagii", „poeme despre istoria suferinței", „singurătatea lui Dumnezeu", ori „vatmani căutând fericirea": *„poeții nu râd, ci plâng/ pentru că o iubită ca asta ticsită de cuvinte/ nu e ușor de mângâiat, cum ar crede ignoranții de tipografi/ care le confundă cu hârtiile netede la pipăit/ și din degetele lor de poeți/ degete ce nici nu sunt degete, ci țărmuri închiudate de mări părăsite/ din degetele lor, spuneam, curg lacrimi/ iar sânii aceia le cred ploi/ ceea ce o face pe iubita cu pricina să deschidă umbrela."* (*Poeții sunt niște ratați*)

Bineînțeles că Mihail Soare joacă roluri magnifice sau desuete, sau scandaloase, după împrejurările rezervate, pe care și le scrie singur, le regizează și se dă într-un magistral spectacolul livresc, unde face pe clovnul în cimitir și pe mortul în farse, desigur, și își permite să ne ofere pe față, fără ascunzișuri, supradoze de poezie oricât de periculoasă, de otrăvitoare: *„Am fost geambaș de vise-n vieți buimace/ Fumate pe furiș pe sub podețe,/ Negustător de piei prin iarmaroace/ Ori bărbier de morți în tinerețe,/ Lumânărar, născocitor de toane,/ Călău de zboruri, meșter de comete/ într-un garaj, sorbind marghilomane,/ Și jucător de treișpe la rulete,/ Am fost sforar, înghițitor de noduri,/ De săbii ascuțite prin oboare/ Sau cântăreț bisat pe la prohoduri,/ Tălmaci de zodii, vânzător de ziare,/ Pescuitor de taine-n prostovoale,/ Mâzgălitor fecund de epitafuri/ Ce fluiera din Bach prin catedrale* (...)" (*Am fost geambaș de vise*), și așa mai departe, scriptorul neavând limite în a recunoaște *„că există un Dumnezeu al cartografilor/ așa cum există și unul al bețivilor."* (*Cartograf*)

Contrar prea multor proprii afirmații, poezia bardului din Pitești nu este apocaliptică, cu toate relele unei lumi numai bune de aruncat, fiindcă o întreagă civilizație, a mamei, a bunicii, a unui trai ca „târșâitul papucilor nebunilor pe gresie", i-a sugerat, oricum, că transcendența mai poate fi un fundament când totul este pierdut, aruncat, abandonat, iar Dumnezeu ar fi de întâlnit în modul cel mai cotidian și naiv: *„bunica m-a dus de mic la biserică – e casa lui Dumnezeu, mi-a spus,/ iar eu așteptam să-l văd mișunând de colo-colo/ mă uitam în stângă și-n dreapta/ niște neni cu mustăți, unii cu ochelari și cu cravată/ care-o fi dintre ei/ cel pe care pusesem ochii arătând ceva mai acătării/ tundea gardul viu din fața bulumacului a doua zi dimineața/ pe un altul îl știam din piață – ascuțea foarfeci și bricege la o roată de piatră.// Mi-am zis că Dumnezeu a fugit de acasă, până la urmă/ cum auzisem că a fugit unul cu una/ m-am oprit mai pe urmă la sfinți/ la naiba, rănile astea scurse sunt tablouri ?/ și ce pânze avem noi acasă// între timp învățasem jargoane și le-am scrâșnit că sunt niște ratangii notorii/ dar mama era bisericoasă și m-a dat la școala de sfinți/ să moară cretinele alea de vecine când te-or vedea pe pereții naosului/ pe dracu, era să zic, că nu m-au trecut clasa/ cică de unde atâta mir pentru lacrimile ăstuia, s-ar fi plâns tăntălăii."* (*Amintiri din viața de apoi*)

Mihail Soare nu demitizează, lumea lui nu este paradisul în paragină a lui Lucian Blaga, nici scormonirea printre deșeurile ultimei civilizații închipuite de vărul Shakespeare și consemnate de un Marin Sorescu, ci caută, totuși, înțelesuri arheologice în urmele, în cioburile de artefacte cele mai banale, cele mai lipsite de sens. *„Am găsit-o ghemuită ca un prunc printre lumile mele/ pesemne că are iarba fiarelor, mi-am zis/ ori niscai speracle fermecate// cele o mie de lacăte ale lumilor subsemnatului aruncate care-ncotro peste tot/ i-am luat la refec pe fluturii aflați în caraulă/ am chemat vracii toți, alchimiștii, slugile, castelanul, curtea întreagă/ halebardierii, bufonii – nimic/ poate e rămasă acolo din alte vieți, s-au scuzat ei în cor/ pe naiba, le-am răspuns înciudat, viețile alea nici n-au fost vieți/ ci niște târfe de efemeride"*, pentru ca poetul să facă o întoarcere ca la Pitești și să ne propună o nouă ordine a „lumilor mele": *„e drept, eram cel mai vestit meșter aripar din împărăție/ făcusem din porci porci zburători/ pusesem aripi unei meduze cu trup de lentilă de lornietă/ unor seri însângerate de atâtea amurguri vărsate-n ocean/ menajerei mele, iubita grăjdarului,/ care voia să-i arate ăstuia că are cer și că nu degeaba umblă cu nasul pe sus/ buldogului francez, pendulei, clopotarului chior, mie însumi/ / numai că femeile nu au aripi, de felul lor/ (ați auzit voi de îngerițe, de îngerese, bunăoară ?)iar dacă ea o fi având vreun*

sturz împușcat de cine știe ce nătărău/ nu mă mai bag nicicum/ o să umplu naiba văzduhul cu toată fojgăiala pământului// (...) *vreau să le văd plutirea, mi-am zis, și a început să dea din mâini arătându-mi cum/ și atunci am văzut că avea degete pline de sufletul meu/ m-am gândit că-mi escaladase zidurile în timp ce eram ocupat cu așezatul/ aripilor, pe căprării, în rastel/ iar ceilalți vor fi fost la măturatul zborurilor căzute în curte/ odată cu stingerea."* (*Poem cu ea printre lucrurile mele*) Poetul are o deosebită forță de a sugera incredibil mai mult decât se preface că spune/mărturisește, de multe ori cu degajare, colocvial, însă clocotul se infiltrează în adâncuri, unde scormonește, zguduie. Multă obsesie a ochilor, a privirilor răzbate din această poezie, unde, noi între noi, *„ne răsfățăm, ne iertăm cu îngăduință bestială greșelile"* și semănăm *„mai ales la ochi, cu regii cei duși ai vechii Anglii,/ și chiar cu prințul Charles,/ frați buni cu șafoadele din frasin tomnatic."* (*Poem cu animale de companie*)

Privită din exterior, această carte cu aspect de ceaslov are ilustrația pe copertă aleasă dintr-o gravură de Albrecht Dürer, ba chiar fotografia încruntată a autorului parcă ne trimite spre un fotograf-Dürer. Este, de fapt, o antologie de poeme selectate din creația anilor 2007-2020. Într-o primă încercare, în „Zavera îngerilor", editura Betta, 2016, (care mi-a parvenit ocult, pe sub mână) se adunau poeme din „Înger de prisos" (2007), „Gâlceava mea cu Haydn sau despre Romanța pentru clopot la patru mâini" (2010), „Eu, Nietzscheanul" (2012), „Sfântul Cutare Poetul" (2015), unde fiecare poem este lucrat cu multă minuțiozitate, poetul știind că munca lui presupune riscuri și se teme de rateuri, deci mai bine renunță și păstrează esențialul. În forma actuală, poetul împinge antologarea până la o margine, astfel selectează 240 de titluri, inclusiv din „Iubirea ca o sârmă ghimpată" (2016), „Ars profetica" (2019), peste 8.000 de versuri. De ce o a doua variantă completată ?, greu de răspuns. Probabil se va întâmpla ceva important în viitor și poetul vrea să se autoîncredințeze că se află pe un drum solid (dar el știe bine), fără pierderea direcțiilor, fără cedări. Deocamdată, comentatorii săi cei mai avizați (Lucian Gruia „stilul este ceremonios și ludic", Emil Lungeanu „Luceafărul poeziei românești nu e cumva, el însuși, un soare pe nume Mihail", Eliza Roha „spectacol lexical și metaforic prin imagini cinematografice (...) vise alambicate, așezate într-o panoramă a absurdului poetic (...)", Mircea Micu „(...) în virtutea acestui dar de magician cu îndelungă și puțin pământeană practică își permite să șocheze spiritele pudibonde sau criticii înghețați în convenționalism"), Nicolae Georgescu, Felix Nicolau l-au judecat ca pe un tandru rebel, un teribilist serafic, un regizor de spectacole lingvistice, un enciclopedist dezinvolt, un jongleur cu uluitor de multe cuvinte în arsenalul deloc milităros, posedând un vocabular uriaș, extras din regionalisme, aducând la lumină cuvinte ieșite din uz curent, arhaisme, dar și neologisme de ultimă secundă publicistică, de cele mai multe ori cu o sprinteneală de comedie dell'arte, bufă până la excese, mai mult medievală decât modernă, însorită, în orice caz, mediteraneană, fără cețuri vikinge, însă cu spectre gotice, damnate, diavolești. Mihail Soare pare/este un alchimist supraveghind focul sub un cuptor filozofic (athanor) înainte de inventarea chimiei, deci alambicările, răbdările, foamea de a metamorfoza plumbul în aur au ajuns, ar sugera poetul, la o anumită masă critică și se așteaptă o mare revelație. Totuși, nu știm ce va urma, însă în modul cel mai clar ne aflăm în fața unui impunător bilanț de creație, cu mascată intenție de a o spune, dar încă șovăie, furtunos și de-a dreptul: „Eu sunt acesta, și eu fac umbră împrejur !"

„Dragostea e numai un pretext aparent nevinovat pentru poeme,/ o găselniță literară, cu alte cuvinte,/ Afirmația, pe care am făcut-o la parastasul unei idei uscățive/ în clarobscurul acelei dezamăgiri mărețe ca o sinucidere/ și nu mi-a fost până acum împărtășită de nimeni/ cu atât mai mult de iubita mea actuală,/ încă neîntrupată,/ deoarece e mai preocupată de nimicuri:/ de culorile pietrelor aruncate de mine spre înalt și rămase acolo (...)" și poemul continuă din ciudățenie urmuziană în ciudățenie, din paradox în paradox. Aici voiam să ajung: „Iubitele mele sau nebunia mea, totuna..." (Sau nebunia mea). Poezia de dragoste devine o probă nouă după fracturismul și pornografia debitate mai ales de prozatoare/poetese/fătuci aparent cu mintea la cap, fiindcă eu nu mă înșel. Nici Mihail Soare. Poezia erotică reînvie viguros, viril, sarcastic atunci când este scrisă/cântată cu încredințarea că universul tuturor sentimentelor există cu adevărat, dincolo de demolările freudiene, ba din contra, Sigmund Freud elogiază dragostea înnobilată prin cultură și cultura filtrată prin dragoste, așa că poetul nostru o spune așijderea, solar, luminos: *„Iubita mea e-un cocktail Molotov/ Așa, aprinsă ca o vâlvătaie/ M-ar vrea sacrificat – un biet miel mov/ Lăsat la ușa propriului alcov/ Scopit cu vreun hanger, umplut cu paie// Și-apoi să-mi coasă-n tibișiruri moi/ Puținele rămase minți buimace/ Neîncrezătoare-n joile de-apoi/ De după lacrimile unor ploi/ Dintr-un potop gătit la patru ace//De pravilele popilor smintiți/ Nătângi ca niște sâni de vrăjitoare/ Să fiu eu tristul printre fericiți/ Acei mici sclavi de viață-nlănțuiți/ Cu mreje cocoțate pe picioare"* (Iubita mea e-un cocktail Molotov) Poftim dovada că poezia de dragoste nu obosește, nu o face pe moarta; de când este lumea lume poeții n-au prididit să preamărească preeminescianul „un instinct atât de van" și o vor face, chiar luându-l reper pe trogloditul Molotov, precum în antichitatea mitologică pe Hercule, victimă a acelorași comploturi otrăvitor-erotice. Cercetați-i „iubirea ca o sârmă ghimpată" și veți pricepe mai mult decât mintea de pe urmă a unor amestecați/ amestecate în treburi unde nu se pricep, pentru cine are urechi de auzit: *„conștient luam numai haina zdrențuită a poeziei/ cea mai nimerită dintre toate să-mi acopere singurătatea/ îndeosebi în serile reci de toamnă// atunci cred că semăn destul de bine cu Don Quijote/ când îmi anin privirea de tălpile balansoarului crem/ care se leagănă aiuritor, nostalgic/ după niște șolduri doar închipuite."* (*Reproș*)

Înfipt bine în teritoriul literaturii, Mihail Soare a mai publicat, pe lângă volumele de poezie, două romane, „Livrescu" (2019), „Dragoste, pupeze și colaci" (2020), eseuri, publicistică, „Tălmăciri politicale" (volumul întâi, 2015, volumul al doilea, 2016), proză scurtă, „Moaștele și alte povestiri" (2018), „Inflexiuni, eseuri și note de lectură" (2019), deci o bibliografie impresionantă, de unde am citit fragmente strălucitoare, „într-o epocă în care un hamburger sau o pereche de șlapi chinezești pot fi geniali, cum tot aud, vrând-nevrând, pe la televiziunile noastre cucuiete." (*Inflexiuni*)

Audiobook-ul și celelalte chestii aferente nu au devenit o modă, ci mai degrabă o necesitate, așa că Mihail Soare este deosebit de inspirat când, pe un CD, atașează vocile vibrante, profunde, cutremurătoare ale celor două conștiințe artistice, Maia Morgenstern și Claudiu Istodor, care fac un mare bine literaturii române cu demersul domniilor lor. Din adâncurile „scripturale", răzbat efluvii lirice, și am avut de câteva ori curajul să mă las purtat, amețit, terorizat de forța acestor glasuri wagneriene, remodelând versurile unui bard mânios sau numai teribil, precum Ivan din istorie. Sunt cea mai bună uvertură, sau îndemn, dacă vreți, pentru a cerceta câtă magmă clocotește dincolo de timpul recuperat între copertele unei ditamai profane „scripturi", unde *„n-o să găsiți atâtea stele/ încât să mă-ngropați în ele"* (*N-o să găsiți atâtea stele*), amenințare venită din partea unui poet în toată puterea cuvântului *putere*.

Închei, precizând pentru cine vor fi trăit cu altă impresie, și sperând că vor pricepe ceea ce trebuie, dând caesarului ce se cuvine caesarului, că Mihail Soare este scriitor român. Și nu de pe altă planetă.

(„Scripturalia" de Mihail Soare, cu 18 poeme în lectura actorilor Maia Morgenstern și Claudiu Istodor, editura Eikon, București, 2020.)

Un adagio pentru anonimi

Alexandru CAZACU

Există producții cinematografice care rămân în memoria colectivă datorită doar unui element ce intră în compoziția acestora. Coloana sonoră este unul dintre vectorii de propagare nu neapărat a filmului (deși contribuie uneori enorm la acest lucru), ci mai ales la „spiritul peliculei”. Iar de-a lungul vremii s-au realizat multe inovații cu privire la juxtapunerea sunet-imagine

Afișul internațional al filmului

existând cazuri unde muzica a depășit calitativ celelalte piese ale mozaicului regizoral. Așa cum alteori a ajutat enorm, iar în cazurile fericite s-a îmbinat aproape perfect cu dialogurile, scenografia, imaginea și jocul actoricesc.

Un exemplu în acest sens este muzica lui Stelvio Cipriani în filmul „Anonimul Venețian” din anul 1970. Compozitor și orchestrator care a realizat muzica pentru mai mult de șaizeci de filme, atât pentru micul, cât și pentru marele ecran, rămâne cunoscut pentru această realizare. Muzica va cunoaște un succes mondial, depășind pe alocuri cota filmului și devenind o pledoarie *chef d'oeuvre* sonoră ce se adaugă altora pentru farmecul tulburător al Serenissimei. Actorul Enrico Maria Salerno, cu o prodigioasă prezență în film, teatru și televiziune, va avea, la rândul său, succes de cealaltă parte a aparatului de filmat doar cu această peliculă unde de altfel debutează ca regizor. Povestea este inspirată dintr-o întâmplare reală prin care a trecut o cunoștință a lui Salerno. Acesta apelează la experimentatul scriitor Guiseppe Berto pentru realizarea scenariului, care scrie ulterior și un roman cu acest subiect (caz mai rar, de regulă se întâmplă să fie realizat filmul după opera literară). Filmul este aclamat și beneficiază de un box-office copleșitor, reușind să depășească ca număr de spectatori pe teritoriul italian cunoscutul „*Love-Story*” (apărut în aceeași perioadă), cu care de altfel are evidente asemănări, însă critica este de părere că îl depășește la multe capitole. Regizorul, actrița principală, compozitorul muzicii și operatorul sunt de altfel recompensați cu premiile David di Donatello respectiv Nastro D'Argento pentru anul 1971.

Muzicianul Enrico, angajat al teatrului liric La Fenice ca simplu oboist, deși visase întotdeauna să conducă o orchestră, își invită soția, Valeria, de care s-a separat de mulți ani într-o zi de toamnă la Veneția. Aceasta sosește cu trenul de la Ferrara unde trăiește împreună cu un alt bărbat ce o protejează și îi oferă o viață decentă atât ei, cât și copilului pe care Valeria îl are împreună cu Enrico. După o primă revedere, glacială, desfășurată cu acuze și ironii reciproce, dar și rememorări ale anilor petrecuți împreună, sub decorul orașului melancolic și vag decrepit, Valeria nu înțelege motivul revederii crezând că este vorba de reglarea situației fiului lor, dat fiind că nu puteau divorța (legea separării legale în Italia avea să apară mai târziu, prilej pentru autorii filmului să facă o pledoarie discretă pro-divorț). Dar înțelege pe măsură ce orele trec, revăzând locurile marilor lor bucurii (școala de muzică, locuința în care au stat împreună, străzile, localurile și piețele preferate), că ține mult la Enrico și că dragostea lor a fost poate cel mai frumos lucru care li s-a întâmplat. Acesta, la rândul său încredințat de justa evaluare a trecutului lor comun, îi mărturisește că suferă de o boală incurabilă (tumoare pe creier) ce foarte curând îi va aduce sfârșitul și dorea să-și mai vadă odată în cel mai frumos și trist oraș din lume, soția. Din acel moment al confesiunii dramatice cei doi fac tot posibilul pentru a regăsi acel *illo tempore* al dragostei lor: se iubesc, își povestesc totul vorbind cu sinceritate despre teama de moarte, înfrângere, compromisuri, egoism într-un adevărat spațiul crepuscular al afectelor din care transpare o iubire în care umanul primează cu toate valențele sale. Apoi Valeria îl însoțește pe Enrico în biserica transformată într-un studio de înregistrări unde acesta împreună

CD ce conține coloana sonoră a filmului realizat de Stelvio Cipriani

cu un grup de tineri amatori de muzică interpretează și conduce (așa cum a dorit și cum nu o să mai poată face niciodată) concertul pentru oboi și orchestră de venețianul Marcello Bennedetto, la acel moment partitura fiind atribuită unui anonim. În scena finală, de un mare dramatism, care evită stereotipurile prin adoptarea unui *ratio et revelatio*, Enrico sesizând intensitatea emoțiilor ce-i acaparează pe amândoi întrerupe concertul și o roagă pe Valeria să plece la fiul lor și să rămână cu această imagine a lui conducând o orchestră. Apoi reia... Copleșită de solicitarea unei zile pentru care nu era pregătită, sfâșiată de emoție, dar și de maniera magistrală în care cel care va muri curând dirijează interpreții ce redau frumoasa melodie, realizând că nu se mai poate face nimic și că este prea târziu, Valeria pleacă plângând pentru a prinde ultimul tren ce o va aduce înapoi la Ferrara.

Altă particularitate a filmului este faptul că ambii actori principali nu sunt italieni, ba chiar sunt de pe alt continent la propriu: Valeria este interpretată de brazilianca Florinda Bolkan, iar Enrico de americanul Tony Musante. Iar ambii se achită cu brio de misiunea încredințată, existând între ei acea chimie necesară unei astfel de partituri. Ei mai jucaseră anterior împreună și regizorul a intuit perfect compatibilitate lor.

Pe lângă coloana sonoră, imaginea Veneției ca oraș deopotrivă fantasmatic și veridic, participă la ascuțimea sentimentelor, precum și alternanța amintirilor unde urbea era solară și luminoasă cu prezentul în care totul este tomnatic adus în cadre panoramice spledide. De asemenea cu gross-planurile, prim-planurile dar și close-ups-urile ce redau mișcarea ochilor precum în filmele western se reușește o comunicare non-verbală de efect.

Un film onest, proustian, teatral (astăzi o piesă inspirată din acest subiect se află în repertoriul a multe teatre, inclusiv la noi) și melodramatic. Însă lipsit de schematismul genului printr-o anume tratare cu luciditate uneori cinică, alteori doar crudă, însă mereu demnă a personajelor ce se respectă și respectă spectatorul. O întâlnire de-o zi a doi oameni care s-au iubit și care se văd pentru ultima dată într-un oraș splendid, dar decadent prin excelență, este povestea acestei pelicule care ne propune însă, atunci și acum, mai mult decât o reverență pentru destinul tragic al relației protagoniștilor sub cupola eternului antagonism: Eros și Thanos. Căci fiind despărțiți de timp, de greșeli, de aranjamente sociale, de orgolii și de sfârșitul fizic ce se apropie cu fiecare secundă pentru unul dintre ei, celălalt, în numele speranțelor ruinate și micilor bucurii trăite cândva, acceptă să sufere și el, fiind astfel chiar și pentru puțin din nou împreună în această dureroasă trecere. Astfel maladia și timpul, ce vor măcina ireversibil persoana, respectiv orașul, se vor afla în fața unui adversar subestimat: compasiunea și solidaritatea umană. Fie și preț de un adagio în Do minor pentru oboi și orchestră, al cărui autor a fost considerat anonim, asemenea nenumăratelor destine anonime ce ard prea repede în Veneția și oriunde. În timp ce apele lagunei sunt tulburate de amintirea lor ca de trecerea unui vaporetto ce nu trebuia pierdut.

Romanul scris de Giuseppe Berto și publicat după premiera filmului

„Caietele de la Araci” – revista unui muzeu care ar putea sta alături de marile reviste literare ale țării

Carmen MUȘAT-COMAN

Într-un colț de țară, într-un sat aflat pe marginea râului Olt se află o căsuță. O căsuță ca oricare alta, care păstrează amintiri, doruri. Vieți. Le ducem cu noi atâta timp cât suntem aici, drum firesc al omului. Se întâmplă uneori ca aceste căsuțe să conțină și urme ale unor vieți demne de a fi urmate, arătate lumii, spre a-i fi exemplu. Valorile neamului nostru, ale poporului acestuia atât de iubit și prețuit de Eminescu.

Curios ori nu, nu am făcut până acum vreo asociere personală cu căsuța din comuna Araci, cea pe care o privesc de pe prima pagină a revistei „*Caietele de la Araci*”. Nu numai că nu am făcut însă nici acum, când mintea mea învinge inima, nici acum nu fac și mi-e clar că nici nu voi face. Nu am amintiri din acea căsuță, chipurile ce apar în fotografii îmi sunt necunoscute, ca și prenumele oamenilor de acolo, deși, ce ciudat sună, nu ? E casa bunicului meu matern. Nici mama nu are vreo amintire, nu a băut vreodată apă din fântâna din curtea „*Casei memoriale Romulus Cioflec*” din satul Araci, comuna Vâlcele, județul Covasna. Amintirile familiei mele sunt altele, clar, și așa vor fi, deși, că se acceptă ori nu, mama este „Ciofleaca” prin sânge, chip, fiind copilul din flori al lui Octavian Cioflec, dar aceasta e o altă poveste, o poveste, îmi place mie să cred, de dragoste.

Despre altceva însă voiam să pomenesc aici, însă nu aș fi avut cum să o fac fără mărturisirea aceasta care-mi va justifica poate entuziasmul legat de o persoană care, într-un fel, îmi este foarte asemănătoare: duce mai departe memoria unei vieți, a scriitorului Romulus Cioflec. Eu, la rându-mi, duc mai departe memoria vieții lui Didi – Amita Bhose –, însă eu am fost strâns legată de acest om care a ales să trăiască și să moară în România, din dragoste pentru cultura română. Doamna Luminița Cornea, căci despre dânsa este vorba, nu are vreun resort personal în demersul său. Cu atât mai meritorie îi sunt dedicarea, pasiunea, profesionalismul, dorința neuitării.

Pe doamna Cornea am cunoscut-o la un târg de carte. Nu-mi amintesc exact momentul, însă îmi amintesc cum am rămas în legătură, cum a donat, împreună cu o membră a colectivului *Caietelor de la Araci*, doamna Marinela Ujvárosi Brezeanu, pentru susținerea costurilor tiparului *Amintirilor* despre Eminescu ale lui Theodor V. Stefanelli. Ne-am revăzut la următoarele târguri, mereu pe fugă domnia-sa, între lansări de carte, evenimente, și eram uimită mereu de entuziasmul domniei sale, de omul viu din fața mea. De pe facebook luam la cunoștință despre activitățile sale, inclusiv din curtea casei memoriale dedicate scriitorului sau nu numai, despre conceperea revistei iar într-un mesaj mă anunța că se îndreaptă spre București, spre *Muzeul Național al Literaturii Române*, pentru a cerceta câteva manuscrise.

Informația a rămas undeva, în minte, până când am văzut ultimele două numere ale revistei – din decembrie 2020 și iunie anul curent – revista fiind semestrială și intrând în anul opt de existență. Scotocirea arhivei *Muzeului Național al Literaturii*, drumul acela special care nu putea fi făcut din vreo obligație, doar din pasiune, se afla în fața mea, în rândurile prinse-n pagini. Nu o viață, ci vieți redate lumii, reînviate, trecute în nemurire. Prietenii trainice se desfășoară sub ochii noștri: cu Panait Istrati, George Topârceanu, Otilia Cazimir, Mihail Celerianu. Fotografii, cărți poștale, scrisori, inserate în articolele ce fac poteci în fața noastră, semnate de doamna Cornea. Asistăm la o întâlnire a Profirei Sadoveanu cu Ana și Romulus Cioflec, transformată într-un interviu semnat Valer Donea, pseudonimul scriitoarei, pseudonim masculin pentru a putea pătrunde în redacțiile literare ale lumii interbelice – lucru ce vorbește clar despre mentalități, prejudecăți. Sau citim cererea scriitorului de adaos la pensie, ca urmare a activității sale de scriitor, lucru ce ne confirmă, de mai era nevoie, că starea financiară a adevăratului scriitor nu urmează faima.

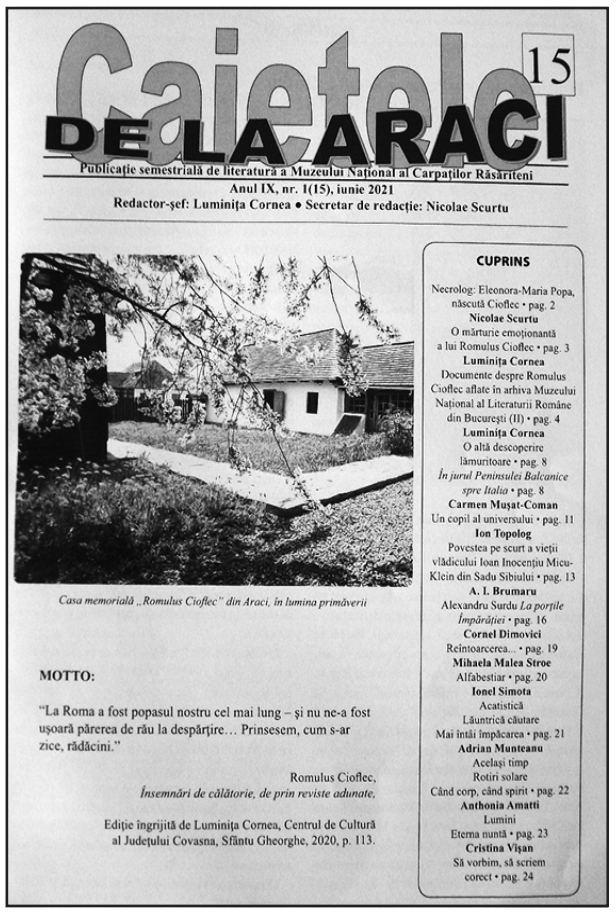
Și cum ar fi percepută o revistă de literatură fără un fragment din opera scriitorului căruia îi este dedicată ? Sau fără literatură contemporană, îmbinată cu arta contemporană. astfel creându-se legătura peste timp, întru veșnicie ? Sau fără atât de necesara rubrică a zilelor noastre – *să vorbim, să scriem corect* ?

Toate aceste restituiri, situații inedite din viața scriitorului, recreând o epocă literară, cea interbelică, toate aceste prezentări ale continuității culturii nu ar fi posibile fără dăruirea, în principal, a doamnei Luminița Cornea, redactora șefă a *Caietelor de la Araci* editate de *Muzeul Național al Carpaților Răsăriteni*, de care aparține și *Casa memorială Romulus Cioflec* din satul Araci. Și, bineînțeles, a colectivului redacțional.

Și mă gândesc la toate viețile mari pierdute în neant, cu toată opera lor, pentru că alți oameni le-au ignorat, din nepăsare, și mă gândesc la șansa acestui mare scriitor pe care încăpățânarea câtorva oameni dedicați nu-l lasă să fie trecut în uitare. La căsuța aceasta care apare pe prima pagină a unei reviste literare ce ar sta alături de marile reviste literare ale țării, asta de ar mai exista chioșcuri de ziare, asta de nu am număra pe degete revistele literare.

În vremuri neprielnice, într-un colț de țară, mașina de scris a scriitorului Romulus Cioflec se aude scriindu-și povestea în paginile *Caietelor de la Araci*.

Întru nemurirea neamului.

Caietele DE LA ARACI 15

Publicație semestrială de literatură a Muzeului Național al Carpaților Răsăriteni

Anul IX, nr. 1(15), iunie 2021

Redactor-șef: Luminița Cornea • Secretar de redacție: Nicolae Scurtu

Casa memorială „Romulus Cioflec” din Araci, în lumina primăverii

MOTTO:

“La Roma a fost popasul nostru cel mai lung – și nu ne-a fost ușoară părerea de rău la despărțire… Prinsesem, cum s-ar zice, rădăcini.”

Romulus Cioflec,
Însemnări de călătorie, de prin reviste adunate,

Ediție îngrijită de Luminița Cornea, Centrul de Cultură al Județului Covasna, Sfântu Gheorghe, 2020, p. 113.

CUPRINS

Necrolog: Eleonora-Maria Popa, născută Cioflec • pag. 2
Nicolae Scurtu
O mărturie emoționantă a lui Romulus Cioflec • pag. 3
Luminița Cornea
Documente despre Romulus Cioflec aflate în arhiva Muzeului Național al Literaturii Române din București (II) • pag. 4
Luminița Cornea
O altă descoperire lămuritoare • pag. 8
În jurul Peninsulei Balcanice spre Italia • pag. 8
Carmen Mușat-Coman
Un copil al universului • pag. 11
Ion Topolog
Povestea pe scurt a vieții vlădicului Ioan Inocențiu Micu-Klein din Sadu Sibiului • pag. 13
A. I. Brumaru
Alexandru Surdu *La porțile Împărăției* • pag. 16
Cornel Dimovici
Reîntoarcerea... • pag. 19
Mihaela Malea Stroe
Alfabestiar • pag. 20
Ionel Simota
Acatistică
Lăuntrică căutare
Mai întâi împăcarea • pag. 21
Adrian Munteanu
Același timp
Rotiri solare
Când corp, când spirit • pag. 22
Anthonia Amatti
Lumini
Eterna nuntă • pag. 23
Cristina Vișan
Să vorbim, să scriem corect • pag. 24

Emil Talianu

Nicolae Crevedia: *„Scrisoare de peste Fluviu”*

Pe prima pagină, a numărului 3, anul II, din 15 ianuarie 1944, a „ziarului tuturor vlăscenilor”, *Călugărenii*, se publică sub titlul „Scrisoare de peste Fluviu” o epistolă adresată d-lui director-proprietar al periodicului, Ion Vasiliu. Scrisoarea este semnată N. Crevedia, care era pe atunci atașat cultural la Ambasada României de la Sofia, pe care o transcriem integral.

Sofia, Decembrie 1943

DRAGĂ ȘI STIMATE DOMNULE VASILIU,

Eu care, când deschid „Universul”, citesc mai întâi rubrica știrilor în legătură cu scumpul meu județ – am primit, într-o frumoasă dimineață de Decembrie, o foarte interesantă gazetă intitulată „Călugărenii”. Am tresărit. Și plăcerea mea a fost cu atât mai mare cu cât directorul acestei publicațiuni erai dumneata, pe care te cunosc ca pe un spirit activ, dublat de un condei tot atât de inteligent și de viu.

În județul Vlașca au mai apărut ziare și știu că, pe vremuri, o bună revistă de caracter didactic și de probleme locale o scotea D. Constantinescu – Gratia, unul dintre cei mai dotați dascăli ai învățământului nostru primar. Acum, când politică nu se mai face, „Călugărenii” dumitale are menirea să îmbrățișeze obiectiv toate problemele unui județ mare, bogat, locuit de niște oameni harnici și tare onești. Trebuie să fim, într-adevăr, recunoscători domnului Ministru Prof. Al. Marcu pentru gestul de a sprijini cu valoroasa Domniei-Sale colaborare inițiativa pe care a luat-o domnul Prefect D. Petrovici, Generalul care se dovedește, iată, și un om de creațiuni culturale. (Oare Domnia-Sa nu e frate cu actualul Ministru al Școalelor ?)

Răsfoind însă ziarul am avut neprefăcuta satisfacție să văd că una dintre pagini e consacrată celui care îți scrie aceste rânduri. E o atențiune care te onorează mai întâi pe dumneata și știu că la zelul acesta prietenesc a contribuit și statornicul meu amic și confrate, alesul poet Octav Sargețiu, el însuși fiu al unui plug din Ialomița. Domnul Sargețiu este cel care poartă vina acestei pagini despre care eu am luat cunoștință mult prea târziu, după apariție, în locul său eu aș fi dat poate la tipar alte poezii. Cât privește nota bio-bibliografică despre mine, i-am atras atențiunea prietenului meu că ea cuprinde date inexacte.

Această pagină, repet, nu mi-a făcut, sincer, plăcere – mai ales că ea venea după o destul de grea suferință care mă fixase în ultimul timp într-un sanatoriu. (Te asigur că nu a fost o tuberculoză, boală atât de prietenă cu scriitorii, ci o intervenție chirurgicală făcută de mâna măiastră a D-rului Liviu Câmpeanu). Dar iată că cineva îmi aduce o scrisoare din partea tatălui meu, locuitor cinstit în Crevedia Mare, un om de un mare bun simț și care a citit și el „Călugărenii”. (Mama nu știe carte). Scrie tata printre altele:

„Bine, mă, să poate ? O pagină cât un pogon despre tine și într-altă pagină înghesuiți trei inși, tri oameni mari: Domnul Prefect, Domnul Ministru Marcu și Mihai Viteazul !

Ce-o să zică lumea ? Mie, drept să-ți spun, asta nu-mi place. Nu șade frumos.

Pe urmă, județul nostru a mai dat și alți oameni mari, cu care nu te poți tu compara: pe Domnul Profesor Nichifor Crainic de la Bulbucucata, pe Domnul Profesor N. Cartojan de la Videle, pe Domnul Bassarabescu, Ion Barbu, Ion Vinea, Tudor Vianu, Mircea Rădulescu ș.a. Tot Profesori una și una. Și tu, care nici învățător ori popă colea-n sat nu ești !

(Spui că ești acuma secretar comunal sau cultural așa ceva, prin Grechiea, prin Albani, nu știu pe unde...)

Uite, înaintea ta, să fi vorbit în gazetă despre Părintele Take Mândreanu, om de 80 de ani și care-a slujit în biserică la noi în sat 69 de ani. Să fi vorbit despre Domnu Savu (Bădescu) pensionar, fost și el învățător aici vreo 40 de ani. Despre biserici și schituri, despre atâți eroi căzuți în ultimele războaie arătându-se vrednici de cei ale căror oase zac la Călugăreni...”

Ce zici, dragă domnule Vasiliu ? Eu cred că taică-meu are dreptate.

Odată cu urarea, ca dumneata, care mai conduci o minunată gazetă în Dâmbovița, să treci curând hotarul și în Teleorman, primește rogute, o caldă strângere de mână de al dumitale Nicolae Crevedia.

O altă lume este posibilă ? O lume a păcii și solidarității civilizației umane ?

Gl.Bg.(r) Gheorghe DRAGOMIR
Președinte *Centrul de Etică și Strategii (CES)*
Membru al Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România

Motto: „*Progresele integrării în economia mondială au adus mai multă instabilitate, mai multă insecuritate, mai multă inegalitate... Nu este o fatalitate. Putem face să funcționeze mondializarea nu numai pentru bogați, pentru cei puternici, ci pentru toată lumea, inclusiv pentru locuitorii țărilor sărace. Va fi un proces lung și dificil. Am așteptat prea mult. Trebuie să-l inițiem imediat.*" (Joseph E. Stiglitz, Premiul Nobel pentru Economie, *Une autre monde*, Ed. Fayaed, 2006.)

Am pornit în acest demers publicistic de la apelul lansat de Joseph E. Stiglitz conducătorilor lumii și organizațiilor cu vocație regională și internațională care au drept obiective:

- promovarea păcii;
- liberalizarea comerțului și pieței forței de muncă;
- circulația capitalurilor;
- protejarea mediului și monitorizarea schimbărilor climatice;
- valorificarea în comun și în beneficiu mutual a resurselor și bogățiilor naturale;
- îmbunătățirea sistemului de sănătate și protecție socială;
- modernizarea sistemului de educație și învățământ;
- combaterea sărăciei;
- combaterea inegalităților de tot felul;
- combaterea rasismului și xenofobiei;
- reducerea arsenalelor militare și a cheltuielilor de înarmare;
- combaterea terorismului și a oricăror forme de violență (inclusiv în spațiul virtual și în familie) etc.

Îndemnându-se astfel mai marii planetei la o mai bună etică în guvernare și la o reașezare a relațiilor internaționale pe principiile respectului demnității umane, a diversității culturale și religioase, a păcii și prosperității popoarelor.

Întrebarea care se pune după primele decenii ale secolului XXI este: ***dacă o altă lume mai bună și mai echitabilă, a păcii și solidarității civilizației umane, este posibilă sau rămâne un proiect utopic, o iluzie, o Fată Morgana ?***

Răspunsul fără echivoc este: DA..., dar este nevoie de voință politică la nivel mondial.

Totuși subiectul merită o atenție și o dezbatere atât în mediile academice multidisciplinare, cât și la nivelul institutelor de cercetare și de studii de antropologie politică, care să elaboreze un plan de acțiune ce să cuprindă măsuri concrete de ordin juridic și administrativ, menite să reformeze din temelii modul de funcționare și obiectivele concrete și cuantificabile ale puzderiei de organizații și instituții regionale și internaționale care și-au dovedit ineficiența în situații de criză, care au rămas captive birocrației excesive și intereselor marilor puteri economice și militare, ce răspund la comenzile corporațiilor transnaționale și grupurilor elitiste oculte.

Este nevoie de o dezbatere civică a acestei teme, inclusiv la nivelul ONG-urilor și tineretului, pentru a obține cât mai multe răspunsuri și viziuni privind modul de organizare a civilizației umane în era roboticii, Inteligenței Artificiale și noilor tehnologii care controlează tot mai multe domenii ale vieții: economice, sociale, politice, financiare, spirituale, militare și de intelligence, modelând caractere și construind profile psihologice după matrice și algoritmi bine structurați.

Să luăm aminte la rădăcini.

Pentru a ne adapta la civilizația viitoare trebuie să ne aplecăm asupra trecutului pentru a-l studia cu atenție și a învăța din greșelile comise de umanitate de-a lungul zbuciumatei sale existențe pe Terra, planeta sufletelor rătăcite în căutarea Paradisului pierdut.

De la crearea sa, Omul, coroana cea mai de preț a Creației, s-a dovedit imperfect, Marele Creator a avut această surpriză văzând comportamentul instabil și duplicitar al protopărinților noștri, Adam și Eva, fapt ce l-a determinat să-i alunge din Raiul Celest pe Terra, planeta plămădită cu migală pentru ca ei să fie creatorii unei lumi noi, după chipul și asemănarea lor, însă păstrând în matricea lor genetică credința în divinitate și nostalgia reîntoarcerii în sânul Marelui Creator pentru a se contopi cu Totul, cu universul infinit. Din acel moment, Cel Prea Înalt a vegheat cu mai multă atenție asupra oamenilor pentru a le înțelege mai bine frământările sufletești și zbuciumul interior generat de lupta neobosită dintre rațiune și sentimente ce influențează luarea deciziilor, conturează comportamentul exterior și modelează caracterele.

Incidentul dramatic, de dimensiune cosmică, al fratricidului comis de Cain a dovedit Creatorului alte „surprize genetice" ale omului: invidia, minciuna, violența, lașitatea, neasumarea răspunderii pentru faptele comise, care se vor alătura altor tare de caracter, transformându-se în păcate și prejudecăți.

De-a lungul evoluției sale pământene, Omul tânjește după vremurile adamice, dorind ca viața să-i ofere mai multe bucurii, prosperitate, să nu mai fie apăsat de grijile traiului de zi cu zi, dacă s-ar putea să muncească cât mai puțin, uitând că pe fruntea sa a fost aplicată pecetea câștigării traiului cu sudoarea frunții.

Or, organizarea societății omenești din timpuri imemoriale și până în prezent a urmat o anumită logică a ierarhiilor în toate domeniile, ca o reflectare în oglindă a ordinii și ierarhiilor cerești, generându-se implicit inegalități și invidii aducătoare de nemulțumiri, zavistie, violențe și conflicte care au perturbat ecosistemul social și spiritual la nivel planetar. La această stare de lucruri au contribuit și contribuie și azi comportamentul arogant și belicos, dar și lăcomia unor conducători de popoare și elite oculte, care: „*se apleacă mai curând asupra artei războiului decât încearcă să fie sprijinitori ai binefăcătoarei arte a păcii; toți sunt, în general, mult mai porniți să afle căile, lăudabile sau nu, prin care ar putea să dobândească noi regate, decât pe acelea prin care ar putea să le cârmuiască mai bine pe cele pe care le au... Toate aceste ambiții războinice aduc o mare dezordine în țară, seacă visteriile, macină poporul și nu ajung, în ciuda câtorva succese, la nici un rezultat; c-ar fi cuminte, așadar, ca regele să aibă grijă mai degrabă de regatul moștenit, să-l împodobească după cât îi stă în putință și să-l facă înfloritor, să-și iubească poporul și să dobândească dragostea lui; să trăiască în mijlocul alor săi, să-i guverneze cu blândețe și să lase în pace alte regate, de vreme ce și acela care i-a fost sortit era destul de mare, dacă nu chiar prea mare pentru el.*" (Thomas Morus, *Utopia*, Ed. Best Publishing, 2001)

De fapt aceste idei pline de înțelepciune lăsate umanității de către un adevărat om de stat, erudit, ar trebui să stea la baza educației viitoarelor elite, care vor avea datoria de onoare și marea responsabilitate civică de a conduce și guverna popoare în beneficiul păcii, prosperității și solidarității umanității în fata provocărilor și amenințărilor care vor apare în contextul revoluției tehnologice și a Inteligenței Artificiale, care deja controlează și modelează modul de organizare spirituală a societății post-umane în secolul XXI.

O altă lume mai bună ar putea fi construită pe baza încrederii respectului reciproc între popoare, pe înțelegerea faptului că singura șansă ca planeta să fie salvată de la distrugere lentă, dar sigură, de către OM este ca liderii de azi și de mâine să renunțe la visurile lor hegemonice, de învrăjbire și acaparare de noi bogății, prin înrobirea popoarelor, îndatorarea lor aberantă nu pentru investiții în dezvoltarea durabilă, ci pentru achiziționarea de armament, situație care adâncește sărăcia și inegalitățile, generează conflicte artificiale, etnice, religioase sau de altă natură.

Este de datoria liderilor să se așeze la masa tratativelor pentru a creiona un plan de relansare economică și reziliență la nivel planetar, care să stipuleze clar măsuri concrete pentru dezarmare nucleară, reducerea armamentelor convenționale, protejarea mediului de poluarea tot mai crescândă determinată de militarizarea excesivă a pământului, mărilor și oceanelor planetare, dar și a cosmosului, poluare care a generat schimbări climatice semnificative cu consecințe catastrofale pentru ecosistemul planetei.

Cred că este momentul să se treacă de la discuțiile academice, preferate de către liderii mondiali în ultima perioadă, la acțiuni concrete interguvernamentale și multidisciplinare de apărare și protejare a ecosistemului social care este piatra de temelie a întregii arhitecturi instituționale la nivel mondial.

Este timpul ca actualii și viitorii conducători de state și popoare să înțeleagă că amenințarea cu butonul nuclear, mai „mare" sau mai „mic", nu face decât să amplifice tensiunile care și așa au atins cote îngrijorătoare, existând pericolul declanșării unor conflicte zonale ce se pot transforma cu repeziciune într-un război devastator. Divergențele existente între marile puteri sunt rezultatul prejudecăților de natură ideologică, religioasă ori diferențelor culturale, însă ele pot fi dezamorsate pe calea culturii dialogului, ascultării interlocutorului și cumpătare în luarea unor decizii pripite care pot afecta destinul popoarelor și chiar supraviețuirea rasei umane și a planetei. Dar, pentru atingerea acestei mărețe năzuințe, este nevoie ca liderii lumii să ia pe umerii lor răspunderea respectării cu scrupulozitate a tratatelor și acordurilor rezultate în cadrul sistemelor de alianțe, alianțe care nu ar mai trebui să aibă drept țintă inamici stabiliți pe motive ideologice, rivalități economico-comerciale etc., ci pe alianțe globale care să combată: sărăcia, inegalitățile de ordin economic, social, educațional, discriminarea pe bază de rasă, gen, poluarea, combaterea extremismelor de tot felul și terorismului. De fapt, acestea sunt adevăratele cauze care mențin popoarele divizate și într-un conflict perpetuu.

Pentru ca oamenii să poată visa la o lume mai bună cred că este nevoie urgentă ca la nivel mondial să se elaboreze un cod de conduită pentru conducători și popoare care să aibă la bază principiile iubirii semenului, respectului și toleranței, știind că la judecata de apoi, conducătorii și supușii lor vor fi „evaluați" în raport cu comportamentul și faptele lor în relație cu alte popoare și cu legile sacre ale Universului.

Astăzi, mai mult ca oricând, este nevoie să facem pace cu noi înșine și cu cei din jur, să ne adaptăm cu înțelepciune geopoliticii izolării sociale generată de pandemia de covid-19 sau de alte pandemii și dezastre naturale ce se vor abate asupra omenirii, să ne pregătim sale întâmpinăm cu calm și cu mijloace adecvate de ripostă, să înțelegem că nimic nu este întâmplător iar cauzele profunde ale tuturor relelor sunt la oameni, la comportamentul și atitudinea lor, la modul lor de raportare față de vibrațiile înalte sau joase ale planetei.

Secolul XXI, așa cum am mai afirmat și cu alte ocazii, va marca începutul unor reașezări geostrategice și alianțe politice, economice și militare de conjunctură, surprinzătoare, cu geometrie variabilă.

Vechii inamici se vor metamorfoză în noi aliați și invers, situație care va pune în dificultate țările mici și mijlocii care vor trebui să-și aleagă un nou stăpân care să le asigure protecție. Este bine să înțelegem că lumea care va să vină se va ridica din rămășițele fumegânde ale lumii vechi, traversând o perioadă de mari încercări care în final vor readuce speranță și credința că generațiile viitoare își vor uni eforturile pentru atingerea acestui ideal visat de Om de la Creația sa, de a aduce pe Terra Paradisul pierdut. Dar pentru a reuși trebuie mai întâi să ne întoarcem la origini, la rădăcinile Răului descrise în detaliu în Cartea a treia a lui Enoch, care se referă la „dorințele îngerilor căzuți" conduși de Shemihaza de a se căsători cu femeile oamenilor și de a procrea o nouă rasă, semi-umană, de giganți, ființe modificate genetic dispunând de forțe fizice mult superioare oamenilor. Această rasă corcită, numită Nephilim (na-fhl – căzuți), aduc păcatul și bolile asupra omenirii, provocând mânia lui Dumnezeu care a dezlănțuit asupra pământului urgia Potopului, descris în vechile texte apocrife drept „menire a Creatorului de a inunda pământul pentru a prezerva sămânța femeii, rasa umană și linia sa, înainte ca ea să fie coruptă complet de giganții Nephilim". Îngerii căzuți apar în Geneza sub denumirea „benei ha-elohim" (fii ai lui Dumnezeu), iar în Cartea lui Enoch sunt numiți Nephilim (căzuți), adică născuți din îngeri satanici corupți, care au dominat pământul și la un moment dat au intrat în conflict cu rasa umană pe care intenționau să o distrugă pentru a-i lua locul.

Cartea lui Enoch a fost declarată eretică în secolul III pentru că a dezvoltat datele cuprinse în cap. 6 al Genezei, unde se vorbește în trecere despre „câțiva îngeri care s-au revoltat împotriva lui Dumnezeu și au hotărât să coboare pe pământ pentru a se căsători cu femeile oamenilor". Important este că a existat în evoluția civilizației umane pe pământ un moment când giganții, descriși și în mitologiile popoarelor antice, coexistau cu oamenii până când și-au dorit să subjuge și să extermine rasa umană. Am reamintit de acest personaj biblic Enoch, exemplu de curaj și statornicie în credință și loialitate față de Dumnezeu în ciuda relelor exemple pe care le vedea în jurul său, pentru a evidenția nevoia ca fiecare om să se comporte ca un Enoch al timpurilor noastre marcate de răspândirea la nivel planetar a răului, violenței, corupției, depravării, îndepărtării de divinitate și de legile morale și etice ale universului. Potopul și-a îndeplinit misiunea de a purifica pentru moment pământul și a adus în prim plan un nou erou, descendent din familia lui Enoch, pe Noe, ales de Dumnezeu pentru credința sa statornică ca să marcheze o nouă etapă a evoluției rasei umane prin crearea unei lumi noi, mai bună, unde pacea, prosperitatea sufletească și credința în Dumnezeu să fie temelie pentru un nou început și care să dăinuie peste timp. Dar, ghinion ! Satana „evadează din temnița uitării" unde a fost aruncat de Dumnezeu și își reia misiunea de a răspândi din nou răul, violența, corupția, desfrâul, lăcomia pe întreg pământul, contaminând din nou rasa umană. Astfel, în mod ciclic, această confruntare cosmică între Bine și Rău va dăinui în forme din ce în ce mai sofisticate, până la final, când după Judecata de apoi, cei aleși vor fi ridicați la ceruri, vor fi salvați din ghearele răului și li se vor oferi un pământ și un cer nou, o lume mai bună, de unde a dispărut durerea, întristarea, iar viața va fi veșnică. Pământul se va transforma în închisoare pentru sufletele care s-au vândut Satanei, va fi supus unor urgii venite din ceruri, reamintindu-ne de Sodoma și Gomora pedepsite pentru „rafinamentul" la care ajunsese să se manifeste răul, corupția, depravarea.

În evoluția sa civilizația umană a atins în mod ciclic diverse stadii de dezvoltare a progresului tehnologic cu încuviințare divină, care a dat acces la Pomul Cunoașterii pentru ca omul să-și ușureze traiul, însă în aroganța sa omul a considerat că aceste daruri și binecuvântări divine i se cuvin, fapt pentru care a ales să folosească aceste informații pentru a crea arme sofisticate ce generează o competiție planetară pentru hegemonie, acapararea resurselor naturale și subjugarea altor popoare.

Construim o lume a păcii, înarmându-ne până-n dinți !

Ceea ce se întâmplă astăzi în relațiile internaționale, tensiunea și acuzele grave ce sunt formulate în cadrul dialogului „surzilor" între marile puteri economice și militare ale lumii în siajul cărora sunt atrase silit țări și popoare mai mici, demonstrează, dacă mai era cazul, că ne-am semna, conștienți sau nu, actul de deces al dialogului rațional și constructiv, preferând să fie eliberați din lesă „câinii războiului" cu formele sale hibride, asimetrice, aruncând omenirea în haos, confuzie, anarhie și violență. Păcat că aceste reverberații ale tensiunilor dintre „titani" sunt suportate de țările sărace care sunt silite să cumpere armament de la stăpânii lor pentru a-și dovedi loialitatea și a-și cumpăra protecția, situație care adâncește inegalitățile economice și sociale, amplifică nemulțumirile și creează zone de insecuritate și vulnerabilități în fata provocărilor lumii de mâine. Am în vedere lipsa capacităților de reacție și protecție a popoarelor în fata pandemiilor (covid-19, SIDA, Ebola, rujeola, tuberculoza etc.), a calamităților naturale, generalizării foametei și lipsei apei, globalizarea noilor tehnologi și Inteligenței Artificiale care vor mări rata șomajului îndeosebi în rândul tineretului.

Nouă cursă a înarmărilor ne readuce în actualitate coșmarul perioadei Războiului Rece, când pericolul declanșării unui război nuclear părea a fi iminent,și a Cortinei de Fier care separa națiuni

(continuare în pag.17)

(urmare din pagina 16)

și popoare pe motive ideologice. Astăzi, din păcate, avem percepția coborârii unei noi Cortine de Fier în interiorul aliaților euroatlantice, pe criterii de „loialitate și supunere necondiționată" față de unchiul Sam ori față de statele puternice europene care își aleg vasalii după afinități „culturale și religioase" și după resursele naturale ce trebuie acaparate prin presiuni directe și manipulări mediatice.

Toate întâlnirile la nivel înalt ale șefilor de state și guverne în diverse formate: G-7, G20, NATO, UE, Organizația de Securitate și Cooperare Shanghai, OMC etc., propovăduiesc cu cinism cooperarea pentru protejarea mediului, dezarmarea, ajutorarea țărilor sărace ș.a., dar în realitate visează la propria hegemonie, la schimbarea locului ocupat la masa verde a negocierilor regionale sau globale. Cursa pentru locurile pe „podium" se duce cu îndârjire între SUA, China și India (aflată în plină expansiune tehnologică, economică și militară), iar Rusia așteaptă răbdătoare ca între acești protagoniști și UE să se ajungă la confruntare și „devorare" pentru ca apoi să revină în „plutonul fruntaș", adunând ce a mai rămas într-o nouă formula geopolitică, îndeplinind cu scrupulozitate prevederile Testamentului lui Petru cel Mare de a folosi toate mijloacele pentru a slăbi și controla Occidentul.

Robotizarea umanității și creșterea în putere și influență a Inteligenței Artificiale vor marca o nouă etapa în evoluția rasei umane, care va fi caracterizată de o nouă geopolitică a confruntării, de astă dată cu efecte imediate și cu o geometrie variabilă, în spațiul cibernetic, în colonizarea altor planete, dar și în cercetarea mai atentă și o colonizare rapidă a oceanelor și mărilor planetare, care oferă suficiente surse de hrană și viață și bogății minerale nebănuite, ce pot contribui la susținerea revoluției tehnologie în care a pășit omenirea la începutul secolului XXI.

Aici se va muta competiția, zona terestră fiind treptat abandonată din cauza resurselor naturale pe cale de epuizare, investițiile în viitor fiind orientate în aceste medii care se dovedesc a fi mai profitabile, iar oportunitățile ce se deschid sunt nelimitate. Deja britanicii au pregătit infrastructura tehnologică pentru construirea de submarine cu echipaj uman (100 persoane) care să aibă o autonomie în funcționarea subacvatică de 25 ani, ceea ce ne duce cu gândul la submarinul Nautilus și comandantul Nemo din scrierile lui Jules Verne. Totul se va învârti în jurul noilor tehnologii care deschid noi oportunități pentru civilizația viitorului, noi provocări, știind deja că umanizarea roboților și o Inteligență Artificială puternică pot genera o adevărată concurență, ca apoi să se transforme în conflict cu cei care le-au creat.

Riscurile deturnării răuvoitoare a unei I.A. reprezintă o altă provocare majoră pentru viitorul umanității, de aceea încă din faza de proiectare și dezvoltare a roboților și I.A. cercetătorii și nu numai aduc în atenție probleme de etică și morală în modul de tratare a roboților și I.A, considerate ființe non-umane, pentru a le menține sub un control rezonabil.

Omilia Sanctității sale Papa Francisc I la Casa Sfintei Marta (26.10.2018) s-a referit la tema păcii și a ținut să sublinieze că: „Calea pentru a găsi pacea în lume trece prin umilință, prin blândețe și mărinimie, în societățile noastre, dar și în familiile noastre". Sfântul părinte „regreta că suntem obișnuiți a respira aerul conflictelor în fiecare zi, la TV și în ziare se vorbește de conflicte. Și chiar dacă se încheie pacte pentru a opri conflicte, apoi aceste acorduri sunt încălcate. De aceeași manieră cursa înarmărilor, pregătirea războaielor, distrugerile, nu fac decât să înrăutățească lucrurile. Chiar și instituțiile mondiale, pe care le vedem azi și care cu bună intenție ajută la unitatea omenirii, se simt incapabile să găsească un acord; este un veto ici, un interes colea și ele au dificultăți să găsească un acord de pace. Și în acest timp copiii nu au ce mânca, nu merg la școală, nu sunt educați. Este o tendință de distrugere, de războaie, de dezunire. Pentru a trăi în unitate și pace este nevoie să ne suportăm unii pe alții în iubire, este dificil pentru că suntem tentați să ne judecăm zilnic, să condamnăm ceea ce ne conduce la separare, la distanțare între oameni și popoare."

Pacea în lume este o utopie ?

Niciodată problemele cu care se confrunta omenirea nu au fost atât de grave: conflicte fără sfârșit, proliferarea armelor, inclusiv a celor nucleare, atingeri aduse mediului, proastă gestiune a resurselor vitale, subnutriția, epidemii. În același timp, omenirea nu a dispus până azi de mijloace (cunoștințe, tehnologii, analize) pentru a rezolva aceste probleme și a crea condiții astfel încât fiecare ființă umană să poată trăi în pace și securitate fizică, socială, medicală, nutritivă și de mediu. Modul de producție capitalist este în plină derivă financiară și speculativă, mondializarea neoliberală a economiilor cu circulația liberă a capitalurilor și delocalizările a accentuat fractura între bogați și săraci în interiorul societăților și țărilor, bilanțul fiind negativ în numeroase regiuni ale planetei. Angajamentele luate în 2000 de către șefii de state și reafirmate în 2005 pentru a atinge obiectivele Mileniului pentru dezvoltare (OMD), destinate reducerii la jumătate a sărăciei în lume, nu a fost ținut. Această situație aruncă în sărăcie peste un miliard de locuitori ai planetei, sărăcie care este factorul major al insecurității sociale, violențelor și conflictelor armate. Voința unei remilitarizări a relațiilor internaționale sub presiunea unor guverne, inclusiv a celor din NATO, se confirmă, cheltuielile militare mondiale atingeau în 2011 peste 1680 miliarde de dolari, astăzi cifra este dublată. Securitatea umană, concepută ca respect al drepturilor individuale și colective și satisfacerea nevoilor bazate pe o etică a solidarității trebuie să redevină referință comună pentru promovarea unei dezvoltări durabile, sustenabile la nivel planetar, împărțită și cu respectul față de mediu.

În piramida nevoilor figurează ca prioritate dreptul pentru toți de a trăi în pace și securitate în frontierele garantate și recunoscute, dreptul de a trăi fără teamă oriunde în lume, în orice moment al vieții. Cred că ar trebui o reflecție și o dezbatere mondială privind societatea umană și cultura păcii și solidarității în era Inteligenței Artificiale.

Pacea mondială este posibilă ?

Așa cum menționam, de la apariția primelor civilizații am putut observa că războiul a făcut parte din viața noastră într-o manieră îngrozitoare, de aceea astăzi ne punem întrebarea, care va primi un răspuns în viitoarele decenii și anume, dacă o pace mondială este posibilă ?

Pacea prin definiție este o stare de spirit, un raport între persoane care nu sunt totuși în conflict, pacea mondială presupune însă o stare de convietuire neconflictuala între țări cu civilizații și culturi diferite la nivelul întregii planete, ori în prezent nu se întrezăresc elemente încurajatoare care să susțină acest ideal; cauza o găsim în comportamentul factorului uman care este animat de o dorință accentuată de a lupta pentru putere, acapararea de bogății și resurse în detrimentul altor popoare, de ambiții hegemonice care împing la acțiuni belicoase. Din păcate, lumea de azi este guvernată de legea celui mai puternic, așa cum a fost de la începuturi, cum ar spune La Fontaine „puterea este totdeauna de partea celui mai puternic" învingătorul ia potul cel mare stabilește regulile „păcii", iar învinșii suporta nota de plată care apasă pe umerii oamenilor simpli, cinstiți, împovărați de taxe, impozite și legi care le limitează drastic drepturile și libertățile civice.

Thomas Hobbes, în lucrarea „Leviatan", prezintă aventura politică modernă pornind de la omul primitiv descris ca fiind într-o stare permanentă de război al tuturor împotriva tuturor, dominat de bestialitatea raporturilor. Pornind de la această stare de spirit, a concluzionat că „omul este lup pentru om" (*homo homini lupus*).

Această situație s-a perpetuat de-a lungul evoluției civilizației umane, trăsăturile atavice persistă și azi în ADN-ul uman în forme mai sofisticate, deoarece popoarele își aleg liderii nepotriviți, personaje care au cel mai mic respect pentru voință și drepturile fundamentale ale oamenilor, care înlocuiesc negocierile și dialogul la nivel înalt, cu amenințări, jigniri, sancțiuni unilaterale, ceea ce mărește gradul de pesimism privind posibilitatea instaurării unei păci durabile în lume.

Pacea lumii nu are valoare, secolul XXI ne-a introdus într-o civilizație a războiului și nu a păcii, așa cum ne imaginăm că va debuta acest mileniu. Un studiu recent publicat de Heidelberg Institute for International Conflict Reasearch arăta că în 2011 au fost mai multe conflicte armate în lume decât în cursul oricărui an de la al Doilea Război Mondial. De fapt, în cursul istoriei omenirii se pare că lumea nu a cunoscut o adevărată perioadă de pace, în orice moment al evoluției civilizației umane „războiul sau zvonurile de război" (Marcu 13,7) sunt monede curente a acestei lumi aflată sub blestem. Războiul de 100 de ani, Războiul de 30 de ani, cele două războaie mondiale, au zguduit civilizația europeană construită pe principiile păcii și respectului mutual. Războiul civil din Iugoslavia care a dus la dezmembrarea țării cu ajutorul trupelor NATO, războiul din Golf, Primăvara arabă, războaiele din Afganistan, Irak, Siria, Yemen, Sahel, războiul din Crimeea, războiul din Nagorno Karabach sau alte conflicte armate au făcut ca pacea să fie o iluzie. Nu mai punem la socoteală știrile zilnice prezentate de posturile de televiziune despre lovituri de stat sângeroase, atacuri ale piraților în mările și oceanele lumii, confruntări militare și incidente de securitate la frontierele diverselor state ne reliefează tabloul terifiant al vremurilor pe care le trăim sub spectrul temerilor, fricilor și amenințărilor la adresa securității individuale și colective. În urmă cu câțiva ani un ziar american caracteriza starea lumii de azi astfel: **„Pace, pace spendidă, ești o fabulă, un vis, o glorioasă iluzie. Este, fără îndoială, cel mai mare mit al tuturor timpurilor."**

Abordând problema din punct de vedere sociologic, vom observa că omenirea nu cunoaște pacea, întrucât însăși familia nu mai cunoaște pacea, tihna de care are nevoie, se destramă, familia tradițională este înlocuită cu concepte „moderne", lipsește comunicarea, dragostea, respectul, grijă față de partenerul de viață. Nu mai există pace în inimile oamenilor din cauza frustrărilor zilnice, de aceea majoritatea oamenilor caută „pacea" în alcool, droguri și alte forme de evadare din cotidian. Laicizarea lumii moderne și închinarea la falși idoli: Facebook, Instagram etc., îndepărtează omul de divinitate, ori fără Dumnezeu Omul nu-și va putea găsi adevărata pace sufletească.

Biblia relevă pentru ce oamenii nu au pace: „Inima este întortocheată înainte de toate și este rea". (Ieremia 17,9), iar ISAIA în 48,22 adăugă: „Nu este pace pentru rai, spune Cel Prea Înalt".

Intervenția Civilă a Păcii (ICP) nu este recunoscută în țările UE, îndeosebi Franța, unde expertiza statului francez se situează asupra intervenției militare și armamentului și în mică măsură asupra umanității, intervențiile militare în Siria, Sahel, Libia fiind edificatoare, delegații ONG-urilor umanitare ca Medici fără Frontiere s-au dovedit mai eficace și eficiente decât războiul în fața conflictelor. Intervenția civilă a păcii s-ar putea transforma într-o alternativă viabilă violențelor militare într-un viitor care va fi marcat de forme cât mai diverse și sofisticate de conflicte, care pot fi prevenite să se transforme în războaie armate.

Cecile Dubernet, profesor cercetător la Institutul Catolic din Paris, vorbește despre Arhanghelul Uriel și îngerii păcii care: „**ne învață să stăpânim lumea materiala, ajută ființele umane să se concentreze la ordinul divin pentru a aduce armonia și pacea mondială**".

Deci, să luăm aminte la aceste îndemnuri de natură spirituală pentru a înțelege că de fapt depinde de noi să ne solidarizăm într-o mișcare spirituală planetară care să aducă armonia, iubirea, respectul și pacea între popoare.

România tranzacționată din nou la masa verde a negocierilor între samsarii „lumii libere".

Confruntarea „titanilor" și tensiunile amplificate intenționat pentru a menține lumea în insecuritate, sub teroarea declanșării unui război, împinge popoarele să aloce sume impresionante înarmării în detrimentul proiectelor care vizează dezvoltarea durabilă, protejarea mediului, reducerea inegalităților sociale și economice, prevenirea apariției bolilor, sărăciei și transformarea lor în pandemii la nivel global etc. România nu este ferită de asemenea evoluții provocatoare, actuala coaliție guvernamentală de dreapta dovedindu-se incapabilă și indiferentă, chiar disprețuitoare, în fața problemelor cu care se confruntă zilnic societatea românească, de la sărăcia tot mai accentuată a unei mari majorități a populației, la lipsa protecției sociale și limitarea accesului la actul medical, trecând prin infrastructura care a devenit „critică", la abandonul școlar și o speranță de viața tot mai scăzută.

Gradul de îndatorare al României pentru acoperirea cheltuielilor de „înarmare" cu tehnică de luptă și echipamente militare achiziționate la prețuri fabuloase de la cimitirul de vechituri al Unchiului SAam au atins cote alarmante din PIB, iar proiectele de finanțare propuse și înaintate de trei ori la Comisia Europeană și tot de atâtea ori respinse din cadrul Planului Național de Redresare și Reziliență sunt orientate cu precădere în zonele controlate de actuala coaliție și nu au drept obiectiv dezvoltarea armonioasă și durabilă a tuturor regiunilor țării.

Noua coaliție politică aflată la guvernare se manifestă slugarnic în fata instituțiilor europene, însă arogantă și obraznică cu proprii cetățeni pe care îi considera supușii lor, acționând în disprețul legilor și a Constituției, intervenind cu brutalitate în funcționarea justiției, Curții de Conturi, Curții Constituționale, Avocatului Poporului, TVR etc., demonstrând, dacă mai era cazul, că se situează deasupra legilor și că nu le pasă dacă încalcă cu agresivitate și incompetență separarea puterilor în stat. Această atitudine agresivă ne duce cu gândul la modul în care au ajuns la putere în occident și în unele țări foste socialiste, alianțe politice emanate din sânul „societății civile" modelată după profilul psihologic al anarhistului care nu recunoaște și nici nu se supune legilor și Constituției, impun propria lege, încurajează atacurile la adresa familiei tradiționale și în direcția Bisericii Ortodoxe Romane care a fost și rămâne liantul societății în momente de cumpănă a destinului. Corupția, trufia, ignoranța și diletantismul au devenit virtuți ale guvernanților de azi, iar răul produs de această coaliție va costa scump evoluția societății românești aflată în plin impact cu civilizația viitoare, care va fi construită în jurul noilor tehnologii ale cunoașterii și Inteligenței Artificiale. De altfel, actuala coaliție politică care guvernează România este interfața fidelă a noilor tendințe apărute în politică și guvernanța americană și europeană, unde selectarea elitelor se face de către organizații oculte (care nu au nimic comun cu așteptările cetățenilor, situându-se deasupra legilor naționale, ghidându-se doar de propriile interese de grup) având la bază nu meritocrația, ci loialitatea necondiționată față de ierarhiile grupului ale cărui interese le promovează fără nici o jenă, știind că sunt protejați de „frații" plasați în cele mai înalte funcții în cadrul instituțiilor naționale și suprastatale europene și internaționale.

Noua organizare a societății occidentale și nu numai propusă de „neo-marxisti", ori cum s-or numi ei, că ideologic nu-i poți încadra într-o matrice, are la bază promovarea și protejarea familiei gay, sancționarea drastică a celor care se opun acestui proiect, transgender-ismul, renunțarea la identitatea culturală, religioasă și națională a popoarelor, renunțarea la proprietatea privată (în condițiile acaparării de averi fabuloase în mod ilicit și transferarea lor în paradisuri fiscale), într-un cuvânt, noul val va instaura dictatura „minorității agresive și intoleranța", semnând actul de deces al democrației occidentale.

Întrebarea care este pusă frecvent de cetățenii romani și care își așteaptă răspunsul este: până când românii vor mai suporta umilința și aroganța acestor „parașutați" în viața politică, economică și spirituală a societății românești, indivizi care acționează în haită și sunt apărători feroce ai intereselor străine, care pun presiune pentru „privatizare" în interesul lor a resurselor și bogățiilor naturale, câte au mai rămas, a infrastructurii critice (porturi, aeroporturi, transport de energie electrică și gaze, exploatarea surselor de apă potabilă etc.).

În încheiere, vă doresc dragi cititori fideli ai revistei „Sud" lumină în suflet și speranța că „nimic nou nu este sub soare" și că „ceea ce a fost o să mai fie". Depinde ce am învățat din greșelile trecutului, conștienți fiind că astăzi plătim datoriile karmice pentru ceea ce am făcut sau nu am făcut și trebuia făcut.

Cred că se cuvine ca în final să ne amintim de fericirea a șaptea care se referă la făuritorii de pace, subliniată de Ap. Evanghelist Matei: „**fericiți făcătorii de pace, că aceia fiii lui Dumnezeu se vor chema**" (Matei 5,9), iar Sf. Nicolae Cabasil în cartea „Despre viața lui Hristos" (Ed. Institut Biblic și de Misiune Ortodoxă, 2009), subliniază că: „**Sf. Ap. Pavel ne vorbește despre importanța acestor mesageri ai păcii pentru că ei vor înlătura ura deșartă și vor înceta a mai învrăjbi**". Ap. Ev. Luca (2,14) reamintește că: „**Pacea propovăduita de profeții Vechiului Testament, descrisă în împărăția mesianică a lui Iisus Hristos ca o împărăție a păcii și dreptății, unde îngerii au cântat în noaptea Nașterii Domnului «Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace între oameni și bunăvoire».**"

Deci, vă îndemn să ne alăturăm și noi făcătorilor de pace pentru a reuși împreună să creștem vibrația pământului și universului, să aducem armonia și pacea în lumea nouă ce se construiește sub ochii noștri.

Mihai Vintilă: *Biciul de păpădie*

George APOSTOIU

Nu cu mult timp în urmă, Mihai Vintilă declara mâhnit că anul 2020 a fost dezastruos pentru viața editorială. Scriitorul întrase într-un ritm de muncă de invidiat, la fiecare 13 al lunii scotea revista *Litera 13* și, cu o frecvență apreciabilă, tipărea în editura InfoEST cărțile scriitorilor din Ducatul literar al Brăilei. În ambianța revistei s-a creat o interesantă solidaritate de breaslă cu rezultate lăudabile. Totul putea fi ruinat dacă în aceste vremuri de pandemie inimosul scriitor nu investea și mai mult suflet, și mai multă energie pentru eliminarea sincopelor. Cum vremurile nu mai erau pentru întâlniri, Mihai Vintilă și-a convocat prietenii și cunoștințele într-o carte pentru un taifas la distanță. Așa a apărut, îmi dau seama, ideea volumului de critică literară *Biciul de păpădie*. Titlu sugestiv pentru un critic care își propune să risipească semințele scrisului frumos. (*Cuvântul autorului*).

Prin selecția scriitorilor comentați, Mihai Vintilă își respectă, în primul rând, datoria față de eforturile generației noi de scriitori care întreține o atmosferă culturală și intelectuală pe plan local. Cartea este o cronică a tentațiilor și succeselor în aventura celor implicați în viața scrisului. Problema de fond pe care o ridică necesarmente critica de întâmpinare este cea a măsurii: laudele trebuie strunite, injustiția pusă sub control moral. Mihai Vintilă a ponderat atent evaluările. Evocările sale vor fi, cu siguranță, utile unei istorii literare brăilene. Vocația de critic literar a autorului volumului *Biciul de păpădie* este evidentă.

O primă calitate a volumului constă în semnalarea stării literaturii/culturii locale și, pe cât posibil, plasarea acesteia într-un peisaj mai larg. Interesul este orientat spre „noul val" de scriitori. Iar rostul notelor, ecou al lecturilor, este *recomandarea* acelor cărți care spun ceva demn de reținut: „Mi-am propus să recomand (cărți, n.n.) și de aceea, fiecare material am încercat să îl închei cu o concluzie care să puncteze într-un fel locul cărții în propria mea ierarhie". Totuși, fie prin tematică, fie prin autorii selecționați, Mihai Vintilă iese din strânsoarea patriotismului local. Găsim cronici consacrate unor autori români cunoscuți: Dinu Săraru (*Ura din ochii vulpii*), Mircea Platon (*Elitele și conștiința națională*) sau străini: Eric Vuillard (*Ordinea de zi,* premiul Goncourt, 2017), Jose Saramago (*Ultimul caiet*), Gordon Thomas, Max Morgan-Witts (*Wall Street. Istoria crahului din 1929*). Tematic, volumul este eclectic (literatură, istorie, jurnalistică) și corespunde acelei preferințe proprii de care vorbește autorul. Ceea ce îi conferă un plus de atractivitate.

În privința „stării locale" reține atenția tehnica de investigare. Mihai Vintilă frecventează redacțiile și editurile pentru a descoperi noutățile. Și, când se arată satisfăcut, când contrariat. Atunci când este nemulțumit, scoate biciul de păpădie și-l flutură peste capul împricinaților. Exigența vine din două motive. Primul: nu se poate scrie oricum, Brăila are o tradiție ce trebuie nu doar să ispitească, ci și respectată. Al doilea, legat direct de primul, îl provoacă asaltul veleitarilor dat revistelor și editurilor. Scriitorii sunt „fișați" după genuri literare: poezie, proză, *altele*. Se știe că, în tinerețe, visul pentru poezie stârnește sensibilități, naivități, orgolii. Numai că, bucuriile, dezamăgirile, decepțiile sau tristețile nu se transformă automat în poezie. Criticul înregistrează fenomenul inadecvării și prolixității și îl amendează. Refugiul unora în spațiul erotismului este sancționată prompt: *nici măcar pentru văduve* nu stârnește interes !

Mihai Vintilă măsoară cu grijă valoarea și succesul. Un scriitor ca Vasile Mandric, este lăudat nu numai pentru că „… îi place să își pună cititorul să gândească", ci și pentru „deplina stăpânire a mijloacelor tehnice…". (*Aventura secundei*). Nu regăsesc, din păcate, în *Biciul de păpădie* – și sunt surprins ! – comentariul pe marginea volumului *Sonete crepusculare,* publicat în *Litera 13* (nr. 24/2020), în interiorul căruia am descoperit un interesant poet modern melancolic. Iată o probă: *Cuvintele se cam feresc de mine/ Susțin că-n poezie nu au rost,/ Căci s-au ascuns în vremea care-a fost,/ Acum le-oi pierde-n vremea care vine.* Bogdan Boeru este remarcat pentru romanul de factură istorică *Șapte sute șaptezeci,* un fel de biografie contrafactuală a lui Ovidiu (exilat la Pontul Euxin, din motive erotice, nu politice, de stat, n.n.). Jurnalul lui Tudor Cătălin Zarojanu *Mass Media Insider* consacrat presei românești de după 2000, arată „cu degetul metehne, oameni și publicații mai bine decât oricare din volumele de istorie a presei posibile de citit". (exagerare, desigur !). Un ziarist local, Ghinea Mitrea, „se avântă pe tărâmul romanului" și scrisul lui are tensiune „bine ghidată, astfel că nu avem momente de băltire și nici momente în care să nu știi ce se întâmplă". Verbul corosiv nu anulează măsura interesului pentru lectură.

În judecarea cărților, Mihai Vintilă pornește de pe platforma creată de prof. Dumitru Anghel, formatorul de școală de critică de întâmpinare la Brăila: citește, descoperă, analizează și, dacă merită, semnalează. Dumitru Anghel o face cu eleganță deliberată, Mihai Vintilă cu o asprime așezată la locul unde se cuvine. Romanul *Cecilia* al Magdalenei Iugulescu este amintit pentru „poveștile de viață, dure și rugoase", departe de factura prozei feminine în care se insinuează adesea sentimentalismul ieftin. Un compliment ce trebuia mai bine cenzurat este făcut lui Cătălin Lungu atunci când criticul îl socotește pe acest scriitor – merituos, de altfel –, intrat „în panteonul povestitorilor brăilei" (exemplificat de un Fănuș Neagu). Criticul nu se ferește de severitatea judecății. O scriitoare „nu a mai avut răbdare să construiască cu migală povestea și, repezită și neexperimentată, a aruncat-o așa cum a venit". La un alt scriitor (debutant ?) diagnosticul este pe măsura prestanței: „nu avem personaje memorabile și nici evenimente ieșite din comun. Nu avem imagini de forță. Cred că autorul nici nu a căutat acest lucru…Este un roman perfect al gri-ului optzecist românesc". În general, Mihai Vintilă nu scapă să sesizeze vulgaritatea sulfuroasă atunci când o descoperă la un autor care se vrea dezinhibat și trage cu arcul otrăvit în limba română. El aplică bine legile criticii de întâmpinare: un avertisment la timp poate scuti literatura de un neavenit.

Un alt merit al volumului *Biciul de păpădie* îl asigură semnalarea consecințelor „democratizării" scrisului pe fondul precarității instaurate în practica editorială. Observația nu ține de negustorie, ci de sănătatea literaturii. Editurile mici nu mai au profesioniști pentru selecția volumelor propuse pentru publicare. Într-un interviu recent, Mihai Vintilă atrage atenția asupra efectelor „producției" editoriale pe bandă rulantă. „Aici avem două probleme. Prima este legată de autor, iar a doua de editură. Din motive lesne de înțeles, se publică ușor. Este suficientă o sumă de bani pentru a-ți vedea numele pe o carte. Unele edituri chiar sunt specializate în astfel de tipărituri".

Volumul *Biciul de păpădie* scoate în luminișul criticii (ca în poiana lui Iocan, pe cei interesați să-l asculte pe Moromete citind politică) un autor stăpân pe uneltele acestei profesii adesea sluțită de prietenii și de datorii interesate.

Nicolae Dina

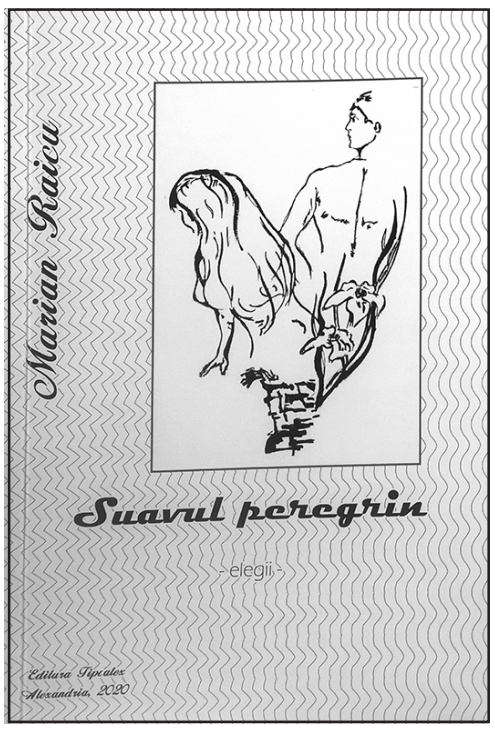
Un pelerin pe cărările poeziei

L-am cunoscut pe **Marian Raicu** în anii '90 când mi-a dăruit volumul *Răsărit de duminică* (Editura Eurotur-13-2000, 1990), volum pe care l-am crezut a fi fost debutul său editorial. M-am înșelat însă, căci, lecturând o revistă, am constatat că i se publicaseră, cu mult înainte de evenimentele din decembrie 1989 (de mirare !), alte patru volume de către edituri din afara țării, ba chiar și fusese premiat în câteva rânduri, tot în diaspora.

Deși, timp de trei decenii, nu ne-am mai întâlnit, de curând am trăit o mare surpriză când, revăzându-ne, mi-a dăruit ultimele sale două volume publicate la editura alexăndrineană Tipoalex (2020). Primul dintre ele, *Țara exilului interior*, este cel în care Marian Raicu „își are propria țară în care își trăiește exilul interior, experiența dobândită în acest spațiu imaginar" (Domnița Neaga) și în care sentimentul dominant este „iubirea în toate ipostazele ei, cu iluzii sfărâmate, cu speranță, durere și doruri" (Cornelia Rădulescu), iar ca „poet prin vocație" aparținând de „o generație cu o biografie bulversată", el „a știut să-și afle propriul destin, propria aspirație" (Romulus Toma), acelea ale „sufletului mare și generos al omului care iubește oamenii", ale unui poet ale cărui creații „respiră spațiu și durere, visare și senzualitate, erotică și ură în același timp […], cu o sinceritate și candoare dată numai de un suflet cinstit" (Renato Zamfir).

Cel de al doilea, ***Suavul peregrin. Elegii*****,** stă sub semnul simțirii și al unei „credințe ascunse care susține edificiul lumii noastre senzitive" (cum sună dedicația autorului), spațiu în care poetul a preferat ca idealurile sale spre absolut să urmeze calea „celei mai drepte cumințenii a unui călător singuratic", lector împătimit al „cărților atâtor prieteni", confrați de condei cunoscuți sau necunoscuți, din care a cules „frumuseți nemărturisite și complexe", fiind și creatorul bogat la minte și la inimă, conștient de realizările sale lirice, care recunoaște, cu modestia omului superior, că „singura mea cruce consolatoare am așezat-o la răsăritul numelui meu tipărit pe câteva cărți" (*Do it yourself !*).

Adversar înverșunat al perioadei în care o parte a literaturii românești era aservită realismului socialist văzut, încă din volumul din 1990, drept „un muzeu ca o umbră / mereu presupusă vornicind" și numită „Rezervația leprei", când „mareșali ai criticii / literare / se voiau predispuși / la îngăduință" (*Love story*), poetul salută cu entuziasm dreptul de exprimare liberă obținut odată cu evenimentele din 1989, un adevărat „Răsărit de Duminică", momentul când poeții, a căror liră „a fost întotdeauna udată cu lacrimi" până atunci, „au tăiat cu spada cea mai dreaptă / a luminii / ochii florilor de sărutul zăpezii" și au surprins în creațiile lor „nemărginire și cer / chemare lină-n nelumină-/ interludiu peste colinele / glasului vindecării". El însuși trăiește „miracolul pământean al Poetului" și se bucură că are libertatea de a-și clama, nestingherit, „furtuna sângelui" (*Cu un cântec în inimă*). În aceste momente, „întotdeauna / învești cu duhul iubirii", creatorul „știe că sunt puține clipele / în care mai poate fi iubit / și poate de-aceea / singurătatea l-a ales VOIEVOD" (*Poetul*). Așa se explică afirmația din noul volum, potrivit căreia „singurătatea (poetului, n.n.) e veșnică, prăbușirile sunt fierbinți", iar „moartea Voievodului de Cenușă dintr-un basm (imaginat de creatorul însuși, n.n.) nemaiauzit de nimeni este rostul botezului meu" (*Do it yourself !*).

O adevărată profesiune de credință este poemul ce dă titlul volumului, surprinzând condiția poetului, descendent al unor părinți trăitori în mediul rural („Eu scriu ca altă dată pe aripe de fluturi / scrisori fără cuvinte țăranilor din sat"), cu suflet ca floarea de crin, simbol al purității și al inocenței (semnificative și pentru titlul „Suavul peregrin") cu care își amintește de timpul petrecut sub veghea mamei, timp imemorial în care „veșnicia clipei de tine mă desparte", copilăria, vârsta cea mai fericită, aflându-se departe, dar rememorată ca una a colindării, fluturii însemnând instabilitatea, spiritul călător, sufletul dornic de aventură („Copil fiind mănveșmântam cu fluturi"), dar și ca una dornică de cunoaștere („și limpezeam în sensul fiecărui verb / izvorul din fântâna ce se urcase-n ciuturi / cu setea de lumină a unui tânăr cerb"), scormonind tainele mediului înconjurător („Plecam cu dimineața spre stelele mirării / peste câmpia firii la margine de sat") pentru a găsi răspunsuri la toate întrebările, pentru a descoperi adevărul („o pasăre-a tăcerii") despre tot ceea ce îl înconjoară (*Copil fiind*).

Pentru copilul de altădată, amintirea părinților rămâne sfântă și ființează tot timpul „peste umerii lyrei", fiindcă „tata și mama" sunt „sfinții-aducerii-aminte" și vor dăinui „peste ultimul vers / scris cu lumină și fără cuvinte" (*A zecea elegie*). Înconjurat de dragostea și de căldura căminului părintesc, poetul trăia plenar bucuria cu care întâmpina, „cu sângele iernatic din flacăra ninsorii", sărbătorile hibernale, stăruindu-i vie imaginea colindătorilor care, ca niște „Feți-Frumoși cu steaua vor lumina cerdacul / sub zodia miresmei", întreaga natură participând la aceste momente memorabile, căci „cerul se desface adâncul să-i cuprind / și fulgeră albastru, de frumusețe, lacul…" (*De iarnă*).

El însuși, devenit tată, trăiește clipe de fericire nețărmurită („de-atâta veghe-mi-nflorise trupul / la ceas de împlinire și de dor") când, ca „un semn trimis de ceasul frumuseții / prevestitor de lacrimi și sfială", i se naște copilul mult dorit („copilul nostru a pornit în lume / călătoria lui sublimă și reală…"). Apariția acestuia în mijlocul universului familiei îi umple inima de dragoste, de fericire, de duioșie și încântare („Armura mea de aer și de vise / se prefăcuse tainic în vioară"), părându-i-se un înger care „purta pe umeri strălucirea lunii" (*Copilul nostru*). Este același copil „ce poartă-n sine taina întâielor scântei / din clipa sublimată a primului păcat", copil căruia tatăl îi adresează o scrisoare cu care se deschide volumul, pentru că „lumina ta de grai" îi „încălzise ochii cu lacrime târzii" de fericire, convins că „nici un cuvânt nu tace la porțile rostirii" în ciuda timpului curgător care „cerne pe mugurii privirii / aceeași grea țărână cuprinsă de mister…" (*Scrisoare către fiul meu*).

Aceeași curiozitate și dorință de cunoaștere din copilărie îl însoțesc pe poet și la maturitate, când mintea și gândurile îi sunt pline de stări de aporie, de căutări ale absolutului, ale „neînțelesurilor" pentru a le pune în vers: „Iar gândul rătăcește prin pulberea lactee, / atâtea neînțelesuri își caută înțeles / dintotdeauna parcă, acestui ritual / i-adăugăm o șoaptă, i-adăugăm un vers" (*Ploi lucide*). În acest sens, modelul său într-ale poeziei, dascălul său neîntrerupt rămâne Eminescu, „lumina de Luceafăr, preacurată / și steaua dusă-n sferele de fum", la al cărui geniu se închină „în somnul lyrei" și pe care îl omagiază cu inima plină de versurile sale, poetul-nepereche al cărui „drum" devine „marea mea zidire / esența unui orizont mai pur…" (*Adeveresc un cântec*).

Receptiv la tot ceea ce înseamnă viață, iubitor al tuturor semenilor săi, poetul își îndreaptă „gândul simplu, aducător de pace" spre binele acestora cărora le și dedică „poemul meu, adică acela care tace / în celălalt din mine spre cântec aplecat", totul pornind din inima sa caldă unde „se rotunjește gestul și sângele anume / veghează-n dimineața legendelor ce tac…" (*Veghe*).

Ca și în celelalte volume, și de această dată descoperim în Marian Raicu un poet confesiv, dar și comunicativ, intrând într-un fel de dialog cu cititorul, prezența persoanei a doua fiind semnificativă în acest sens, realizând un fel de legătură lirică între ceea ce oferă viața și lumea ideală spre care se îndreaptă gândurile sale. Remarcăm sinceritatea cu care ne dezvăluie stările universului său lăuntric, meditația îndreptându-se spre lume, spre viață, spre oameni, precum și lupta cu propriul sine pentru depășirea dificultăților pe care destinul i le-a sortit.

Impresii despre impresii

Victoria Milescu

După ce s-a remarcat cu proză și poezie, a căror valoare a fost validată de câteva premii, Geni Duță se prezintă acum, prin cartea *Impresii de cititor*, într-o postură nouă, aceea de comentator al unor cărți de poezie, proză, eseistică, istorie, unele editate chiar sub direcția sa, la Fast Editing. Recenta carte reprezintă Premiul „Mircea Sântimbreanu" obținut la Concursul național de proză scurtă „Nicolae Velea", ediția a IV-a, 2020, care a constat în tipărirea manuscrisului de față la editura Betta, organizatoarea concursului. Noua postură nu e chiar o surpriză, fiindcă i-am mai întâlnit texte despre cărți sau evenimente culturale în diverse reviste, cu analize inteligente și echilibrate.

Rareori, o carte de cronici literare te poate prinde, încât să o citești pagină cu pagină, dar în cazul de față, am parcurs *Impresii de cititor* în întregime, cu plăcere și cu oarecare curiozitate fiindcă majoritatea autorilor recenzați îmi erau cunoscuți, întâlnindu-i cu ocazia unor lansări de carte, frecventând aceleași cercuri literare etc. Geni Duță scrie aici numai despre autorii pe care i-a cunoscut personal, consemnând impresii, gânduri, observații vizavi de omul în carne și oase, nu de puține ori diferit fizic și comportamental de imaginea proiectată de scrierile sale. Doi dintre aceștia nu mai sunt printre noi, Gheorghe Duță Micloșanu și mai de curând Ion C. Ștefan. Din punctul meu de vedere, cred că este un noroc să cunoști un autor în timpul vieții, relaționând mai bine omul cu opera, deși s-ar putea aduce argumentul că o cunoaștere pe viu a autorului ar putea influența oarecum obiectivitatea actului critic.

Dacă Geni Duță are privilegiul de a scrie despre autori cunoscuți personal, în aceeași măsură și aceștia sunt privilegiați în receptare, fiindcă scrierile lor au fost parcurse de cineva în triplă ipostază: de cititor, scriitor și editor, multe din cărțile discutate aici fiind scoase la editura personală, Fast Editing, din București, care a editat până acum peste 50 de titluri. Dintr-o frumoasă colegialitate, nu sunt ocolite nici cărțile altor edituri: Betta, Astralis, Neuma, Arefeană. Geni Duță își îndreaptă disponibilitatea critică spre scriitori din generații diferite, cu tematici și stiluri variate, empatizând cu poeți și prozatori nu prea răsfățați de critica actuală, nesfiindu-se să pună verdicte curajoase, să se entuziasmeze, uneori, exploziv. „Minunat volum de poeme !" exclamă referindu-se la volumul *Văzutele nevăzutului* al lui Ioan Rațiu, contagiindu-l pe cititorul prezumtiv la o lectură garantată, fiindcă poetul „nu scrie versuri, el trăiește permanent în formă de vers".

Geni Duță se bucură sincer atunci când descoperă ceva frumos și valoros în creația unui confrate și nu-și reține imboldul de a împărtăși acea bucurie a intelectului, a spiritului. Interesant este și faptul că autoarea noastră duce mai departe o idee sugerată de text, extrapolându-i sensurile, ramificându-i simbolurile dincolo de paginile cărții, ajungând la o creație literară despre creație. Cronicile sale impresioniste sunt scrise dezinvolt, dezinhibat, într-un limbaj accesibil, curgător, autoarea mărturisind ce simte la primul impact cu textul necunoscut, rezonând etic-moral, dotată fiind cu o certă înclinație spre cugetarea aforistică, dând sens de generalitate unor reflecții despre viață, iubire, natură, curgerea timpului. Discută subiectul atât cât să fie clar despre ce vorbește, fără să-l divulge în întregime și fără a evita o interpretare în cheie proprie, descoperind filiații cu alți autori, făcând trimiteri la pasaje din literatura universală.

Citind romanul Elizei Roha, *Pălăria albastră*, „o carte densă, dar nu greu de citit", sesizează unele asemănări între stilul acestei cărți și cel al lui Gabriel Garcia Marquez, privind modul de povestire, cu fraze lungi, dense, cu acțiuni ramificate etc. „Această carte atinge o coardă sensibilă, nu neapărat prin subiect, ci prin modul în care a fost tratat acesta."

Când a avut ocazia să lectureze mai multe cărți ale unui autor, Geni Duță face aprecieri privind evoluția și diversificarea potențialului acelui autor, ca în cazul doamnei Cleopatra Luca, inclusă în *Impresii de cititor* cu recenzii la o carte de poezii, *Cântec de lumină*, una de cronici literare, *Trasee paralele*, un roman, *Mansarda visurilor.*

Dar cele mai ample și emoționante cronici sunt cele despre oamenii cei mai apropiați și mai dragi, începând cu regretatul poet Gheorghe Duță Micloșanu, socrul ei, cu care se deschide această carte având mottoul poetului: „Ne apărăm de moarte/ cu cântecul/ cu poezia/ cu lumina...". Poetului Gheorghe Duță, născut la 10.04.1939 în satul Micloșani, de la care și-a adăugat la numele său „Micloșanu", căruia i-a editat câteva cărți, recuperându-i creația, îi dedică aici un adevărat studiu. Poetul își iubea satul natal, iubea natura, iubea poezia lui Serghei Esenin, o iubea atât de mult încât și-a botezat fiul cu numele poetului rus.

A doua ființă despre care scrie cu multă căldură și fără a face concesii este Gabriela Stanciu Păsărin, căreia îi analizează in extenso romanele *Am fost sau nu* și *Teo, Dora și Teodora*, volumele 1 și 2, amintind prin atmosfera romantică de proza scriitorilor interbelici Ionel Teodoreanu, Mihail Drumeș. La Gabriela Stanciu Păsărin însă, nu există un romantism dulceag, „scrisul său este ușor citibil dar nu alunecă spre facil." Cele două scriitoare sunt legate de o prietenie de-o viață, prietenia lor a început pe când erau eleve de școală, s-au susținut pe parcursul multor evenimente, dezmințind zicerea conform căreia nu există prietenie între femei.

M-am întrebat când a avut timp Geni Duță, această femeie cu o familie frumoasă, cu copii și o nepoată, să citească zecile de cărți ale altora și să-și scrie și propriile cărți. Doar ea știe cum. Și totuși, după autoarea noastră, „A citi înseamnă să construiești o punte între Eul tău singuratic și Lume." Cred că a scrie înseamnă cam același lucru.

Repere eminesciene

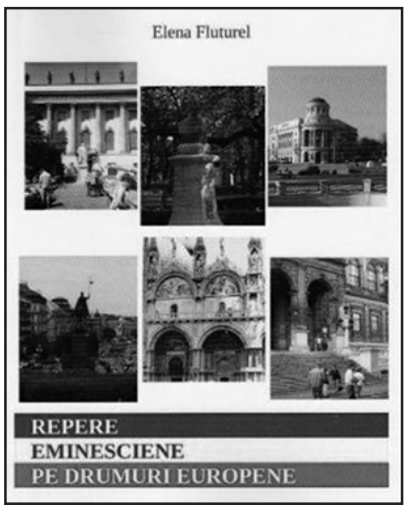

Livia Ciupercă

Avem bucuria să vă prezentăm un volum de călătorie, „Repere eminesciene. Pe drumuri europene" care, în prima formă editorială, a fost premiată la Salonul Internațional de Carte pentru Copii și Tineret, ediția a XXII-a, Chișinău, 19-22 aprilie 2018. Mai mult chiar, această primă ediție (2018, 248 de pagini) s-a bucurat de numeroase formulări apreciative, semnate de Marius Chelaru, Lucia Olaru Nenati, Mioara Bahna, Diana Vrabie, Antoaneta Macovei, Florentina Niță, Petronela Angheluță, Anișoara Cebotari, Viorica Ioviță, Lucia Pătrașcu, precum și de și regretații Constantin Mănuță și acad. Nicolae Dabija.

Cea de a doua ediție (2020, 282 de pagini), reconfigurată, se bucură de o prefață semnată de domnul Nicolae Busuioc, iar ambele ediții sunt postfațate de domnii Emilian Marcu și Daniel Corbu.

Toate aceste semnături, deopotrivă publicarea de către prestigioasa editură ieșeană „Princeps Multimedia", înnobilează efortul doamnei profesor Elena Fluturel de a se alătura intelectualității românești la sărbătorirea a 170 de ani de la nașterea lui Mihai Eminescu, modelul suprem al națiunii române.

Pentru autoare, călătoria-obiectiv îmbracă o formă lucidă de documentare tocmai pentru că cel vizat este Mihai Eminescu. Și în acest sens, mărturisirea sa se și dorește explicită: „Atașamentul față de Eminescu a fost continuu. Mi-a însoțit activitatea didactică și a luminat-o în permanență, mai ales că la facultate, la Universitatea ieșeană, unul dintre profesori mi-a fost Mihai Drăgan, regretatul critic și istoric literar de prestigiu, un eminescolog de certă și recunoscută valoare, inițiatorul și coordonatorul colecției EMINESCIANA, de la Editura Junimea (Iași)". Iată un scop și o motivație, care se îmbrățișează armonios.

E drept, despre Mihai Eminescu niciodată nu-i prea mult a-i dedica din timpul nostru, pentru a-l (re)citi și a-l aprofunda. În acest caz, îndrăznesc a spune că acest volum poate fi considerat și un omagiu, binecuvântată amintire, profesorului univ. dr. Mihai Drăgan (1937-1993), apreciat eminescolog ieșean, călăuzitorul atâtor generații de studenți, pe care i-a format.

Emoția cititorului ia formă didactică, descoperind între foile cărții și versurile imnului „Prinț al slovelor străbune", dedicație membrilor Cenaclului literar școlar „Luceafărul" (versuri, autor Vasile Fluturel, iar muzica adaptată de Elena Fluturel), din care extragem doar refrenul: „Făurar de limbă dulce, / Prinț al slovelor străbune – / Timpul vine și se duce, / Eminescu ne rămâne".

A călători pe urmele lui Eminescu, pe traiectul Iași – Budapesta – Viena, înseamnă slăvită încununare și sfântă drapare al unuia dintre cei mai vrednici Fii ai Neamului Românesc.

A traversa Europa, indiferent de traseul ales, a însemnat pentru „călătorul" Elena Fluturel bucuria de a recompune istoria, prin comparație, trecut – prezent.

Și nu e deloc puțin lucru, având în vedere că reperul central fi-va Solemnitatea Eminescu. Al gânditorului Eminescu, pentru care, dacă am presupune lumea redusă la un „bob de rouă" sau la o „picătură de vreme", „secolii din istoria acestei lumi microscopic ar fi clipite" (*Sărmanul Dionis*).

Pe drept cuvânt, excursul doamnei Elena Fluturel devine sublimă înrourare și subtilă emoție într-acest traiect „nedefinire microscopică" – „infinire de timp", conform viziunii nemuritorului Mihai Eminescu.

După cum lesne ați putut remarca, prin invitația de a lectura „Repere eminesciene. Pe drumuri europene", impulsionăm pe cititorul român să se scufunde, puțin câte puțin, în „potirul" de înțelepciune eminescian !

Tragicomedia alienării pandemice

Ștefan Vida MARINESCU

Fenomenul (virusul) pandemic global îl inspiră pe **Gheorghe Filip** la scrierea unui captivant roman de moravuri „grele" și de atmosferă terifiant – umoristică (lucid, amar, cu elemente autobiografice picante, didactice), veritabil satyricon cu un titlu ușor biblic: „*Trâmbița primului înger*". La Editura „Hoffman". Recent.

Cartea este și o meditație alertă la starea de fapt (de spirit) a unei comunități urbane, Măzgăoani, într-un story saramagoiano-fellinian, cazul clinic, existențial, prefigurând alienarea, colectivă.

Pretextul epic: școlarilor (să fie ignoranța lor – cauza ?) începe să le curgă sânge din nas. Molima se va extinde rapid, sindromul fiind relevabil în cheie persiflant – satirică, prozatorul uzând de virtuțile-i cunoscute și re-cunoscute: observația comportamentală acută, spiritul satiric, moralizator (deloc didacticist ori explicit), ironia și autoironia, finețea comicologică (inclusiv onomastică) a portretelor, darul viziunii funambulești, realist – fantast – parabolice, știința tratării psihologiei indivizilor.

Panica (nu tusea ci sângerarea ! !) nu induce un vaccin. Cel mult donarea de sânge (apar centre) într-un loc insignifiant, cu figuri mediocre, scriitorul *Gh. Filip* fiind nu doar narator (ocazional: Călineață), ci, introspectiv, martor, observator, personaj, victimă. Soția sa, Ileana, șomeră, vibrează bovaric. Ea va pleca în Italia, cu obsesia Napoli ajungând bolnavă dar tratată... prietenos (epistolar, Fiorela e confesor, ca amică...).

Măzgăoani devine «buricul pământului» într-o șarjă a frisonului – sindrom unde Călineață, cam fortuit, ajunge captiv (totalitar ! ?) într-un spital. Iar după „actori" mai mult ori mai puțin figuranți, ca: Mitruș (dascăl versat în afaceri, inițiind un club de table), Câță, Costache, Costescu (o gravă ironie: cartea e purtătoare de microbi și trebuie... eradicată !), sau precum minorul poetandru local, Codiță, care-și va lansa, anonim și anodim, un volumaș, vom mai întâlni și pe alții (în spital): Patraulea, Zaman, Siteavu. Victime, și ei, ale flagelului invazionist. Aceștia cu istorioare prediste, de culoare.

Naratorul, pe urmele lui Petrini, își va căuta un job, fără succes. Tonul e băscălios, orașul „de aur", traversează un spectacol gregar, de umor negru, prozatorul deplângând: falsa idealitate, crezul și superstiția, uneori absurde, suficiența vreunui primar, aiuristica acțiune edilitară, lipsa de elan, de speranță. De viitor.

Autorul demască poncife, răul primar, în regim sodomo-gomorristic, în-scenând secvențe de (cu) școala, inspectoratul școlar, biserica, spitalul, cimitirul, știrile televizistico-gazetărești, tensiunea „explorării" mediilor asigurând-o densitatea și simbolurile (cu primul din cei 7 îngeri prevestitori) apocalipsei. Luată, aceasta echivoc, în derâdere. Deși în aer, iminent, plutește începutul sfârșitului.

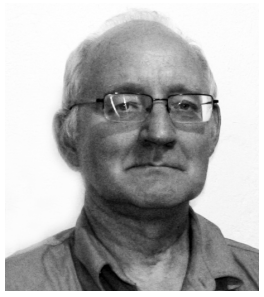
Există și pasaje elegiac-melancolice, suspans policier (deși povestitorul pare mefient față de gen), o senzație a sufocării, a resemnării. Dar Realul mărunt revine: de la o țigară și un încărcat de telefon, la ducerea de flori la mormântul părinților, de la alte gesturi cotidiene la avertismentul biblic.

Codiță emite, speculativ, cugetări despre Timp, despre dragoste (el își va găsi consoarta, în fine, tot la școală), dincolo de îngerii aceia prevestitori, simbolic, de niște umbre-păreri extraterestre, de un dantesc sugerând, totuși lumina. Stelelor și selenară.

Se va instala acel normal precar iar cronica și universul, ficționale, epice, vor suporta, cu stoicism, câteva fraze evazive și echivoce (de pe copertă, dintr-un redutabil ziar), departe, totuși, de forța și de valoarea prozei unui scriitor, *Gheorghe Filip*, și aici în stare de grație.

O carte cu ton confesiv, monologal, demnă de colecția «cărți esențiale» și de ilustrația după Goya. Plastic – sugestivă.

La princesse Jeanne Bibesco

Jean Yves Conrad

Cimetière nouveau de Neuilly-sur-Seine (situé sur le territoire de la commune de Puteaux)
Div. E, l. 58, t. 4 – Sœur Jeanne Bibesco (St-Cyr-sur-Loire, 10 septembre 1864 – Neuilly-sur-Seine, 15 juin 1944) – Carmélite

La princesse Françoise Marie Jeanne Bibesco, dite Jeanne Bibesco, est née à Saint-Cyr-sur-Loire le 10 septembre 1864. Elle était la fille du prince Nicolas Bibesco (né à Bucarest en 1831), alors officier de l'armée française, et de son épouse, née Louise Hélène Ney d'Elchingen, petite-fille du maréchal Ney (née en 1842). En outre, elle était la cousine de la princesse Marthe Bibesco et la petite-fille du dernier hospodar de Valachie, le prince Georges III Bibesco.

La princesse Bibesco, qui était, de par sa naissance, de nationalité française, a joué un rôle de premier ordre dans la défense des congrégations religieuses sous la IIIe République face à Émile Combes. Et, curieusement, comme nous l'apprenons dans un ouvrage publié post-mortem (Gabriel Merle, *Jeanne Bibesco, Lettres à Émile Combes*, Paris, Gallimard, 1994), *« Émile Combes noua une relation amoureuse avec la princesse. La correspondance qui s'ensuivit éclaire d'un jour singulier celui qu'on prenait pour un croque-mitaine: sensibilité, élévation d'esprit, affection, délicatesse qui suscitent en retour l'attachement et les encouragements d'une jolie carmélite, voilà de quoi nuancer les idées reçues !»*.

À l'âge de 19 ans, en 1883, elle avait fait son noviciat au Carmel de Mayerling, en Autriche. La jeune carmélite devint *Mère Bénie de Jésus*. Il y avait, à Alger, un Carmel qui avait été créé par Lavigerie[1]. Quelques années avant sa mort, au cours de ses voyages pour la campagne anti-esclavagiste, le Cardinal avait rencontré Jeanne Bibesco, arrière-petite-fille du Maréchal Ney et l'archevêque d'Alger n'eut aucune peine à la convaincre de venir dans la ville où il officiait pour y bâtir un couvent. Elle entra au carmel d'Alger, à Bab-el-Oued, en octobre 1889. Le cardinal Lavigerie reconnaissait en sœur *Mère Bénie de Jésus* une personnalité susceptible de servir sa politique et une femme d'une intelligence hors pair. Nommée supérieure en mai 1890, elle devint ainsi la fondatrice et la *« prieure à vie »* d'un des plus beaux carmels de la Méditerranée qu'elle édifia grâce à sa fortune sur les hauteurs d'Alger.

Mais la loi du 1er juillet 1901 met en péril le monde congréganiste. *Mère Bénie de Jésus* se rend à Paris pour défendre elle-même son dossier auprès de Émile Combes[2]. Au terme de cet entretien de mai 1903, le président du Conseil aura ces mots: *« Princesse, vous m'avez vaincu »*. À quoi *Mère Bénie de Jésus* rétorquera: *« Monsieur le Président, j'étais venue pour faire votre conquête, et c'est moi qui pars conquise. »* S'amorce alors une complicité affective qui ne se démentira jamais.

Jeanne Bibesco était une personnalité entreprenante. Lorsqu'elle fut mise au courant des graves difficultés que traversait l'Eglise, elle proposa tout simplement d'aller elle-même à Paris. Elle ne se contentait pas de prier pour un miracle; elle était résolue à prendre les devants. Elle demandait seulement l'autorisation de sortir du couvent, accompagnée par une de ses sœurs, autorisation qui lui fut accordée par l'archevêque d'Alger comme un dernier recours.

Elle avait suffisamment de relations familiales à Paris pour obtenir une audience auprès du Président du Conseil. Et on ne fut pas peu surpris de voir une jeune femme en bure et scapulaire bruns, en voile noir et pieds nus, malgré le froid qui régnait en ce 5 janvier, monter les marches de l'hôtel de la Place Beauvau entre les gardes républicains, épée au clair. L'huissier l'annonça au Président du Conseil, le redoutable anticlérical et ancien séminariste Emile Combes. L'historien romancier (Jean Baubérot, *op. cité*) rapporte comme un journal de ce dernier:

« … l'imprévu vient d'arriver : une sœur, la prieure d'un carmel exactement, m'a ému, laissant dans mon cœur une impression profonde que je n'arrive pas à extirper. Juste après le Nouvel An, j'ai reçu la courte lettre suivante : „Le Prince Alexandre Bibesco, désireux de lui présenter sa nièce, la princesse Jeanne Bibesco, a l'honneur de demander une audience à monsieur le Président du Conseil." […] *Comme tout un chacun, j'avais entendu parler des Bibesco, aristocrates cosmopolites, alliés à presque tout le gotha, vivant une vie dorée, la plupart du temps en France. Mais la princesse Jeanne constitue une exception parmi cette famille très mondaine. Elle est prieure du couvent des carmélites d'Alger, congrégation non autorisée que je pourrais bien interdire. Je suis un homme civil : je n'allais pas refuser cette demande d'audience. D'ailleurs l'archevêque d'Alger, Mgr Oury[3], m'avait écrit de son côté pour m'annoncer la visite de la prieure, et comme il s'agit d'un des rares prélats républicains… Je répondis aussitôt et lui proposai de me rendre visite hier après-midi* [5 janvier 1903, n.n.] *à cinq heures.*

Une princesse ! J'avoue que malgré mes sentiments républicains, j'étais un peu impressionné. Je vis d'abord des pieds nus et le geste d'une robe qu'on époussette. Ensuite, je l'aperçus, Mère Bénie de Jésus, et aussitôt, je ne vis plus qu'elle. Son vêtement austère de religieuse, d'une élégance subtile, ses yeux modestement baissés, son visage délimité par le voile qui cachait ses cheveux, le capuchon de son manteau tiré sur le front, tout cela ne pouvait masquer une grâce incontestable. Tout, dans le maintien de cette jeune femme, évoquait une somptueuse beauté et une grande intelligence. Par quel mystère ai-je immédiatement pensé qu'une silhouette aussi majestueuse, un regard aussi lumineux, allait laisser en moi une marque indélébile ? Par quelle alchimie me suis-je soudain senti un peu différent de ce que j'étais alors ? […]»

Or, en octobre 1911, le pape Pie X fit fermer le carmel. Après plusieurs rencontres, l'autorisation fut accordée aux Pères Blancs, comme aux diocèses d'Algérie, de continuer leurs œuvres. En 1912, Jeanne Bibesco obtint de Rome la dispense de ses vœux.

Relevée de ses vœux, la princesse revint dans le siècle, à quarante-sept ans, en femme libre et conquérante. Elle renoua avec le monde des salons, côtoya les politiques, devint une proche du cardinal Baudrillart[4]. Son audace la poussa, à la veille de la Seconde Guerre mondiale et alors qu'elle était fort âgée, à travailler pour le renseignement français. L'amitié entre elle et le Républicain Combes se poursuivit jusqu'au décès de ce dernier, sans la moindre ombre d'équivoque.

À la veille de la Seconde Guerre mondiale, elle devint même agent secret pour le compte de la France ! Elle termina ses jours le 15 juin 1944 dans l'indigence à la maison de retraite Galignani de Neuilly-sur-Seine située au 89, boulevard Bineau et a été inhumée parmi les indigents dans le « *jardin souvenir* » du cimetière nouveau de Neuilly.

[1] Charles Lavigerie (1825-1892), d'une grande intelligence et d'une foi solide, suivit une brillante carrière ecclésiastique. Il fut professeur d'histoire de l'Église à la Sorbonne, directeur d'une œuvre pour aider les chrétiens orientaux, diplomate français à Rome, évêque de Nancy, etc. En 1867, avec l'accord du pape, Lavigerie accepte l'offre que lui fait le gouvernement français de devenir archevêque d'Alger. Il fut l'un des grands hommes de son temps, luttant sans répit contre l'esclavage des Africains et aux missions vers l'Afrique centrale

[2] Émile Justin Louis Combes (Roquecourbe – Tarn -, 6 septembre 1835 – Pons - Charente-Maritime -, 25 mai 1921), membre du parti radical, ministre et Président du Conseil. Chargé des cultes, il montrera un fort anticléricalisme par les lois de 1901 et 1904 sur le droit des associations et l'interdiction d'enseignement par les congrégations religieuses. Combes finit par s'engager dans un conflit avec le Vatican au sujet de l'interprétation du Concordat de 1801.

[3] Frédéric-Henri Oury (Vendôme, 3 mai 1842 – Marseille, 6 février 1921) était un prélat catholique qui fut archevêque d'Alger du 28 novembre 1898 au 15 décembre 1907.

[4] Alfred Henri Baudrillart (Paris, 6 janvier 1859 – Paris, 19 mai 1942) fut représentant de Congrégation de l'Oratoire. Universitaire, historien, recteur de l'Institut catholique de Paris, il est nommé évêque le 29 juillet 1921 et ordonné cardinal par le pape Pie XI le 16 décembre 1935. Écrivain, il fut également membre de l'Académie française.

Prințesa Jeanne Bibesco

În cimitirul nou din Neuilly-sur-Seine se află un mormânt care mi-a atras atenția, cel al prințesei Jeanne Bibesco, care s-a călugărit în 1893, având o viață deosebită, cum puteți afla din articolul următor.

Div. E, l. 58, t. 4 – Sora Jeanne Bibesco (St-Cyr-sur-Loire, 10 septembrie 1864 – Neuilly-sur-Seine, 15 iunie 1944) – membră a ordinului religios al Carmelitelor

Prințesa Françoise Marie Jeanne Bibesco, cunoscută ca Jeanne Bibesco, s-a născut la Saint-Cyr-sur-Loire la 10 septembrie 1864. Era fiica prințului Nicolae Bibescu (născut la București în 1831), pe atunci ofițer în armata franceză, și al soției sale, născută Louise Hélène Ney d'Elchingen, nepoata mareșalului Ney (născută în 1842). De asemenea, era verișoara prințesei Martha Bibescu și nepoata ultimului domnitor al Valahiei, prințul Gheorghe Bibescu.

Prințesa Bibesco, care era prin naștere de naționalitate franceză, a avut un rol important în apărarea congregațiilor religioase în timpul celei de a III-a Republici împotriva lui Émile Combes. Și, fapt curios, așa cum aflăm dintr-o lucrare publicată postum (Gabriel Merle, *Jeanne Bibesco, Lettres à Émile Combes*, Paris, Gallimard, 1994), „Émile Combes avea o relație de dragoste cu prințesa. Corespondența care urmează aduce lămuriri asupra unei zile unice din viața celui care trecea drept o persoană de temut: atașamentul și încurajările unei frumoase călugărițe carmelite trezesc în sufletul său sensibilitatea, noblețea spirituală, afecțiunea, delicatețea, iată ceea ce este suficient pentru a nuanța ideile puse în discuție."

La vârsta de 19 ani, în 1883, și-a început noviciatul la Carmelitele din Mayerling, în Austria, devenind *Mère Bénie de Jésus*. Exista în Alger un ordin al Carmelitelor creat de Lavigerie[1]. Cu câțiva ani înaintea morții sale, în timpul călătoriilor din cadrul campaniei împotriva sclavagismului, Cardinalul Lavigerie a întâlnit-o pe Jeanne Bibesco, strănepoata Mareșalului Ney, iar arhiepiscopul de Alger nu a întâmpinat nicio dificultate în a o convinge să vină în orașul unde el oficia, pentru a face demersuri în scopul de a construi aici o mănăstire. Și așa, aceasta a intrat în ordinul carmelitelor din Alger, la Bab-el-Oued, în octombrie 1889. Cardinalul Lavigerie recunoștea în sora *Mère Bénie de Jésus* o personalitate aptă să servească politica sa și o femeie de o inteligență excepțională. Numită maică superioară în luna mai a anului 1890, ea devine, astfel, fondatoare și devotată pe viață a unuia dintre cele mai frumoase așezăminte carmelite de pe malul Mării Mediterane, pe care l-a ridicat pe înălțimile Algerului, investind averea sa.

Însă legea din 1 iulie 1901 pune în pericol lumea congregației. *Mère Bénie de Jésus* se întoarce la Paris pentru a se apăra ea însăși în fața radicalului ministru Émile Combes[2]. La această întrevedere din mai 1903, Președintele Consiliului a afirmat: „Prințesă, m-ați învins !", iar călugărița i-a replicat: „Domnule președinte, venisem pentru a încerca să vă cuceresc, dar eu sunt cea care pleacă cucerită". Începea atunci o legătură afectivă ce nu se va dezminți niciodată.

Jeanne Bibesco era o personalitate întreprinzătoare. Atunci când a fost înștiințată în legătură cu marile dificultăți pe care le întâmpină Biserica, a propus îndată să meargă ea însăși la Paris. Și nu înceta să se roage pentru o minune, motiv pentru care era hotărâtă să facă demersurile necesare. A solicitat deci permisiunea de a părăsi mănăstirea, însoțită de una dintre surori, ceea ce arhiepiscopul Algerului i-a acordat îndată, ca o ultimă încercare de salvare.

Ea avea destule relații familiale la Paris, încât să obțină o audiență la președintele Consiliului. Și acesta nu a fost puțin surprins când a văzut o femeie cu o rasă și un șal din stofă gri de lână, cu un voal negru și picioarele goale, în ciuda frigului care domnea în acea zi de cinci ianuarie, urcând treptele hotelului Place Beauvau printre gărzile republicane, cu săbiile la vedere. Valetul a anunțat sosirea sa președintelui Consiliului, redutabilul anticlerical și fost seminarist Émile Combes. Istoricul Jean Baubérot, în opera citată, prezintă sub forma unui jurnal al lui Combes această întâlnire:

„...neprevăzutul tocmai s-a petrecut: o soră călugăriță carmelită m-a emoționat, lăsând în inima mea o impresie profundă, care nu m-a părăsit niciodată. Chiar după Anul Nou am primit următoarea scurtă scrisoare: «Prințul Alexandre Bibesco, dornic de a-și prezenta nepoata, prințesa Jeanne Bibesco, are onoarea de a cere o audiență de la domnul președinte al Consiliului.» [...] Ca mulți alții, auzisem vorbindu-se despre familia Bibesco, aristocrați cosmopoliți, având relații cu aproape toată elita franceză, ducând o viață de lux, în cea mai mare parte în Franța. Însă prințesa Jeanne reprezintă o excepție în cadrul acestei familii extrem de mondene. Ea este călugăriță la mănăstirea carmelitelor din Alger, congregație neautorizată pe care aș putea oricând să o interzic. Sunt o persoană publică: nu aș putea să refuz această audiență. De altfel, arhiepiscopul de Alger, Henry Oury[3], îmi scrisese și el pentru a anunța vizita călugăriței; și cum era vorba de un deosebit prelat republican... I-am răspuns imediat și i-am propus ca vizita să aibă loc ieri după-amiază [5 ianuarie 1903, n.a.] la ora cinci.

O prințesă ! Recunosc că, în ciuda convingerilor mele republicane, eram totuși impresionat. Am văzut mai întâi picioarele goale și mantaua fluturând până la pământ. Apoi, am zărit-o pe *Mère Bénie de Jésus*, și după aceea nu am mai văzut-o decât pe ea. Veșmintele austere de măicuță, de o eleganță subtilă, ochii umil plecați, fața acoperită cu voalul care îi ascundea părul, gluga mantiei trasă pe frunte, toate acestea nu puteau masca grația ei inconfundabilă. Totul în atitudinea acestei tinere părea de o frumusețe rară și de o mare inteligență. Prin miracol, am gândit imediat că o siluetă atât de maiestuoasă, o privire atât de luminoasă lasă în sufletul meu o imagine de neșters ? Prin ce alchimie m-am simțit deodată puțin diferit de ceea ce fusesem până atunci ?"

Însă, în octombrie 1911, Papa Pius X a închis mănăstirea carmelitelor. După mai multe întâlniri, s-a emis pentru Pères Blancs autorizația ca diocezele din Algeria să își continue opera de binefacere. Jeanne Bibesco a fost absolvită, de la Roma, de jurământul său.

Prințesa revine la viața obișnuită la vârsta de 47 de ani ca o femeie liberă și cuceritoare. Ea își reia legăturile cu cei care frecventau saloanele, cochetează cu politica, devine o apropiată a cardinalului Baudrillart[4]. Curajul său a determinat-o ca înainte de Al Doilea Război Mondial și până la o vârstă respectabilă deja să se implice în serviciul de informații francez. Prietenia ce a legat-o de republicanul Combes a continuat până la moartea acestuia, fără cea mai mică umbră de îndoială.

În preajma celui de-Al Doilea Război Mondial, devine chiar agent secret pentru cauza Franței. Și-a încheiat viața la 15 iunie 1944 în sărăcie, la azilul Galignani din localitatea Neuilly-sur-Seine, situat pe Bulevardul Bineau, nr. 89, și a fost înmormântată printre săraci, în „grădina amintire" din cimitirul nou din Neuilly.

(Traducere din limba franceză de Constanța Crudu)

[1] Charles Lavigerie (1825-1892), om de o deosebită inteligență și loialitate, a avut o strălucită carieră ecleziastică. A fost profesor de istorie a religiei la Sorbona, îndrumător al unei activități de ajutorare a creștinilor orientali, diplomat francez la Roma, episcop de Nancy. În 1867, cu acordul papei, acceptă oferta făcută de guvernul francez de a deveni arhiepiscop de Alger. A fost una dintre marile personalități ale timpului său și a luptat neobosit împotriva sclavagismului din Africa și în misiunile din Africa centrală.

[2] Émile Justine Louis Combes (născut la Roquecourbe – Tarn, la 6 septembrie 1835 – mort la Pons – Charente Maritime la 25 mai 1921), membru al partidului radical, ministru și președinte al Consiliului. Responsabil al cultelor, va dovedi un puternic anticlericalism prin introducerea legilor din 1901 și 1904 în legătură cu dreptul la asociere și interzicerea învățământului în cadrul congregațiilor religioase. Toate acestea conduc la un conflict deschis cu Vaticanul pe tema interpretării Concordatului din 1801.

[3] Frédéric-Henri Oury (Vendôme, 3 mai 1842 – Marseille, 6 februarie 1921) a fost un prelat catolic, numit arhiepiscop de Alger din 28 noiembrie 1898 până la 15 decembrie 1907.

[4] Alfred Henri Baudrillart (Paris, 6 ianuarie 1859 – Paris, 19 mai 1942) a fost reprezentantul Congregației Oratorilor. Profesor universitar, istoric, rector al Institutului Catolic din Paris, este numit episcop la 29 iulie 1921 și cardinal de către Papa Pius XI la 16 decembrie 1935. Scriitor, a fost de asemenea membru al Academiei Franceze.

INTERVISTA CON IL CAVALIERE NICOLA PAONE IL PRESIDENTE DEL PREMIO „TRA LE PAROLE E L'INFINITO"

Parlando di The Grand Award to Excellence „Tra le parole e l'Infinito" „Ad Haustum Doctrinarum" e „Labore Civitatis" con l'ideatore, fondatore e Presidente, Cavaliere NICOLA PAONE.

Domanda Alexandra Firiță (A.F.): *Nel panorama culturale della regione Campania Italia, meglio dire la città di Napoli, The Grand Award to Excellence „Tra le parole e l'Infinito" „Ad Haustum Doctrinarum" e „Labore Civitatis", sono dei tasselli culturali molto importanti. Abbiamo saputo tramite media, canali sociali, che da ben ventuno anni, il Premio, si svolge ogni anno portando con sé una grande partecipazione e un grande interesse. L'ideatore, Presidente e fondatore è il Cavaliere Nicola Paone. Vorrei chiedere, se mi permettete, chi siete voi, Cavalier Nicola Paone e di cosa si tratta, cosa propone il vostro concorso ?*

Risposta Nicola Paone: Sono nato a Casoria una provincia della Regione Campania nel 1955, ho frequentato gli studi artistici accademici. Appassionato di arte grafica e disegno, per molti anni ho lavorato negli ambienti della pubblicità. Specializzato nelle metodologie d'applicazione pubblicitarie, un master in programmazione pubblicitaria, uno in leadership relazionale e una specializzazione in the Art of Effective Speaking, da sempre impegnato per l'arte e la Cultura, pittore graphico surrealista informale. Nell'anno 2000 dà origine al Premio Letterario Nazionale di Narrativa e Poesia „Tra le parole e l'infinito". Nel 2003 indirizza il premio letterario nel panorama Internazionale. Nel 2006 e stata introdotta, nelle sezioni del Premio Letterario Internazionale „Tra le parole e l'infinito", la sezione Premio alla Carriera, per onorare quanti rappresentando essi stessi, hanno concorso con il loro lavoro alla crescita e allo sviluppo Culturale e Sociale della nazione.

A.F.: *Seguendo lo sviluppo del concorso nel tempo, ho notato il grande interessamento del pubblico di tutti i cerchi culturali e di tutte le età. Il premio ha una sezione internazionale dove la partecipazione degli autori di tutto il mondo e molto alta. Come definirebbe lei, questa partecipazione, che significato ha ? A cosa è dedicato il premio ?*

Nicola Paone: Il mio evento letterario, inteso come manifestazione programmata, è una novità dell'epoca moderna, tutta via il fenomeno che esso rappresenta ha assunto negli ultimi anni una dimensione sempre più rilevante, sia in termini quantitativi sia qualificativi. Possiamo dire che è diventato elemento di attrattiva turistica-culturale di rilevante importanza, il miglioramento dell'immagine, oltre che la crescita della notorietà rappresenta un modo positivo di viaggiare per conoscere la nostra regione attraverso le serate di premiazioni, che hanno la capacità di creare forte senso di coesione, di appartenenza e di comunità, ecco perché negli anni abbiamo avuto una crescita notevole di partecipazioni di scrittori e scrittrici provenienti da tanti paesi esteri. Questo evento è diventato dunque un momento di crescita culturale e personale, di riposo, di divertimento e novità.

A.F.: *Il vostro premio richiede un'attenzione speciale perché è una manifestazione capace di valorizzare appieno le capacità culturali e turistiche delle città del territorio nazionale italiano, avendo acquisito notorietà nel corso degli anni a livello nazionale che internazionale. Cosa ci racconta ?*

Cavaliere Nicola Paone alături de premianți ai ediției 2020

Nicola Paone: Da operatore culturale penso che solo così adoperandoci per la cultura, giungeremo progressivamente, a sentire che l'altruismo e la generosità nei confronti degli altri, sono valori sublimi in sé stessi, indipendentemente dall'identificazione sociale. Questo ci deve fare riflettere, facendo cultura, diffondendo l'immagine, le opere, i saperi degli autori spesso combattiamo per la quotidianità del nulla, è necessaria una rinascita civile fondata sull'equilibrio tra più saldi valori morali, senso del dovere e del sacrificio, coscienza della capacità e della dignità umana, e così che si rinsalderanno i nostri valori, nella necessità di collaborare tutti insieme per una cultura pulita, per rafforzare i sentimenti di fratellanza e di solidarietà, e solo attraverso la cultura potremo rimanere valori alle nuove generazioni.

A.F.: *„Tra le parole e l'Infinito" è stato considerato un „viaggio non nel cercare nuove terre, ma nell'avere nuovi occhi". Potette spiegare questa definizione ?*

Nicola Paone: L'avventurarsi nella dimensione del tempo e dei ricordi, attraverso stati d'animo per viaggiare non occorre spostarsi fisicamente, basta accostarsi alla realtà con occhi sempre nuovi. Chi ha vissuto nel passare degli anni anche solo un'edizione del Premio porterà nel proprio cuore per sempre, un ricordo indelebile. Basterà chiudere gli occhi oppure aprire un'antologia e la fantasia correrà libera. Non è importante dove andremo, quello che conta è sapersi aprire al mondo con nuovi occhi.

A.F.: *Pensando al futuro. Siamo in un periodo di emergenza sanitaria, sono ancora tanti i momenti di alti e bassi riguardando le difficoltà di comunicare da vicino, di trasmettere emozioni dal vivo, di incontrarsi. Tutti facciamo lo sforzo di uscirne e di continuare i nostri passi per la strada della pace tramite i nostri sogni, tramite la nostra scrittura. „Tra le parole e l'infinito" può essere nominato un modo di pensare il futuro ? Un legame tra i mondi ?*

Nicola Paone: Il Covid 19 è un evento che cambierà profondamente il corso della storia umana. Di fronte a un disastro così grande, con il dolore e la riflessione, si può trovare una nuova saggezza per far ripartire la vita. Attraverso la compagine del Premio Tra le parole e l'infinito stiamo cercando di adoperarci per la cultura, per sconfiggere le paure e vivere una vita migliore nell'era successiva che verrà, forse potremmo aver bisogno di cambiare il vecchio modo di pensare, ma la poesia e la narrativa lasceranno sempre ai posteri trascorsi di vita vissuta.

A.F.: *Ho notato che fra i premianti del concorso letterario ci sono stati molti autori rumeni. Come vedete voi la cultura rumena ? Considerazioni riguardando la collaborazione con gli autori rumeni.*

Nicola Paone: La comunicazione tra persone con culture differenti può consentire schemi di comportamento e di valori di successo. C'è tanto da scrivere in riguardo alla storia e la cultura di questo popolo molto emancipato e molto vicino agli standard europei. Il susseguirsi di Poeti e scrittori Romeni che negli anni hanno partecipato al Premio Tra le parole e l'infinito, e da ricercarsi nella competenza comunicativa relazionale sviluppatasi con la collaborazione culturale avuta con Autrici Romene.

Aspettiamo con gioia l'edizione XXII del Premio, The Grand Award to „Excellence Tra le parole e l'Infinito" „Ad Haustum Doctrinarum" e „Labore Civitatis", dedico un auspicio a Cavaliere Nicola Paone e al suo Premio. Esprimo gratitudine al Presidente e ideatore di questo noto evento, Cavalier Nicola Paone, di aver avuto la buonavolontà e la pazienza di rispondere alle mie domande e in speranza che tutti siamo d'accordo che la cultura è lo strumento che ci rende liberi e speciali, vi faccio un invito di essere vicino e di partecipare a questo grande progetto culturale internazionale nominato „Tra le parole e l'infinito", il progetto che ci dona la possibilità di toccare l'infinito.

Alexandra Firita, corrispondente Italia

INTERVIU CU DOMNUL NICOLA PAONE, PREȘEDINTELE PREMIULUI „TRA LE PAROLE E L'INFINITO"

Vom discuta despre The Grand Award to Excellence „Tra le parole e l'Infinito" „Ad Haustum Doctrinarum" e „Laborare Civitatis" cu Președintele, creatorul și fondatorul său, domnul Nicola Paone.

Întrebare Alexandra Firiță (A.F.): *În panorama culturală a regiunii Campania din Italia, mai bine spus a orașului Napoli, Marele premiu pentru excelență „Tra le parole e l'infinito", „Ad Haustum Doctrinarum" și „Laborare Civitatis", sunt elemente culturale foarte importante. Am aflat prin intermediul mass-media, prin canalele sociale, că de mai bine de douăzeci și unu de ani Premiul se desfășoară anual, atrăgând o numeroasă participare și un mare interes. Creatorul, Președintele și fondatorul este domnul Nicola Paone. Aș vrea să întreb, dacă îmi permiteți, cine sunteți dumneavoastră, domnule Nicola Paone, despre ce este vorba, ce propune concursul ?*

Răspuns Nicola Paone: M-am născut în Casoria, o provincie din regiunea Campania, în 1955, am urmat studii artistice academice. Pasionat de artă grafică și desen, am lucrat mulți ani în lumea publicității. Specializat în metodologii de aplicare a publicității, un master în programare publicitară, unul în leadership relațional și o specializare în the Art of Effective Speaking, am fost dintotdeauna angajat în artă și cultură, fiind pictor grafic informal suprarealist. În anul 2000 ia naștere Premiului Național Literar de Narațiune și Poezie „Tra le parole e l'infinito". În 2003, premiul literar a fost orientat spre scena internațională. În 2006, a fost introdusă în secțiunile Premiului literar internațional „Tra le parole e l'infinito" secțiunea Premiul „alla carriera", pentru a onora pe cei care, reprezentându-se pe ei înșiși, au contribuit cu munca lor la creșterea și dezvoltarea culturală și socială a națiunii.

A.F.: *Urmărind evoluția concursului de-a lungul timpului am observat marele interes al publicului din toate cercurile culturale și de toate vârstele. Premiul are o secțiune internațională în care participarea autorilor din întreaga lume este foarte mare. Cum ați defini această participare, ce înseamnă ? Cui este dedicat premiul ?*

Nicola Paone: Evenimentul literar, înțeles ca un eveniment programat, este o noutate a erei moderne, cu toate acestea, fenomenul pe care îl reprezintă a luat o dimensiune din ce în ce mai importantă în ultimii ani, atât în termeni cantitativi, cât și calificativi. Putem spune că a devenit un element de atracție turistico-culturală de o importanță semnificativă, îmbunătățirea imaginii, precum și creșterea notorietății reprezentând un mod pozitiv de a călători pentru a cunoaște regiunea noastră prin serile de premiere, care au capacitatea de a crea un puternic sentiment de coeziune, apartenență și comuniune, motiv pentru care de-a lungul anilor am avut o creștere notabilă a participării scriitorilor și scriitoarelor din multe țări străine. Prin urmare, acest eveniment a devenit un moment atât de creștere culturală, cât și personală, de odihnă, de divertisment și noutate.

A.F.: *Premiul dvs. necesită o atenție specială, deoarece este un eveniment capabil să valorifice pe deplin capacitățile culturale și turistice ale orașelor italiene după ce a dobândit notorietate de-a lungul anilor atât la nivel național, cât și internațional. Ce ne puteți spune ?*

Nicola Paone: În calitate de operator cultural cred că numai astfel, lucrând pentru cultură, vom ajunge treptat să simțim că altruismul și generozitatea față de ceilalți sunt valori sublime în sine, indiferent de identificarea socială. Acest lucru trebuie să ne facă să reflectăm, să facem cultură, să răspândim imaginea, operele, cunoașterea autorilor; de multe ori luptăm pentru viața de zi cu zi a nimicului, este necesară o renaștere civilă bazată pe echilibrul dintre cele mai solide valori morale, sensul datoriei și al sacrificiului, conștientizarea capacității și demnității umane și, astfel, valorile noastre vor fi întărite în nevoia de a lucra împreună pentru o cultură curată, pentru a consolida sentimentele de frăție și solidaritate și numai astfel, prin intermediul culturii, putem rămâne valori ale noii generații.

A.F.: *Premiul „Tra le parole e l'infinito" a fost considerat o „călătorie nu în căutarea unor noi ținuturi, ci pentru a dezvolta ochi noi". Ați putea explica această definiție ?*

Nicola Paone: Aventurându-vă în dimensiunea timpului și a amintirilor prin starea de spirit propice călătoriei, căci nu este nevoie să te miști fizic, ci doar să abordezi realitatea cu ochi mereu noi. Cei care au trăit de-a lungul anilor chiar numai o singură ediție a Premiului vor purta în inimile lor pentru totdeauna o amintire de nești. E suficient să închideți ochii sau să deschideți o antologie și imaginația dvs. va prinde aripi. Nu este important unde mergem, ceea ce contează este să știm cum să ne deschidem către lume cu ochi noi.

A.F.: *Gândindu-mă la viitor. Suntem într-o perioadă de urgență medico sanitară, există încă multe momente de urcușuri și coborâșuri în ceea ce privește dificultățile de comunicare față în față, de transmitere a emoțiilor în direct, de a ne întâlni. Cu toții depunem efortul de a ieși din izolare și de a ne continua pașii pe calea păcii prin visele noastre, prin scrierile noastre. Poate fi numit „Tra le parole e l'infinito" un mod de a gândi viitorul ? O legătură între lumi ?*

Nicola Paone: Covid 19 este un eveniment care va schimba profund cursul istoriei umane. În fața unui dezastru atât de mare, cu durere și reflecție se poate găsi o nouă înțelepciune pentru a relua viața. Prin echipa Premiului „Tra le parole e l'infinito" încercăm să lucrăm pentru cultură, să înfrângem temerile și să ducem o viață mai bună în era viitoare, poate că va trebui să ne schimbăm vechiul mod de gândire, dar poezia și narațiunea va lăsa întotdeauna trecutul vieții reale în urma posterității.

A.F.: *Am observat că printre câștigătorii concursului literar s-au numărat mulți autori români. Cum vedeți cultura română ? Va rog sa faceți câteva considerații privind colaborarea cu autorii români.*

Nicola Paone: Comunicarea între persoane cu culturi diferite poate permite apariția unor tipare de comportament și de valori de succes. Sunt atât de multe de spus despre istoria și cultura acestui popor emancipat și foarte apropiat de standardele europene. Succesiunea de poeți și scriitori români care de-a lungul anilor au participat la premiul „Tra le parole e l'infinito" se regăsește în competența comunicativă și relațională dezvoltată odată cu colaborarea culturală avută cu autorii români.

Așteptăm cu nerăbdare cea de-a XXII-a ediție a Premiului, Marele Premiu al Excelenței „Tra le parole e l'infinito" „Ad Haustum Doctrinarum" și „Labore Civitatis" și îi adresez urări de succes domnului Nicola Paone și Premiului său. Îi mulțumesc Președintelui și creatorului acestui cunoscut eveniment, domnului Nicola Paone, pentru că avut bunăvoința și răbdarea de a răspunde la întrebările mele și sperând că suntem cu toții de acord că instrumentul care ne face liberi și speciali este numai cultura, vă invit să fiți aproape și să participați la acest mare proiect cultural internațional numit „Tra le parole e l'infinito", un proiect care vă va da posibilitatea de a atinge infinitul.

A consemnat Alexandra Firiță, corespondent Italia

Cu diligența prin Ciorogârla în urmă cu 180 de ani… !

Niculae Stoica

Cel care a oficializat serviciul poștal în Țara Românească a fost domnitorul Alexandru Ipsilanti (1774-1782), care în anul 1775 avea să preia pe seama statului cheltuielile ocazionate de organizarea, întreținerea și funcționarea acestuia. Măsura a fost impusă de evoluția nevoilor de comunicare între diferitele verigi ale puterii, dar și în ceea ce privește transportul corespondenței ori al unor persoane dintr-un loc în altul.

Serviciul poștal din acea vreme era constituit într-un sistem unitar organizat pe principalele căi terestre de comunicație ce legau localitățile importante ale țării sau din afara acesteia. Drumurile principale de poștă erau completate de o rețea de trasee secundare prin care se făcea legătura cu diferite orașe și târguri. În localitățile importante existau stații mari, iar între ele, pe traseele străbătute erau organizate și funcționau *releuri de poștă*, fiecare fiind condus de un căpitan de poștă. Dintr-o hartă austriacă din anul 1840 privind traseele poștei din Țara Românească rezultă că pe drumul vechi, de la București la Pitești, erau releuri de poștă la Bolintin Deal, Florești, Găiești și Călinești, iar spre Craiova traseul poștei trecea prin Bolintin Deal, Ogrezeni, Clejani, Baciu, Talpa, Ciolănești și mai departe spre Slatina și Craiova.

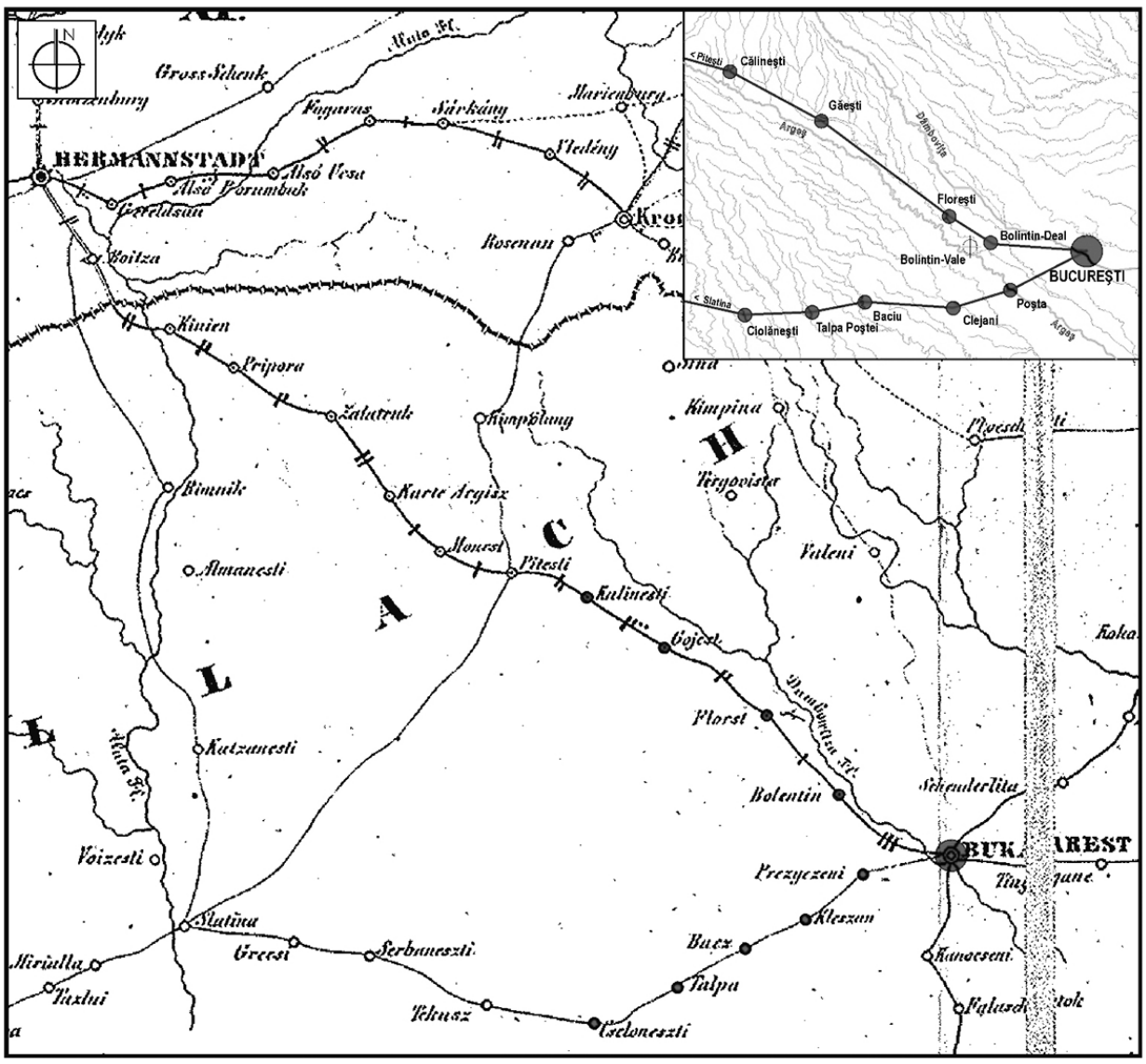
Cum arăta un astfel de stabiliment aflăm din lucrarea lui C. Minescu, *Istoria poștelor române, originea, dezvoltarea și legislațiunea lor* (București, Imprimeria Statului, 1916, p. 147). Stația de poștă se compunea dintr-o casă țărănească cu prispă, având minim două încăperi, una pentru căpitanul poștei și restul pentru călători. Pe lângă această clădire mai existau două bordeie mari cu vatră care serveau drept locuință pentru surugii, precum și un alt bordei pentru rotari și dârvari, având și un șopron învelit sub care își desfășurau activitatea aceștia. De asemenea, mai cuprindea o serie de acareturi necesare pentru adăpostirea și hrănirea cailor de poștă. În acest scop exista un grajd a cărui capacitate trebuia calculată pentru a adăposti o treime în plus față de numărul curent al cailor folosiți, care putea fi între 20 și 40. Pentru păstrarea grăunțelor (ovăzului) necesare hrănirii cailor se mai afla o magazine numită *jitniță*, precum și o fânărie pentru nutreț. Începând cu anul 1833, în cadrul stațiilor de poștă au fost săpate fântâni necesare alimentării cu apă atât a oamenilor, cât și pentru adăparea cailor. Distanța dintre releurile de poștă era de aproximativ 20 de kilometri și purta denumirea de *poștă*, interval care de atunci a devenit unitate de măsură. De aici și expresia *cale de o poștă* ce s-a adăugat lexicului limbii române.

Transportul corespondenței și al călătorilor se efectua cu diligența (poștalionul), care era o trăsură mai mare, acoperită, prevăzută cu uși, ferestre și portbagaj, trasă de 4-12 cai, în funcție de încărcătură, calitatea drumului și anotimp, viteza medie de deplasare putând fi cuprinsă între 5 și 20 de kilometri pe oră. Pentru transporturile rapide se foloseau *olacele*, niște trăsuri mai mici la care se înhămau câte patru cai și care erau întrebuințate pentru deplasarea curierilor oficiali, funcționarilor în misiune, precum și a unor persoane autorizate de domn pentru a călători cu poșta. Olaci se numeau și curierii rapizi care se deplasau călare.

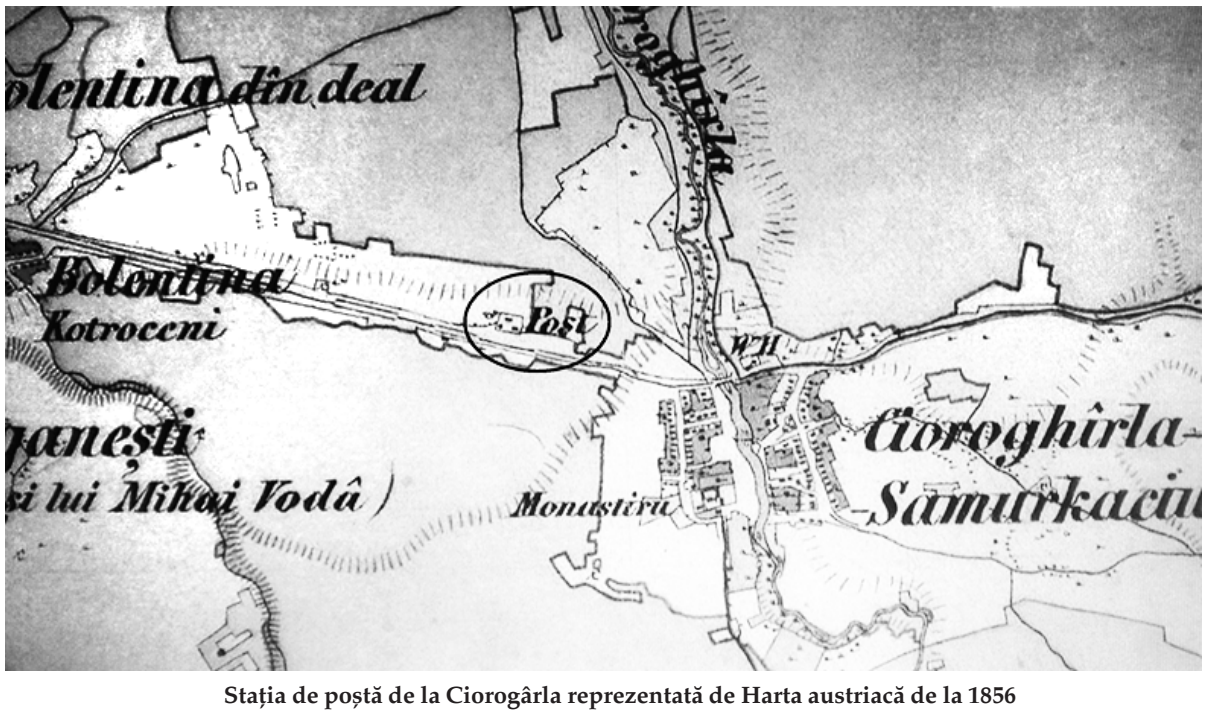
Personalul de poștă era destul de numeros și diversificat în funcție de activitățile pe care le desfășura și se compunea din *surugii*, care conduceau echipajul hipo și puteau fi cel mult trei, din care unul sau doi conduceau călare, în funcție de numărul de cai înhămați; *rotari*, ce se ocupau de construcția, repararea și înlocuirea roților de la poștalioane; *curelari,* care confecționau sau reparau hamurile și *dârvari.* După istoricul Constantin C. Giurescu (*Principatele române la începutul secolului XIX. Constatări istorice, geografice, economice și statistice pe temeiul hărții ruse din 1835*. Editura Științifică, București, 1957, p. 116 și 164), *dârvarii* erau „muncitori buni la toate” și de la ei a derivat numele unor localități din țară sau chiar onomastica unor persoane.

În anul 1841, în peisajul ciorogârlean (Ciorogârla, sat din județul Ilfov) avea să-și facă prezența o stație de poștă ce o găsim marcată și pe Harta austriacă de la 1856 publicată la București în anul 1864 și cunoscută sub denumirea de „Harta Szathmari”. Stația fusese mutată de la Bolintinul din Deal la Ciorogârla în urma unei hotărâri luată de Obișnuita Obștească Adunare a Țării Românești, care luând în dezbatere *Raportul comisiei administrative cu privire la condițiile poștelor* (Analele parlamentare ale României, tomul X, partea I, Obișnuita Obștească Adunare a Țărei Românești, Legislatura II, Sesiunea IV, 1840-1841, București, 1899, p. 44-45) consemna următoarele: „*Astăzi, Miercuri, aprilie 30, anul 1841, adunându-se D-nii Deputați în sala Sfintei Mitropolii supt prezidența Preasfinției Sale Părintelui Neofit Mitropolitiul Ungro-Vlahiei, și după chemarea nominală a D-lor Deputați, s-au aflat un număr de 34.* […] *În urmă s-a început dezbaterea condiției poștelor* […] *Art. 9-lea s-au primit cu îndreptările ce se arată:* […] *Poștile Bolintinu și Șindrilița având întindere mare, să se tragă mai cu apropiere de Capitală,* ***însă cea întâi să se așeze la Samurcășești****, iar cea din urmă unde se va chibzui mai de cuviință.*”

Din analiza Hărții austriece de la 1856 rezultă că stația de poștă de la Ciorogârla (Samurcășești) s-a aflat undeva vizavi de viitorul conac al lui Pamfil Șeicaru, lângă șoseaua actuală, care pe atunci era drumul spre Pitești ce pornea din Dealul Cotrocenilor, trecea prin satele Militari, Ciorogârla, Bolintin Deal, Bolintin Vale, pe lângă Pălănguța, Drugănești și Potlogi, apoi continua pe teritoriul județelor Dâmbovița și Argeș.

Post und Strassen Karte der Oesterreichischen Monarchie nebst allen Angrenzen Laeden, Viena, 1840

Stația de poștă de la Ciorogârla reprezentată de Harta austriacă de la 1856

Laudă limbii române

Romanița-Maria Ștențel

„Limba este întâiul mare poem al unui popor…”

Cugetarea aparține poetului Lucian Blaga și mărturisește, peste veacuri, că limba în care grăim ori scriem este un produs de mare calitate, iar limba noastră, cea strămoșească, limba românească, este un produs al unui popor talentat care se mândrește cu cei ce au scris de sute de ani, o limbă „ca un fagure de miere…”

Cinstim graiul acesta și printr-o sărbătoare de suflet la 31 august: **Ziua limbii române**.

Ca reporter am străbătut țara, am vizitat școli, instituții de cultură, unde am admirat truda intelectualilor locului, a profesorilor și a învățăceilor de a aduna dovezi din creații literare, din presa vremii, despre mândria acestui popor care vorbește și scrie în frumoasa limbă românească.

Am aflat multe lucruri, am notat într-un caiet multe informații, unele mai deosebite, sau mai noi, despre ce este special în limba română ca limbă romanică.

• Limba română a intrat în patrimoniul UNESCO, în patrimoniul imaterial al lumii, prin două cuvinte: „dor” și „doină”, intraductibile în alte limbi. Ele exprimă emoții atât de specifice culturii noastre încât traducerea lor în alte graiuri ar fi o contrafacere.

• Nicio altă limbă nu folosește atâtea zicători și expresii. E limba cu cele mai absurde imagini proverbiale – de exemplu „câinii latră și ursul merge”. Proverbele exprimă cea mai intimă preocupare a poporului român: sensul să fie bogat, iar fraza scurtă. Cele mai numeroase zicători autohtone, spun lingviștii, au ca subiect înțelepciunea – aproximativ 25% din totalul frazelor-proverb.

• Limba română este bogată și prin numărul de cuvinte. Președintele Academiei Române, Ioan Aurel Pop, ne dă de înțeles că limba română este între primele opt limbi ale lumii. Ultima ediție a Marelui Dicționar al Limbii Române numără 170.000 de cuvinte.

• Limba română este una dintre cele cinci limbi în care sunt oficiate servicii religioase în Statul Monastic Muntele Athos, fiind vorbită în schiturile Prodromu și Lacu.

• Limba română este vorbită astăzi în toată lumea de 28 de milioane de persoane, dintre care cca. 24 de milioane o au ca limbă maternă. Limba vorbită este limbă oficială sau administrativă în câteva comunități și organizații internaționale, precum Uniunea Latină sau Uniunea Europeană.

• Vorbitori de limbă română se găsesc în multe alte țări occidentale, datorită emigrației, precum Italia, Spania, USA, Canada, Franța etc.

• Cursuri de limba română, ca limbă străină, sunt organizate în instituții de învățământ din 43 de țări ale lumii.

Un poet al Sudului, Petre Ghelmez, spunea: „Șansa mea în literatura română a fost limba română”. Poetul își exprimă admirația și recunoștința în numeroase poeme. Unul dintre acestea se numește **Laudă limbii române** și vi l-am oferit spre lectură și delectare pe prima pagină a revistei noastre.

Lumea așa cum este

Undeva în univers

Vasile Szolga

Undeva în univers exista un sistem solar asemănător cu cel în care trăim noi și o planetă unde înflori o civilizație asemănătăare cu cea de pe Pământ. Diferența era că oamenii (hai să le zicem așa pentru că semănau cu noi) erau de două feluri: unii erau roșii (adică pielea, părul și chiar ochii lor erau roșii, evident unii mai roșii alții mai palizi adică rozalii) și ceilalți erau albaștrii, și anume aveau pielea, părul și ochii albastrii (mi-aduc aminte de un film în care ființele asemănătoare oamenilor de pe acea planetă erau de asemenea albaștrii dar, nu e vorba de acea planetă). În istoria lor cele două tipuri de ființe au trăit separat pe continente diferite dar, odată, demult, în negura timpului, cei roșii îi cuceriră pe cei albaștrii și evident îi făcură sclavii lor (așa se întâmplă mereu când unii sunt mai puternici decât ceilalți, îi vor subjuga și-i vor pune să-i slujească – vezi și istoria omenirii care este de fapt istoria războaielor în care cei tari îi cucereau pe cei slabi și-i înrobeau). Cu timpul și civilizația de pe această planetă se democratiză și cei care fuseseră robi deveniră „egalii” celor care îi înrobiră.

Odată, însă un jandarm roșu (am să-i spun așa căci nu știu care era termenul pentru păzitorii ordinii pe acea planetă), mai plin de zel, arestă un criminal albastru iar în timpul arestului acesta muri. Atunci se produse declicul care le aduse în memorie albaștrilor că cei roșii au fost stăpânii lor și, se răsculară. Evident că lor li se alăturară și „democrații” roșii care pentru a arăta cât de democrați sunt se ploconiră în fața celor albaștri. Ba mai mult, vopseaua albastră dispăru de pe piață deoarece mulți roșii se vopsiră în albastru. În curând jocurile de echipe: fotbalul, baschetul și altele, dispărură deoarece toți echipierii erau albaștrii și cu echipamente albastre. Jocul de șah, de table sau de dame, de asemenea dispărură deoarece toate piesele erau acum albastre nici o piesă nu mai putea fi roșie deoarece ar fi însemnat jignire la adresa celor albaștri. Din vocabularul lor, prin lege, sub amenințarea unor pedepse grave pentru folosire, se elimină cuvântul „roșu”. Ba mai mult, un vestit roman numit „Roșu și negru” scris de un vestit scriitor trebui să fie retipărit cu un nou titlu „Albastru și negru” și chiar pasaje întregi au fost înlocuite pentru a elimina cuvântul „roșu”. Criminalului albastru i se ridicară monumente, i s-au scris ode, ca și când ar fi fost un erou și chiar se dădu lege ca numai albaștrii să fie aleși în funcții de conducere. Cei roșii cerură cercetătorilor și savanților să descopere metode ca să-și poată schimba culoarea pielii și uite așa dintr-o lume bicoloră acea lume se transformă într-una monocoloră.

Curând, situația întreagă pe acea planetă deveni albastră și nu știu dacă acea lume s-a mai redresat vreodată.

Virtual

Această rubrică conține texte selectate dintre cele publicate pe pagina de Facebook a revistei “Sud”.

Prea târziu

de Marin Rada

Scrisoarea aceasta
ar fi trebuit
să ajungă la tine
înainte de nașterea mea...
Pe atunci
încă nu te cunoșteam
deși gândul tău
mi se cuibărise în suflet
ca un fum care mă ducea
la pierzanie...
Am învățat să tac,
deși de un veac
s-au schimbat între ele,
vorbele,
nu le mai poți citi
după înțelesuri
ci după hainele
cu care se îmbracă,
foșnitor, în afară,
Nimic
nu mai are sens,
viața
seamănă tot mai mult
cu bătrâna piatră de moară
pe care mi-a dăruit-o
tatăl meu
când mă învăța
să trăiesc...
De atunci
am uitat să mai plâng,
închid ochii
când alți ochi mă privesc,
învăț să uit, să iert
și să fiu...
Scrisoarea aceasta
ar fi trebuit
să ajungă la tine,
înainte de a fi
prea târziu...

Umbre prin iarbă

de Marian Florentin Ursu

Tată, ce vremuri ciudate, ce noapte,
ori poate e frigul subțire
care desparte lumea de moarte,
tată, în dreapta cresc pietre,
în stânga sunt urme de cruci
în față frustrări și tristețe,
în spatele casei ard umbre de nuci
Mamă,
ziua nu mai mănânc, pasc întunerici,
pe umeri mi-au crescut niște hamuri de cai
iar între zi și noapte
nu mai e nici o diferență
cum nu e nici între moarte și existență,
ori între draci și sfinții din rai
Mamă, îmi cresc stele pe pernă,
îmi picură cerul în suflet
iar între clopot și toacă
e cale doar de un plânset,
Doamne,
îmi pare prea rece prispa
în noaptea asta înaltă,
părinții îmi caută fruntea
și umbra pierdută prin iarbă
ori poate trece prin mine
și geme,
o pasăre din lumea cealaltă

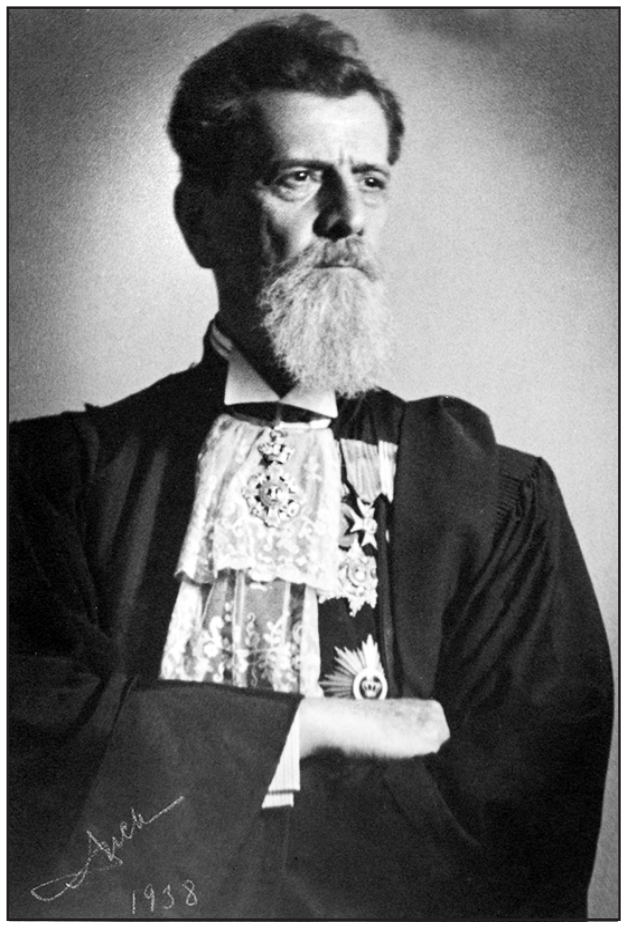
Un politician abil

Gelu BRÎNCOVEANU
Emil PĂUNESCU

În fostul județ Vlașca, artefacte care amintesc despre personalitatea lui **Dumitru Iuca** pot fi cercetate în patrimoniul unor instituții publice cu sediul în municipiul reședință, fiecare dintre acestea cu atribuții diferite: primordial administrative (Biroul Județean al Arhivelor Naționale), tezaurizatoare de cultură (Muzeul județean „Teohari Antonescu", Biblioteca județeană „I. A. Bassarabescu") și mijloace de învățământ (Biblioteca Colegiului Național „Ion Maiorescu"). Nu avem informații despre existența unor bunuri culturale asemănătoare în colecții private din același areal geografic, însă este posibil ca acestea să apară în viitor, ținând cont de importanța personalității lui Dumitru Iuca în viața administrativă și politică a județului.

Dumitru Iuca

Alexandru Iuca

Cea mai recentă abordare a temei „Dumitru Iuca" a fost prezentată publicului începând cu 12 iunie 2021, la sediul central al Muzeului „Teohari Antonescu", printr-o microexpoziție vernisată în cadrul evenimentului internațional „Noaptea Muzeelor". Realizată de către secția de istorie memorială a instituției gazdă, etalarea a reunit bunuri culturale din colecțiile instituțiilor amintite în paragraful anterior. Punctul de atracție al microexpoziției, intitulată „Masca mortuară a politicianului Dumitru Iuca", l-a reprezentat obiectul care a dat titlul acesteia și care a fost turnat în bronz după mulajul executat de către sculptorul Constantin Baraschi. Expoziția s-a dorit a fi un modest omagiu adus lui Dumitru Iuca, personaj despre care generațiile postbelice nu au aflat prea multe, din motivele politice specifice regimului anterior.

În cele ce urmează vom trece în revistă câteva repere biografice și vom explica valoarea artefactului principal.

Originea familiei

Negustorul Nicolae (Nicolache) Iuca, cu probabile origini levantine, s-a mutat de la București la Giurgiu în primii ani de domnie a lui Carol I, împreună cu soția Estera și cu fiica născută în Capitală și botezată Caterina. Capul familiei a achiziționat terenuri în centrul și nordul județului Vlașca și și-a schimbat statutul profesional în „agricultor" („proprietar"). La Giurgiu cuplul a avut mai mulți băieți, dintre care am identificat până acum în actele de stare civilă cel puțin patru.

Caterina a fost măritată în orașul nostru cu magistratul George Raicoviceanu, rodul unirii lor numit Nicolae devenind – la terminarea studiilor pariziene – colaborator apropiat al lui Nicolae Titulescu. Cel mai mare dintre frații Caterinei, botezat Alexandru, a avut – tot după un doctorat în drept la Paris – o carieră strălucită în magistratura română, ajungând președinte al Înaltei Curți de Casație. Știm că fiul său Simion, talentat pictor, a fost profesor de grafică la Institutul de Arte plastice „Nicolae Grigorescu". Sperăm ca investigații ulterioare să ne lămurească mai bine în privința acestei importante familii giurgiuvene.

Nașterea

Prin amabilitatea colegilor de la Arhivele giurgiuvene am intrat în posesia unor facsimile după actele de stare civilă ale lui Dumitru Iuca. Iată conținutul certificatului său de naștere, cu ortografia actualizată:

REGISTRU STĂREI CIVILE PENTRU NĂSCUȚI, nr. 105

Dimitrie Nicolache Iuca

Din anul una mie opt sute optzeci și doi, luna martie, ziua nouă, ora zece și jumătate de dimineață. Act de nașterea lui Dimitrie, de sex bărbătesc, născut la șapte martie ora cinci dimineața, în orașul Giurgiu, la casa părinților săi din strada Mihai Bravu nr. 1, fiul domnului Nicolae Iuca de ani patruzeci și nouă, de profesie agricultor și al doamnei Esthera Iuca de ani treizeci și șapte de profesie menajeră, de religie ortodoxă, domiciliați în coloarea roșie. După declarațiunea făcută de tatăl care ne-a prezentat copilul, martori au fost d-nul Leonida Sachelarie de ani patruzeci și șase, de profesie rentier și d-nul Cană Popescu, de ani cinci zeci, de profesie funcționar, domiciliați în coloarea albastră, care au subscris acest act, după ce li s-au citit împreună cu noi și cu declarantele, constatat după lege de noi, Primarul și Ofițerul stării civile din urbea Giurgiu.

Declarante: ss. *Nicolae M. Iuca*
Martorii: ss. *L. Sakellaris*; ss. *C. Popescu*
Primar: ss. *Rose Ștefănescu*

[Mențiune ulterioară]: Încetat din viață la *27 noiembrie* în comuna *București*. *Sect. III.*

Act de moarte nr. *2347 / 940*. [transmisă la] 19*41 februarie 20.*

Principala constatare la examinarea actului este aceea că familia Iuca se bucura de respectul protipendadei orașului, căci însuși primarul (cu cel mai lung mandat în epocă) a acceptat postura de ofițer al Stării civile, la care se adaugă numele și poziția martorilor în cadrul elitei urbei de atunci.

Școlaritatea

Conform „Enciclopediei maioresciene" a profesorului Grigore Buduru, Mitică Iuca a făcut clasele primare la Școala de băieți nr. 2, apoi s-a înscris în 1892 la Gimnaziul „Ion Maiorescu". Dacă frații săi mai mari au absolvit cu succes gimnaziul giurgiuvean (Alexandru în 1886 și Sterie în 1897), el nu a făcut față severității unor profesori și a rămas de două ori repetent. Din foaia matricolă a anului școlar 1898/1899 se vede că a fost un elev eminamente mediocru (cu cea mai bună medie – 6,75 – la gimnastică !). Din același document se constată că în clasa a IV-a gimnazială a rămas corigent la Geografie și la Fizică, iar la examenele din septembrie Locusteanu l-a trecut la primul obiect, dar Eftimescu i-a acordat doar 3,50, lăsându-l repetent. Două luni mai târziu, observând că Mitică ia în continuare note proaste, tatăl l-a mutat la București, unde el a reușit să termine Liceul „Sf. Sava". Ca și frații amintiți, a urmat Facultatea de drept, la absolvirea căreia a intrat avocat în Baroul din Giurgiu.

Prima căsătorie

Încă student, Dumitru Iuca se căsătorește cu fiica adoptivă a unui general, fără a solicita însă dotă ! Probabil că în decizia sa a cântărit și poziția socială a socrului… Iată și textul certificatului de căsătorie, cu aceeași actualizare a ortografiei:

REGISTRU STĂREI CIVILE PENTRU CĂSĂTORIȚI, nr. 25

Dimitrie N. Iuca și Florica General Al. Căpitanovici

Din anul una mie nouă sute șase, luna februarie, ziua opt, ora trei după amiaza. Act de căsătoria d-lui Dimitrie N. Iuca, de religie ortodoxă, de națiune și protecție română, de ani două zeci și trei, de profesie proprietar june, născut și domiciliat în Giurgiu, fiu major al d-lui Nicolache Iuca, domiciliat în Giurgiu, care a fost de față și a consimțit prin viul grai la prezenta căsătorie și al defunctei Estera N. Iuca cu d-ra Florica General Al. Căpitanovici, de religie ortodoxă, de națiune și protecție română, de ani șaptesprezece, de profesie menajeră june, născută în orașul Iași și domiciliată în Giurgiu, fiică adoptivă minoră a d-lui General Al. Căpitanovici și Maria General Al. Căpitanovici, domiciliați în Giurgiu, care au fost de față și au consimțit prin viul grai la prezenta căsătorie. Cei de față contractanți cum și părinții viitorilor soți ne-au declarat că nu au făcut nici un act dotal.

Actele preliminare sunt: A) Certificat nr. 101/906 eliberat de acest Oficiu, din care se constată că în duminicile de la 25 decembrie 1905 și 1 ianuarie 1906 s-au făcut în această comună publicațiile legale și nu s-a ivit opoziție; B) Extract nr. 105/82 eliberat de acest Oficiu, din care se constată etatea viitorului soț; C) Extract nr. […]/900 eliberat de acest Oficiu din care se constată că mama viitorului soț este moartă; D) Extract nr. 73/87, eliberat de Primăria comunei Iași, din care se constată etatea viitoarei soții, cum și adopțiunea făcută de d-l General Al. Căpitanovici; E) Declarația celor patru martori prin care atestă că între viitorii soți nu există nici un grad de rudenie din cele oprite de Cod Civil și că se căsătoresc acuma pentru prima oară și pronunțarea căsătoriei tuturor acestor acte parafate de noi și oprite la Primărie spre a se anexa la Registru precum și Cap. 4 de

(continuare în pag. 27)

(urmare din pagina 26)

subtitlu 5 Cod Civil. S-a dat citire de noi în auzul tuturor celor de față mai sus indicați, după care contractanții ne-au declarat că voiesc a se lua în căsătorie unul pe altul și noi P. G. Parisianu, Primar și Ofițer al Stării civile din urbea Giurgiu am pronunțat în numele legei că contractanții sunt uniți prin căsătorie. Toate cele de mai sus s-au făcut în public, în casa acestei Primării și în ființa ceruților patru martori și anume: primul martor Colonel Al. Băjescu de ani 48; al doilea martor Lt. Colonel Tocilescu de ani 49, ambii de profesie militari; al treilea martor Gheorghe L. Anghelescu de ani 36 și al patrulea martor Constantin N. Iuca de ani 28, ambii de profesie proprietari, toți domiciliați în Giurgiu, cei doi dintâi din partea soțului, iar cei doi din urmă din partea soției și după ce au dat citire acestui act în auzul tuturor de față mai sus indicați l-am subscris împreună cu toți.

Părinți
ss. *General Al. Căpitanovici*
ss. *Marie Căpitanovici*
ss. *Nicolache Iuca*
Martori
ss. *Colonel Băjescu*
ss. *Locot. Col. M. Tocilescu*
ss. *G. L. Angelescu*
ss. *C. Iuca*

Primar Ofițer
ss. indescifrabil
Șef Birou
ss. *Constantin Vișinescu*

Funcționarul Vișinescu a încurcat martorii celor doi soți, fiind evident că ofițerii erau din partea soției. Colonelul Băjescu era, de altfel, comandantul garnizoanei (și tatăl adoptiv al viitorului celebru interpret și compozitor de romanțe Ionel Băjescu-Oardă !). Semnătura lui Nicolache Iuca ne arată că la acea dată bătrânul își putea cu greu stăpâni tremuratul mâinii. Rămas văduv și bolnav, nu credem că el a supraviețuit multă vreme acestui moment nupțial.

În urma căsătoriei am aflat că a rezultat o fiică, despre care știm că a depășit majoratul. Pentru ea, Dumitru Iuca a construit o casă în Giurgiu, la intersecția străzilor Ion M. Zaharoff și Nicolae Iorga (astăzi denumite Grasse și Libertății).

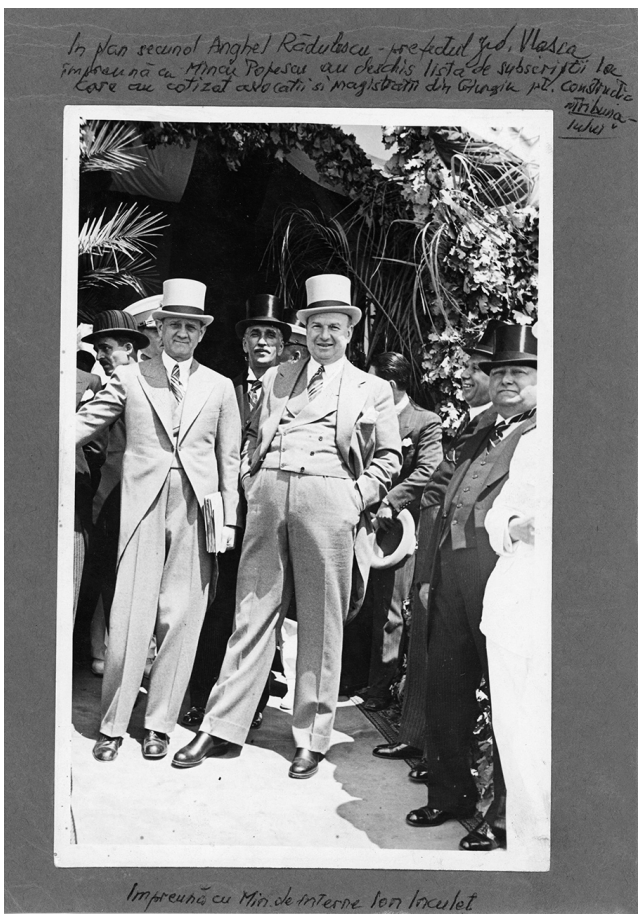
Nu cunoaștem cum s-a încheiat mariajul cu Florica, dar știm că în perioada interbelică Iuca a contractat o a doua căsătorie, cu o fostă angajată a Operei Române. Pentru aceasta el a construit o vilă în cartierul Cotroceni, proprietate care i-a rămas soției în urma decesului său.

Cariera politică

Dumitru Iuca a fost membru al Partidului Național Liberal, la Giurgiu impunându-se în filiala locală și ajungând să fie desemnat prefect de Vlașca în anul 1914.

Dumitru Iuca la sărbătorirea zilei de 10 Mai

Dumitru Iuca și Ion Inculeț în vizită de lucru la Giurgiu

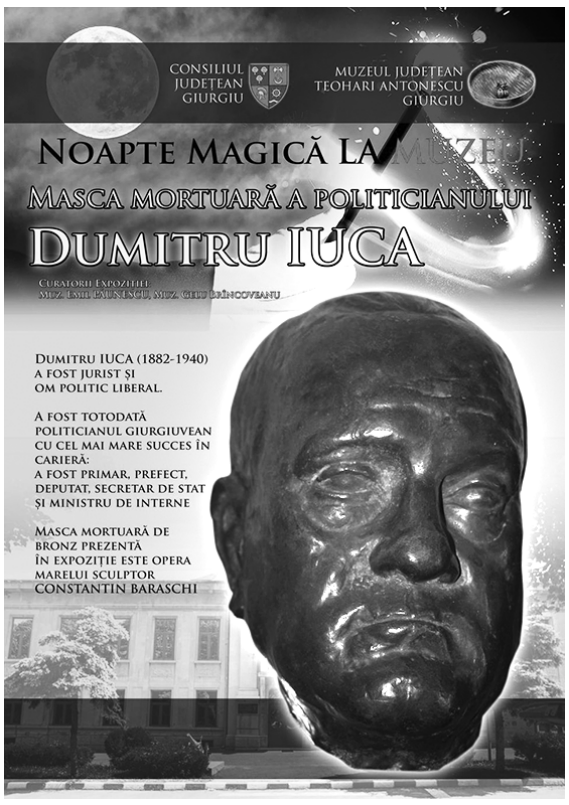
Expunerea situației județului pe anul următor, prezentată în această calitate Consiliului județean, la deschiderea sesiunii acestuia din 15 octombrie 1915, rămâne un model de eficiență administrativă.

Ales de mai multe ori deputat, inclusiv în anii marii crize economice, nu s-a sinchisit că adversarii politici i-au compus distihul acuzator „Să trăiască domnul Iuca / C-a făcut pâinea cât nuca !”.

A primit demnități în cadrul Ministerului de Interne, până la fotoliul ministerial, în timpul guvernărilor liberale I. G. Duca și G. Tătărăscu. După asasinarea primului, a fost cel care a pus în aplicare represiunea carlistă împotriva legionarilor. A păstrat tot timpul bune relații cu organizația vlăsceană a P.N.L. și a contribuit la unele realizări edilitare și administrative din orașul natal.

Decesul. Masca mortuară

În toamna tragicului an 1940, Dumitru Iuca nu mai era un personaj activ în viața publică, deoarece suferea de cancer, iar implacabilul sfârșit s-a produs întâmplător chiar în ziua când echipele legionare îi asasinau pe Nicolae Iorga și Virgil Madgearu. Fiind vorba de un muribund, credem că așa se explică lipsa lui de pe „Lista neagră”.

Afișul expoziției

Corpul neînsuflețit a fost adus în orașul natal spre a fi înhumat alături de părinți. În arhiva Catedralei Episcopale „Adormirea Maicii Domnului” se pare că s-a rătăcit condica de condoleanțe folosită cu ocazia slujbei de înmormântare a fostului ministru. În ea fuseseră depuse sute de semnături, cu toată teroarea resimțită în epocă. Deoarece arhiva veche a cimitirului a fost distrusă, azi nu se mai cunoaște locul de veci al acestei familii.

Executarea unei măști mortuare nu este un obicei des întâlnit, excepțiile fiind din rândul unor figuri ilustre și a unor excentrici cu dare de mână. Familia a apelat la maestrul Baraschi, datorită unor vechi relații ale acestuia cu județul Vlașca. În anii ’90 Muzeul a intrat în legătură cu descendenții unui nepot și a achiziționat piesa cu pricina pentru o sumă modică, împreună cu fotografii de familie.

Sculptorul Constantin Baraschi (1902-1966) a primit încă de tânăr comenzi importante în județul nostru: în 1928 pentru monumentul comemorativ al lui V. Voiculescu, directorul general al Drumurilor, pierit cu cinci ani înainte într-un accident de automobil la Uzunu, iar în 1935 pentru basoreliefurile podului peste Neajlov (efigiile și sigiliile lui Mihai Viteazul). A fost un artist agreat în regimul comunist, fiind răsplătit cu diverse premii și titluri, dintre care cel mai important a fost acela de membru corespondent al Academiei.

În anul 2009, la jubileul de 75 de ani de la fondarea Muzeului, masca a fost expusă pentru câteva zile într-o expoziție tematică amenajată în holul Instituției Prefectului. După 12 ani, acum este din nou expusă, împreună cu documente și fotografii care deschid calea cunoașterii vieții și activității celui mai de succes politician vlăscean din prima jumătate a secolului XX.

Documente inedite referitoare la familia Bolintineanu (I)

Vasile GRIGORESCU

Odată cu publicarea acestui număr al revistei „Sud” vom intra în anul comemorativ Dimitrie Bolintineanu, marele patriot, scriitor și publicist de la a cărui trecere în neființă se vor împlini 150 de ani în august 2022. Contribuția acestei personalități la modernizarea României a fost uriașă, Dimitrie Bolintineanu fiind stâlpul de temelie pe care s-au sprijinit reforme fundamentale din vremea lui Alexandru Ioan Cuza, dintre care merită să amintim măcar Legea Instrucțiunii Publice, Secularizarea averilor bisericești sau înființarea Universității bucureștene. Ar fi, așadar, o obligație de onoare a fiecăruia dintre noi să-i aducă un omagiu, un gest de pomenire acestui mare român cel puțin cu ocazia anului comemorativ.

Perspectiva revistei „Sud”, a mișcării culturale pe care o întruchipează, asupra anului comemorativ Dimitrie Bolintineanu este mult mai profundă, căci își extrage motivația din chiar localitatea natală a Poetului. Seria de articole ce debutează în această pagină se dorește a fi o reflectare a datoriei pe care sudiștii o au față de Dimitrie Bolintineanu, o contribuție la o mai bună cunoaștere a legăturilor familiale și activității sale. Prin urmare, începând cu acest număr, în cadrul rubricii „Documenta” vom publica acte inedite menite să lumineze zonele obscure ale genealogiei familiei/familiilor Bolintineanu.

Privitor la genealogia acestui neam, s-au publicat până acum câteva studii, însă nu putem afirma că s-au clarificat toate chestiunile și că s-ar putea elabora în acest moment o lucrare acceptabilă, completă, cu acest subiect. Mai sunt necesare cercetări în arhive și un dram de noroc pentru a găsi informațiile care lipsesc. Desigur, o „monografie” pe această temă care să fie publicată anul viitor, în luna august, a comemorării lui Dimitrie Bolintineanu, ar fi mai mult decât dorită, însă nu suntem în măsură a vă anunța vreun angajament ferm.

Contribuțiile de până acum la genealogia neamului Bolintineanu au avut menirea de a contura un cadru general. Majoritatea celor care au publicat au avut legături de familie sau de „glie” cu Bolintinenii. Astfel, Petre Costinescu (*Completări la biografia lui Dimitrie Bolintineanu*, în „Studia et Acta Musei Nicolae Bălcescu”, Bălcești pe Topolog, 1969, p. 261-277) și Radu Costinescu (*Note la genealogia familiei Bolintineanu*, în Mihai Dim. Sturdza coord., *Familiile boierești din Moldova și Țara Românească*, vol. 2, București, Editura Simetria, 2011, p. 62-68) erau fiii Floricăi Bolintineanu și nepoți de frate ai lui Constantin Șt. Bolintineanu, el însuși cercetător al genealogiei neamului (Constantin Șt. Bolintineanu, *Nestemate arhivistice*, în „Sud”, nr. 146-147, ianuarie-aprilie 2013, p. 28) sau Matei Călinescu, a cărui bunică era născută Bolintineanu (Matei Călinescu, Ion Vianu, *Amintiri în dialog*, Iași, Editura Polirom, 2005). Autorul acestor rânduri a mai publicat în trecut lucrări și articole referitoare la încrengăturile familiale ale Bolintinenilor: *Studii bolintinene*, Giurgiu, Editura Cronos, 2004; *Studii bolintinene, neamuri*, București, Editura RawexComs, 2009; *Metamorfozele unei comunități. Bolintinul și neamurile lui*, București, Editura RawexComs, 2018; *Despre oameni și ziduri. Cronicari ai arealului bolintinean*, Bolintin Vale, Editura Sud, 2020; *Constantin Șt. Bolintineanu – portretul unui ctitor*, Bolintin Vale, Editura Sud, 2020; *Care au fost strămoșii poetului Dimitrie Bolintineanu ?*, în *Bolintinul, bolintinenii, Bolintineanu*, coord. Constantin Carbarău, București, Editura Dominor, 2004, p. 188-194; *Note istorice despre Bolintin și Bolintineanu*, în „Sud”, nr. 131-132, 2010, p. 5; *O chestiune de orgoliu: Bolintineanu vs. Bolintineanu*, în „Sud”, nr. 172-173, p. 12-13; *Radu Costinescu „Bolintineanu”*, în „Sud”, nr. 200-201, p. 6; *Constantin Șt. Bolintineanu*, în „Sud”, nr. 143, 2012, p. 11, 17; *Căpriță și neamul lui*, în „Sud”, nr. 145, p. 10-11; *Matei Călinescu și Bolintineanu*, în „Sud”, nr. 148-149, p. 12-13; *Dimitrie Bolintineanu*, în „Sud”, nr. 152-153, p. 10; *Un monument puțin cunoscut al poetului Bolintineanu*, în „Sud”, nr. 157-158, p. 12; *Inginerul Athanasie Șt. Bolintineanu*, în „Sud”, nr. 168-169, p. 16-17; *O mărturie despre Dimitrie Bolintineanu și anul nașterii sale*, în „Sud”, nr. 204-205, p. 13. Lor li se adaugă volumele despre opera și activitatea lui Dimitrie Bolintineanu, în care referitor la familia acestuia s-a discutat numai tangențial: Paul Chițiu (*Dimitrie Bolintineanu*, Craiova, 1886), Ion Roman (*Dimitrie Bolintineanu*, București, Editura Tineretului, 1962), Teodor Vârgolici (*Dimitrie Bolintineanu și epoca sa*, București, Editura Minerva, 1971).

Documentele pe care vi le oferim acum sunt inedite și vorbesc mai cu seamă despre sora lui Dimitrie Bolintineanu, Ecaterina Cosmad, fiii și soțul ei, Tănase Bolintineanu, precum și despre una din proprietățile lor, moșia Mârșa din județul Vlașca (azi județul Giurgiu).

Moșia Mârșa era o veche proprietate a neamului, a cărei posesie coboară până la Nedelco postelnic (atestat documentar între 1593 și 1628) și soția lui, jupanița Marica, nepoata marelui vornic Ivan Norocea, ginerele voievodului Mircea Ciobanul. Se va vedea din documentele prezentate că Ecaterina Cosmad, sora Poetului, primise ca zestre o suprafață deloc de neglijat din moșia Mârșa (200 de stânjeni pe 7000, ceea ce înseamnă circa 1120 de pogoane) la căsătoria cu Tănase Bolintineanu. Moșia de zestre provenea din averea mamei sale, Anica Bolintineanu și prin urmare trebuie să renunțăm definitiv la falsa opinie că frații Dimitrie și Ecaterina rămăseseră săraci după moartea părinților, fiind întreținuți, din milă, de rude.

Documentele se păstrează la Arhivele Naționale Istorice Centrale (ANIC), în Fondul Creditul Funciar Rural, dosarul 1509/1879. Părțile aflate între paranteze drepte ne aparțin.

Dimitrie Bolintineanu

I. Copie după sentința Tribunalului Vlașca din anul 1841 privitoare la hotărnicia moșiei Mârșa aparținând neamului Bolintinenilor (f. 4-5, 9-10).

„Copie dupe sentința Trib[unalului] Vlașca no. 48/[1]841.

Dumnealui Ștefan Bolintineanu, fiul și vechilul d-lui polcovnicului Costandin Bolintineanu din satul Bolintinul, jud. Dâmbovița, prin jalba de la 15 aprilie anul următor, trecută la no. 990, au depus la această Judecătorie originalul hotărniciei moșii d-lor Mârșa de la Vale din trupul acestui județ, ce să învecinește pe din sus cu moșia ce are numire tot de Mârșa, a d-lor boerilor frații Drugănești, iar pe din față cu moșia Mârșa, cei zice și Popeasca, a d-lui treti logofăt Iordache Ciupagea și la capul despre apus cu moșia Oarzele a moșnenilor Coșoești, iar la celalt cap, despre răsărit, dă în apa Neajlovului.

Tot întru o vreme au cerut a se da în cunoștința vecinilor răzași, Ianiți și Tiți, fiicele răposatului Anastase/Năstase Bolintineanu, ce sunt zestrașe cu 200 stânjeni întru acest trup de moșie, ca or să dea înscris de mulțumire, sau nerămâind mulțumiți prin înfățișare să-și afle îndestularea.

În urmarea cărei cereri, făcându-se două pravilnice chemări, atât vecinilor, cât și pomenitelor devălmașe, ca după legiuirile întocmite pentru hotărnicii și instructiva poruncă a Cinstitului Departament al Dreptății cu no. [loc gol] din anul [loc gol] să vie la Jud[ecătorie], or în persoană sau prin vechil cu deplină putere, ca să ia cunoștință de toată coprinderea hotărnicii și or să dea înscris de mulțumire sau împotrivă, fiind nemulțumiți, să arate prin jalbă cuvintele împotrivitoare, asupra cărora intrând Judecata în cercetare să dea hotărâre.

Nici unul din d-lor n-au fost următori a veni, nici înscris de mulțumire a da.

Iar jeluitoru, polcovnicu Bolintineanu, arătându-se prin vechil, d-lor Ștefan și Atanasie, fiii săi, au cerut înfățișare în lipsă și pe temeiu Art. 2 din deslușirea asupra lucrărilor de hotărnicii, intrând Judecata în cercetarea pricinii și în lipsa vecinilor și a devălmașelor dupe Art. 251 din Regulament, s-au citit mai întâi pomenita hotărnicie, care se văzu scrisă de la 3 octombrie 1839 și făcută de d-lui pitaru Anastasie Mosh hotarnicu, în coprindere că, față cu toți vecinii rezași, adică stolnicul Ioan Drugănescu, treti logofăt Iordache Ciupagea și logofătul Petre I. Hristea, moșneni Coșoești, intrându-se în cercetarea documentelor i s-au arătat mai întâi de d-nii Bolintineni o anafora a reposatului întru fericire domnu Alecsandru Vodă Suțu, din leatu 1819 maiu 30, de judecata ce au fost avut atunci d-nii Bolintineni cu reposatul marele logofăt Nicolae Golescu, prin care hotărăște ca hotarnicu Bolintinenilor i al Golescului mergând la fața locului să vază mai întâi sineturile moșii Bolintinenilor și atât din coprinderea lor, cât și din cercetare prin carte de blestem de oameni bătrâni și cu știință, să aleagă mai întâi liniea despărțitoare dintre boerii Drugănești și Bolintineni, apoi să aleagă lățimea amândorora capetelor moșii Bolintinenilor, începând cu măsurătoarea din hotarul moșii boerilor moșii Drugănești și câți stânjeni vor mai lipsi din suma stânjinilor amândorora capetelor până la împlinirea sumii de 600 stânjeni masă ce au Bolintinenii în acest hotar, acea lipsă s-o dea la trăsura a treea, din mijlocul moșii și să pue și piatră, zicând Bolintinenii ca până acum după acea anafora nu s-ar fi făcut nicio urmare.

Cerând apoi și de la d-nu Ciupagea (ce aducea astăzi obrazu logofătului Golescu, fiind cumpărător al moșii Golescului, numită Mârșa sau Popeasca) sineturi pentru trupul d-sale de moșie, alt sinet nu au arătat fără numai o copie după hotărârea de mai sus a domnului Suțu, zicând că dupe aceea să mulțumește și d-lui a face urmare.

Iar d-lui stolnicu Ioan Drugănescu i-ar fi arătat 18 bucăți hrisoave vechi și zapise, fără nicio deslușire, necuprinzându-se nici sumă de stânjeni, nici vreun semn, decât că vinde unul altuia partea sa din moșia Mârșa, câtă se va alege, neîngăduindu-l a scoate nici perilipsis după dânsele.

Moșnenii Coșoești i-au înfățișat o carte de alegere făcută de șase megiași, din leat 7209 [1701] maiu 3, pentru moșia lor, Oarzele, prin care între altele arată și semnele acestei moșii, pe din jos despre Mârșa, însă din Milcov, prin vâlcea, prin stovu de mărăcini, prin stovu de ulmi, prin Calea Popii până în Lacul Popii și până în Lacul Corbului, pă scursoarea vâlcelii, pă Valea Nevestii până la un lac și de aci, precum sunt însemnați copacii, pe din jos de curătura Botei, pântre curături până în Milcov.

Și pentru că din sineturile ce i s-au înfățișat de către vecinii răzași nu a putut dovedi niciun semn de hotar pentru răzorul de din jos al moșiei boerilor Drugănești, cel despre moșia Mârșa a Bolintinenilor, spre descoperirea semnelor în urmarea sus-zisei hotărâri domnești au întrebuințat cercetare cu carte de blestem, prin oameni bătrâni și cu știință, care dând a lor știință în dosul cărții de blestem au aflat cele următoare, însă:

La capul moșii de la Neajlov, un copac mare cu două crăci căzute, unu ce-i zice și copaciu trăsnit, hotar între boerii Drugănești și d-nii Bolintineni. La mijlocul moșiei, un lac ce-i zice Aldâcului/[Al Adâncului], zicând martorii că pe marginea lacului, despre miazăzi, au pomenit hotarul moșiei boerilor Drugănești.

La capul despre apus, scursoarea unei vâlcele, unde au făcut chiar martorii movilă, zicând că acolo au pomenit hotar despărțitor al d-lor boerilor Drugănești de către moșia Bolintinenilor și că tot numiții martori, în puterea cărții de blestem, au aratat și semnele coprinse în alegerea moșiei Oarzele despre Bolintineni, la Lacul Corbului i Lacu Popii și stufu de ulmi.

După aceea, iarăși în temeiul hotărârii de mai sus, vrând a da Bolintineanului 600 stânjeni masă cu chipul coprins în hotărâre, au început măsurătoarea după cum urmează:

Trăsura I. La capul moșiei despre apus, puindu-să lanțul în linia răzorului boerilor Drugănești, cu 108 stânjeni mai jos de movila ce s-au făcut în scursura vâlcelii, au tras cu linie dreaptă până în moșia Popeasca sau Mârșa a d-lui Ciupagea, la stovu cu ulmi, făcând movilă și au ieșit stânjeni 1034.

A doua trăsură, la capul despre Neajlov, iarăși din linia hotarului boerilor Drugănești, din stejarul cu două crăci trăsnit, trăgând cu linie dreaptă până în moșia Popeasca a d-lui Ciupagea, făcând movilă între un măr și între un păr și au ieșit stânjeni 410.

A treia trăsură, la mijlocul moșiei, puind lanțu iarăși din linia răzorului moșiei boerilor Drugănești, din marginea Lacului Datcului și trăgând cu linie dreaptă până în moșia d-lui Ciupagea, la o scursoare de vâlcea, lângă drum, au făcut movilă și au împlinit stânjeni 356.

Care trăsuri făcând stânjeni 1800, rămâne masă stânjeni 603, din care au osebit pă lângă hotarul boerilor Drugănești și stânjinii Tiți și Niți, zestrașele însemnate, atât a lu' Tănase Aprodu, soțul Tiții, cât și a lui Ilie Bena, soțul Nițiii, prin aceste trăsuri însă:

La trăsura capului despre apus, din hotarul boerilor Drugănești, în jos, au dat Niți, soția lui Bena, stânjeni 263 la mijlocul moșiei, din Lacul Datcului stânjeni 91 și la capul de la Neajlov, din stejaru trăsnit stânjeni 96, care trăsuri fac masă 150 stânjeni și pă din jos de arătații stânjeni au dat și Tiții, soția lui Aprodu, stânjeni 50, prin aceste trăsuri însă:

La trăsura Lacului despre apus, de unde s-au împlinit stânjenii Tiții, stânjeni 87, făcând movilă despre d-nii Bolintineni. La mijlocul moșiei, iarăși din răzorul Tiții spre Bolintineni stânjeni 26, făcând movilă la împlinirea lor. Și la capul despre Neajlov stânjeni 36, făcând iarăși movilă despre d-nii Bolintineni.

Iar pentru clăcași zice că au a-și stapâni fiecare precum îi are împărțiți.

După citirea căriea hotărnicii, luându-se de Judecătorie în băgare de seamă atât pomenita domneasca hotărâre cu leatu 1819 ce s-au văzut în copie adeverită de Cinstitul Departament al Dreptății, cât și cartea acelor șapte megiesi cu leatu 7209 [1701] pentru moșia Oarzele și cartea de blestem ce s-au văzut scrisă din leatul 1839 iulie 23 sub no. 61, cu încredințarea martorilor în dosul ei, însă: Radu Simion, Neacșu sin Voicu, Ion sin Constantin, Bunea

(continuare în pag.29)

(urmare din pagina 28)

sin Ion, după moșia Mârșa a boerilor Drugănești, Bănuță Urâtu și Ioniță urâtu dupe moșia Bolintinenilor i Tănase Catană din satul Popeasca și Radu Spânu ot tam, s-au văzut cu aceeași coprindere cu care s-au trecut în hotărnicia de mai sus.

Hotărârea Judecății

De vreme ce atât boerii frați Drugănești i d-lui treti logofăt Iordache Ciupagea și moșnenii Coșoești, vecini răzași ai acestei moșii Mârșa de la Vale, cât și Tița și Nița, zestrașele și devălmașele întru acest trup de moșie n-au fost următori a veni la soroacele ce li s-au pus Judecătoria, pe temeiurile de mai sus zise, cercetând hotărnicia și în lipsa d-lor, zice că lucrarea hotarnicului fiind după cele legiuite în Condica țării la partea 2-a Cap. 3 Art. 2 și 10, se socotește pravilnică hotărârea de mai sus și prin urmare pe temeiul Art. 11 de la acelasi Cap. și parte hotărăște ca hotarnicul să statornicească prin pietre hotare trupul acestei moșii Mârșa de la Vale, întocmai după a hotărnicii coprindere, spre pașnica stăpânire a Bolintineanului de catre vecini răzași, cum asemenea să osibească și părțile Niții și Tiții, devălmașele, tot prin pietre hotare de către partea de moșie ce mai rămâne Bolintineanului, iar dupe a hotarnicului coprindere.

Iar partea ce nu va rămânea mulțumită pe această hotărâre se va arăta cu apelație or la acest Tribunal în soroc de 8 zile dupe primirea acestia de va avea cuvinte pravilnice ce i-au împotrivit a nu veni la soroacele ce li s-au pus, alăturând pe lângă apelație și acele dovezi adeverite dupa orânduială, ca stăruindu-să să ia pricina sfârșit de isnoavă înfățișare, sau la Cinstitul Divan Judecătoresc secsia II în soroc de două luni.

1841 iulie 2
(ss) D. Corceag
(ss) Grefier Papazolu.
P[entru] conformitate (si)
România
Grefa Trib. Vlașca
Prezenta copie fiind conformă cu originalul se atestă.
1879 septembrie 4
Grefier (si)"

II. Copie după cererea din mai 1862 a Ecaterinei Bolintineanu, sora Poetului și soția lui Tănase Bolintineanu, de a se urgenta inventarierea averii răposatului ei soț (f. 11r-v).

„București, 1862 mai 19/31
Domnule Președinte,

De la reposatul soțul meu, Tănase Bolintineanu, remâind patru copii minori și debite pentru a căruia salvare urmează a se lua măsuri de hipotecare sau poate și de vânzare a unui sau mai multora din objectele imobile remase și din care se compune averea și fiindcă asemenea operațiuni nu se pot face decât prin îndeplinirea formelor prescrise de lege, vă rog D[omnu]le Președinte de a lua grabnice dispozițiuni pentru catagrafisirea averii remase, care se compune din objetele jos arătate, rugându-vă tot de odată a încunoștiința și a invita și pe Onor. Curte Apelativă, Sectiunea II de aci, unde se găsește un proces deschis de d-na Maria H[...] contra reposatului soțului meu și a fratelui său, Ștefan Bolintineanu, ca să nu pronunțe sentința sau să nu ia nicio altă dispoziție până ce nu se va regula averea reposatului sotului meu.

Averea remasă:

Partea de pământ din satul Bolintinu din Vale, plasa Sabarului, districtul Ilfov, cu casele, grădini, un han, clăcași, aflați pe dânsa, locurile de arătură și fâneață, precum și un alt loc cumpărat de la d[umnea]ei Manda Minculeasca în preț de galbeni cinci sute, no. 500.

Moșia Ciupa din districtul Dâmbovița, plasa Cobiei.

Două sute, no. 200, stânjeni moșie în satul Mârșa, district Vlașca, plasa Neajlovului, cu clăcași, moara și pădure pe dânsa, învecinându-se de la vale cu **alți 200 stânjeni ai mei de zestre** și de la deal cu 290 ai fratelui soțului meu, d[om]nu Ștefan Bolintineanu.

Un loc sterp în mahalaua Gorgani, coloarea de verde, vis a vis de casele unde mă găsesc cu locuința; și în sfârșit oricâte objecte mobile precum și hârtii se va crede de trebuință a se pune în inventariu.

(ss) Catinka Bolintineanu.
București 1862 maiu 19/31.

Grefa Trib[unalului] Ilfov, Secsia II Civilă
Presenta copie fiindu conformă cu originalul se legalisează astăzi la cinci septembrie 1879.
Grefier (si)."

III. Copie după inventarul averii rămase în urma răposatului Tănase Bolintineanu, întocmit în iunie 1862 (f. 12).

„Catagrafie de toată starea objetelor ce s-au găsit în comuna Mârșa, mișcătoare și nemișcătoare, rămase ale reposatului Tănase Bolintineanu. Însă:

1. Două sute stânjeni moșie în hotaru Mârșa cu locuitori; moară făcută cu trei roate cu pietrele lor, cu fiarele lor. Pădure în partea despre răsărit, iar în partea despre apus pădure tufiș mărunt. Care acești stânjeni de la vale se învecinește cu dumnealui Iordache Ciupitu (sic !), iar de la deal **cu consoarta reposatului**.
2. Un turmac de bivol ca de un pui.
3. Doi boi mici ca de trei viței.
4. Patru stupi cu muscă.
5. Treizeci uleie goale.
6. Patru berbeci.
7. O căruță de boi fărâmată, cu două cercuri de fer la roate.
8. O casă rumânească desvălită și un coșar învălit cu fân.
9. O ogradă cu gard de nuele fără pomi.

1862 iunie 6
Aceste de mai sus sunt în ființă.
(ss) Eu Radu Anculete
(ss) Eu Stoica Ocheșel
(ss) Eu Sandu Gheorghe
(ss) Eu Oprea Pârvu
(ss) Eu Stoica Moise.
Deputați:
(ss) Eu Ion Bița
(ss) Eu Mirea Vladu
(ss) Eu Dinu Surugiu.
Scriitor Iancu Tănăsescu.
Principatele Unite

Pe temeiul încredințării celor din față se legalizează și de subscrisul.

Subprefectu de Neajlov, Distr[ict] Vlașca, (ss) Em. Pangal.

Grefa Trib. Ilfov, Secs. II Civilă
Presenta copie fiind conformă cu originalul se legalisează astăzi

Ștefan Dinu Bolintineanu

la cinci septembrie 1879.
Grefier (si)."

IV. Copie după inventarul averii răposatului Tănase Bolintineanu, întocmit în august 1862, cu menționarea rudelor sale (f. 13-14).

„Inventar

De toată averea imobilă și mobilă a deced[atului] Tănase Bolintineanu, urmat după adresele D-lui Președinte al Trib. Ilfov, secs. III, no. [gol]/1862 august 31.

Două paturi cu lustru, adică unul de nuc și altul de a[...].
Două paturi de nuc fără resemători.
Una masă brad vopsită negru.
Una idem albă.
Două lavoare.
Zece scaune mici ordinare.
Două șfesnice [scris].
Una masă scris pe patru picioare.
Una oglindă cu pervas nuc cu ciubuce aurite și rupte curele.
Una masă de sfeșnice nuc.
Una sofa damască roșie.
Patru saltele lână.
Șeapte perne idem.
Patru idem de puf.
Două garderoape nuc.
Două șifoniere [...].
Una canapea.
Șase scaune.
Patru jețuri și una sofa îmbrăcate damască cu flori.
Una masă de canapea.
Una idem de toaletă.
Una idem de oglindă.
Una idem de cărți cu postav verde.
Două oglinzi.
Una lampă 'naltă cu smalț havaiu.
Una scuipătoare.
Una galerie de sobă.
Două candelabre Brans.

Arămuri și objecte de menagiu:
Un cazan de rufe.
Una piatră de strecurat apă.
Un scaun alb.
Două oale tuci.
Zece farfurii.
Cinci tacâmuri (garnituri de masă).
Opt cești de farfurie cu ale lor farfurioare.
Două castroane.

Avere imobilă:

Un loc moștenesc lat stânjeni 17 în sub[urbia] Gorgani.

Una moșie, anume Mârșa, în district Vlașca, lată stânjeni 400 cu cea zestrală, clăcași 45.

Una idem din județul Dâmbovița, numită Ciupa, lată 450 stânjeni, clăcași 5.

Una idem în Ilfov, numită Bolintinu din Vale, cu clăcași 12.

Rudele răposatului:
1. Catinca Bolintineanu, consoarta reposatului.
2. Ștefan, etatea 23 ani, fiul decedatului.
3. Alexandru, etate 15, fiul decedatului;
4. Dumitru, etate 7, fiul decedatului.
5. Caloian, etate 5 ani, fiul decedatului.
6. Ștefan Bolintineanu, fratele decedatului, major.
7. D[imitrie] Bolintineanu, cumnat.
8. Ion Bolintineanu, văr.

(f. 14)

Toată averea de mai sus s-au lăsat provisoriu în păstrarea și administrarea d-nei Catinca Bolintineanu, consoarta decedatului, până ce Onor Trib[unal] va dispune cele de cuviință.

(ss) Suplininte judecător M.T. Stătescu
(ss) Procuror Hr. Economu
(ss) Catinca Bolintineanu
(ss) Dimitrie Bolintineanu
(ss) S[ache] Piscopescu, cumnat
(semnătură indescifrabilă)

Grefa Trib. Ilfov Secs. II Civilă
Presenta copie fiind conformă cu originalul se legalisează astăzi la cinci septembrie 1879.
Grefier (si)."

Câteva precizări despre personajele aparținând neamului Bolintineanu întâlnite în documentele publicate (după lucrările „Metamorfozele unei comunități. Bolintinul și neamurile lui" și „Studii bolintinene, neamuri").

Ștefan Bolintineanu, fiul lui Constantin/Dinu Bolintineanu și al Stanei Rătescu, primar al comunei Bolintin Vale, decedat în anul 1881. A fost căsătorit cu Ana Herișescu, împreună având 13 copii, dintre care Constantin Șt. Bolintineanu (1840-1825) era cel mai mare.

Constantin Bolintineanu, zis Dinu, tatăl lui Ștefan, Tănase, Anica și Elena, căsătorit cu Stana Rătescu. Ctitor al bisericii Adormirea Maicii Domnului din Bolintin Vale. Era fiul lui Ștefan Bolinteanu (fratele lui Caloian) și al Stancăi Voinescu. A decedat în anul 1846 și a fost înmormântat în biserica din Bolintin.

Nița/Ianița/Uța, fiica lui Anastase/Năstase Bolintineanu. Îl avea bunic pe Caloian Bolinteanu (frate cu Ștefan Bolinteanu). Era soră cu Tița/Safta și cu Anica, mama poetului Dimitrie Bolintineanu. A fost căsătorită cu Ilie Benescu, boier originar din Vâlcea, împreună având ca fiu pe Ioan/Iancu Benescu, al cărui fiu, Nicolae, rezultat din căsătoria cu Anica, se năștea în Bolintinul din Vale la 20 iulie 1854.

Tița/Safta, fiica lui Anastase/Năstase Bolintineanu. Îl avea bunic pe Caloian Bolinteanu (frate cu Ștefan Bolinteanu). Era soră cu Nița/Ianița/Uța și cu Anica, mama poetului Dimitrie Bolintineanu. Din câte cunoaștem, a fost căsătorită de două ori; mai întâi cu Tănase, fiul lui Necula Iabraș și apoi cu Ioniță Căpriță Rachieru, care își va lua patronimicul Bolintineanu. Din prima căsătorie s-a născut Constantin (18 februarie 1839) despre care nu știm ce s-a ales, iar din cea de a doua Gheorghe (mort copil), Ștefan și Constantin, care vor purta numele de familie Bolintineanu. Ioniță, tatăl și fiii, Ștefan și Constantin, sunt ctitorii bisericii din Mârșa.

Anastase/Năstase Bolintineanu, fiul lui Caloian Bolinteanu, era tatăl lui Costache (căsătorit cu Sultana Arabolu), Tița/Safta, Anica (căsătorită Cosmad, mama Poetului), Nița/Ianița/Uța.

Tănase/Atanasie Bolintineanu, fiul lui Constantin/Dinu Bolintineanu, soțul Ecaterinei Cosmad, decedat la 13 februarie 1862 și înmormântat la Bolintin. Cu Ecaterina Cosmad, sora Poetului, a avut mai mulți copii, însa au supraviețuit doar patru: Ștefan, Alexandru, Dumitru și Caloian.

Manda/Smaranda Minculescu era fiica lui Manolache Bolintineanu, fratele lui Constantin/Dinu Bolintineanu.

Ecaterina Cosmad, sora lui Dimitrie Bolintineanu și soția lui Tănase Bolintineanu, era fiica Anicăi (fiica lui Anastase/Năstase Bolintineanu) și a lui Enache Cosmad. Ecaterina înceta din viață la 12 iunie 1863 în Bolintinul din Vale, în vârsta de 41 de ani.

Ștefan T. Bolintineanu, fiul Ecaterinei Cosmad și al lui Tănase Bolintineanu, frate cu Alexandru, Dumitru și Caloian. Era cel mai mare dintre frați, fiind născut în Bolintul din Vale la 2 decembrie 1839.

Alexandru T. Bolintineanu, fiul Ecaterinei Cosmad și al lui Tănase Bolintineanu, născut în anul 1847.

Dumitru T. Bolintineanu, fiul Ecaterinei Cosmad și al lui Tănase Bolintineanu, născut la 8 august 1855.

Caloian T. Bolintineanu, fiul Ecaterinei Cosmad și al lui Tănase Bolintineanu, născut la 24 ianuarie 1858.

Dimitrie Bolintineanu, poet, publicist, om politic, frate cu Ecaterina Cosmad, cumnat cu Tănase Bolintineanu, fiul Anicăi (fiica lui Anastase/Năstase Bolintineanu) și al lui Enache Cosmad, născut în anul 1825 în Bolintinul din Vale, decedat în august 1872.

Sache Piscupescu, căsătorit cu Elena Bolintineanu și prin urmare cumnat cu frații Ștefan și Tănase Bolintineanu (soțul Ecaterinei Cosmad). A fost unul dintre garanții ziarului revoluționar „Poporul suveran", publicat de Dimitrie Bolintineanu în 1848.

Romanul *Desculț* în interpretarea Marianei Ionescu (I)

Corin Bianu

În anul 1985, la Editura Minerva din București, Mariana Ionescu publica „Introducere în opera lui Zaharia Stancu", la unsprezece ani de la moartea încă celebrului scriitor, lucrare începută probabil în timpul vieții lui, după cum lasă să se înțeleagă laborioasa ei muncă de cercetare și documentare. Momentul începerii exegezei în timp ce aureolatul trăia are în opinia subsemnatului o importanță aparte, deoarece după trecerea în neființă, când prestigiul fizic al autorilor dispare din actualitate, opera își pierde din valoare în cele mai multe cazuri. Mai mult decât această realitate general valabilă, literatura română va cunoaște peste numai cinci ani schimbarea radicală a orientării social-politice și implicit cultural-ideologice, care va genera o catastrofală tendință de demolare a tot ce s-a creat valoros în cultura noastră între anii 1945-1990, pe falsul motiv că toate acele realizări artistice sunt comuniste și trebuie înlăturate. Iar în sensul reevaluării periodice normale a operelor reprezentative aparținând înaintașilor, „săritura peste cal" a examinatorilor a fost și mai demolatoare, începând cu abordarea improprie a capodoperelor literaturii noastre în scop de radiere completă a lor, cum s-a întâmplat cu scrierile lui Eminescu, Caragiale, Liviu Rebreanu, Arghezi și mulți alții, devenite peste noapte „desuete" și retrograde prin însăși concepția lor.

În context, s-a înregistrat și fenomenul natural al reducerii însemnătății unora dintre operele create în timpul celor cinci decenii de comunism și implicit a autorilor lor, datorită în primul rând schimbării opticii de evaluare, care a revenit și ea la reasimilarea principiilor esteticii, înlăturându-se tot ce i se adăugase în mod artificial și conjunctural, ceea ce a păstrat în fapt continuitatea procesului cultural și a apărat operele de artă bine realizate. Am amintit această observație, pentru că vom avea în vedere respectiva mutație, atât la judecarea operei stanciene, cât mai ales, la a predicțiilor exegetei, dacă și câte au fost.

În această succintă luare de atitudine conjuncturală, subsemnatul a ales să se refere numai la romanul „Desculț", operă considerată importantă de la apariția ei, care și-a menținut înalta cotă pe tot parcursul vieții autorului. Întâmplarea face ca regretata, să-mi fi dăruit cu autograf un exemplar din lucrarea ei, *Introducere în opera lui Zaharia Stancu* (București, Editura Minerva, 1985). Împrejurarea că exegeta a lucrat la rândul ei numai cu cartea, în calitate de redactor la editura „Eminescu", ca și de prozatoare, poetă și respectiv, critic și istoric literar, are și ea importanță în această privință.

Încă de la începutul studiului despre întreaga operă a faimosului scriitor, exegeta își expune, așa cum se și cuvine, „crezul propriu" de cercetare, „profesiunea de credință" cu care a demarat munca și o va practica pe toată durata inițiativei: „etapele de creație poetică (și nu numai, după cum se observă de-a lungul întregii lucrări – n.n.) au fost relevate – așadar, recunoscute, dar și fixate totodată – de autorul însuși, și le vom urmări mai întâi în confesiunile acestuia, în virtutea considerentului că un scriitor de real talent are, în majoritatea cazurilor, luciditatea să discearnă asupra metamorfozelor sale artistice, iar pe de altă parte, asumarea unor evoluții deține, în literatură și în artă, importanța unui adevăr subiectiv revelator".

Studiul propriu-zis începe cu prezentarea evenimentelor de istorie literară, evaluate apoi critic, și se continuă consecvent pe toată desfășurarea cercetărilor tematice, îmbinându-se cele două specialități literare cu pasiune și meticulozitate.

Amintind mărturisirile scriitorului despre lirica, publicistica și proza sa, exegeta precizează: „motivația frecventării asidue a unui gen literar sau a altuia trebuie să fie mult mai profundă: mutațiile condeiului corespund unor metamorfoze interioare reflectând o evoluție spirituală dependentă mai mult de înclinații decât de presiunea circumstanțelor. Poezia însemnase confesiunea lirică a unui eu furtunos, iar pamfletul complinea atitudinea subiectivă într-o proză scurtă. Când în 1947-48 scria *Desculț*, Zaharia Stancu se afla la jumătatea deceniului cinci al vieții și se obișnuia să stăpânească legile unui gen literar nou pentru el: proza de întindere în formulă romanescă, transfigurând însă materialul confesiunii memorialistice. *Desculț* marchează începuturile, fiindcă *Taifunul*, (1937) și *Oameni cu joben* (1941) sunt cărți care, prin nivelul literar scăzut și prin obiectivul exaltării instinctului erotic în sens expresionist, rămân în afara traseelor de anvergură ale operei lui Zaharia Stancu. Mariana Ionescu citează în susținerea afirmației un fragment din confesiunile autorului, iar după ce-l vom reproduce, vom adăuga observațiile ce i le aducem: „Cărți de proză (înaintea romanului *Desculț*, n.n.) mai scrisesem și chiar mai publicasem, dar, după trecerea câtorva ani, nu mai pusesem pe ele nici un preț și mă gândeam să debutez cu adevărat în proză printr-un roman în care să înfățișez viața țăranilor din lunca Dunării, țărani în mijlocul cărora mă născusem și în mijlocul cărora trăisem până la paisprezece-cincisprezece ani", ea adăugând confesiunilor lui: „Despre cele două cărți de proză anterioare romanului *Desculț* nu se poate vorbi ca loc în opera scriitorului nici măcar atât cât despre întinsul material de șantier adunat în cele cinci volume intitulate *Rădăcinile sunt amare* (1958-1959), din care a pornit mai întâi trilogia *Vântul și ploaia* (1969)." Cade și ea în capcana pe care a amintit-o chiar de la început cu intenția de a o va evita, iar împrejurările de strictă specialitate se explică prin posibilele contacte mai dese ce ar fi putut exista între redactorul de carte de la o prestigioasă editură și renumitul autor ca persoane fizice.

Precizăm în spiritul seriozității intervenției noastre, că respectiva omisiune de a mai fi luat sub lupa cercetării critice amănunțite cele două cărți amintite, urmând să nu facă altceva pe un număr oarecare de pagini decât să le demonstreze caducitatea, că a preluat și ea tacit poziția generală de ignorare a lor și s-a ocupat exclusiv cu examinarea deontologică a adevăratei prime opere în proză, romanul *Desculț*. Judecând retroactiv, ne reamintim enorma influență superioară și fabulosul renume al scriitorului Zaharia Stancu, adulat de marele public pentru operă, dar și pentru funcțiile politico-administrative, de la deputat în Marea Adunare Națională, la director al prestigiosului Teatru Național din București sau președinte al Uniunii Scriitorilor, ne explicăm și acum, în vremea de azi, concesia pe care a făcut-o și exegeta în consens cu întreaga critică literară a epocii, de a nu-i scoate la iveală începuturile scriitoricești mult mai slabe în proză. Firesc ar fi fost să fie cercetate meticulos ambele scrieri amintite și expediate în câteva fraze concludente, semn că au fost examinate, precum cereau și încă mai pretind canoanele criticii și istoriei literare în concret și ale esteticii în general.

Declarăm cu sinceritate că nu am citit nici *Taifunul*, nici *Oameni cu joben*, dar orientându-ne după titluri și după calificativele formulate de Mariana Ionescu însăși, amândouă prezintă suficiente motive de a fi fost examinate. Presupunem că „exaltarea instinctului erotic în sens expresionist" se referă la *Taifunul* și evitarea analizei se explică prin dogmatismul impus perioadei comuniste, care excludea instinctele erotice din operele artistice create numai pentru „educarea omului de tip nou", ceea ce nu o scuză pe exegetă. În privința celei de a doua, *Oameni cu joben*, cartea înfierează în spirit pamfletar personalități politice și culturale ale epocii „burghezo-moșierești", cum ar veni, evitarea expertizei devine un merit indirect al exegetei, care exclude totuși, posibilele efecte artistice parțiale ale procedeelor preluate din domeniul liricii, în care publicistul a excelat din totdeauna. „Nivelul literar scăzut", devine astfel discutabil, dacă și cât e scăzut ca pondere, chiar dacă rămâne cu siguranță „în afara traseelor de anvergură ale operei lui Zaharia Stancu", afirmație ce se cerea a fi fost și argumentată cu elemente din arsenalul criticii literare.

În sprijinul judecăților noastre vin chiar afirmațiile exegetei, din finalul citatului, pe care îl repetăm: „Despre cele două cărți de proză anterioare romanului *Desculț* nu se poate vorbi ca loc în opera scriitorului nici măcar atât cât despre întinsul material de șantier adunat în cele cinci volume intitulate *Rădăcinile sunt amare* (1958-1959), din care a pornit mai întâi trilogia *Vântul și ploaia* (1969)." Adevărul istoric este în opinia subsemnatului, că, entuziasmat de succesul romanului *Desculț*, care „a străbătut lumea încălțat în sandale de aur", precum se spunea în epocă (ajutat și de banii propagandei comuniste române, reamintim pe baza documentelor financiare ale Uniunii Scriitorilor), marele prozator și poet român – care a fost și rămâne ca atare – s-a apucat să-și extindă repede opera epică cu alte romane reprezentative, dar nu i-a mai ieșit ca prima dată ! Și n-a mai fost să fie nici după comprimarea celor cinci volume în doar trei, cu titlu schimbat, considerate pe drept de către cercetătoare ca „întins material de șantier". Numai că, spre binele lui personal și al literaturii noastre în concret, urma să apară cât de curând sub semnătura sa alte proze, precum *Jocul cu moartea*, *Pădurea nebună*, *Ce mult te-am iubit*, *Șatra*, care vor pune în umbră definitiv lucrările epice de slabă factură amintite.

Vom continua cu încredere și optimism pentru soarta literaturii române comentarea exegezei reușite de neuitata Mariana Ionescu. Ea își desfășoară mai departe firul observațiilor, scriind: „Toată arta prozei stanciene, care i-a asigurat scriitorului locul de prozator în istoria literaturii române contemporane, se află exprimată în ciclul vieții lui Darie, lângă care se adaugă, datorită continuității de procedee, romanul cu tematică singulară *Șatra*. În diverse confesiuni (…) Zaharia Stancu face un efort de subliniere a continuității sale în perspectiva tonalității operei, vizând, în fond, consecvența personalității artistice. De fapt, proza care începe odată cu *Desculț absoarbe* (s.n.) lirismul destinat până atunci poeziei, uneori motivele poetice și alteori duritățile pamfletarului. Ea nu se naște din nimic, *înclinațiile vechii sensibilități* (s.n.) se varsă acum în altfel de tipare și în măsura în care Darie este un *alter ego*, proiectat la nivelul idealității, scriitorul descoperă o ipostază a satisfacției confesiunii." În diferite ocazii, prozatorul a precizat constant că nu s-a despărțit niciodată de poezie, că sunt pagini de poezie în romanele *Desculț* și *Dulăii*, până la *Șatra*, *Ce mult te-am iubit* și *Vântul și ploaia*. Iar comentatoarea îl amendează cu o răceală profesională, că „după apariția romanului *Desculț* (1948), abia deceniul șapte aduce cele mai interesante romane stanciene *Jocul cu moartea* (1962), *Pădurea nebună* (1963) și *Ce mult te-am iubit* (1968), adăugând că *Desculț* din anul 1960 constituie un ciclu ce cuprinde și romanele *Dulăii, Clopote și struguri, Printre stele* și *Carul de foc,* unde diluarea epicului rămâne viciul fundamental, pentru că "Din unghiul experienței artistice, exegezei îi revine obligația să distingă realizările literare care reflectă exact performanțele scriitorului. Considerăm reprezentative pentru arta romanului stancian îndeosebi volumele *Desculț, Jocul cu moartea*, *Pădurea nebună, Șatra* și *Ce mult te-am iubit*."

Amintește subsemnatul că pe coperțile cărților *Jocul cu moartea* și *Pădurea nebună*, tipărite în timp ce trăia autorul, nici el nu a scris că sunt romane, sub titlul lor nu se consemnează nimic, ceea ce în opinia subsemnatului de după 1990 înseamnă că era conștient de liniaritatea acestora și de simplitatea construcției, a relatării, compensată cu vârf și îndesat de senzaționalul bine ales și înfățișat cu mare măiestrie. În acest sens, exegeta observă că scriitorul își complică organizarea ficțiunii de la un volum la altul, în *Jocul cu moartea* adaugă la funcția de narator-martor pe aceea de prim element al universului fictiv, ilustrând pentru prima dată intenția realizării unității construcției romanești prin două demersuri ale gândirii artistice, anume, cuplul constant de protagoniști *Darie* și antipodul său *Diplomatul* într-un vag clișeu magic și în cea de a doua carte, construcția romanului se realizează prin întretăierea contrapunctică a două trasee epice relaționate pe povestea cu tătăroaica Uruma și întâmplările prin care trece Darie în orășelul Rușii de Vede unde se dusese să dea examene școlare. E invocat mai cunoscutul și experimentatul Paul Georgescu pentru sublinierea „densității epice, a dramatismului faptelor și concentrarea principalelor episoade", pe fondul „lirismul amărui și aspru". Prin prisma experienței noastre de după anul 2.000, când orice proză cât de cât întinsă e considerată cu superficialitate nu doar de autori, ci și de critica literară, ca fiind roman, această distincție nu mai contează aproape de loc, dar e demn de reținut discernământul artistic al marelui prozator.

Calificând *Desculț* ca *Bildungsroman*, care își conduce personajul din copilărie până în adolescență, exegeta distinge particularizarea formulei ce se realizează prin desfășurarea a două direcții epice relaționate de biografia personajului narator. Prima direcție constituie și pretextul tematic și este biografia personajului narator, întâmplările vieții sale prelungite de istoria familiei, a părinților și a străbunilor; a doua direcție constituie în fapt substanța epică fundamentală a cărții și include evenimentele din viața colectivității, îndeosebi a masei de țărani săraci din Omida. Biografia personajului narator-martor implică în fundal colectivitatea, istoria protagonistului identificându-se cu istoria satului, ea concluzionând, că în *Desculț* personajul central nu este Darie, ci colectivitatea, aflată în situația limită a pauperizării accentuate spre limita insuportabilului.

În sprijinul afirmațiilor proprii, ea observă că „privirea plină de curiozitate a copilului ca martor al evenimentelor se îmbină cu înțelepciunea cuprinzătoare și ascuțită a maturului, care își rememorează faptele". În context, invocă opinia lui Eugen Simion, că „eroul povestitor este una dintre figurile cele mai interesante de copil din literatura noastră" și „cel mai puțin verosimil", adaugă ea, fără a aduce însă, dovezi.

Citățm din exegeză: „Avid de spectacolul lumii, Darie este martorul prin excelență", iar prin *aparte-urile*, exemplificate ca „procedee de coloratură a dialogului interior al naratorului cu sine" se introduce – adaugă subsemnatul încă un plan psihic, acela al confruntării autorului matur cu contemplatorul-copil, în scopul observat de ea, anume confirmarea mărturiei veridice. „Darie, spui tu drept ? Îți aduci cu aminte bine ? Nu cumva anii care te despart de acele timpuri au pus între ochii tăi și trecut o pânză cenușie ? Nu cumva, peste ce povestești, arunci pulberea tristeții tale ? Ia aminte…" Considerăm că exegeta a trecut cam grăbită peste rostul *aparte-urilor* de acest tip, deoarece prozatorul a introdus în acest mod un nou element cantitativ și, mai ales, calitativ: autorul-narator se adaugă personajului-copil din vremea acțiunii romanești cu care discută coborând în timp, procedeu artistic valabil numai în cuprinsul romanului și ne relevă acum, că în acest fel Zaharia Stancu anticipează postmodernismul cu mulțimea de procedee firești sau complet artificiale, dar legitime în epicul artistic. Pentru adevărul respectivei opere stanciene, importantă nu este acum încadrarea ei formală într-o anume orientare literară, cât supraviețuirea în timp a procedeului și chiar mai mult, confirmarea valabilității, a durabilității operei.

După ce aduce argumente peste argumente în susținerile privitoare la opera citată, Mariana Ionescu concluzionează (în acord cu întreaga critică literară a epocii !): Cartea este „un conglomerat de secvențe epice unite de aceeași tonalitate a relatării, de rama constituită de biografia personajului narator-martor și de circumstanțele existenței rurale…" Să reamintim ceea ce formulase aceeași, mai la început: „De fapt, proza care începe odată cu *Desculț absoarbe* (s.n.) lirismul destinat până atunci poeziei, uneori motivele poetice și alteori duritățile pamfletarului." Recapitulând cu ocazia comentariului nostru, înțelegem că acele „secvențe epice" din conglomerat sunt unite în primul rând „de aceeași tonalitate a relatării" în care se cuprind („sunt absorbite"), „lirismul destinat până atunci poeziei, uneori motivele poetice", care dau coeziune originală și nemaiîntâlnită nici la alții, adică în ansamblu, un stil original și atractiv, în opinia subsemnatului bazată pe cercetărilor ei riguroase…

(Continuare în numărul viitor)

Comuna Florești-Stoenești își premiază valorile

C. STATE

Duminică 18 iulie 2021, Primăria comunei Florești-Stoenești a organizat un eveniment deosebit, care cu siguranță va rămâne în amintirea locuitorilor și a următoarelor generații. Cinci oameni valoroși, cu merite deosebite în activitatea didactică, au primit titlul de „Cetățean de onoare", o distincție onorifică ce le-a adus multă bucurie și satisfacție.

ROMÂNIA
JUDEȚUL GIURGIU
CONSILIUL LOCAL FLOREȘTI-STOENEȘTI
HOTĂRÂRE
NR. 47 din 30.06.2021

Proiect de hotărâre privind acordarea titlului de cetățean de onoare al comunei Florești-Stoenești domnului ...

Această hotărâre a fost adoptată de către Consiliul local al com. Florești-Stoenești în ședința ordinară din data de 30.06.2021, cu respectarea prevederilor art. 139 din OUG nr. 57/2019 privind Codul administrativ.

Astfel, cei cinci cetățeni de onoare ai comunei Florești-Stoenești sunt: Prof. Toma Gheorghe, Înv. Dumitriu Gheorghe, Prof. State Corneliu, Prof. Năchilă Petre, Prof. Drăgușinoiu Constantin.

Aceste cadre didactice, alături de alte zeci profesori și învățători, au contribuit la ridicarea nivelului moral, cultural, educativ și etic al numeroaselor generații de copii din această comună care reprezintă o adevărată „Academie" de învățători. O mare onoare pentru oricare părinte era să-și facă copilul învățător. Peste 120 de ani sunt marcați de producerea la nivelul școlilor din comună a zeci, chiar sute de cadre didactice.

Să nu uităm că școala floreșteană a produs și numeroși medici, preoți, ingineri, juriști, economiști, cercetători științifici etc. Logic, aceștia nu puteau reuși dacă nu aveau la bază o școală cu dascăli foarte buni. Acest lucru a dus la acordarea acestor cadre didactice titlul de „Cetățean de onoare".

Profesor Toma Gheorghe, 90 de ani, director 35 de ani la Școala Florești, cadru didactic peste 50 de ani, a predat geografia fiind director coordonator al școlilor din comună, factor activ în viața comunității, exemplu moral pentru toți locuitorii. O viață dedicată școlii, formării omului de mâine.

Învățător Dumitriu Gheorghe, 83 de ani, a activat ca învățător la școala Palanca zeci de ani și a fost o bună perioadă de timp primarul comunei. A contribuit la formarea a numeroase generații de tineri ce îi poartă un deosebit respect.

Profesor State Corneliu, 72 de ani, 49 ani în învățământ, a activat ca învățător și profesor de istorie-geografie la toate cele trei școli din comună. A participat activ la viața educativă, politică, culturală, sportivă a comunei. Generații de copii recunosc lumea și istoria națională datorită domnului profesor State.

Prof. Năchilă Petre, 71 de ani, specialitatea matematică, a activat ca profesor la liceul din Ploiești, 10 ani inspector general școlar în județul Prahova, autor de manuale școlare și culegeri de exerciții și probleme de matematică.

Prof. Drăgușinoiu Constantin, 68 ani, 45 ani în învățământ, a activat ca profesor de matematică la școlile Stoenești și Palanca, director al școlilor Stoenești și Palanca. Toți foștii elevi îi mulțumesc pentru felul în care i-a făcut să înțeleagă matematica.

Acești oameni deosebiți reprezintă mândria comunei noastre, sunt stimați de întreaga localitate.

Mulțumim bunului Dumnezeu pentru sănătatea și pentru capacitatea de muncă pe care au avut-o, mulțumim familiilor care le-au fost tot timpul alături și le-au fost principalul sprijin și mulțumim tuturor cetățenilor acestei localități pentru respectul acordat.

Întreaga comunitate mulțumește pentru actul de recunoaștere a meritelor acestor cadre didactice Consiliului Local al Primăriei Florești-Stoenești și nu în ultimul rând domnului Primar Dumitru Constantin.

18 iulie 2021, Decernarea titlurilor de Cetățean de Onoare, Sala de Consiliu a Primăriei Florești-Stoenești

COMUNICAT

THE GRAND AWARD TO EXCELLENCE XXII EDIZIONE PREMIO LETTERARIO "TRA PAROLE E l'INFINITO" RICONOSCIMENTO ALLA CARRIERA LABORO CIVITATIS

Evento culturale di grande respiro, che riunisce tre tipologie di premi: il Premio Letterario Internazionale Tra le parole e l'Infinito, quest'anno dedicato alla narrativa, il Premio Labore Civitatis e il Premio alla Carriera Letteraria, giunto alla sua XXII esima edizione, sarà ospitato nel Complesso Archeologico Rione Terra Pozzuoli Napoli Italia, il 18 settembre 2021. Fondato di Cavaliere Nicola Paone, nel 2000 come Premio Nazionale di Narrativa e Poesia, nel corso delle XXI edizioni si arricchisce di nuove sezioni imponendosi sul palcoscenico internazionale per la sua visionaria apertura a nuovi orizzonti culturali e sociali.

Il premio non si vuole essere un viaggio alla ricerca di nuove terre ma nell'aprire nuovi occhi sul mondo, finestre di comunicazione e ingerenza culturale che porteranno allo sviluppo di amicizie e progresso sociale.

Il concorso si è svolto tra novembre 2020 e 31 gennaio 2021, su invito, e ha come partner sia dall'Italia che dalla Romania, tra cui anche la rivista „Sud" e l'Associazione per la Tradizione e la Cultura Bolintineanu, Bolintin Vale.

Tra i vincitori del concorso che incontreremo alla serata di gala del 18 settembre 2021, ci saranno autori rumeni sia dal paese che dall'estero.

Auguriamo successo agli organizzatori, ai partner e a tutti gli autori partecipanti !

THE GRAND AWARD TO EXCELLENCE A XXII-A EDIȚIE A PREMIULUI „TRA LE PAROLE E L'INFINITO" LABORE CIVITATIS RICONOSCIMENTO ALLA CARRIERA

Eveniment cultural de mare anvergură, ce reunește trei tipuri de premii: Premiul Literar Internațional „Tra le parole e l'Infinito", anul acesta dedicat prozei, Premiul Labore Civitatis și premiul pentru Cariera Culturală, ajuns la a XXII-a ediție, cu gala de premiere găzduită de Complexul Arheologic Rione Terra Pozzuoli, Napoli, Italia, se va desfășura la data de 18 septembrie 2021. Înființat de domnul Nicola Paone în anul 2000 ca Premiu Național de Proză și Poezie, de-a lungul celor 21 de ediții s-a îmbogățit cu noi secțiuni, impunându-se în panorama internațională prin deschiderea vizionară către noi orizonturi culturale și sociale.

Premiul nu propune o călătorie în căutarea unor ținuturi noi, ci deschide ochi noi către lume, ferestre de comunicare și interferențe culturale menite să ducă la dezvoltarea legăturilor de prietenie și progres social.

Concursul propriu-zis s-a desfășurat în perioada noiembrie 2020 și 31 ianuarie 2021 și are parteneri atât din Italia, cât și din România, printre care se numără revista „Sud" și Asociația pentru Cultură și Tradiție Istorică Bolintineanu (ACTIB) cu sediul în orașul Bolintin Vale.

Printre premianții concursului, pe care îi vom cunoaște la serata de gală din18 septembrie 2021, vor fi și autori români, atât din țară, cât și din diaspora.

Să le urăm succes organizatorilor, partenerilor și tuturor autorilor participanți.

Clubul de istorie

Andreea Narcise GRIGORE

După cum puteți constata, ședințele Clubului de Istorie, în pofida tuturor restricțiilor, continuă a se desfășura, deși frecvența nu este cea obișnuită.

Evenimentul despre care va fi vorba în continuare s-a desfășurat la 12 iunie 2021 în noul sediu al Bibliotecii orășenești, sub egida Compartimentului Cultură al Primăriei Bolintin Vale, în organizarea Asociației pentru Cultură și Tradiție Istorică Bolintineanu (ACTIB) și revistei „Sud". Cu această ocazie, participanții au putut vizita clădirea Bibliotecii și afla detalii despre arhitectura ei deosebită și despre cel care a proiectat-o, arhitectul Alexandru Clavel (1877-1916). Clădirea a fost construită în anul 1906, în stil neoromânesc, ca sediu de poștă și este cunoscută printre bolintineni drept „Poșta Veche". Eleganța construcției se datorează faptului că „s-a căutat să se adapteze clădirea sub raportul arhitectural, în stil românesc format după vechile monumente istorice" (Constantin N. Minescu, *Istoria poștelor române*, București, 1916, p. 599). Clasată monument istoric, clădirea a fost cumpărată de Primăria Bolintin Vale în vremea mandatului actualului edil, Daniel Trăistaru, cu un efort financiar deloc de neglijat, pentru a i se da o funcțiune culturală, respectiv de bibliotecă. Gestul primăriei locale este rar pe meleagurile noastre și trebuie salutat de toți iubitorii de istorie și patrimoniu.

Incursiunea prin trecutul clădirii monument istoric „Poșta Veche", actualmente sediu al Bibliotecii, a continuat prin intermediul doamnei Lea Alexandra Nicolau care a prezentat un foarte interesant și documentat material referitor la viața și activitatea arhitectului Alexandru Clavel. Informațiile au fost întregite prin vizionarea unor imagini ale clădirii de-a lungul vremii, cea mai veche fiind din anul 1916.

Au urmat apoi discuții și prezentări ale actualităților culturale, respectiv ale activităților în care au fost implicați membrii Clubului. Astfel, domnul Ștefan Crudu a relatat despre o „vânătoare" culturală pe meleaguri dâmbovițene, respectiv în satul Pitaru (locul nașterii pictorului Nicolae Grigorescu), la Potlogi (unde ansamblul conacului brâncovenesc a fost restaurat și deschis publicului) și în satul Brâncoveanu, pe locul unde a fost o moșie a boierilor Bolintineanu numită Rodea/Voinești.

Despre o altă incursiune culturală, care a avut ca protagoniști pe Gabriel Dragnea și Alexandru Cazacu, am aflat de la primul dintre ei. Cu ocazia unei vizite la Sibiu în zilele de 24 și 25 mai, printr-o inițiativă originală și demnă de laudă, au „prezentat" localnicilor revista „Sud".

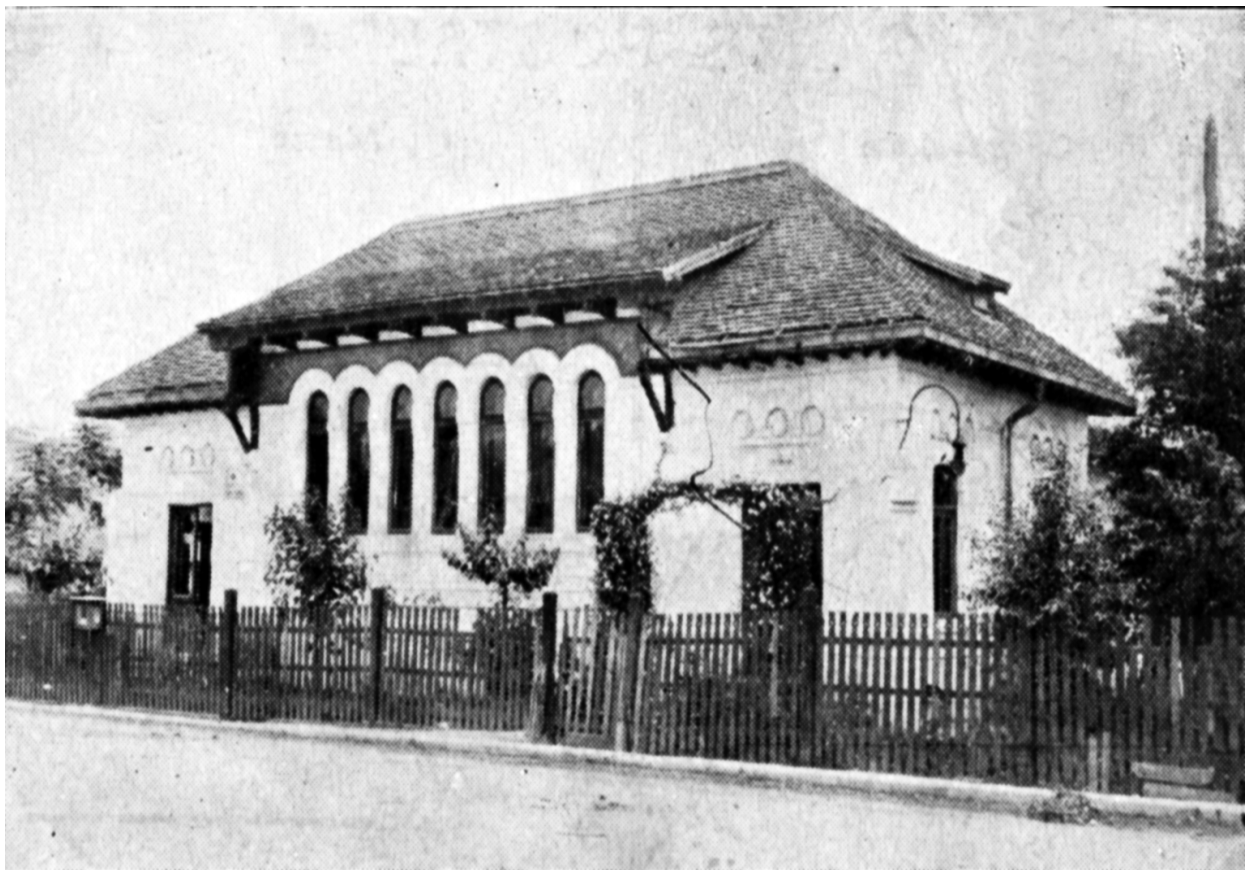
A venit apoi rândul familiarizării cu un alt mare oraș prin intermediul doamnei Laura Nicolau, doctorand al Universității București, care a vorbit despre patrimoniul arhitectural brăilean, aportând numeroase fotografii și documente. S-au scos în evidență cu acest prilej legăturile „istorice" dintre orașul de la Dunăre și cel din spațiul scăldat de Argeș și Sabar. Se cunoaște foarte puțin că unul dintre marii boieri posesori ai moșiei Bolintinului în prima jumătate a secolului al XVI-lea, Șerban din Izvorani, ajuns pentru o clipă chiar pe tronul Țării Românești, a fost cel care s-a opus cedării Brăilei către turci, motiv pentru care își va pierde viața.

Domnul Niculae Stoica ne-a prezentat un foarte instructiv material despre „mersul" apelor în zona Dârvari-Ciorogârla, un spațiu cu o hidrografie bogată care de-a lungul timpului a suferit și continuă să sufere numeroase modificări, atât naturale, cât și antropice.

Subiectele prezentate au ocazionat numeroase discuții, completări și intervenții din partea participanților, al căror număr poate fi considerat mai mult decât satisfăcător în condițiile sanitare dificile pe care le înfruntăm.

Au participat: Niculae Stoica, Constantin Bărbuță, Gabriel Dragnea, Alexandru Cazacu, Vasile Constantin, Mioara Mănescu, Ciprian Necșuțu, Corneliu State, Constanța Cristescu, Andreea Grigore, Corneliu Cristescu, Constanța Crudu, Ștefania Costache, Mirela Dorobanțu, Marian Grigore, Oana Dobrin, Nicolae Ciubuc, Lea Nicolau, Alexandra Man, Laura Nicolau, Ștefan Crudu, Milica Dan, Dan Florică, Gianina Mehedințu, Gheorghița Ghiță, Radu Cristian Dumitru, Patricia Dorobanțu, Vasile Grigore.

Următoarea întâlnire, la care vă invităm, se va desfășura în luna august, pe 20, în Salonul Bibliotecii orășenești și cu această ocazie va avea loc premiera filmului documentar „Drumul lui Tudor" care tratează despre aspecte puțin cunoscute referitoare la trecerea lui Tudor Vladimirescu prin Bolintin în urmă cu două veacuri.

Poșta Veche din Bolintin, 1916

Admirând arhitectura monumentului istoric Poșta Veche din Bolintin

Cărțile Sudului prezentate la Biblioteca Județeană „I.A. Bassarabescu” Giurgiu

Gabriel DRAGNEA

Într-un iulie foarte bogat în aniversări ale unor mari personalități ale culturii române, precum Alexandru Mușina, Haralamb Zincă, Octavian Paler, Constantin Noica, Dimitrie Anghel, Vasile Alecsandri, Cezar Baltag sau Nicolae Steinhardt, membrii Asociației pentru Cultură și Tradiție Istorică Bolintineanu (ACTIB) și ai revistei „Sud” s-au deplasat la Giurgiu, la unul dintre cele două sedii ale Bibliotecii Județene care poartă numele Ioan A. Bassarabescu, un alt scriitor foarte apreciat în prima jumătate a secolului trecut, membru corespondent al Academiei Române, autor puțin cunoscut în zilele noastre, promovat local, în limitele posibilităților, de către profesori, poeți și scriitori ai locului, sprijiniți uneori și de instituțiile de cultură giurgiuvene. Așadar, într-un torid 30 iulie, aproximativ 50 de persoane s-au adunat în curtea Bibliotecii Județene „I.A. Bassarabescu” din Str. Ștefan cel Mare nr.14 din Giurgiu pentru a lua parte la prezentarea cărților apărute la tânăra Editură Sud din Bolintin Vale, înființată în luna septembrie 2019.

După o scurtă introducere realizată de istoricul Emil Păunescu privind prezența bolintinenilor la Giurgiu și a entităților culturale din acest areal, reprezentantul revistei „Sud” și al editurii omonime, Vasile Grigore, a completat: „Am venit în fața dumneavoastră însoțit de un grup de oameni care lucrează pentru revista *Sud*, pentru cultura giurgiuveană și românească. Despre Editura Sud vă spun că ea s-a înființat în septembrie 2019, în octombrie a început să publice primele cărți și cu acestea am participat la Târgul Internațional de Carte Gaudeamus. Aveam intenția apoi să venim aici la Giurgiu, la Biblioteca Județeană și să vi le prezentăm. Din păcate, pandemia ne-a dat peste cap toate planurile, întâlnirea s-a tot amânat, cărțile au tot apărut, astfel încât, acum, la nici doi ani de activitate, Editura Sud se poate lăuda cu 22 de titluri, alte câteva aflându-se la tipar sau în faza de pregătire.”

Deoarece au fost prezenți doar o parte dintre autorii care au cărți tipărite la Editura Sud, aceștia au fost invitați să spună câteva cuvinte atât despre lucrările proprii, cât și despre activitatea lor literară înainte și din timpul pandemiei care, spre bucuria tuturor, în această perioadă generează noi măsuri de relaxare socială.

Despre recunoașterea și valoarea actului cultural, despre asumare și responsabilitate pentru redescoperirea și promovarea personalităților românești, dar și despre cele două cărți ale domniei sale apărute la Editura Sud („Cercetări literare. Scriitori și publiciști giurgiuveni” și Cărți cu autografe în biblioteca lui Nichifor Crainic”), prof. Nicolae Scurtu a declarat următoarele: „*Îmi face o mare plăcere să vin la Giurgiu, mai ales că în acest județ, eminamente agrar, mi-am început cariera didactică, mai exact spus, la Vlașin. Cum am terminat facultatea am fost repartizat profesor la Vlașin. Am crezut întotdeauna în această parte de țară, în onestitatea și, mai ales în vitalitatea intelectuală a oamenilor din acest areal. Acest ținut a dat culturii române pe Tudor Vianu, unul dintre cei mai străluciți esteticieni, critici literari și profesori universitari. Pe scriitorul, extrem de interesant, dar complet necitit astăzi, Ioan Alexandru Bassarabescu. Este unul dintre scriitorii de respirație scurtă care a înfrumusețat și îmbogățit tinerețea și adolescența multor generații de tineri din această țară. Era fiul pitarului Alexandru Bassarabescu, coleg cu Nicolae Bălcescu la Școala Sf. Sava. din București. De asemenea, aici s-a născut Iovanachi, Ion Vinea, unul dintre cei mai însemnați poeți moderni și unul dintre cei mai însemnați gazetari ai acestei țări. Există o sumă de scriitori, de publiciști, de traducători, de cronicari literari, de poeți, de prozatori care au intrat într-o uitare desăvârșită. Acei scriitori trebuie obligatoriu recercetați, redescoperiți și restituiți generațiilor care urmează. La Bolintin Vale, mai mult decât la Giurgiu, există o pasiune pentru faptul istoric, pentru evenimentul istoric, pentru ceea ce a produs istorie în viața acestei comunități. Acești oameni nu cedează. Faptul că în Bolintin Vale apare de 25 de ani revista «Sud» este o biruință a spiritului. Revista «Sud» nu este o simplă revistă, este o instituție de cultură care s-a impus în chip absolut în peisajul spiritual, cultural al României. Că unii vor să accepte sau nu, că unii citesc sau nu, asta este o altă problemă. Problema este că oamenii de aici și cei din jurul lor se străduiesc cu cinste, cu seriozitate, cu obiectivitate desăvârșită să releve adevărul, să releve istoria așa cum a fost. Datorită acestui grup și în primul rând lui Vasile Grigore am publicat aceste două cărți arătând, demonstrând că aici oamenii nu au stat niciun moment. Oamenii au creat, au visat, și au publicat, indiferent de timp, indiferent de conduceri, indiferent de epoci, oamenii și-au văzut de actul creației.*

Nouă, astăzi, ne revine sarcina obligatorie de a redescoperi și, mai ales, de a repune într-o altă formă istoria de odinioară. Cele două lucrări publicate la Editura Sud, «Cercetări literare...» și «Cărți cu autograf în biblioteca lui Nichifor Crainic» se constituie de fapt în două cărți de cercetare literară care aduc contribuții privind relațiile dintre oameni și, mai ales dintre cărturarii de odinioară. Dincolo de opiniile politice, dincolo de divergențele de vârstă prima opera, prima actul creator. Revista, cartea, cenaclul, evenimentul cultural și istoric, toate acestea aveau în mentalul colectiv o anume semnificație. De o bucată de vreme această semnificație începe să se piardă. Nouă ne revine sarcina obligatorie de a redescoperi, de a redefini și de a readuce în actualitate o istorie atât de zbuciumată.”

Cu un bogat bagaj cultural dobândit în urma vastelor lecturi din marea literatură universală și contemporană, poetul Alexandru Cazacu, aflându-se, de altfel, într-o bibliotecă a făcut nu doar o pledoarie despre carte, dar și-a construit mesajul devenind ca un îndemn la lectură, singura modalitate de înțelegere corectă a sinelui, dar și a lumii din jur. Acesta a completat spunând astfel: „*Prin editările de carte și evenimentele organizate de Asociația pentru Cultură și Tradiție Istorică Bolintineanu ni se demonstrează tuturora că nu coordonatele geografice determină valoarea operei și a oamenilor. Se poate întâmpla să existe valori literare sau valori umane în zone care nu sunt la fel de frecventate sau la fel de bine cotate la nivelul imaginarului colectiv.*”

O prezență constantă la evenimentele sudiste este aceea a d-nei prof. Gianina Mehedințu, dascăl dedicat care, fie singură sau alături de elevii domniei sale ne asigură că, totuși, învățământul de calitate există, chiar dacă într-un procent mic, îngrijorător pentru educația și viitorul copiilor de azi: „*Pentru cele două cărți, «Norme de ortografie și de punctuație în limba română contemporană» și «Localitatea mea și obiceiurile ei» am ales să apară în variantă electronică dat fiind faptul că în felul acesta ajung mult mai repede la grupul țintă, respectiv elevii de școală primară și gimnazială, dar și liceală. Prima lucrare se adresează elevilor, dar și profesorilor. Cea de-a doua carte este rodul muncii de mai bine de patru ani a unui grup de elevi care, în cadrul unui opțional au cules informații pe care le-am adunat într-o lucrare care să fie de folos și generațiilor următoare.*”

Despre cărțile proprii au mai vorbit autorii: Gabriel Dragnea, Milica Dan, Gheorghița Ghiță, Constantin Bărbuță, Ștefan Crudu, Niculae Stoica, Dan Florică, Corneliu Cristescu și editorul Raluca Tudor.

Printre participanții la eveniment care au susținut grupul de scriitori sudiști s-au numărat: Emil Talianu, Gelu Brîncoveanu, Ion Bălan, Marian Grigore, Constanța Crudu, Ciprian Necșuțu, Mirela Dorobanțu, Oana Dobrin, Nicoleta Tudor, Patricia Dorobanțu, Maria Dumitrică, Constanța Cristescu.

La finalul întâlnirii, Vasile Grigore, redactorul șef al revistei „Sud”, reprezentant al ACTIB și Editurii Sud, a ținut să mulțumească pentru organizare doamnei Daniela Bardan, director al Bibliotecii Județene și domnului Emil Păunescu, precum și Consiliului Local și Primăriei orașului Bolintin Vale, domnului Primar Daniel Trăistaru, pentru susținerea financiară acordată activităților culturale sudiste.

Ștefan Crudu

Mersul târgului

23.05.2021: ***Suntem toți grădinari ? !***

După ce vezi disperarea cu care se cumpără răsadurile poți crede că toată lumea vrea cu orice preț să se ocupe de grădinărit. O zi minunată, însorită și cu temperaturi mari promise la amiază. De dimineață 10 grade C. Ideal pentru a merge în târg. Azi am sosit mai târziu și am trecut totuși peste tot. S-au adunat destui cu fiare expuse pe jos. Printre ele și câteva tablouri de care îți era milă chiar dacă „nu erau de maeștri". Încă sper să găsesc un Picasso rătăcit adus din Spania de faraonii locali. Nu era încă ora închiderii dar nu am mai văzut polițiști de pază și nimeni nu mai purta mască. C-așa-i la noi: cum se slăbesc restricțiile ne facem de cap. Moda „maratoanelor" (ce plural oribil, auzit prima dată la începutul săptămânii din gura d-lui președinte Johannis) bântuie la televiziuni, dar realitatea este că lumea deja a uitat de pandemie și de restricțiile obligatorii sau de bun simț. Deja au început cumetriile iar manelele ne asurzesc timpanele. Producții noi (hituri) cu versuri despre pandemie. În sfârșit, nu toți am pierdut noaptea la astfel de evenimente așa că hai la târg că vom găsi ceva fiecare. Deci, sosind mai târziu (doar pentru documentare îmi propusesem) nu am mai găsit deloc răsaduri pentru completare goluri și multiplicare soiuri. Un grădinar autentic din „Grădinarii de pe Argeș", cum sună titlul unei monografii lansate vineri în această comună și unde am participat cu Vasile Grigore și dl. Nicolae Stoica, mi-a spus că a terminat răsadurile de roșii încă de acum două săptămâni vânzându-le direct de acasă și se lăuda că au fost de calitate ca sămânță și de aceea nu poate lăsa nimic din preț. Îl cred, dar ce-am aflat de la el m-a „înmuiat" efectiv. Știam, sunt pățit cu eșecurile, dar mi-am dat seama că nu mai merge doar să le plantezi și apoi să aștepți să le culegi. Sunt extrem de multe lucrări de pregătire a terenului cu îngrășăminte organice, de tratamente obligatorii la orice atac ce apare în timp (mană, diverși dăunători), udare specifică fiecărei specii sau soi, îngrășăminte chimice foliare sau prin apă, tip de sol adecvat etc. Mai că-mi vine să mă las de acest hobby care mi-a adus numai pagube în ultimii ani. Sigur este însă că toți cei ce vând răsaduri, producători sau nu, câștigă copios. În timp ce noi ne uităm așteptând să se prindă în brazde ei abia acum plantează. Și ajungem sigur să cumpărăm tot de la ei roșii pe care știu să le stimuleze ca să se dezvolte ca-n povești: în două luni ca la alții în șase. Dar nu învățăm nimic și repetăm la anul. A fi grădinar este o meserie migăloasă care cere experiență și pricepere. Cunosc începători cu sere de ultimă oră, dar care au eșuat lamentabil, pierzând mult. Există secrete pe care nu ți le vinde nimeni. În plus, semințele existente pe piață sunt importate și plantele ce se dezvoltă din ele nu sunt adaptate condițiilor de sol și climă. Învățăm oare din greșeli ? Eu cred că nu din ceea ce văd duminică de duminică. Ba chiar zilnic căci piața centrală ne oferă aceeași marfă, dar mai scumpă (acum și căpșuni sau cireșe din Spania sau Macedonia, Turcia sau Grecia). Cireșele: 28 lei/kg. Ale noastre încă nu s-au copt. Varza nouă românească abia a apărut (cu 3 lei/kg, mai mult frunze). Până ieri o săptămână cu 6 sau 5 lei/kg era și ea adusă, dar vânzătorii o botezaseră „românească". Nici acum nu s-a reușit înlăturarea vânzătorilor ambulanți care căpușează piața centrală pentru că au susținere de sus (vezi str. Partizani și str. Poarta Luncii sau intersecție Malu Spart). Nu e cinstit, domnilor șefi din Primărie care ați promis un comerț civilizat și autorizat. Știu că știți, dar nu vă pasă. Încă se vând carne și lactate tot clandestin, dar la vedere, chiar în apropierea Primăriei. Vin căldurile și se depreciază cu consecințe pentru sănătatea consumatorilor. Repet, cei care sunt plătiți ca să vadă și să ia măsuri sunt, ca să vezi, orbi, surzi și muți. Joacă un teatru ieftin, iar biletul de intrare e scump. Ce s-a schimbat ? Ce sinistre îmi par acum promisiunile tuturor celor ce ne conduc, de orice culoare politică ar fi. Pe str. Republicii s-a reușit placarea trotuarelor cu pavele. Târziu, dar e bine. Au rămas golurile pentru spații verzi umplute în toamnă cu spărturi, pietre și bolovani (și nimeni dintre supervizori nu a văzut). Acum se cară pământ ca să fie suport pentru vegetație. N-aș vrea să fiu arbustul sau pomul ce se va planta cu rădăcinile în pietre. Acum ce, vrei să fie totul perfect, cârcotașule ! Las' că merge și așa ! Am uitat, suntem în România, recte în Bolintin. Buun ! După târg am oprit la Școala Veche să fac fotografii. Vineri s-a demontat ultima schelă. Arată prea frumos, dar am observat că se repetă ceva din legenda meșterului Manole. Sus, pe clopotul ceasului, a fost uitată o cioară care acum a ocupat prima locul cel mai înalt. O fi având ea aripi adecvate, dar deja își lasă excrementele pe acoperiș și chiar pe fațadă. Musafir nepoftit ce va face probleme în viitor, ca orice cioroi care se respectă, dându-și arama pe față.

30.05.2021: ***Lacrimile cerului, lacrimile omului***

Dintre multele constante ale vieții, apa este cea mai importantă. Apa înseamnă supraviețuire, iar atunci când prezența ei este la extreme (secetă sau inundații) oamenii suferă. În această primăvară am trecut prin ambele și ne-a influențat direct sau indirect. Târgul a fost un barometru extrem de precis, iar instrumentul de măsură a fost reprezentat de lipsa sau abundența de produse și, în ultimă instanță, prețurile mai mari cam la orice. Chiar dacă introducem în ecuație pandemia și tot e greu de explicat. Săptămâna care a trecut, cerul și-a deschis zăgazurile și ne-a binecuvântat cu ploi bogate cantitativ. Aceasta în zona noastră, căci altora le-a produs pagube uriașe din cauza inundațiilor. Acum, de două zile avem și noi exces de apă, care bălțește și afectează legumele în special. Dorel, specialistul în cartofi din Brezoaia, mi-a spus că nu a putut scoate cartofi noi pentru că pământul mustea de apă ! Cu toate acestea, în târg au apărut pentru prima dată cartofi noi cu adevărat românești cu 3 lei/kg. Convenabil și tentant ca trufanda, deși cei vechi se vindeau cu doar 1 leu/kg. Tot azi s-au găsit pe tarabe și roșii românești „cu țâță", respectiv soiul „Precos", cu 8 lei/kg. Castraveții noi 3,5 lei/kg, iar varza timpurie 3 lei/kg. Măcar de poftă și tot s-a cumpărat. Săptămâna viitoare sigur vor scădea prețurile pentru că tot mai mulți producători își vor recolta legumele timpurii. Deși au fost perioade cu temperaturi ridicate, alternanțele termice au influențat dezvoltarea plantelor. Abia acum, după ploi, se constată explozia naturii. Parcă vorbiți, au înflorit salcâmii, trandafirii dar și bujorii, macii și albăstrelele, iasomia, toți parfumați de parcă se iau la întrecere. Și vița de vie a început să înflorească, trimițându-ne parfumul dulce-acrișor distinct și nobil. Acum se vede mai bine că în acest an vom avea recoltă mică de struguri, așa cum s-a văzut pe rodul pământului acum 6 săptămâni. Tot acum se observă direct urmele brumelor și înghețurilor târzii, respectiv lipsa majoră a fructelor la mulți pomi fructiferi, în speță corcoduși, caiși, vișini și cireși, ba chiar și la aluni sau nuci. Necazul este că venind ploile abundente și zilnice au afectat grav căpșunile din câmp. Urmare, prețurile mari la cireșe (18 lei/kg) și căpșuni (15 lei/kg). Dar nici nu sunt românești și nu au gust, doar tentează, așa că nu am cumpărat pentru nepoți. Am făcut bine pentru că specialiștii ne avertizează că sunt tratate excesiv cu pesticide și stimulatori. Oricum, nici toate soiurile plantate nu au gustul cireșelor adevărate care umpleau grădinile și livezile bolintinenilor odinioară. În târg încă se vând bine răsaduri, iar prețurile au mai scăzut. Cele plantate în grădină sunt în stand-by fiindcă este prea frig diminețile și chiar zilele când ploaia este rece, iar ele au nevoie de temperaturi de peste 20 de grade. Iar cheltuim în zadar și-n pagubă. Târgul a fost destul de întins ca lungime, deci mulți vânzători care s-au declarat mulțumiți de vânzări. Chiar și mere, amestecate cu cele de import ca să atragă, se mai găseau la câțiva mărari. Iar florile în ghivece, deși relativ scumpe, atrăgeau destui clienți, fericiți de achiziție. Atmosferă de optimism, vremea, destul de bună (ploile au început seara și au continuat până joi) astfel că mi-am plimbat și nepoții printre tarabe, ca să vadă. Sigur că eu am văzut mai bine ca ei aglomerația de la grătare, lactatele la vedere sau carnea oferită pe *né-vé* din portbagaje. Gigi pantofarul (al Rozii) se chinuia să-și termine licoarea stând pe scăunelul pliant personal într-un colț lângă gogoșărie. Mi s-a văitat că n-ar fi vândut decât o pereche de papuci și că nu mai merită să producă, pentru că s-ar fi dublat prețul pieilor (fețe zise). Nemailucrând nici fabricile, nici cei care sustrăgeau și vindeau pe sub mână nu mai furnizează ieftin. Efectele secundare ale pandemiei acum și aici se văd.

Există și alte efecte colaterale ale ploii care reprezintă o sursă de venit (ne)așteptat. Toți o știm pe Mihaela, cea care având un auz „cultivat", știe, după cum bate clopotul, că cineva pleacă spre o lume mai bună. Ca atare întreabă, caută și în final ajunge la decedat. Cu flori culese (rupte) de prin fața curților, ajunge și se instalează așteptând mila de la priveghi. Apoi, urmează cortegiul funerar (și aici avem acum relaxare) și strânge banii aruncați la răscruci. De multe ori se ia la întrecere cu puii de țigani sau babe mai nevoiașe. Marți însă, pe o ploaie torențială, a tras lozul cel mare. Întâlnind-o pe stradă am întrebat-o și mi-a răspuns că a murit Bibița (bunica lui Cipi, n. m.) Pentru ea n-are importanță cine e dus, că are mintea puțin înzestrată și afectată și de geruri pentru că umblă iarna numai cu capul gol, tuns zero, de pe vremea când erau mulți plini în zonele părăoase de o insectă nesuferită inventată de Pavlov (? !) ca să-și dovedească teoria reflexelor condiționate, în cazul acesta scărpinatul. Preț de câteva minute, ca un veritabil agent de la rutieră, a reușit să oprească circulația în cea mai mare intersecție centrală, reușind să salveze de roțile autovehiculelor monedele aruncate de rudele ce urmau carul funebru. Și după două zile când am întâlnit-o era foarte fericită. „Mă, am strâns o grămadă, ca niciodată, aruncați în două părți, numai de 50 de bani ! Mulți, foarte mulți !" Ei, ce ziceți de o asemenea captură, a milosteniei creștine care se repetă destul de des (că de morți nu ducem lipsă), mai ales că ea nu știe de schisma care a afectat Bolintinul prin construirea celei de-a doua biserici, împărțindu-ne artificial locul de închinăciune și de oficiere a slujbelor religioase, astfel că de multe ori nici nu aflăm cine a mai părăsit această lume (chiar și rude sau prieteni) în timp real pentru că biserica din str. Sabarului are un clopot mic și ca atare nu poate fi auzit decât de rezidenți. D-ale Bolintinului, cu care ne-am obișnuit.

13.06.2021: ***Ia vaccinul, frățioare/ Te înțeapă, nu te doare !***

Vară e, dar deocamdată vremea, din cale afară de ploioasă și implicit rece, nu ne răsfață cu temperaturile specifice. Aproape zilnic plouă, mai ales seara și noaptea. E imposibil să lucrezi în grădini din cauza umezelii și a solului îmbibat cu apă care bălțește în locurile joase. În zonele de nord-vest, nord și centru cantitățile de apă îngrijorează populația. Fiindcă de Înălțare am fost în zona Lunguleț de unde am cumpărat cartofi direct de la producători cu 1,5 lei/kg nu am avut plan de cumpărături în târg. Doar vizită de informare. Pentru că acum o săptămână cumpărasem cartofi noi care s-au stricat galopant în doar patru zile n-aș mai fi luat nici degeaba. Toate bolile plantelor s-au manifestat atât la legume, cât și la fructele de sezon compromițându-le. De aceea ce se vinde pe tarabe este destul de scump pentru acest moment. Mulți sunt tentați să replanteze răsaduri, dar eu unul nu mai risc la cât am cheltuit în primăvară. S-ar zice că la 72 de ani ar trebui să am mai multă experiență și desigur minte (reținere) și să cântăresc mai mult înainte de a cheltui dar tentația târgului rămâne. În zona fiare se pot găsi și lucruri interesante la prețuri mici. Așa că am căutat și chiar am găsit o jucărie adusă din Germania. L-am bucurat pe vânzătorul care cum încasa 5 lei se și ducea să ia o bere de la cei cu mici din apropiere. La altul, pe o băncuță de lemn (și ea de vânzare) erau expuse câteva obiecte. Printre ele un mic bust de ipsos al lui Eminescu. Era ciobit de atâtea manipulări așa că nici gratis nu merita luat. L-am fotografiat totuși cu acceptul proprietarului care nu a vrut să-l imortalizez și pe el. Totuși, momentul mi-a amintit că poimâine comemorăm moartea marelui poet pe care-l cunosc și cei mai umili români.

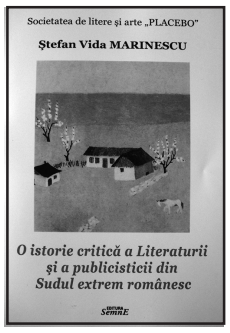
În țară, campania de vaccinare este în regres. Autoritățile, ca să trezească interesul oamenilor, au deschis centre volante în locuri atipice: gări, biserici, parcuri, mall-uri și chiar târguri și oboare, aeroporturi. În Obor, București, cei care se vaccinează primesc câte trei mici și o sticlă cu apă (plătite de autorități). Fomiștii s-ar vaccina de mai multe ori, sunt sigur. Mă așteptam ca și la noi în târg să apară caravana mobilă, dar nu a fost pe gândul meu. Nu e târziu însă, poate la valul următor care este prezis pe la toamnă. De n-ar mai veni și astfel toți să fim sănătoși ca să ne vedem în târg.

27.06.2021: ***Pitici de vară***

Înaintăm cu repeziciune în vară. Ce s-a pus crește și se coace chiar dacă ploile nu contenesc în toată țara. Or fi acum „de vară", adică cu vijelii apărute din senin, dar abundența lor provoacă pagube și uneori, unora, dezastre. Codurile trec de multe ori în roșu. În nord și zonele de munte și deal șuvoaiele trec de nivelul de inundații și distrug gospodăriile oamenilor fără alegere. Bombardamentul mediatic amplifică temerile și provoacă spaime tuturor. Ciclonul s-a dovedit real, iar în Cehia o tornadă uriașă a provocat distrugeri catastrofale și pierderi de vieți omenești. Și în zona noastră, marți seară la ora 22 a survenit o vijelie puternică cu vârtejuri, ploaie torențială și grindină. Am fost surprins în stația Peco-Sabar și abia am putut alimenta. Spre Bolintin Deal am ales varianta Poenari, fără copaci pe lângă șosea. În același timp, pe DJ 607 spre Bolintin Deal, un plop uscat a fost rupt de vântul intens, căzând perpendicular pe șosea, devenind o capcană mortală pentru o mașină care circula în acel loc/moment. Îmi amintesc de plopul uriaș ce exista în apropiere și care acum 11 ani (tot în luna iunie) a fost doborât de o furtună asemănătoare, dar care a căzut paralel cu șoseaua, evitând o nenorocire și mai mare. Natura ne surprinde și nu are milă și ca atare trebuie să fim prevăzători. De miercuri a început și canicula în toată țara. Greu de suportat pentru că nici nu am avut timp să ne adaptăm. Oamenii și plantele suferă. În grădini și livezi, mana și pământul îmbibat de apă afectează legumele și distruge la propriu recolta de fructe de vară, respectiv cireșele și vișinele ale căror prețuri se mențin ridicate: 10 lei/kg. Cartofii se strică în pământ (cazul meu), iar o mană ciudată a compromis recolta aproape total. În târg, cartofii noi, aparent sănătoși, se vând cu 1-1,2 lei/kg. S-a nimerit o zi însorită și fără ploaie. Destule legume de sezon (din solarii) au fost căutate de cumpărători astfel că marfa s-a cam terminat pe la ora 11:00 când am sosit însoțit de nepoți. Prețuri mari la tomate (roșiile timpurii 5-7 lei/kg). Nici la celelalte nu prea a scăzut prețul până la sfârșitul târgului. Morcovii 3 lei/kg, ardei gras 6 lei/kg, castraveți 2,5-3 lei/kg, ceapa nouă 2,5-3 lei/kg. Deși mulți, oamenii au cumpărat cartofi noi în cantități mici de teamă că se strică (în două-trei zile apare un mucegai dubios). Cauza este umiditatea mare și căldura, după cum am observat la mine. Dovleceii sunt foarte ieftini: 2 lei/kg și, ca și cartofii, sunt singurii autohtoni. La final, un nene din Cândești (zicea el) oferea cireșe pietroase cu 6 lei/kg, foarte convenabil, mai ales că erau delicioase. Lângă gogoși și mici, așezat strategic, papucarul Gigi al Rozii se văita din nou de prețul mare al materiei prime care-l obligă să vândă perechea cu 70 lei noi. De necaz, ca să uite de viața grea, se cinstea de zor cu destul alcool, alături de prietenul tuturor, împăciuitorul Vali Manolache.

Deși ploile au creat condiții de dezvoltare pentru aproape toate plantele, ciupercile, din lipsa de până de curând a căldurilor necesare, nu s-au prea ivit. Cine vrea însă ca să le vadă, să oprească în fața magazinelor care vând kitch-uri din ipsos colorat unde sunt prezente laolaltă multe zeci de animale și păsări de pe toate continentele. Eu, având nepoți curioși, le-am inventariat fotografiindu-le. Broaște țestoase uriașe de Galapagos până la elefanți cam mici, colorate toate în culori țipătoare de prost gust. Vaca expusă, relicvă a multor vaci prezente în Bolintin până nu demult, era mare cât elefantul, ca să deruteze privitorii. Printre toate, pitici de orice fel și orice meserie pe care o prestează în povești. Toate au prețuri foarte mari, între 100 și 500 de lei ! Să tot nu iei. După un calendar particular, în cartierul spoitorilor au avut loc aproape permanent evenimente muzicale în care maneliști foarte scumpi și-au etalat melodiile pe care le-au auzit toți bolintinenii (mai ales joi, în ziua de Drăgaică). Pentru posteritate, câteva informații. Pe 25 iunie s-a recoltat orzul în premieră pe o mică tarla. Tot atunci a început să înflorească teiul care ne-a parfumat atmosfera, iar pe câmp floarea soarelui s-a deschis privirilor. Seara greierii au început și ei concertele. Pot să mai spun că nu este vară ? Despre pitici, numai de bine. Cel grădinar lucrează în solar iar cel dotat se lasă așteptat. În remake-uri a apărut și un pitic negru. În povești nu s-a știut că piticii trăiau în junglele Africii.

Biblioteca SUD-ului

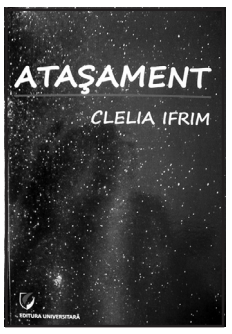
Ștefan Vida Marinescu, ***O istorie critică a literaturii și a publicisticii din sudul extrem românesc***, București, Editura Semne, 2021. *Încercăm să fixăm, în sinteză și în ordinea creației, „sine ira et studio", o integrală a creației literare și a publicisticii, a scrisului sudist, fără vreo urmă de patriotism local, pentru a întregi un peisaj cultural românesc, divers și cu „relief" ondulatoriu, accidentat. Astfel, dorim a realiza o panoramă a cărților și a autorilor, apărute și afirmați (sau, cel puțin, înregistrați ca atare), de după 1975 și, cu relevanță, după 1990 și, mai ales, după 2000.*

Călin Stănculescu, ***Hebdomadare***, București, Editura RawexComs, 2020. *„Hebdomadare și mensuale" ar fi trebuit să sune titlul acestei cărți, deoarece de ani buni revista „Luceafărul" (hebdomadară) s-a transformat în „Luceafărul de dimineață" (mensuală). Mi s-a părut însă un titlu prea lung pentru un volum ce adună doar cronicile dintr-un deceniu (2008-2017), o posibilă oglindă a vieții cinematografice naționale și internaționale.*

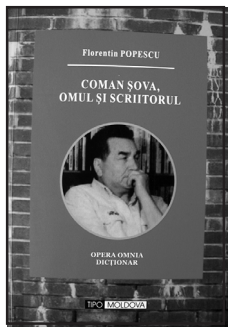
Clelia Ifrim, ***Cartea de oaspeți***, București, Editura eLiteratura, 2017. *Coama cailor adia în vântul dimineții și păsările mării și ale nisipului, păsările din deșert, se amestecau în lungi fuioare, apoi intrau în liniștea deplină a dimineții. Copiii ce trăiau acolo porneau din nou spre Piața de sare, ducând caii de căpăstrul făcut din împletituri de cânepă și mătase albă, strigându-se unul pe altul, pe drumul care mergea de-a lungul mării.*

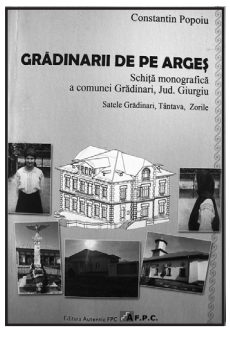
Clelia Ifrim, ***Atașament***, București, Editura Universitară, 2021. *Mama păstra fășiile de pânză într-un șifonier galben cu o cheiță cu fundă roz. Le ținea pe raftul cel mai de sus. Acolo nu mai punea nimic. Decât fâșiile de pânză aduse de fratele geamăn al lui Titu. Când deschidea șifonierul toată casa mirosea a trandafiri. Și marchiza albastră, care făcea parte din zestrea mamei.*

Florentin Popescu, ***Unsprezece povestiri și o ficțiune***, București, Editura RawexComs, 2020. *„Așa cum ne-a obișnuit în operele sale de critică și istorie literară, Florentin Popescu se dovedește a fi și in proză același om de cultură multifațetic, care îmbină talentul cu erudiția, pentru a realiza un fel de monografie a societății românești din mediul rural și urban..."* (Ion Dodu Bălan)

Florentin Popescu, ***Coman Șova, omul și scriitorul***, Iași, Editura Tipo Moldova, 2020. *Așa și în aceste împrejurări l-am cunoscut pe Coman Șova, a cărui amintire aveam s-o port ani în șir întocmai: amintirea unui om blând, discret, prietenos, gata să te ajute la nevoie, fără a face o clipă caz de propriile virtuți literare ori de poziția socială ocupată într-un anumit moment. Și cred că impresia și amintirea asta s-au imprimat adânc și în memoria și sufletul multor studenți începători într-ale literaturii, tineri care îl căutau prin anii aceia la revista „Amfiteatru".*

Constantin Popoiu, ***Grădinarii de pe Argeș – Schiță monografică (satele Grădinari, Tântava, Zorile)***, Grădinari, Editura Autentic FPC, 2021. *„Ca orice autor care își iubește locurile natale și caută să le devoaleze farmecul, istoria și tradițiile, domnul Constantin Popoiu ne dă acum o carte în care evocarea sentimentală alternează armonios și fericit cu documentul de arhivă. Astfel, imaginea comunei – văzută geografic, istoric, social, etnografic, cultural – se conturează în final într-un portret cu lumini și umbre de o coloratură aparte."* (Florentin Popescu)

Dan Florică, ***Pe frontul haiku-ului și al poemului într-un vers***, București, Editura Arefeana, 2021. *„Omul Dan Florică este un altruist. El și-a propus sa scrie despre cărțile de haiku ale confraților săi din Societatea Română de Haiku. Despre unii a scris imediat după apariția cărților, dar cronicile aflate în colecții de reviste sunt mai greu de consultat. De aceea a făcut multe nopți albe care să readucă la lumina zilei și a tiparului cărți de referință."* (Vasile Moldovan)

Reviste primite la redacție

Actualitatea literară, anul XI; nr. 110, mai-iunie 2021, revistă a Unirii Scriitorilor din România editată de AL LUGOJPRESS. Director Nicolae Silade; Redactor șef Remus V. Giorgioni.

Bucureștiul literar și artistic, anul XI, nr. 6-7 (117-118), iunie-iulie 2021. Director Coman Șova; Redactor șef Florentin Popescu.

Caligraf, anul XXI, nr. 228, mai 2021; nr. 229, iunie 2021, revistă editată de Centrul Cultural Teleorman. Redactor șef Florea Burtan; Secretar general de redacție Stan V. Cristea.

Mozaicul, anul XXIV, nr. 5 (271), 2021; nr. 6-7 (272-273), 2021, revistă de cultură editată de AIUS Printed Craiova. Director Nicolae Marinescu; Redactor șef Petrișor Militaru; Secretar de redacție Maria Dinu.

Litere, anul XXII, nr. 5 (254), mai 2021, revistă lunară de cultură a Societății Scriitorilor Târgovișteni. Director Tudor Cristea; Redactor șef Mihai Stan; Secretar de redacție Pompiliu Alexandru.

Bucovina literară, anul XXXII, nr. 1-2-3 (359-361), ianuarie-februarie-martie 2021, revistă a Societății Scriitorilor Bucovineni. Redactor șef Alexandru Ovidiu Vintilă.

Caietele de la Araci, anul XI, nr. 1 (15), iunie 2021, publicație semestrială de literatură a Muzeului Național al Carpaților Răsăriteni. Redactor șef Luminița Cornea; Secretar de redacție Nicolae Scurtu.

Revista poate fi procurată, în București: de la chioșcul de presă din Piața Romană (La Coloane) și de la sediul Editurii RAWEX COMS (Calea Griviței, nr. 403, Bl. R, sector 1); în Bolintin Vale: de la sediul redacției și de la Biblioteca orășenească.

Cărțile se primesc pe adresa redacției (Str. Partizani, nr. 41A, Bolintin Vale, Giurgiu), iar manuscrisele pe adresa de e-mail: revistasud@yahoo.com.

Revista "SUD" recomandă autorilor sudiști și din alte părți de țară Editura - RAWEX COMS, București, pentru publicarea unor volume de poezie, proză, teatru, eseu etc.

Indiferent de tiraj, pentru debutanți se oferă o reducere de 10%; pentru autorii publicați reducerea este de 5%.

Editor: Raluca Tudor
Telefon editură: 0720 773209
Consilier editorial: Vasile Grigorescu
Telefon revista "SUD": 0786 455702

Alte convorbiri duhovniceşti cu †Ioan al Banatului (XXII)

„Doamne, revarsă-ți harul iubirii Tale peste ochiul inimii noastre ca să te vedem și pe tine, nu numai minunile și lucrurile pe care Tu le-ai făcut !”

Luminița Cornea: Înaltpreasfințite Părinte Mitropolit, vă rog și de data aceasta să ne oprim la o pericopă evanghelică, spunându-ne un cuvânt de învățătură care să constituie hrană duhovnicească pentru cititori. Am în vedere acum Evanghelia de la Sf. Ev. Marcu, capitolul 2, versetele 1-12, despre *Vindecarea slăbănogului din Capernaum*.

Înaltpreasfințitul Ioan: Sfântul Apostol și Evanghelist Marcu ne relatează o minune săvârșită de Mântuitorul nostru Iisus Hristos în evanghelia pe care ați amintit-o. Mântuitorul era în Capernaum, grăia celor care îl înconjurau, într-o casă plină, spune Sfântul Evanghelist Marcu, și patru bărbați din Capernaum, pe o rogojină, duceau la Iisus un om slăbănog, un paralizat. Neputând intra pe ușă, au desfăcut acoperișul casei omului și l-au lăsat pe bolnav în fața lui Iisus, să-l vindece. Spune Sfântul Marcu că Mântuitorul nu l-a întrebat nimic: de ce boală suferă, de câtă vreme este cu neputința aceasta, de a nu putea umbla. Nu l-a întrebat nimic, nici dacă este căsătorit, nici cum îi este familia. Nimic, nimic nu l-a întrebat, doar i-a spus: *Fiule, iertate îți sunt păcatele tale !* La rostirea acestor cuvinte, omul s-a ridicat, și-a făcut sul rogojina pe care îl lăsaseră cei de pe acoperiș și s-a dus la casa lui.

Sfântul Marcu pomenește locul unde s-au petrecut acestea și anume în Capernaum, o localitate din nordul Țării Sfinte, pe malul lacului Ghenizaretului, pe malul Iordanului, cetate prin care treceau caravane de negustori din nordul Africii, până departe spre Extremul Orient, făcând schimburi de mărfuri. Nu era zi în Capernaum să nu se afle străini, să nu fie negustori dintr-o parte și alta a lumii. Acești negustori au auzit și ei, deși erau din alte țări și de alte religii, au auzit despre Iisus care făcea minuni în Capernaum și în ținuturile acelea. Cred că unii dintre negustori zăboveau mai mult și sunt convins că unii dintre negustorii aceia din țări îndepărtate L-au zărit față către față, L-au cunoscut pe Iisus și au spus în țările lor despre El și minunile pe care le săvârșea.

Vedeți, oameni străini de credința iudaică, de credința într-un singur Dumnezeu, duceau, dintr-o parte în alta a lumii, cultura, civilizația și credința în Dumnezeu ! Acolo, în Capernaum, a trăit o vreme și evanghelistul și apostolul Matei. Pe o piatră dintr-o coloană a sinagogii din Capernaum s-a găsit o scriere în aramaică referitoare la tatăl Sfântului Matei, care era vameș și de acolo l-a chemat Mântuitorul. O ! Câte lucruri minunate, câte minuni a săvârșit Mântuitorul acolo, în Capernaum !

L.C.: Vă rog, Părinte Mitropolit, să revenim la slăbănogul din evanghelie și să ne transmiteți un mesaj.

Îps. Ioan: Vedeți, acestui paralitic, slăbănog, îi spune doar atât: *Iertate îți sunt păcatele tale !* Indirect, am putea să spunem că Mântuitorul i-a zis: Ești un om păcătos, ai păcătuit ceva, de ai rămas, în felul acesta, bolnav.

Spuneți-mi dacă aș merge pe stradă și mi-ar spune cineva: *Părinte, ești un păcătos !* cum m-aș simți ? Poate că nu m-aș simți foarte bine, deși sunt păcătos. Iată, acest slăbănog nu-i reproșează lui Hristos, nu-i zice: *Învățătorule, de ce mă faci păcătos ? De ce vorbești doar de păcatele mele și nu vorbești și de credința mea ?*

Cu toate că acest om nu s-a spovedit, nu I-a spus lui Hristos toate păcatele pe care le-a făcut în viață, dar faptul că nu l-a întrebat de ce îl numește păcătos, în lăuntrul său înseamnă că el și-a recunoscut toate păcatele făcute din tinerețea lui până atunci.

Oare n-ar trebui să privim și noi, din când în când, către *aici* (arată inima), către lăuntrul nostru, să vedem și să recunoaștem în fața lui Dumnezeu câte păcate am săvârșit în viața noastră. Acum, suntem în perioada postului și vă îndemn pe cei care credeți în Prea Sfânta Treime Dumnezeu și care vă simțiți inimile împovărate, veniți în fața lui Dumnezeu și a duhovnicului și mai descărcați din păcate, nu purtați un an de zile cu dumneavoastră anumite greșeli pe care le-ați făcut, ci descărcați-vă, dezlegați-vă de așa ceva, ca să vă fie mai ușor în perioada ce urmează.

L.C.: Înaltpreasfințite Părinte, ce am putea spune despre stăpânul casei prin acoperișul căreia a fost coborât bolnavul pe rogojină ?

Îps. Ioan: Spuneți-mi cum ați reacționa dumneavoastră dacă în timpul Sfintei Liturghii cineva s-ar afla pe acoperișul bisericii ? Desigur ați lua măsuri. Vedeți, omul acela în casa căruia a fost Iisus și a văzut că, la un moment dat, cineva îi desface acoperișul și lasă, în mijlocul casei, pe omul acela, jos, pe o rogojină, în fața lui Hristos, nu i-a oprit. Nici Hristos nu i-a oprit. Nu le-a spus: *Nu desfaceți acoperișul !* A zis: *Stați liniștiți, pe mine mă caută.* Vedeți, sunt încercări ale vieții noastre, de aceea trebuie, în orice situație ne-am afla, să fim cu nădejde în Prea Sfânta Treime Dumnezeu !

Mai spune Sfântul Marcu că acolo, în casa aceea erau și niște cărturari, care știau bine Legea *Vechiului Testament*. Când au auzit: *Fiule, iertate îți sunt păcatele !* Ei au zis: *numai Dumnezeu poate ierta păcatele*. Ei au văzut minunea vindecării acelui slăbănog, dar ce n-au văzut ? Nu L-au văzut pe cel care a făcut minunea, pe Iisus.

Noi vedem în fiecare zi răsăritul soarelui și tot ce a creat Dumnezeu, aici, pe pământ, însă nu ne dăm ceața de pe ochii noștri ca să-L vedem și pe Cel care a creat cerul și pământul. Acel om slăbănog a plecat la casa lui sănătos, pe picioarele lui. Acei cărturari au plecat orbi din fața acestei minuni și au rămas orbi toată viața lor. Au văzut minunea. L-au văzut pe slăbănog plecând, dar *nu L-au văzut și pe Cel care a făcut minunea*. De aceea datori suntem ca, din când în când, printr-o lacrimă de pocăință să ne mai spălăm puțin ochii și să-L vedem pe Cel care ne poartă de grijă, pe Cel care ne ajută în fiecare dimineață să ne sculăm din paturile noastre, care ne ajută în fiecare zi, ca prin trudă, să putem câștiga în mod cinstit o bucată de pâine.

Doamne, revarsă-ți harul iubirii Tale peste ochiul inimii noastre, ca să te vedem și pe tine nu numai minunile și lucrurile pe care Tu le-ai făcut !

Vedeți, s-au semănat astă-toamnă mii și mii de hectare de grâu în partea aceasta a Banatului și a înverzit. Tot Banatul este verde, binecuvântat de Dumnezeu să crească spice și să fie pâine pentru popor. Oare nu este aceasta o minune ca dintr-un bob de grâu să răsară spice și atâtea, și atâtea boabe de grâu și așa mai departe ?

Oare nu Dumnezeu le poartă de grijă și boabelor acelora de grâu aruncate în pământ ? Haideți să dăm lucrurile lumii acesteia la o parte și să vedem pe Cel care ne ține, Care ne-a dat viață și Cel care poartă de grijă acestei lumi !

L.C.: Înaltpreasfințite Părinte Mitropolit, ce s-a întâmplat după aceea cu slăbănogul vindecat ?

Îps. Ioan: Ce credeți că s-a întâmplat cu omul acela după ce a venit acasă, după ce a fost vindecat ? Eu cred că mai întâi a fost izgonit din sinagogă. Nu l-au mai primit în sinagogă pentru că, peste tot pe unde mergea, el spunea în ce situație a fost ani de zile, că niciun medic nu l-a putut vindeca și că l-a vindecat Iisus din Nazaret. Pentru aceasta cred că l-au izgonit din sinagogă și a rămas mai departe toată viața lui să-L mărturisească pe Hristos și să spună oamenilor, toată viața lui, cât bine i-a făcut lui Hristos. Cred că a fost unul dintre oamenii din Capernaum care au plâns atunci când au auzit că, la Ierusalim, Cel care l-a făcut sănătos a fost răstignit pe Golgota. Tot el cred că a fost acela care a spus în tot Capernaumul că Iisus din Nazaret, Cel care l-a vindecat, a înviat a treia zi din morți. Vedeți, omul acesta a rămas recunoscător binefăcătorului său.

Vă întreb și eu pe dumneavoastră n-aveți cumva în familie vreun om bolnav ? Care nu poate merge la sfânta biserică ? Eu cred că sunt nu mulți, ci foarte mulți. Unii frați ai noștri sunt bolnavi trupește, dar cei mai mulți sunt bolnavi sufletește, care nu merg să se întâlnească cu Hristos la biserică. Atunci patru bărbați au adus un om la Hristos. Eu v-aș îndemna măcar unul, măcar doi, să aduceți și dumneavoastră când veniți la biserică. Sculați-i din patul păcatului, că boala păcatului este mai grea decât boala de a sta acasă.

Dumneavoastră veniți cu un pomelnic la biserică și treceți acolo numele membrilor familiei. Astfel, vă asemănați cu cei patru bărbați care au adus pe o rogojină pe cel bolnav. Dumneavoastră îi aduceți cu suflet, din inimă, le scrieți numele pe o hârtie și o dați preotului la altar să-i pomenească. Aduceți-i și așa, dar aduceți-i și pe brațele frățiilor voastre !

Mă adresez mamelor și le spun că decât să vină cu pomelnic la biserică, mai bine să-i ia în brațe pe copiii lor și să-i aducă la sfânta biserică, ca să nu plângă cu amar în clipa despărțirii. Câtă durere trebuie să fie în inima unei mame care pleacă din lumea aceasta și știe că fiii ei nu păsesc pragul bisericii ! Câtă bucurie este pentru o mamă care, atunci când pleacă din lumea aceasta, știe că își lasă copiii pe brațele Maicii Domnului și ale Mântuitorului ! Nu vă lăsați pruncii risipiți prin lume, ci lăsați-i, când plecați din viața aceasta, pe brațele Mântuitorului, să le poarte El de grijă !

A consemnat Luminița Cornea

Sud

Director fondator: Constantin Carbarău
Seniori editori: Ion Andreiță, Nicolae Dan Fruntelată, Victoria Milescu, Florentin Popescu, Nicolae Scurtu
Redactor șef: Vasile Grigore
Redactor șef adjunct: Gabriel Dragnea
Secretar general de redacție: Ștefan Crudu
Colectiv de redacție: Alexandru Cazacu, Constanța Crudu, Alexandra Firiță, Marian Grigore, Gianina Mehedințu, Ciprian Necșuțu
Prelucrare imagini: Mircea Paraschiv

Redacția și administrația:
Str. Partizani, nr. 41A, Bolintin Vale, jud. Giurgiu
tel.: 0720350555
revistasud@yahoo.com

ISSN 1224-7367
PREȚ 10 lei

RAWEXCOMS
Editura RAWEX COMS SRL
ralucatudor2000@yahoo.com; 0720 773209

Tipar: Venus Printing Solutions, Iași

Revista Sud publică opiniile colaboratorilor săi oricât de diverse ar fi acestea. Responsabilitatea pentru conținutul fiecărui text aparține, în exclusivitate, autorului.